

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Hatálybalépés időpontja:
2015. szeptember 15.

*Szlovák Általános Iskola, Óvoda és
Kollégium
5540 Szarvas, Szabadság u. 29.*

Tartalomjegyzék	oldal
I. Helyzetelemzés	
1.1.Szarvas város jellemzői	2
1.2.A Szlovák Általános Iskola jellemzői	3
1.3. Az intézményhasználók helyzete	12
1.4.Helyzetünk oktatásmarketing szemléletű elemzése	13
1.5.A helyzetelemzésből adódó nevelési, oktatási és képzési feladatok	17
II. Nevelési feladataink	
2.1. Az iskola nevelési-oktatási munka alapelvei, céljai feladatai	19
2.2. Nevelési-oktatási munkánk pedagógiai eszközei, eljárási formái	22
2.3. A nevelőtestület pedagógiai filozófiája, értékrendje	26
2.4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	27
2.5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	32
2.6. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	40
2.7. A pedagógus intézményi feladatai	51
2.8. Intézményünk gyermek- és ifjúságvédelmi feladatai	57
2.9. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	60
2.10. Az intézményhasználók együttműködési formái, továbbfejlesztése	61
2.11. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	64
III. Óvodai nevelési program	
3.1. Bemutatkozás	67
3.2. Gyermekkép, óvodakép, pedagóguskép	68
3.3. Az óvoda nevelési feladatai	70
3.4. Az érzelmi nevelés és szocializáció	72
3.5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	74
3.6. Az óvodai élet megszervezésének elvei	75
3.7. Esélyegyenlőség biztosítása az óvodánkban	79
3.8. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása	80
3.9. Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	82
3.10. Az óvoda kapcsolatai	98
IV. Kollégiumi nevelési program	
4.1. Bevezetés	99
4.2. A kollégium arculata, céljai, alapelvei, feladatai	100
4.3. A nevelőmunka konkrét területei a kollégiumban	102
4.4. Gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő terv	105
4.5. Egészség, életvitel, személyiségfejlesztés	106
4.6. A kollégiumi közösségi élet	108
4.7. Az iskolával, szülővel való kapcsolattartás és együttműködés	110
4.8. A kollégiumban folyó nevelési-oktatási munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere	110
4.9. A kollégiumi tevékenység szerkezete	112
4.10. A kollégium által kötelezően biztosított foglalkozások	112
4.11. A kollégiumi nevelés eredményessége	115
V. Helyi tanterv	
5.1. Az intézményünkbe jelentkezők felvételének elvei	117
5.2. A képzés szakaszai, az átmenetek kezelése	117
5.3. A magasabb évfolyamba lépés feltételei	121
5.4. Az otthoni felkészülés szabályai	122
5.5. A tankönyv és taneszköz választás elvei	131

5.6 Műveltségi területek, oktatott tantárgyak, tantervi szabályozók	132
5.7 Az intézményi összes órátömeg alakulása középtávon	133
5.8 Az összes óraszám felhasználása	133
5.9 Az összes óraszám felhasználását befolyásoló tényezők	135
5.10 A nemzetiségi oktatásból adódó lehetőségek alkalmazása	137
5.11 Mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja	138
5.12 Kötelező felszereltség teljesülése intézményünkben	142

VI. Kiegészítő fejezetek

6.1 Egészségnevelési program	144
6.2 Környezeti nevelési program	154
6.3 Sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelési programja	164
6.4 Helyi tanterv - kiegészítés	170
6.5 A pedagógiai programmal összefüggő egyéb kérdések	173
6.6 A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések	173

NEVELÉSI PROGRAM

Bevezető

Az intézményünk, a sarvasi Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Kollégium nevelő-oktató munkája a jelen pedagógiai program alapján folyik. A pedagógiai program az intézmény stratégiai terve, amely hosszú- ill. középtávra meghatározza az intézményben folyó nevelés-oktatás rendszerét, céljait, feladatait, tevékenységeit. A pedagógiai program az intézmény szakmai önmeghatározásának dokumentuma, szakmai autonómiájának biztosítója. A pedagógiai program tartalmát a következő jogszabályok és dokumentumok határozzák meg:

- a 2011.évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- a NAT kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.) kormányrendelet,
- kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet
- a 23/2013. (III. 29.) EMMI rendelet 3. melléklete a nemzetiségi nevelés-oktatás kerettantervei
- a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- az intézmény Alapító Okirata.

A pedagógiai program magában foglalja:

- a nevelési programot,
- az egészségnevelési programot,
- a környezeti és nevelési programot,
- a sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelési (integrációs) programját,
- és a helyi tantervet.

I. HELYZETELEMZÉS

1.1. Szarvas városa jellemzői

Szarvas város Békés megyében, az Alföld délkeleti részén, a Hármaskörös mentén helyezkedik el. A középkori eredetű város a török hódoltság idején elpusztult, 1720 után jórészt szlovák telepésekkel népesítették be ismét. E telepítés látható emlékei a rendezett, sakkáblaszerűen haladó utcák, melyeket még Tessedik Sámuel (1742-1820) a haladó gondolkodású neves tudós pap terveztetett mérnökökkel. Tessediknek egyébként is sokat köszönhet a város, hiszen ő kezdte meg elsőként kísérletezéssel, tudományos alapon termőre fogni e szikes földet. Ő alapította Európa első gazdasági iskoláját is városunkban. A település mező-városiasodása, a szlovákság betelepítése, a minőségi oktatás jelenléte meghatározó erővel bírt a város iskolavárossá alakulásában.

A város környékén a mezőgazdasági feltételek jónak mondhatók. Szarvas vonzáskörzetéhez mintegy 40 000 ha mezőgazdasági művelés alatt álló terület tartozik, melynek 90%-a szántó. Jellemző talajtípus a nagy energiaráfordítással művelhető réti vályog. Ebben a paraméterében rosszabb helyzetben van, mint a megye mezőgazdasága általában.

Országos hírnépszerűsége Szarvasnak a Pepi-kert néven emlegetett arborétum. A 84 hektár kiterjedésű hatalmas parkot a XVIII. sz. végén telepítette gróf Bolza Pál, majd nemzedékeken keresztül továbbfejlesztették. Ma természetvédelmi terület, amelyben számos különböző fajtájú fenyőt, tölgyet, bükköt, tiszafát, mocsárciprust, mamutfenyőt, hatalmas borókabokrokat és száz meg száz más növénykülönlegességet láthatunk. A város környékének más része, az Anna-liget is természetvédelmi terület, amely jelenleg a Körös-Maros Nemzeti Park központja. A Körös partján elhelyezkedő Erzsébet-liget 17 hektáros területe kellemes sétalóhely, amely különböző szabadtéri rendezvényeknek, sportlétesítményeknek is helyet ad. Ez a gyermekek oktatása szempontjából új lehetőségeket teremt (úszásoktatás, vízi sportok, erdei iskola, testvériskolai kapcsolatokhoz ideális helyszín helyben). Itt található a Ruzicskay Alkotóház és a napközis tábor is. A Körös mente kedvelt horgász-vidék és a hangulatos kis-város nem kevés látnivalót kínál (rég Magyarországnak közepe, szárazmalom, szlovák tájház stb.) az ide látogatóknak főleg nyáron, de a különböző intézmények rendezvényei miatt szinte egész évben.

A városban több kis- és nagyüzem is működik. Ezek a vállalatok igen fegyelmezett, pontos munkavégzést követelnek a dolgozóiktól. Mindez időről időre nehéz helyzetbe hozza a kétkeresős kisgyermeket nevelő családokat. Ugyanakkor fokozza az egészsznapos oktatás, felügyelet iránti igényt, ami az intézményünk esetében az alkalmazottak számát stabilizálja és igényt jelent a szolgáltatásaink iránt.

Az ipari üzemek által nyújtott munkalehetőség mellett a másik megélhetési forma a mezőgazdasági termelés. Szarvas lakossága a háború előtt hagyományosan földműveléssel foglalkozott. A kisparaszti gazdálkodási forma volt jellemző. Az ötvenes években a kollektivizálás szinte 100%-os mértékben megvalósult. Ezt követően a rendszerváltozásig egy állami gazdaság és nyolc szövetkezet adott munkát a városban élőknek.

A kollektivizálási időszak idején kezdődött meg a kollégiumi rendszer kiépítése, amely jelenleg is része intézményünknek. A kollégium megléte fontos elem az intézményi versenystratégia meghozásában. Az utóbbi években alapvető változás történt a kollégiumi ellátás területén. Miután csökkent a korábban magas állami támogatás az ellátott tanulók után, továbbá a város ingyenes bérletet biztosít a tanulóknak, a szülők a kollégiumi ellátás helyett inkább a gyermekek napi ingáztatását választják. Így a csökkenő létszám a kollégiumi állami normatíva megcsappanását is jelenti, ami nehéz helyzetbe hozza az intézmény-egység gazdálkodását.

Ma a mezőgazdasági terület 40%-án maradt meg a nagyüzemi gazdálkodás, a földterület nagyobbik részén pedig több ezer új földtulajdonos próbálja meg ismét saját maga és családja megélhetését biztosítani. Ez igen nehezen megy, mert az ökológiai adottságok, a gazdálkodási hagyományok, valamint az infrastruktúra nem, vagy csak nehezen teszi lehetővé az alternatív, piacon jobban értékesíthető állati és növényi termékek előállítását. A városunkban működő agrárkutató és felsőoktatási intézmények legújabb eredményei, szakmai tanácsai segítséget nyújthatnak az eredményes, környezetkímélő gazdálkodáshoz.

Szarvas város lakosainak száma 16546 fő, amely folyamatos csökkenés eredménye, amely a fiatalabb korosztályt még ennél is jobban jellemzi. A népességi adatok sem túl biztatóak, egyre kevesebb az iskolarendszerbe kerülő gyermek.

A város iskolaszervezete az utóbbi években állandó változáson ment keresztül. Mind az óvodai, mind az iskolai hálózat a fenntartó szempontjából igen hektikus képet mutat: egyházi (két evangélikus egyházközség két iskolája, ill. óvodája), főiskola, városi és nemzetiségi önkormányzat. Az egyre csökkenő gyermeklétszám versenyre készíti az intézményeket, így intézményünket is. Térségünkben a szlovák nemzetiségi oktatást kétnyelvű, többcélú intézményi szerkezeti formában intézményünk végzi.

Szarvas Város Önkormányzata Képviselőtestületének határozata értelmében a város korábbi két középiskoláját Szarvas Város Általános Iskolája és Óvodájába 2007-ben összevonták. A középiskola jól segíti a tanulók településen történő továbbtanulási lehetőségeit, a tanulók útjának követhetőségét.

Két volt főiskolánk a békéscsabai és a mezőtúri főiskolákkal együtt "Tessedik Sámuel Főiskola" gyűjtőnév alatt, szarvasi központtal működött, jelenleg a Szent István Egyetemhez tartozik. Az intézményünkhöz tartozó óvoda szoros kapcsolatot tart a Pedagógiai Karral a szlovák nemzetiségi óvodapedagógusok és tanítók képzésében.

1.2. A Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Kollégium jellemzői

a) Az intézmény létesítése, története

Hazánk újkori történelmének változásai, annak következményei a mindenkori oktatásban is fellelhetők. Igaz ez Szarvas városára is, ahol újratelepítése óta él a szlovákság. Mai törvényeink lehetővé teszik a nemzetiségekhez tartozók nemzetiségi nyelven, nyelvek tanulását. Így a magyarországi iskolarendszerbe jól beépült a különböző nyelvű nemzetiségi oktatás, mely azáltal, hogy a nemzetiséghez való kötődést fejezi ki, egy bizonyos szinten kiegészíti, színesebbé is teszi azt.

Szarvason az önálló szlovák nemzetiségi oktatás az 1949/50. tanévben a Szlovák Iskola és Diákotthon megalakításával indult. Nagy jelentőségű esemény volt ez a város és vonzásokörzetében élő szlovák lakosság anyanyelvi kultúrájának megőrzése, ápolása, az asszimilációs folyamat lelassítása szempontjából. Kezdetben az 1-8. osztályos tanítás igen hiányos személyi és tárgyi feltételek, mostoha körülmények közt folyt. 1960-tól működik az iskola jelenlegi helyén kezdetben 4 tanteremmel, majd 1970-től 8 osztállyal. 1980. szeptemberében az iskola és diákotthon összevonására, egy igazgatás alá helyezésére került sor. Az iskolába kerülő gyermekek jobb nyelvi felkészítése, illetve a tanyasi gyermekek iskolába kerülésének segítése céljából az 1973/74-es tanévtől 1977. júniusáig évente 6 hetes iskola-előkészítő foglalkozások megtartására került sor, melyek az 1977/78-as tanévtől egész éves iskola-előkészítő óvodává nőtte ki magát. 1980-tól az iskola-előkészítő óvoda gyermeklétszáma folyamatosan emelkedett.

Az oktatásban az 1980-as évektől kezdve szembesülnünk kellett olyan tendenciákkal, melyek az oktatás irányának, módszereinek újraértékelését, átgondolását igényelték, illetve azoknak a realitásokhoz való igazítását.

Néhány évi megfeszített munka és sorozatos kudarcok után az 1978. évi (nemzetiségi vonatkozásban is) túlméretezett és következményekben fel nem mért tanterv ellensúlyozására kísérletet tettünk. Így a Művelődési Minisztérium engedélyével a nemzetiségi óraterv módosítását hajthattunk végre, mely a valóságból indul ki. A változtatásokat a következők indokolták:

- az asszimiláció megnövekedett volta miatt az intézményünkbe kerülő gyermekek szlovák nyelvtudása minimális,
- egyre több olyan gyermek kérte felvételét, aki ugyan nem szlovák nemzetiségű, de a szlovák nyelv tanulását igényelte,
- a jelentkező gyermekek egy része hátrányos helyzetű volt, illetve mind a magyar, mind a szlovák szókincse hiányos.

A fenti problémák áthidalására az óraterv módosítás mellett az iskolába lépő gyermekek felkészültségbeli és egyéb különbözőségeinek kompenzálására különböző hatékony módszereket, eszközöket alkalmazunk. A nagyobb hatékonyság érdekében a szlovák nyelvoktatásban lehetőséget kerestünk és találtunk a csoportbontásra.

Az iskola, óvoda zökkenőmentes munkájának segítségével nagyrészt vállalt a diákotthon, melynek rossz tárgyi feltételei veszélyeztették annak működését. Az intézmény mindent megtett a feltételek javítása érdekében, így a leromlott, korszerűtlen, zsúfolt diákotthon helyett 1990. szeptember 1-én korszerű diákotthonba költözhetek a gyermekek. Ugyanekkor került sor az iskola felújítására, fűtésének korszerűsítésére, és az oktató-nevelő munkát segítő szaktantermek kialakítására is. A tárgyi feltételek minőségi változása jól segítette tartalmi feladataink teljesítését: az értékálló tudás nyújtását, a szilárd alapkészségek kialakítását, a szlovák anyanyelv megőrzését, fejlesztését.

Ezt a folyamatot jól segítette a tény, hogy 1990. október 1-től már két óvodai csoporttal folytathatta működését az óvodánk, mely mindig is az iskola legfontosabb beiskolázási bázisát jelentette. A megnövekedett gyermeklétszám hatására pedig 1993. februárjától beindulhatott 3. óvodai csoportunk is. 1992-től az akkor Brunszvik Teréz Óvóképző Főiskola felkérésére ellátjuk a szlovák szakos főiskolai hallgatók gyakorlati képzését is. Nagy előrelépést jelentett az iskola, de az egész tantestület számára is a szlovák vendégtanár

alkalmazása 1991. szeptemberétől. Az ő katalizátor szerepe nyomán a szlovák nyelvoktatás és az azt jól kiegészítő tevékenységek tartalmát újraértékeljük, tovább javítottuk. Azóta már ma intézményünkben két vendégtanár dolgozik.

Az országosan és városunkban is jelentősen csökkenő tanulólétszám ellenére is intézményünkben évről-évre növekszik a tanulói létszám.

A növekedés okai sokrétűek:

- a gyermek egész napos fejlesztése folyik
- jó tárgyi feltételek
- gyermekközpontú csapatmunka
- a nemzetiségi nyelvátadásban nem tette meg kötelességét minden generáció, ezért sok szülő érti ugyan a nyelvet, de nem beszéli
- a szlovák nyelv felértékelődése (Európai Unió és a szlávtság).

Az intézményvezetés szervezett és céltudatos módon válogatta meg a tantestület összetételét, a személyi feltételeket alárendeltük a megoldandó feladatoknak, a tartalmi munkának. Tantestületünk mára jól összeszokott. Egészére jellemző a megújulni akarás, az innováció, az elért eredmények feletti egészséges elégedetlenség, nemes összefogás, mely párosul a megfelelő felkészültséggel, a gyermekekért, a nemzetiségi oktatásért érzett elkötelezettséggel.

Munkánk színesítése, az előrelépés, de az intézmény vonzerejének növelése érdekében is a tanulók által választható tevékenységek körét mindinkább kiszélesítettük. Bevezettük a számítástechnika oktatását. Jól felszerelt szaktanterem áll a tanulók rendelkezésére. A nyelvoktatást két nyelvi laboratórium segíti. A körök, szakkörök, felzárkóztató, tehetséggondozó és klubfoglalkozások szolgálják a tanulmányi munka eredményességét, a tanulók sokoldalú képességeinek kiteljesedését, a szlovák nyelvoktatás mélyítését.

Tevékenységünk egyre inkább ismertté válik, nyitottak vagyunk a város, az ország szlovák iskolái és más intézmények felé. Vállalkozunk arra, hogy rendszeresen megmérettetésekben vegyünk részt. Ebben a feszítő helyzetben, amikor iskolánk működésének gazdasági alapja a tanulói normatíva, versenyképesekké csak úgy válhatunk, ha minden vonatkozásban felvesszük a versenyt a város többi iskolájával. Tervező, illetve napi munkánkat nemzetiségi voltunk erősítése és a fennmaradásunkért vívott harc határozza meg. Ehhez feltétlenül minőségi nevelő-oktató munkát és eredményeket kell produkálnunk.

Partnereink igényének fokozottabb kielégítése érdekében vállalkozott intézményünk a Comenius 2000 minőség-biztosítási rendszer bevezetésére. Büszkén számolhatunk be mind a tantárgyi eredményekről, mind pedig a nemzetiségi rendezvényeken elért sikereinkről.

Szükség anyagi forrásaink bővítésére, környezetünk korszerűsítésére, programjaink költségkímélő megvalósítása céljából rendszeresen élünk a pályázatok nyújtotta lehetőséggel. Így sikerült befejezni a tetőtér-beépítést, megoldani a tornaterem felújítását, anyagilag támogatni az úszás- és síoktatást, a nyelvi programokat, stb.

2003. szeptemberétől tárgyi feltételeink tovább javultak: felépült a minden igényt kielégítő óvodánk, iskolánk, korszerűsödött a régi iskolaépület, diákotthon, tornaterem. Új helyiségekkel bővültünk, helyben étkezhetnek tanulóink, aulánk alkalmas rendezvények megtartására, udvarunk igazi zöld sziget. A 721 milliós beruházás nyomán a 21. századra jellemző körülmények alakultak ki.

Az oktató-nevelő munkán túl intézményünk sok éve felvállalja a városon átutazó delegációk, magánszemélyek, szervezetek tájékoztatását a város nemzetiségi életéről, a

tolmácsolást. Segítői, erjesztői vagyunk a város nemzetiségi életének, Poprád és Malacky testvérvárosokkal való kapcsolattartásnak.

Intézményünk pedagógusai nap, mint nap találkoznak az általános iskolai oktatás neuralgikus pontjaival, ugyanakkor a nemzetiségi oktatás nehézségeivel is. Ehhez társulnak a nemzetiségi létünkéből adódó sokrétű feladatok is. Ezeknek az összetett feladatoknak a fel-vállalása nagy munkabírást, önfeláldozást igényel. Elmondhatjuk, hogy intézményünk nevelőtestülete a nemzetiségi oktatást lelkiismeretesen végző, ahhoz pozitív érzelmekkel viszonyuló kollégákból áll. E nélkül a pozitív töltés nélkül nem maradnának meg e területen, kényelmesebb állás után néznének.

Nagy értéként kezeljük, hogy általános iskolás tanulóink 67%-nak szülei, illetve nagy szülei hajdan intézményünk tanulói voltak.

A nemzetiségi intézményi hagyományok közvetítése szempontjából ugyancsak nagy kincsnek tekintjük, hogy közalkalmazotti létszámunkból 17 fő intézményünk tanulója volt.

2004 július 1-től intézményünk az Országos Szlovák Önkormányzat (Budapest, Fadrusz u.11/A) fenntartása alatt áll. Fenntartónk az állami költségvetési törvényben biztosított fejezetből, évenként pályázati úton biztosítja a működésünkhöz hiányzó anyagi fedezetet. Új fenntartónk elérendő nemzetiségi céljainkkal maximálisan azonosul. Közös munkálkodásunk eredményeképpen óvodánk négy csoportossá fejlődött, - az általános iskolában is növekvő gyermeklétszámról számolhatunk be.

b) Az intézményi szerkezet leírása

A Szlovák Általános Iskola szervezeti értelemben többcélú intézmény, amely alapvetően három szervezetenként nem önálló intézményegységből (az óvoda, az általános iskola és a diákotthon intézményegységből) áll. A szerkezet szakmai egyenrangúságát a szervezeti és működési szabályzatban rögzített vezetői hierarchia, feladat- és felelősség-megosztási rendszer egészíti ki. Élén az intézményvezető áll, az óvoda- és a kollégiumi vezető, valamint az általános iskolai igazgatóhelyettes és a gazdasági vezető egymás mellé rendelt középvezető. E szerkezet megváltoztatására középtávon nincs ismert fenntartói szándék.

c) A humán erőforrás jellemzői, fejlesztési irányok

Intézményünk többcélú intézmény, melyet a szakmailag képzett, elhivatottsággal dolgozó pedagógus és nem pedagógus munkakörben dolgozók emeltek a város egyik legszínvonalasabbban működő intézményévé.

Az intézmény alkalmazottainak létszáma jelenleg 73 fő. (Ebből 2 fő GYES-en van.)

Megoszlásuk, munkakörük alapján: pedagógus (óvónő, tanító, tanár, napközis, ill. diákotthoni nevelő)	48 fő
gyermekfelügyelő, dajka	5 fő
ügyviteli dolgozó (gazdaságvezető, könyvelő, iskolatitkár)	5 fő
takarítónő, mosónő, karbantartó, konyhalány	11 fő

2004-ben az intézmény vezetőjének, aki eddig két cikluson keresztül vezette az intézményt, vezetői megbízása lejárt. Ezért 2004-ben a pályázatot Szarvas Város Önkormányzata írta ki,

és annak elbírálását Szarvas Város képviselőtestülete és az Országos Szlovák Önkormányzat vezetése, oktatási bizottsága és közgyűlése együttesen végezte. Így az intézmény vezetője harmadik ciklusát úgy folytathatta vezetőként, hogy elhagyta ötvenedik életévét. Helyettesei közül az általános iskolai 2007. évben végleges nyugállományba vonult. A diákotthoni helyettes pedig minden bizonnyal élni fog az előrehozott nyugdíjazási forma lehetőségével. Így a jövőben kiemelt figyelmet szükséges fordítani az utánpótlás kérdésre.

Az intézményi fluktuáció rendkívül alacsony, változás csak nyugdíjazás, családi okok miatt, vagy új álláshely indításával történik. A pályakezdők, új munkaerők kiválasztásánál az ideális jelölt a következő ismérvekkel rendelkezik:

- megfelelő végzettség (több végzettséggel bírók előnyben részesülnek)
- szlovák nyelvi végzettség, nyelvismeret
- pedagógiai elhivatottság
- továbbtanulási, továbbképzési hajlandóság
- nyitottság
- kedvező referenciák
- színes egyéniség, sokoldalúság.

Az új munkaerőt az alkalmazottak közössége szívesen fogadja, megismertetik az intézményi szokásrenddel, követelményekkel. Az intézményvezető állandó segítő jelöl ki számára. A szakmai munka színvonala biztosított, a pedagógusok rendelkeznek az előírt végzettséggel. Kivételt képez a rajz tantárgy oktatása, ill. néhány diákotthoni nevelő és óvónő szlovák nyelvi végzettsége. A szakos ellátottság javítását és az intézmény biztonságos működését, a hiányzó szaktanárok utánpótlását hivatott megoldani az intézményi forrású, valamint a központilag támogatott pedagógus átképzési program.

Az át- és továbbképzési programok céljai a következők:

- a) hiányzó szakok megszerzése
- b) az át- és továbbképzések (hétévenkénti rendszerben)
- c) a szakos tartalék biztosítása
- d) a nemzetiségi nyelv elsajátítása, frissítése
- e) a szakvizsgák megszerzésének biztosítása.
- f) nem szakrendszerű oktatás módszereire való felkészülés

Hiányzó szakok megszerzése

A szakos ellátás növelése érdekében az alábbi módokat alkalmazzuk:

- végzett, friss diplomások alkalmazása
- tanítási gyakorlattal rendelkező diplomások alkalmazása,
- intézményi dolgozók posztgraduális képzése
- nyugdíjas pedagógusok alkalmazása
- szlovák szak esetén vendégtanárok alkalmazása.

Szakmai át- és továbbképzések (hétévenkénti rendszerben)

A szakos ellátás mellett az intézmény fontosnak tartja a pedagógusok továbbképzését is. Előnyt élveznek a szlovák nyelvi továbbképzések és a helyi tantervek bevezetéséhez és alkalmazásához szükséges képzettséget nyújtó továbbképzések. Nagy segítséget jelentett a méréssel-értékeléssel foglalkozó pedagógusok képzése. Fejlesztő pedagógus, pszichológia szakirányú továbbképzést kell előtérbe helyeznünk a közeljövőben.

Szakos tartalék biztosítása

Az intézményben folyó munka biztonsága megköveteli, hogy a szakos végzettségűek mértéke meghaladja a tantárgyfelosztás szerinti feladatellátáshoz szükséges mértéket, tartalék képződjön. Ennek jelentősége akkor mérhető fel, amikor előre nem látható ok miatt szakos hiány áll be, s így pótlása gyorsan megtörténhet. A szakos tartalék ellátás biztosítását alapvetően a felső tagozatra kell koncentrálni, első sorban az angol nyelv, matematika, fizika, informatika szakokra.

A nemzetiségi nyelv elsajátítása, frissítése

Nemzetiségi kétnyelvű intézményben nem elegendő csupán a szaktanárok szlovák nyelv-ismerete, a megértés szintjén az minden intézményi dolgozótól elvárható (vendégek fogadása, telefonüzenetek átvétele, rendezvényeken történő kommunikáció nyelve). Fontos, hogy a diákokotthoni nevelők is tudjanak segítséget nyújtani a szlovák tárgyakból való felkészülésnél, a kulturális programok szervezésénél.

A szlovák nyelvtanárok képzése megoldott, a szlovák tanítók, óvónők képzése is az irodalmi nyelv elsajátításával, azonban szükséges a szlovák nyelven vagy két nyelven tanított tan-tárgyak, foglalkozások megtartásához a szlovák szakmai nyelv ismerete is. Azonban ez a képzési forma országosan hiányzik.

A megoldás lehetőségei:

- a nyelvi végzettséggel nem rendelkező tanítók, diákokotthoni nevelők szlovák tanítói, óvodapedagógusi átképzése
- a Szlovák Köztársaságban tartott tanfolyamok látogatása
- a szlovák nyelv ismeretében a Szlovák Köztársaságban kiadott szakmai anyagok önálló feldolgozása
- a vendégtanárok ill. a nyelvet anyanyelvi szinten beszélő kartársak nyelvtanfolyamot szerveznek
- A Magyar Köztársaság Oktatási és Kulturális Minisztériuma és a Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma között a nemzetiségi oktatás és nevelés területén Szlovák-Magyar Vegyes Bizottság formájában együttműködő munkakapcsolat van érvényben. Ennek keretében a minisztériumok bevonják munkálataikba az Országos Szlovák Önkormányzatot.

Így van lehetőségünk:

- szlovák vendégtanárok alkalmazására,
- intézményünk szakfeladatain (óvoda, iskola, diákokotthon, délutáni fejlesztés, tanulmányi munka) működő kollegák nyelvi továbbképzésére a Szlovák Köztársaságban,
- az intenzív továbbképzések tanúsítvány kötelezettek,

- kollégáinknak pályázat útján kijuthatnak Pozsonyba egy hónapos nyelvi nyári egyetemre,
- az Országos Szlovák Önkormányzat fenntartásában Békéscsabán működő Pedagógiai Módszertani Központ irányításával szakmai módszertani továbbképzéseken történő részvételre van lehetőségünk, melyeket a pozsonyi Komenský egyetem, illetve a besztercebányai Matej Bél egyetem szakemberei végeznek (Szlovákiában és hazánkban is),
- tanulóink a szorgalmi időszakban is „Iskola a természetben” nyelvi tréningen vehetnek részt a két minisztérium támogatásával,
- tanulóinkkal bekapcsolódunk a Szlovák Köztársaság területén meghirdetett versenyekbe (próza és versírás, rajzversenyek) a Határon Túli Szlovákság Hivatalának segítségével.

A szakvizsgák megszerzése

A szakvizsga megszerzése nem kötelező, de annak megléte növeli a személy, az intézmény szakmai értékét. Jelenleg intézményünkben 8 kartárs rendelkezik szakvizsgával

Az intézményvezető rendelkezik közoktatás-vezetői szakvizsgával. A jövőben az intézményvezetés a vezetési területen részt vállaló, illetve az utódlás szempontjából is fontos személyek szakvizsgáztatását támogatja anyagilag és erkölcsileg, a minőség szempontjából - nem kizárva más területeket sem.

d) Tárgyi feltételeink és a költségvetés elemzése

Intézményünk épületkomplexuma mai állapotát többlépcsős fejlesztéssel érte el (1960, 1970, 1990, 2003). Mind az épület, mind a felszerelési eszközök a szűkös költségvetési fejlesztési lehetőségek ellenére is lehetővé teszik a zavartalan munkát. Az épület gondozott, önerőből - igényességéből folyamatosan karbantartott. Ezt az állapotot a beruházások mellett elsősorban költségvetésen kívüli források fellelésével, megszerzésével illetve a nevelés partnereinek (szülők, gyermekek, nevelők) közös összefogásával sikerült elérni. Ezek köre:

- a közös karbantartó, állagjavító munkák
- a takarékos megoldások választása
- a megelőző karbantartás
- a tanulók öntevékenysége
- az eszközök biztonságos elhelyezése
- a tanulói rongálások teljes hiánya.

A tény, hogy az utóbbi tizenöt évben a tanulólétszám 2,6-szeresére nőtt és a tárgyi feltételeket a párhuzamos osztályok indításához az intézménynek önerőből kellett biztosítania, behatárolta az anyagi eszközök felhasználásának s a további fejlesztéseknek az irányát. A 2003. évi beruházásoknak köszönhetően megfelelő körülményekkel rendelkezünk. Intézményünk rendelkezik két nyelvi laborral, számítástechnika teremmel, tornateremmel, étkezővel is.

Óvodánk a főiskola egyik pedagógiai gyakorlóhelye. Rendkívüli népszerűségnek örvend a városban, jelentős a túljelentkezés. A tárgyi feltételek minőségi javulását követően átmenetileg csökkent a zsúfoltság. A helyiségek száma és minősége megfelel a

követelményeknek. Azonban a túljelentkezés következtében, sajnos, ismét a zsúfoltság lett a jellemző. Esztétikus környezetben folyhat a gyermekek nevelése. Nem túl nagy, de az iskolásoktól elkülöníthető játszóudvarral is rendelkezik.

Az intézmény felmérte és elkészítette a kötelező (minimum) eszköz- és felszerelés jegyzékét. Összességében rendelkezünk az alapvető eszközökkel, felszerelésekkel. Intézményünk számára a fenntartó évente biztosítja az állami normatívát. Átkerülve az Országos Szlovák Önkormányzathoz a megnövekedett állami normatívából zavartalanabban gazdálkodhat az intézmény, pályázatokkal növeli anyagi lehetőségeit.

Tárgyi feltételek, gazdálkodásunk vonatkozásában feladataink a következők:

- a beruházás garanciális javításainak az elvégzése
- meglévő eszközök körültekintő használata, megóvása, folyamatos karbantartás
- saját bevételek növelése (termék, szálláshelyek bérbeadása, tanfolyamok szervezése)
- pályázatok írásával a költségvetés érintett területeinek felszabadítása, vagy segítése
- külső segítők, források bevonása
- annak elérése, hogy a nemzetiségi normatíva a nemzetiségi többletfeladatok teljesítését, dotálását segítse
- nevelőmunkánk további erősítése: környezet óvása, értékek létrehozása, takarékoság
- eszközök, felszerelések többcélú felhasználása
- a differenciált bérezés, a kiemelkedő munka elismerése feltételeinek a megteremtése.

e) Az intézmény hagyományai

Egy intézmény élete annál gazdagabb, minél gazdagabb hagyományokat táplál, ápol. Intézményünk is egyre gazdagodó hagyományokkal bír, melyek két formában öltenek testet:

Magatartásformák továbbélése, átvétele

- a kicsi és nagy gyermekek szeretetteljes együttléte, segítése az intézményben
- a diákotthonban lakó nagyobb gyermekek patronálják a kicsiket
- a használati tárgyak, épületek épségének, esztétikus voltának megtartása (nincs rongálás, falfirkálás; dekoráció, hirdetmény, plakát épségben marad)
- egymás elfogadása, máságra való tekintet nélkül
- intézményi külső látványos dekoráció önmagunk és a város számára a nevelők részéről tanulói segítséggel
- új dolgozók köszöntése, méltó búcsú a távozóktól, különös tekintettel a nyugdíjba vonulókra
- közös születés- és névnapköszöntők a gyerekek körében.

A tanév hagyományos rendezvényei

- **Tanévnyitó ünnepély, az első osztályosok fogadása**
Az 1.o. a színpadon foglal helyet, hogy megismerjük, kikre kell még jobban vigyázni.

- **Ki mit tud?**

Cél, hogy a tanulók megismerjék az önmagukban és társaikban rejlő értékeket, sikerélményhez jussanak. Ezen értékek iránti igényük csiszolódjon, fejlődjön, viselkedéskultúrájuk nézőként és résztvevőként is pozitívan alakuljon. A pedagógusok számára ez a tehetségek felismerésének és gondozásának lehetősége is, illetve önmaguk is részt vehetnek műsorszámukkal.

- **TÖK nap az óvodában** szülők nagyszülők jelenlétében. A tök sokoldalú felhasználása, hasznosítása (ételek, italok, sütemények formájában) kóstolás-kiállítás.

- **Október 23.**

Az 1956-os forradalom évfordulója, a Magyar Köztársaság kikiáltásának a napja.

- **November**

Táncház az óvodában.

- **December 6.**

Télapó jár az óvodában, osztályokban és a diákothonban.

- **December**

Fenyőünnep az intézmény minden egységében.

Hálókarcsony (egy-egy hálóközösség meghitt hangulatú emlékező, tervező, ajándékozó estje a szeretet jegyében).

Karácsonyi játszóház és az iskolások részvételével.

Játszóház az óvodában /Mikulás - Karácsony/

- **Farsang** (február)

A gyermekek, a pedagógusok s a szülők közös vidám mulatsága sok ötlettel. A nevelők, szülők egy része is jelmezolt.

- **Március 15.**

Az 1848/49. szabadságharc évfordulója. A nemzeti büszkeség s a nemzet nagyjainak az ünnepe. Fontos szerepet tölt be a gyermekek hazaszeretetre nevelésében (intézményi ünnepség, részvétel a városi ünnepségeken).

- **„Tavaszi zsongás”** (március vége)

Tojásfestés és egyéb technikák a Húsvét-várás jegyében az óvodában. Sok szülőt, gyereket vonz, mozgat meg. Sikeresége által még pozitívabbá válik az intézményről alkotott városi kép. Célja a népi hagyományok ápolása, az új technikák megtanítása.

- **Április 1.**

Az intézményi diák (fordított) nap célja a tanár-diák kapcsolat további mélyítése, a tanulók felelősségérzetének növelése, az önállóság, a szervezőképesség, a kreativitás fejlesztése, a diákok közötti kapcsolattartás segítése, az együvé tartozás érzésének erősítése.

- **Április**

Szavalóversenyek szlovák és magyar nyelven.

- **Alapítványi vacsora** (április, május)

Az alapítvány vagyonának gyarapítása által a tanulók tevékenységének segítése, elismerése. A szülők és a nevelők közös, vidám szórakozása ez, alapja egymás jobb megismerésének, közeledés egymás felé. A vacsoráknak városszerte jó híre van, ami az intézmény népszerűségének növelésére is jó alkalmat teremt.

- **Anyák köszöntése** (május)

Az anyák köszöntése csoport- és osztályszinten és az óvodában.

- **Óvodai záróünnepélyek** (május vége)

Csoportonként, a nagycsoportosok búcsúja.

- **Gyermekhét**

Rendezvények, játéksorozat a tanulók szervezésében. Művészeti bemutató a Művelődési Központ színpadán.

- **Június közepe**

Az utolsó tanítási napon a 8. osztályos szülők - nevelők búcsúestje együtt. A bensőséges hangulatú vacsora mélyíti az intézményben eltöltött évek hangulatát, a nevelőkkel, a társakkal közös élményeket.

- **A 8. osztály búcsúja**

Búcsú az iskolától, a tanulóktól s azoktól a szülőktől, akiknek nincs intézményünkben kisebb gyermekük. A 8. osztály a színpadon ül, hogy utoljára emlékezetünkbe véssük arcukat.

- **Tanévzáró ünnepély**

Feladata a tanév értékelése, lezárása.

- **Nyári napközis tábor** az óvodások és általános iskolás tanulók részére – július harmadik hetének végéig – előzetes igényfelmérés alapján.
- **A tanulók nyári jutalom táboroztatása** (fenntartó által kínált lehetőségek kihasználása)
- **drámatábor**
- **citeratábor**
- **ökomenikus tábor**, mint nyelvgyakorlás

Ezen táborokban tanulóink az intézmény Szlovák Iskoláért és Óvodáért Alapítványának és a Szarvasi Szlovákok Kulturális Köre – Vernost' – anyagi támogatásával vehetnek részt.

- **Nemzeti összetartozás – Határtalanul témanap** projekthez igazodva
- **A szülők, a nevelők és a gyerekek közös kirándulása**

Célja egymás jobb megismerése, az összetartozás erősítése.

1.3. Az intézményhasználók helyzete

a) A szülők, családok helyzete

A válaszadók körében a nők (édesanyák) magas aránya volt jellemző (86%). A szülők körében hagyományos családi munkamegosztás továbbélését tapasztaljuk, ahol a gyermeknevelés, a gyermekek hétköznapi életével, ezen belül is az iskoláztatási kérdésekkel való törődés a nők feladata. Életkor tekintetében a válaszadók többségének életkora 31-40 év közé esik(64%). 22% a 41-50 éves és elenyésző a 31 évnél fiatalabb(13fő) ill. 50 évesnél idősebb(6fő) szülő. Legtöbb közülük munkavállaló(43%), sokan főállású anyák, háztartásbeliek, vagy GYES-en vannak(26%). A közsférában dolgozik(14%), azonban a munkanélküliek aránya egyre magasabb.

Iskolai végzettségük tekintetében elmondható, hogy a szülők többsége középiskolai végzettséggel rendelkezik. Szakmunkásképzőt végzett 45%, érettségizett 28% (ebből szakközépiskolai érettségi 17%). Főiskolai diplomával rendelkezik 12%, egyetemi végzettsége mindössze 2 főnek van. 8 általánost végzett a válaszadók 13%-a, ennél kevesebb osztályt 3 fő.

A családi viszonyokra jellemző, hogy a szülők többsége tartós párkapcsolatban él (73%), elvált (16%), egyedülálló (12 fő), özvegy (7 fő).

A családok életszínvonala a válaszadó szülők megítélése szerint nem túl magas. A létminimum szintjén mozog 26%, létminimum feletti, de az országos átlagot nem éri el 20%, és az átlagon mozog 35%. Egy picit jobbnak ítéli meg az anyagi helyzetüket 6 fő, de senki nem tartja kiemelkedőnek anyagi körülményeit.

Egyre több család rendelkezik a korábban luxuscikknek számító videomagnóval, DVD lejátszóval, számítógéppel. Egyre több tanulónak van saját mobiltelefonja.

b) A tanulók helyzete

A tanulók zömének a tisztasága jó, a problémás esetek elszigetelt módon és formában jelentkeznek és mértékük elhanyagolható, az intézmény speciális adottságai mellett jól kezelhető. Az iskolai ruházat állapotára gyakorlatilag ugyanez a megoszlás a jellemző, amit a tanfelszerelés állapota még túl is szárnyal.

A családok közel fele-fele arányban jó, illetőleg megfelelő életszínvonalon él. Az élelmezés helyzete is összességében megnyugtató, meghatározó segítség a családok számára az ingyenes vagy kedvezményes étkezés biztosítása. Az alacsony jövedelműek viszonylag magas aránya jelzi, hogy a családok többsége jelentős áldozatokat hoz a gyermekek ellátása, taníttatása érdekében. Helyzetükön segít a kedvezményes tankönyvellátási rendszer.

Több családra jellemző, fogyasztási szokásaiban a negatív irányba elcsúszott értékrend, mely lemérhető a tanulóknál.

Az anyagi javak magas szinten történő biztosítása, a megengedő nevelés, az értékek átrendeződése újabb feladatokat ró intézményünkre.

A szenvedélybetegségek közül a dohányzás elleni harc látszik nagyon szükségesnek, a családok közel felében dohányzik az egyik, vagy mindkét szülő.

Újabb szenvedélybetegségek jelentkezése (drog, számítógépes és játékgépezés) a negatív példa mellett veszélyezteti a gyermekeket a családban.

1.4. Helyzetünk oktatásmarketing szemléletű elemzése

a) Erősségek és gyengeségek

A kollégium megléte fontos elem az intézményi versenystratégia meghozásában. A kollégiumi fejkvóta relatíve magas, s más alapfokú oktatási intézmény nem rendelkezik kollégiumi szolgáltatási lehetőséggel a településen. Diákotthonunk a tanyán, a környező községekben lakó, vagy szociálisan rászoruló gyermekeknek ad otthont, gondoskodást, a tanuláshoz tanári segítséget, a szabadidőben pedig színes programról gondoskodik. A délutáni tanulási foglalkozások a diákotthonos és napközis tanulók számára szakmai és nyelvi segítséget, a tanórákra való alapos felkészülést adnak.

A város általános iskoláiban tanuló gyermekek számából látható, hogy a demográfiai hullám tartósan völgybetartó. A létszámcsökkenés tendenciája a komponenseket alkotó intézményekben azonos, kismértékben specifikus eltéréseket mutat, melynek jelentősége helyi sajátosságokkal, a beiskolázási populáció egyéb társadalmi adottságaival, szokásaival és az iskolák közötti választási motivációkban keresendő. A hullámvölgy mélyül, 2005-re további ötszáz fős létszámfogyás fog beállni.

1960-tól működik iskolánk jelenlegi helyén, kezdetben 4 tanteremmel, majd 1970-től 8 osztállyal. Jelenleg 4 csoportos óvoda, 8 évfolyamos (17 osztályos) általános iskola működik intézményünkben, igény szerint napközis, illetve diákotthoni ellátással.

A 8 évfolyamos, 17 osztályos általános iskolánkra jellemzőek a viszonylag kis létszámú osztályok és az a törekvés, hogy olyan légkört teremtsünk, amely segíti az alkotó munkát, a gyerekek személyiségének kiteljesedését. Legfontosabbnak a tanulók alapkészségeinek fejlesztését, hátrányainak csökkentését tartjuk, olyan alpműveltség biztosítását, melyre mindenkor építeni lehet. Felzárkóztató- és felvételi előkészítő foglalkozások, nívócsoportos oktatás áll e cél elérésének szolgálatában, mely csoportokban az átjárhatóság biztosított. Kutatjuk és gondozzuk a gyermekekben lévő tehetséget, értékeket a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységek során.

A feladatok megvalósítását jó, minden területen kiegyensúlyozott tárgyi feltételek segítik, az oktatást, önművelődést korszerű, esztétikus, kétnyelvű könyvtárunk szolgálja. A számítástechnikát jól felszerelt szaktanteremben, magas szinten oktatjuk, s fejlesztését folyamatosan biztosítjuk. A nyelvoktatást nyelvi laboratóriumok segítik. A szlovák nyelv tanítása mellett az esélyegyenlőség szempontjából igen fontos feladatnak tekintjük az angol nyelv tanítását is. A szlovák nyelv tanulását rendszeres szlovákiai nyelvi tréningen való részvétellel is segítjük. A különböző tantárgyak oktatásának eredményességét szaktanterek segítik. A sportnak, testedzésnek jelentőségének megfelelő fontosságot tulajdonítunk, feltételeket, eszközöket teremtettünk meg céljaink elérése érdekében: tornaterem, kondicionáló terem, sítábor, korcsolyázás, úszás. Hangsúlyt helyezünk a pozitív teljesítmények elismerésére, az eredmények növelésére.

A Nemzeti Alaptantervben önálló tantárgyként jelenik meg az informatika, amely a számítástechnikán kívül a könyvtár használatával kapcsolatos ismereteket is tartalmazza. A közoktatás egyik feladata tehát, hogy felszámolja a digitális írástudatlanságot, és megteremtse a diákok közötti esélyegyenlőséget az IKT elsajátítása terén is. A pedagógiai, módszertani szempontból is hasznos prezentációs eszközök (projektorok, interaktív táblák stb) melyek hatékonyabbá tehetik az ismeretszerzést és segíthetik a képességek kibontakoztatását, nagyobb mértékben hozzájárulhatnak az iskola és tanulás megkedveltetéséhez. A számítástechnikai oktatás kiszélesítésére van szükség hosszú távon, ezért tantárgyi oktatóprogramok, valamint az interaktív táblák és azok kiszolgáló rendszerének megismerése és beszerzése fontos feladat. E célt szolgáltuk, amikor tudatosan egy nyelviskolával kötöttünk szerződést és megállapodás alapján berendezését használhatjuk napi oktató-nevelő munkánk során, mi több együttműködésünk alapján évenkénti megjelöléssel eszközei intézményünk tulajdonává válnak.

Belső erősségeink

A következő szolgáltatásokat jelenleg csak a mi intézményünk tudja nyújtani a városban:

- Folyamatos a nyitva tartásunk (bármilyen korán és későn jöhet a szülő a gyermekért).
- A délutáni pedagógusok és a gyermekfelügyelő a délelőtti órákban ügyeleti beosztásuk alatt orvoshoz viszik a napközben megbetegedett, esetleg balesetet szenvedett gyermekeket, ellátásukról gondoskodnak.
- Kis létszámú osztályaink vannak (átlagban 20 fő), amelyek általában délután is külön-külön csoportot alkotnak egy-egy szakképzett pedagógus vezetésével, így a gyerekek biztosan megtanulnak délután. Az így megtakarított időt a szülők az egyéb családi szocializációs tevékenységekre is fordíthatják.

- A diákotthon nem csak a vidéki, hanem a szociálisan rászoruló, vagy veszélyeztetett környezetben élő tanulóknak is otthont ad, biztosítva számukra a felemelkedés esélyét.
- 3-14 éves korig lehet az intézményben a gyerek, tehát csak egyetlen intézményhez kell alkalmazkodnia, és mire iskolás lesz a gyerek, a szülők jól ismerik a tantestület tagjait is.
- Viszonylag zárt, összetartó közösség alakult ki, ami csökkenti a gyerekek kallódásának, rossz társaságba kerülésének veszélyét.
- Nyári időszakban is nyitva tartunk hat hétig, külön napközis tábort szervezve a hozzánk járó gyerekek részére, ügyelve a színes programkínálatra, melyben legalább hetente egyszer szerepel egy hosszabb kerékpártúra, vagy autóbuszos kirándulás.
- Egyedül a mi iskolánk kínál olyan olcsó, - jórészt pályázati pénzekből finanszírozott és szlovákiai kapcsolatok révén hozzáférhető - táborozási lehetőségeket, ahol a nálunk tanuló gyerekek a családjukkal együtt vehetnek részt (sok családnak egyébként nem lenne lehetősége soha együtt nyaralni).
- A nyolcadik osztály végére a tehetséges tanulók középfokú nyelvvizsgát tehetnek szlovák nyelvből, ami növeli az esélyeiket a főiskolai, egyetemi felvételinél.
- A tehetséges, de szociálisan rászoruló tanulóknak lehetőségük van arra, hogy tanulmányaikat állami támogatással Szlovákiában folytathassák, és megszerezzék az egyébként számukra elérhetetlen diplomát.
- Szlovák, magyar nyelvből, matematikából és angol nyelvből is megvalósíthatjuk a csoportbontást. Ez az oktatási forma igen kedvező nemcsak a tehetséggondozás, hanem a felzárkóztatás szempontjából is. Valószínűleg ez is hozzájárul ahhoz, hogy évek óta igen alacsony a bukott tanulók aránya az iskolában.
- Informatika magas szintű oktatása.
- Elmondhatjuk, hogy a tárgyi feltételek jobbak, mint a város többi iskolájában, aminek az is oka, hogy a pályázati lehetőségek megragadásán kívül a diákotthon szobáit is kiadhatjuk mind a szorgalmi időben hétfőig, mind nyáron, ami igen jelentős plusz bevételekhez juttatja az intézményt.

Belső hátrányaink

- A hozzánk járó tanulók átlagos leterheltsége nagyobb, mint a magyar iskolák esetében szokásos.
- A magyar tantárgyakat kevesebb óraszámban oktatjuk, mint a város többi iskolájában, így kevesebb a gyakorlási lehetőség. Ezt ellensúlyozza az alacsony osztálylétszám és a csoportbontások.
- A szülő kevesebbet (néhány tantárgy esetében egyáltalán nem) tud segíteni, ezért el kell fogadnia az egésznapos iskolát - cserébe garantáljuk a gyerek felkészülését másnapra - amennyiben egyéb délutáni elfoglaltsága nincs a gyermeknek.

- Intézményünkben is sok a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyerek, ami alkalmazkodást igényel, viszont toleranciára, a másság elfogadására is nevel.

b) A marketing-stratégia meghatározása

Iskolánk határozott és egyeztetett, az iskolahasználók által is támogatott küldetésstudattal rendelkezik. Alapvető célunk az iskolánk speciális képzési profilját szabad akaratukból választók nevelési, oktatási, képzési és ellátási igényeinek kielégítése. Szeretnénk a továbbtanulásban és az egyéni életben sikeres polgárokat nevelni, akik büszkék gyökereikre és fontosnak tartják a szlovák nyelv megőrzését és ápolását.

Fejlesztési céljaink

- a jelenlegi - esetleg ennél nagyobb - tanulólétszám megtartása
- a jelenleginél magasabb tanulmányi átlagok elérése
- az itt végzettek minél teljesebb körű középiskolai továbbtanulásának megalapozása
- az intézmény ismertségének és elismertségének további fokozása.

Gyenge pontok, fejlesztésre szoruló területek

- Növelni kell a belső intézményi kommunikáció hatékonyságát.
- Koncentráltan kiemelt figyelmet szükséges fordítani négy csoportos óvodánkra, ami beiskolázási bázisunkat jelenti.
- A továbbtanulásoknál a szlovák végzettséggel, ill. alacsony szlovák nyelvtudással nem rendelkező dolgozók, pedagógusok támogatása. Előnyben részesítjük a tanítóképző főiskolán szlovák szakra jelentkezőket, illetve a meglévő tanítói diploma mellé szlovák végzettség megszerzésére irányuló törekvéseket.
- Örülünk annak, hogy az intézményben gyógypedagógus alkalmazására került sor, aki a nehezen nevelhető, magatartási és tanulási zavarokkal küzdő gyerekek hatékony segítője
- Intézményünk speciális rendszere szükségessé teszi oktatástechnikus alkalmazását. Az intézmény nagysága, valamint az egész éven át tartó folyamatos működés szükségessé teszi egy állandó portás felvételét. Így a tantestületre kevesebb munka hárulna nyáron és jobban ki tudnák pihenni az egész évi, a nemzetiségi terület miatt átlagosnál jóval több pluszt követelő munkát és jobban fel tudnának készülni a következő tanévre.
- A reklám hiánya - A városban élők egy részének tudatában még mindig úgy él az intézmény, mint a szegény tanyasi gyerekek iskolája, ahol mindent szlovákul kell tanulni. Nem eléggé ismertek még elért eredményeink sem. Megoldás: intézményünk az interneten és a helyi tévében, újságban közreadott iskolánkról szóló bemutatkozás.
- Nagyobb reklámot kellene biztosítani a nyílt napoknak és a tanulók teljesítményének is. Eredményesebb a Művelődési Házban a televíziók által felvett és lejátszott színes rendezvényeink.
- Több éves próbálkozás ellenére sincsenek arculati elemeink (címer, egyenruha). Mivel az énekkarosoknak van egységes, az intézmény által biztosított ruhájuk, hasonlóan megvalósítható lenne az egyenruha is.

Az intézmény továbbfejlesztése tehát egy viszonylag kedvezményezett helyzetben, jó belső hagyományokkal és eredményekkel megalapozottan megvalósítható. Kiemelten kell a külső kapcsolatokkal foglalkozni, élni kell a reklám minden lehetőségével. Így az intézmény megőrizheti, sőt fokozhatja pozícióit a városi és vonzáskörzeti oktatási piacon.

c) A szülők véleménye az iskoláról

Az iskola ismertsége jó a szülők körében: a válaszadók többségének átlagos (62%), alapos(16%), felszínes ismeretei vannak (15%) az intézmény mindennapi életéről. Az érdeklődési arány még erősebb, hiszen a megkérdezetteknek közel fele nagyon, a másik fele közepesen érdeklődik az ott folyó munka iránt. A tájékoztatás mértékét megfelelőnek tartja a többség, 15% szerint példamutató ez a tájékoztatás. Gyakorlatilag ugyanez a helyzet köszön vissza a felmérésekből a tájékoztatás gyakoriságával való elégedettség területén is.

A szülők leginkább gyermekeik elmondásából (80%) tájékozódnak, de jellemző még a közvetlen információszerzés (42%) is. Harmadik helyen van a tájékoztató füzetek szerepe (40%). Elég jelentős a kábeltévéből tájékozódók száma (18%) is. A fentiek azt mutatják, hogy a felmérésekben nemcsak a családok, hanem a gyermekek véleménye is tükröződik. Megnyugtató jelenség az is, hogy nagymérvű a közvetlen szülői tájékoztatói hajlam, ami feltételezi az iskolával való jó és dinamikus kapcsolatot is. Az intézmény oktatásfejlesztési folyamata során azonban tudatosabban kell kihasználnia a helyi médiák adta lehetőségeket!

Vélhetően a kenyérkeresetből adódó elfoglaltság miatt az iskola életében átlagos mértékben részt venni kívánók aránya magas (63%), amelyben kihasználatlan, az intézmény céljaira felhasználható energiák halmozódhattak fel. Ehhez azonban az intézménynek tudatos oktatásmarketing-politikát kell folytatnia a középtávú fejlesztés során, az intézményi kezdeményezésnek kell dominálnia. Az iskola életében is szívesen vállalnak közvetlenül is feladatokat, leginkább az iskolai rendezvények kivitelezésében a szülői munkaközösségben, mások inkább anyagi segítséget nyújtanak. Az iskolai rendezvényekkel való elégedettségük tartósan a szokatlanul magas értéksávban mozog (4,6). Ez a szülőknek az iskolai tevékenységekkel és rendezvényekkel szembeni kiemelkedően nagymértékű elégedettségét igazolja vissza, ahol az intézményi feladat e teljesítmény szinten tartása lehet. Ugyancsak kiemelkedően elégedettek a nyelvvizsgákra történő felkészítő tevékenységgel is.

1.5. A helyzetelemzésből adódó nevelési, oktatási és képzési feladatok

Nemzetiségi intézményünk a több éve jelenlévő és fokozódó asszimiláció, a város iskoláinak gyerekekért folytatott harca ellenére fenn tudott maradni, képes volt tanulói létszámát az 1993 évihez viszonyítva 260 %-ra emelni. Az eredmények és hiányosságok, Szarvas alapítóinak tisztelete a továbblépés feladatait is kijelölik.

Súlypontozott feladataink:

- Minden erőt koncentrálni az eszköz- és felszerelési jegyzékben szereplő követelmények teljesítésére, karbantartására, a meglévő új épület állagának megóvására, megbecsülésére.

- A humán erőforrások tervezésével kapjon hangsúlyt a megfelelő utánpótlás nevelés mind vezetői, szakmai szinten, mind nemzetiségi vonatkozásban a tanulók megfelelő pályaeorientációjával.
- Az át- és továbbképzéseken mindhárom szakfeladat képviselői megfelelő számban vegyenek részt az intézmény igényeinek megfelelően.
- A képzés, a módszertani kultúra, tájékozottság kapjon megfelelő rangot az intézmény életében.
- Történjen meg a beiskolázás a hiányszakokra, nyelvi területen, mérési témában.
- Használjuk ki a hagyományainkban rejlő fejlesztési lehetőségeket, teremtsünk új hagyományokat.
- Nyújtsunk segítséget a nehéz helyzetben lévő családoknak, tanulóknak:
 - a dolgozó szülőnek nyújtsunk segítséget gyermeke felügyeletével, foglalkoztatásával, hogy munkáját nyugodtan végezhesse, megtarthassa
 - szociális hátrányaik csökkentésével
 - a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek problémáinak mérséklésével
 - a gyermekek takarékosagra nevelésével, szüleik nehézségeinek, fáradtságának megértésével
 - a gyermekjóléti szolgálattal, nevelési tanácsadóval való szoros együttműködéssel.
- A diákokthoz nyújtson védeltséget, biztonságot a nehéz helyzetben lévő gyermekeknek, tanulásukhoz, fejlődésükhöz szakmai - pedagógiai segítséget.
- Fejtsük ki meggyőző munkát a szenvedélybetegségek elleni harcban.
- A nehezen nevelhető gyermekek kapjanak speciális nevelési - oktatási segítséget.
- Nevelőmunkánkban, beszélgetéseink során mutassunk a gyermekeknek sérült családmodelljük helyett épet, követendő, hogy azt felnőttként megvalósíthassák.

II. NEVELÉSI FELADATAINK

2.1. Az iskolai nevelő-oktató munka alapelvei, céljai, feladatai

a) Intézményünk munkájában a következő alapelveket érvényesítjük

Iskolánk nevelő-oktatómunkáját a demokrácia értékei, a nemzeti értékek, az európai humanista értékrend hatja át, valamint kiemelt figyelmet fordítunk az emberiség előtt álló közös problémákra és a különböző kultúrák iránti nyitottságra.

Munkánkat a demokrácia értékei hatják át, mert:

- egyrészt, a demokrácia értékrendjére építve, olyan demokratikus magatartás alapjait rakjuk le, illetve olyan demokratikus magatartásra készítjük fel tanulóinkat, amelyben az egyén és a közérdekei egyaránt megfelelő szerephez jutnak
- másrészt mert a minden ember számára nélkülözhetetlen általános műveltségnek azokat a szilárd alapjait sajátítatjuk el, amelyekre biztonságosan építheti ismereteit a későbbiekben valamennyi tanulónk.

Nevelő-oktató munkánk a közös nemzeti értékeket szolgálja, mert fontos szerepet szán a hagyományoknak, valamint a nemzeti azonosságtudat fejlesztéséhez, beleértve az ország nemzetiségeihez, etnikumaihoz tartozók azonosságtudatának ápolását, kibontakozását. Európai, humanista értékrendre építettük nevelési-oktatói programunkat, mert azokra a tartalmakra összpontosítsunk, amelyek az Európához való tartozásunkat erősítik.

Nagy figyelmet fordítottunk a program összeállításakor az emberiség előtt álló közös problémákra. Az egész világot átfogó kérdésekre vonatkozóan hangsúlyozzuk:

- az egyén és az állam felelősségét
- a társadalmak lehetőségeit, feladatait a problémák megoldásában,
- a Földet, az emberiséget, az egyes közösségeket fenyegető veszélyek csökkentésében.

Kiemelt jelentőséggel bír programunkban a más népek, kultúrák iránti nyitottság, megértés. Más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére neveljük tanítványainkat.

b) Nevelőmunkánk céljai

- oktató-nevelő munkánk középpontjában a gyermek, a tanuló áll, akit sokirányú fejlesztéssel, neveléssel alkalmassá teszünk arra, hogy személyisége kiteljesedjen
- olyan személyiséggé váljék, aki bizakodó, képes a problémák érzékelésére, megoldására
- aki a kor tudományos eredményein alapuló ismeretekkel és világképpel rendelkezik
- aki gondolkodása révén személyes döntésein nyugvó világnézet kialakítására képes
- akinek számára fontosak az európai kultúra erkölcsi értékei
- aki saját és társai munkáját és eredményét megbecsüli
- aki toleráns, szolidáris a hátrányos helyzetűekkel

- aki felelős és önálló feladatvégzésre kész
- aki szereti családját és hazáját
- aki tudatos fogyasztóvá válik
- ismeri, tiszteli, óvja, ápolja:
 - nemzeti kultúránkat, történelmünket, nyelvünket
 - a szlovák nemzetiség gyökereit, nyelvét, értékeit, hagyományait
 - más népek értékeit, hagyományait
 - az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit
 - aki társadalmilag elfogadott normák szerint viselkedik az emberi és természeti környezetben.

c) Nevelő-oktató munkánk feladatai

- Az iskola felelős a gyermekek testi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséért.
- Tanulóinkat juttassuk olyan széleskörű ismeretek birtokába, melyek megalapozzák műveltségüket, világszemléletüket, eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben.
- A tanulók értelmi, önálló ismeretszerzési, kommunikációs és cselekvési képességének kifejlesztése.
- Kiművelni az élmények kifejezésének és a művészetek megértésének képességét.
- Fejlesztani a tanulók testi-lelki állóképességét, fizikai és szellemi munkabírásukat, kudarctűrő képességüket.
- A tanulókat az élet tiszteletére, a természet szeretetére, az emberi munka, a kultúra megbecsülésére kell nevelni.
- Alakítsuk ki a tanulóknak az egészséges életvitel igényét, az ehhez szükséges önfegyelmet.
- Kapjon hangsúlyt a nevelőmunkában az igazság feltétlen tisztelete, az erkölcsös cselekvés feltétlen igenlése és igénye.
- Az ismeretek többoldalú és tárgyilagos közelítése, melynek színtere az alsó tagozaton anyanyelv és irodalom (szlovák, magyar), népismeret, és a művészeti tárgyak. Felső tagozaton az osztályfőnöki órák, nevelői beszélgetések.
- Tanulóinkat neveljük tevékeny és alkotó életre, öntudatos magatartásra.

d) Intézményünkben munkánk során a következő általános elveket érvényesítjük

- A nevelés, a nevelő és a tanuló személyes kapcsolata
A nevelés a szülő és iskola közös feladata. A nevelés és az oktatás nem választható el egymástól, mindkettőnek a gyermek érdekét kell szolgálnia. A nevelés folyamatában a tanuló teljes személyiségében gyarapodik, de a nevelő személyisége is teljesebbé válik. Munkánk során fokozottan figyelünk arra, hogy ez aránytalan terhet ne jelentsen a tanulók részére.
- A gyermek nevelése a család és iskola közös felelőssége
A nevelés alapvető színtere a család. Az iskola nem csorbíthatja a szülők jogait és nem vállalhatja át kötelességeiket. Köteles azonban felismerni a családi nevelés hiányosságait, hátrányokat, segíteni azok csökkentését.
- Önállóság és közös munka a tanulásban
Törekednünk kell az önálló tanulás képességének kifejlesztésére, a tanuló nyitottságának, tanulási kedvének felkeltésére, megőrzésére, kibontakoztatására. Legyenek képesek

csoportokban történő ismeretszerzésre, munkálkodásra is, legyenek nyitottak az együttműködésre.

- Egyéni bánásmód, esélybeli különbségek kiegyenlítése

Figyelemmel kell lenni nevelőmunkánkban az eltérő képességű, tapasztalatú, érdeklődésű, vallású, egészségű, családi és társadalmi háttérű tanulóakra. Fejlesztésük mellett nevelni kell a tanulókat a különbözőségek elfogadására, megértésére és fontos az azonosságtudat erősítése is.

- A társadalmi életre való felkészítés

A tanuló az iskolában éli meg először a társadalom függőségi és hatalmi viszonyait, saját jogait és lehetőségeit sorsa és a közélet formálásában. Ezt figyelembe véve kell közvetíteni a vele szemben támasztott követelményeket. Személyiségének alakulására nagy hatással van a diáktársak értékrendje, a tanárok és diáktársak között uralkodó magatartás és hangnem. Az iskola nevelő hatását e területen is érvényesítheti.

- Hazaszeretetre nevelés

Oktató-nevelő munkánkban nagy hangsúlyt kell helyezni a hazaszeretetre nevelésre, a környező népekkel való megértő együttműködésre. A hazaszeretetre nevelés kiemelkedő eszköze a magyar és szlovák nyelv, a magyar történelem, földrajz, irodalom tanítása, a nemzeti és állami ünnepek méltó megünneplése, valamint a tanulmányi kirándulások átgondolt tervezése. Nevelőmunkánk eredményeképpen a tanulók tiszteljék hazánk, államiságunk jelképeit, ünnepeit, jeles személyiségeit.

- Erkölcsi nevelés

Olyan szellemet kell megvalósítani a közösségekben, ahol a következő magatartási, viselkedési formák, szokások alakulhatnak ki, mint a szolidaritás, előzékenység, igazmondás, állhatatosság, előítélet-mentesség, a másik ember tisztelete, tolerancia, megbízhatóság, alkalmazkodás. Az erkölcsi nevelés legfontosabb eleme a példaadás. Minden pedagógus legyen tudatában, hogy példát ad, akár akarja, akár nem. Így a nevelők egyéni és testületi magatartása tükrözze, mintázza azt az értékrendet, amire a tanulókat nevelni akarja.

- Családi életre nevelés

A családi életre az iskolának is nevelni kell. Fel kell készíteni a tanulót a felelősségteljes döntés képességére, amely a párválasztáshoz, a házassághoz, a szülői feladat vállalásához szükséges. A rossz családi légkört megélő gyermekek, tanulók számára fontos a vonzó családmodell bemutatása.

- Egészséges életmódra nevelés

A tanulóval meg kell taníttatnunk, hogy az egészség a testi, lelki és szociális harmónia állapota, hogy az egészség érték, melyet az egyénnek és közösségnek egyaránt óvnia, ápolnia kell. Az egészségnevelés kiemelt szerepet kell kapjon az iskola életében. A családdal, a társadalommal együttműködve a legfontosabb a megelőzés, az egészségmegőrző szokások kialakítása. A tanulót segíteni kell a helyes táplálkozás- és mozgáskultúra, testápolási szokások kialakításában. Szükséges az egészségkárosító tényezők megismertetése.

- Testi nevelés

A testi nevelés célja az egészséges testi és lelki fejlődés, a rendszeres mozgás iránti igény felkeltése és kielégítése, a fizikai, értelmi és akaratú tulajdonságok - ügyesség, gyorsaság, mozgáskészség, állóképesség, önfegyelem - fejlesztése.

- Környezeti nevelés

A környezeti nevelés célja, hogy neveljük és tanítsuk a tanulókat a természetes és épített környezettel való tudatos és harmonikus együttélésre, környezetbarát életvitelre. Feladata, hogy felkeltse a tanulók igényét a tiszta, egészséges környezet kialakítására, megóvására.

- Esztétikai nevelés

Az esztétikai nevelés alapfeladata az esztétikai érzékenység és nyitottság, a szépség iránti fogékonyság kialakítása. Az esztétikai nevelés minden tantárgy feladata.

2.2. Nevelő-oktató munkánk pedagógiai eszközei, eljárásai, formái

A nevelő munka eszközei, eljárásai több értelmű pedagógiai fogalmak, teljes rendszerük kidolgozásával még napjainkban is foglalkozik a neveléstudomány. A nevelési eszközt a köznyelv gyakran a módszer fogalmával azonosítja. A nevelési módszer pedig nem más, mint a kitűzött nevelési cél elérése érdekében alkalmazott eljárás. Célja, hogy a tanulókat pozitív tevékenységre készítssük, valamint kiküszöböljük a negatív hatásokat. Az eljárás a módszer konkretizációját jelenti. Függ a pedagógiai intuíciónál, a találékonyságtól, a nevelő aktivitásától. Eljárás egymagában nem létezik, mindig eljárások rendszerében gondolkodunk.

A nevelés eszközei, eljárásai valamint a nevelés módszerei a nevelési folyamat - egymással összefüggő, egymást feltételező, nagyon fontos – elemei, tényezői, a nevelési módszerek elválaszthatatlanok a nevelés céljától.

Nevelési módszereinket hozzá kell igazítani az elérendő célokhoz. Mivel a nevelés céljai között szerepeltek általános, konkrét fejlesztési szakaszokra lebontott célok, így az alábbiakban felsorolt (csoportosított) nevelési módszerek közül azokat kell kiválasztani egyrészt

- amelyek a nevelési célokra és feladatokra túl:
 - igazodnak a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez,
 - igazodnak a nevelők személyiségéhez, pedagógiai kultúrához, felkészültségéhez, vezetői stílusához,
 - igazodnak a mindenkori szituációhoz és annak tartalmához
- másrészt mivel nincs teljesen egyforma két szituáció, két egyforma gyerek, két egyforma pedagógus, a nevelési módszereket úgy kell megválasztani, hogy azok a leghatékonyabb alkalmazást tegyék lehetővé.

Szinte minden nevelési szituációt más-más módszer, illetve módszerkombináció alkalmazásával oldunk meg. A módszerek alkalmazásának egyetlen törvénye van: a módszerek, eljárások kombinációja. Ezt szem előtt tartva választhatunk az alábbi módszerek közül.

Napjaink pedagógiai gyakorlata, tapasztalata valamint a nevelés kiemelt szerepe a nevelő-oktató munka során megkívánja, hogy a módszereket a nevelés folyamatában betöltött szerepük alapján csoportosítsuk.

Ennek megfelelően az alábbi csoportosítás végezhető el.

Eljárások, módszerek

- A meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei

- a) az oktatás valamennyi módszere
- b) meggyőzés
- c) minta
- d) példa
- e) példakép
- f) példakövetés
- g) eszménykép
- h) bírálat
- i) önbírálat
- j) beszélgetés
- k) felvilágosítás
- l) tudatosítás
- m) előadás
- n) vita
- o) beszámoló

- A tevékenység megszervezésének módszerei

- a) követelés
- b) megbízás
- c) ellenőrzés
- d) értékelés
- e) játékos módszerek
- f) gyakorlás

- Magatartásra ható módszerek

Ösztönző módszerek

Kényszerítő módszerek

Gátlást kiváltó módszerek

- Ösztönző módszerek

- 1) ígéret
- 2) helyeslés
- 3) biztatás
- 4) elismerés

- 5) dicséret (szóbeli és írásbeli) - lehet: szaktanári, diákotthoni nevelői, osztályfőnöki, igazgatói, nevelőtestületi, magatartási és szorgalmi dicséret, kitűnő tanulmányi munkáért
- 6) osztályozás
- 7) jutalmazás

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten:

- példamutató magatartást tanúsít vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy
- iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális (...) versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt, vagy
- rendkívüli teljesítményeket ér el (városi, megyei, országos helyezések), vagy
- bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez, növeléséhez, az iskola jutalomban részesíti.

Az iskolai jutalmazás formái:

- a) Tanév közben elismerésként a következő szóbeli, írásbeli dicsérek adhatók:
 - szaktanári dicséret
 - diákotthoni, napközis nevelői dicséret
 - osztályfőnöki dicséret
 - igazgatói dicséret
 - nevelőtestületi dicséret (magatartási és szorgalmi dicséret, kitűnő tanulmányi munkáért)
- b) Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén:
 - szaktárgyi teljesítményért
 - példamutató magatartásért
 - kiemelkedő szorgalomért
 - példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők
 - nevelőtestületi dicséret (magatartás, szorgalom és kitűnő tanulmányi eredményért).

A dicséretet a tanuló bizonyítványába is be kell vezetni.

- c) Az egyes tanévek végén kitűnő, illetve jeles eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.
- d) Az iskolai szintű versenyek első három helyezettjei oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet az iskola közössége előtt vehetnek át.
- e) Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek. A dicséretet írásba kell foglalni és azt a szülő tudomására kell hozni.

Kényszerítő módszerek

- 1) felszólítás
- 2) követelés
- 3) parancs
- 4) büntetés.

Azt a tanulót, aki tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti, vagy a házirend előírásait megszegi, vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének, büntetésben lehet részesíteni.

Az iskolai büntetések formái

- szóbeli figyelmeztetés
- szaktanári figyelmeztetés
- diákotthoni nevelői figyelmeztetés ill. napközi otthoni
- osztályfőnöki figyelmeztetés
- osztályfőnöki intés
- osztályfőnöki megrovás
- igazgatói figyelmeztetés
- igazgatói intés
- igazgatói megrovás
- tantestületi figyelmeztetés
- tantestületi intés
- tantestületi megrovás
- nevelőtestület elé idézés
- párhuzamos osztályba való áthelyezés
- áthelyezés másik iskolába (kivételes esetben)
- a tanuló kizárása az iskolából (csak tankötelezettség korhatáron túl).

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől a vétség súlyára való tekintettel el lehet térni. A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni. Ha a tanuló kötelezéseit vétkesen és súlyosan megszegi, az oktatásjogi szabályozók alapján kell eljárni ellene.

Gátlást kiváltó módszerek

Ezek a módszerek a nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célozzák, a negatív viselkedés kialakulását próbálják megakadályozni. Ezek:

- 1) felügyelet
- 2) ellenőrzés
- 3) figyelmeztetés
- 4) intés
- 5) fenyegetés
- 6) tilalom
- 7) átterelés
- 8) elmarasztalás.

2.3. A nevelőtestület pedagógiai filozófiája, értékrendje

Az intézményben dolgozó pedagógusok mindennapi nevelő-oktató munkájuk során a következő pedagógiai elveket szeretnék érvényre juttatni:

a) Olyan légkör megteremtését tartjuk fontosnak, ahol a tanulók, a pedagógusok s a szülők alkotó módon, egymást segítve fáradoznak a közös célok megvalósításán. Ennek érdekében:

- a tantestület egységes követelménytámasztással, egymással együttműködve, kollegiálisan végzi munkáját
- törekszik a rendezett környezet, a megfelelő munkafeltételek kialakítására
- a tantestület tagjai szükségét érzik az intézményt érintő kérdésekben a véleménynyilvánításnak, megfelelő információk birtokában részt kérnek és kapnak a döntéshozatalból
- a nevelők egymás és a tanuló személyiségét tiszteletben tartják
- a gyermekeket bevonják saját iskolai életük megszervezésébe, a döntéshozatal folyamatába, ennek módját az SZMSZ tartalmazza
- az intézményi élet minden területén hangsúlyt helyezünk a pozitív teljesítmények elismerésére, kerüljük a negatív általánosítást
- tanulóinkkal megismertetjük a velük szemben támasztott követelményeket, hogy azok ismeretében tudják teljesíteni őket
- intézményünkben a fegyelem alapját az egyének (pedagógusok, tanulók) célokkal, feladatokkal való azonosulása, egymás tisztelete adja
- álláspontunk: a problémákat megoldani kell, és nem megfutamodni előlük, ehhez a nevelési-oktatói folyamatban résztvevők számíthatnak egymás segítségére, megfelelő belátásra, toleranciára.

b) Az iskolában a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek elsajátítása, bővítése, a teljes személyiség fejlesztése a legfontosabb feladatunk. Ennek érdekében:

- a nevelőtestület legyen mindenkor tudatában e fontos feladatának, rendelkezzen a legkorszerűbb pedagógiai és szakmai ismeretekkel, eljárásokkal, hogy képes legyen e feladatának megfelelni
- a nevelőtestület segítse a szülőket abban, hogy képesek legyenek az iskola célkitűzéseivel azonosulni, ossza meg a szülőkkel pedagógiai tapasztalatait
- el kell érniük, hogy tanulóink körében szorgalomnak, tudásnak, munkának legyen becsülete
- a tervszerű nevelő-oktató munkával fejlesztjük a tanulók problémamegoldó gondolkodáshoz szükséges alapkészségeit, a mindennapi életben használható úgynevezett továbbépíthető alpműveltséget nyújtunk számukra
- fontos, hogy a tanulók elsajátítsák az egyéni tanulási technikákat, tanulják meg az idővel való gazdálkodást
- fejlesztjük az önművelés igényének kialakítását
- törekszünk a gyermekek képességeit felmérni, azokat továbbfejleszteni, kiemelten támogatni a tehetségeseket
- a hátrányokkal küzdők kapjanak - de csak a szükséges mértékig - segítséget, vegyük észre erőfeszítéseiket, eredményeiket
- fejlesztjük tanulóinkban a haza, a szülőföld szeretetét, ugyanakkor megértését, nyitottságát más kultúrák, népek, nemzetiségek iránt

- olyan széleskörű ismeretek birtokába juttatjuk tanulóinkat, melyek megalapozzák műveltségüket, világszemléletüket, világképük formálódását, eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben
- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak kialakítására
- fejlesztjük tanulóink értelmi, önálló ismeretszerzési, kommunikációs és cselekvési képességeit.

c) Nyitottság

Az intézmény folyamatosan részt kíván venni a lakóhely, a magyarországi szlovák nemzetiség életében, ápolja a nemzetiségi kapcsolatait:

- rendszeres kapcsolatot tart fenn a tanulók szüleivel, a családokkal
- igyekszik lehetőséget teremteni arra, hogy az iskola, diákotthon életéből, tevékenységéből, eredményeiből minél többet megismertessen a szülőkkel, a város érdeklődő polgáraival
- tovább ápolja és bővíti eddigi kapcsolatait a városi iskolákkal, óvodákkal, az ország szlovák iskoláival
- fontos feladatunknak tartjuk, hogy az eddigi hagyományokhoz híven képviseltetjük magunkat a városi és a nemzetiségi rendezvényeken, vetélkedőkön, kulturális találkozókön, versenyeken
- ápoljuk nemzetközi kapcsolatunkat Poprád, Malacky városokkal
- nyitottak vagyunk az elismert egyházak felé, de az intézmény vallási és világnézeti tanítások igazságáról nem foglal állást, vallási és világnézeti kérdésekben semleges
- minden gyermek vallásának megfelelő hitoktatásban részesülhet, ehhez időt, helyet és eszközöket biztosít az iskola
- dokumentumaink, nyilvántartható és közzétehető adataink nyilvánosak
- weblapunk betekintést ad életünkbe, eredményeinkbe.

2.4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

a) Az iskolai személyiségfejlesztés feladatai

Intézményünk pedagógiai programjának középpontjában a NAT-ban és a kerettantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátítása, tehát a tanítás-tanulás áll. A tanítás-tanulás nem más, mint oktatási folyamat. Olyan komplex tevékenység, mely a nevelő és a tanuló közös munkájában nyilvánul meg. A nevelő ismereteket nyújt, tanít, irányítja a tanulók tanulását, továbbá segíti az ismeretek elsajátítását, emlékezetbe vésését és az erkölcsi szokások, magatartási formák kialakítását. A tanulók pedig ismereteket szereznek, tanulnak. Ezt a bonyolult, alapvetően szocializációs szándékú tevékenységet a nevelő tudatosan tervezi meg és irányítja.

Az oktatásban a nevelés célja által meghatározott és a tanulók életkorához, értelmi fejlettségéhez igazított az ismeretek rendszeres elsajátítása, továbbá a jártasságok, készségek, képességek fejlesztése valósul meg a teljes gyermeki személyiség fejlesztésével párhuzamosan. Az iskola fő feladata, hogy tanulóink minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket. A személyiség az egyén lelki életének, pszichikai folyamatainak sajátos összjellegét jelenti, mely az őt ért pedagógiai hatások (társadalmi hatások, közösségi hatások) részvétele mellett az életkor sajátosságainak megfelelően folyamatosan fejlődik.

Főbb jellemzői a képzés szemszögéből vizsgálva

- az egyén tudása, melynek segítségével a világot megismerni képes
- a tevékenység, amely különféle jártasságban és készségben jut kifejezésre
- a képesség, amely az egyén kiemelkedő teljesítményeinek alapja
- az értelmi képességek közül legfontosabb a gondolkodás, amely minden emberi tudás és cselekvés alapja.

A személyiség szerkezete (a tanulók személyiségének megfigyeléséhez)

- A személyiség szerkezetét az alábbi módszerekkel tanulmányozhatjuk:

Adatgyűjtés családi, iskolai, orvosi dokumentumok alapján

A tanuló megfigyelése tanórákon, tanórán kívüli elfoglaltságokon

Beszélgetés a tanulóval, családdal és a tanárokkal

Teljesítmények (dolgozatok, rajzok, munkadarabok) elemzése

Szóbeli és írásbeli felmérések

Vizsgálatok az értelmi képességekkel kapcsolatban

(figyelem, érzékelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás)

Osztályszociogram készítése és ebben a vizsgált tanuló helyzetének meghatározása.

Az így összegyűlt tényanyagra épül a tanulói személyiségjegyek megállapítása. Ennek alapján vonhatunk le pedagógiai következtetéseket a tanuló személyiségének optimális fejlesztésére vonatkozóan. A nevelés lényege a tanulók személyiségében jelentkező fejlődés és fejlesztés; vagyis új, magasabb szintű képességek és struktúrák kibontakoztatása. Az iskolai személyiségfejlesztéssel célunk az ideális tanulói személyiség elérése.

Eszményünk az olyan tanuló, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat:

- humánus és erkölcsös, fegyelmezett, kötelességtudó és nyitott
- toleráns, képes az egyéni és közösségi problémák érzékelésére, megoldására
- művelt, eredmény-centrikus, kreatív
- becsüli a tudást, ismeri a tanulás helyes és hatékony módszereit
- tudását folyamatosan gyarapítja
- társadalmilag elfogadott normák szerint viselkedik az emberi és természeti környezetben
- ismeri, tiszteli, óvja, ápolja:
 - nemzeti kultúránkat, történelmünket, nyelvünket
 - a szlovák nemzetiség gyökereit, nyelvét, értékeit, hagyományait
 - a természet, a környezet értékeit
 - más népek értékeit, hagyományait
 - az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit
- a mindennapi életben felhasználható ismeretekkel rendelkezik
- ismeri és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges pozitív magatartásformákat
- egészségesen él, szeret sportolni
- megjelenése és személyi környezete tiszta, ápoltságos, gondozott.

A fenti emberi értékek, tulajdonságok tárháza igen gazdag, nem is lehet jellemzője minden tanulónak. Az intézmény nevelőtestülete arra törekszik, hogy tanulmányaik befejezésével a

fenti tulajdonságok közül minél több a tanulók jellemzőjévé váljon. Ehhez az iskola, család, társadalmi segítők együttes ráhatása, azonos követelménytámasztása szükséges.

b) A személyiségfejlesztés helyzete iskolánkban

A következő személyiségjegyek fejlesztését tartjuk megfelelőnek iskolánkban:

- a pedagógusok összessége szerint a tanulók érdeklődők, nyitottak
- humánus, erkölcsös a gyermekek többsége
- a gyermekek ismerik, tisztelik, óvják, ápolják a természet és a környezet értékeit
- a tanulók szeretnek sportolni, táncolni
- általában fegyelmezettek
- kreatívak, alkotók

Célunk e tulajdonságok erősítése és szinten tartása tanulóink körében.

Fejlesztendő területként jelöljük meg a következő területeket intézményünkben:

- A tanulók elméletben ismerik a tanulás helyes és hatékony módszereit, de a gyakorlatban nem alkalmazzák azokat megfelelő módon. Ezért az alsó tagozaton nagyobb hangsúlyt kell kapnia a pedagógus tanulást irányító szerepének, illetve alapsabban kell elsajátíttatni a tanulási technikákat.
- A pedagógusok szerint a tanulók egy része kevésbé képes a problémák önálló felismerésére és megoldására. Ezért folyamatos szoktatással, közvetett ellenőrzéssel, nevelői beszélgetésekkel és a rendőrség DADA programjának segítségével segítenünk kell tanulóinkat abban, hogy nagyobb önállóságra tegyenek szert e téren.
- Intézményünk helyi tantervének középpontjában az alapkészségek fejlesztése és a mindennapi életben használható, továbbépíthető alpműveltség nyújtása, valamint többirányú műveltség kialakítása áll. Ezért nagyobb hangsúlyt kell helyezni az érdeklődés felkeltésére, a motivációra, az önművelés fejlesztésére és az olvasóvá nevelésre.
- A pedagógusok szerint tanulóink egy jelentős része kevésbé kötelességtudó. Ezért nagyobb hangsúlyt kell kapnia a tanulók szóbeli beszámoltatásának a vállalt feladatok elvégzéséről. Az iskolai élet bármely területén több, önállóan elvégezhető feladattal kell ellátni a tanulókat.

c) A személyiségfejlesztés specifikus feladatai iskolánkban

Iskolánkban az oktatást a tanulók széleskörű fejlesztésének céljából sokszínű, változatos tevékenységrendszer egészíti ki a gyerekek egyéni érdeklődéséhez, életkori sajátosságaihoz igazodva. E tevékenységrendszert tovább színesíti, gazdagítja a diákotthon tevékenységrendszere. Az iskolában folyó nevelés-oktatás fő feladata, hogy a gyermeki fogékonyságra, kíváncsiságra, érdeklődésre, kreativitásra építve készségeket, képességeket, tulajdonságokat alakítson ki és fejlesszen a tanulóknál. Legfontosabb feladatunk a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek elsajátíttatása, bővítése és a teljes személyiség fejlesztése.

Ennek érdekében:

- A nevelőtestület legyen mindenkor tudatában e fontos feladatának, rendelkezzen a legkorszerűbb pedagógiai és szakmai ismeretekkel, eljárásokkal. Annak érdekében, hogy képes legyen e feladatának megfelelni, az eddigi gyakorlatnak megfelelően folytassák a pedagógusok a szakmai, módszertani továbbképzéseken és nyelvi tréningeken való részvételt a továbbtanulási ütemtervben leírtaknak megfelelően. Továbbra is vegyenek részt a kollégák hospitálásokon más intézményekben és intézményen belül is, valamint a diákotthon és az iskola között is.
- A nevelőtestület segítse a szülőket abban, hogy képesek legyenek az iskola célkitűzéseivel azonosulni, ossza meg a szülőkkel pedagógiai tapasztalatait. Mindezek színterei az évente öt alkalommal megtartott szülői értekezletek, amelyeken lehetőség van a szülőkkel való kommunikációra, tanácsadásra. Nyílt napok, bemutató tanítások szervezésével betekintést nyújthatunk a szülők számára a tanítás-tanulás folyamatába, ezzel segítve az otthoni segítségadást. Így, a már eddig is kiépített jó kapcsolatrendszerre támaszkodva a szülőkkel közvetlenül együttműködve hathatósabban fejleszthetjük a tanulók személyiségét.
- El kell érniük, hogy tanulóink körében szorgalomnak, tudásnak, munkának legyen becsülete. Minden tanítási órán pozitív megerősítéssel ezt kell a gyerekekben erősíteni. Ezt a munkát segítik a diákotthoni nevelői beszélgetések. A tanévzárón a tantestület jutalmazza a legszorgalmasabb tanulókat és osztályokat.
- A tervszerű nevelő-oktató munkával fejlesztjük a tanulók problémamegoldó gondolkodáshoz szükséges alapkészségeit, a mindennapi életben használható ún. továbbépíthető alpműveltséget nyújtjuk számukra. Ennek segítségével olyan széleskörű ismeretek birtokába juttatjuk tanulóinkat, melyek megalapozzák műveltségüket, világszemléletüket, világképük formálódását, eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben.
- Fontos, hogy a tanulók elsajátítsák az egyéni tanulási technikákat, tanulják meg az idővel való gazdálkodást. Minden szaktanárnak feladata az, hogy saját tantárgyának tanulását segítse. A diákotthoni csoportvezetők feladata a tanulási folyamat figyelemmel kísérése, közvetlen segítségadás a tanulóknak. A hátrányokkal küszködők kaphatnak egyéni segítséget a korrepetálásokon.
- Fejlesztjük az önművelés igényének kialakítását úgy, hogy alsó tagozattól kezdődően egyre több önálló gyűjtőmunkát, búvárkodásra alkalmas feladatot adunk a tanulóknak. Ezeknek helyszíne az iskolai könyvtár, a számítástechnika szaktanterem (CD-k, az Internet, könyvek stb.)
- Törekszünk a gyermekek képességeit felmérni, azokat továbbfejlesztani. A felméréshez azokat a módszereket alkalmazzuk, amelyeket a személyiség szerkezetének tanulmányozásánál említettünk. Célunk a gyermeki képességek továbbfejlesztése, a tehetségesek kiemelt támogatása. Ők különböző szaktárgyi versenyeken vesznek részt: iskolai, városi, területi, megyei, országos versenyek, írásbeli feladatmegoldó versenyek, továbbá folytatjuk a már hagyománnyá vált intézményi Ki mit tud? verseny megszervezését.

- A hátrányokkal küzdők kapjanak - de csak a szükséges mértékig - segítséget, vegyük észre erőfeszítéseiket, eredményeiket.
- Törekedni kell az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak kialakítására, amelyek a következők: tiszta, szép beszéd (magyar és szlovák nyelv) használata, nyelvismeret, tolerancia, együttműködési készség, megfelelő beszédstílus és udvariasság.
- Fejlesztjük tanulóink értelmi, önálló ismeretszerzési, kommunikációs és cselekvési képességeit az alábbi módokon:
 - fejlesztjük a tanulók gondolkodási képességeit, beszédüket, írásukat, olvasási és matematikai képességeiket
 - megismertetjük tanulóinkkal az önálló ismeretszerzés hatékony módszereit, melyek a következők: értő olvasás fejlesztése, emlékezet erősítése, célszerű rögzítési módszerek kialakítása, gondolkodás fejlesztése (minden szaktanár, pedagógus feladata e módszerek elsajátíttatása)
 - tanórákon és tanórán kívül megtanítjuk tanulóinknak a kulturált magatartás és viselkedés, az emberek közötti kapcsolatok és az együttműködés helyes módszereit
 - erősítjük tanulóinkban a nemzeti és nemzetiségi értékek, hagyományok, valamint mindkét kommunikációs nyelv ismeretét, megbecsülését és tiszteletét.

d) Nemzetiségi, pedagógiai feladataink

- Ösztönözzük tanulóinkat arra, hogy ismerjék meg a szlovák nemzetiség kulturális örökségének jellemzőit, ezzel segítsük őket identitásuk megtalálásában, fejlesztésében. A fejlesztő munka legfőbb színterei a szlovák nyelv és irodalom és ének-zene órák, továbbá „Iskola a természetben” iskolai programunk, amely egy hetes intenzív nyelvi képzésre ad lehetőséget Szlovákiában. A tanulók aktív résztvevői különböző kulturális rendezvényeknek és nyelvi versenyeknek is, melyek fő célja a hagyományörzés.
- Ugyancsak segítenek a különböző szlovákiai táborok (ökumenikus, dráma, iskola a természetben, szlovákiai képzések).
- Mindennapi nevelő-oktató munkánk során arra törekszünk, hogy tanulóink számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei, melyeket esetleg jövőjük alakításában is kamatoztassanak. (pl.: továbbtanulás, munkalehetőségek szlovák nyelvterületen is.)
- Tevékenységrendszerünk által el kell érniünk, hogy a tanulók felismerjék az előítéletek és a kirekesztés megjelenési formáit, illetve megismerjék a jelenség hátterét, veszélyeit. Szlovák nyelv és irodalom órákon, tanórán kívüli tevékenységek során fejlesztjük tanulóinknál a szlovák nyelv elsajátításának, megőrzésének, átörökítésének igényét.

2.5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

a) A közösségfejlesztés feladatai

Iskolánk komoly erőfeszítéseket tesz a tanulási esélykülönbségek mérséklésére, a diákokon, napközi segítségével pedig olyan szociális feladatokat lát el, amely mértéke és tartalma lényegesen meghaladja a jogszabályokban megfogalmazott kötelező ellátási szintet. Célunk az, hogy tanítványaink összetettségében lássák és értsék az őket körülvevő valóságot, számolva a hétköznapi problémákkal és képesek legyenek azok megoldására. E cél elérése érdekében mind a tanítási órákon, mind a szabadidős tevékenységekben arra kell törekedni, hogy a tanuló egész személyiségét fejlesszük, miközben biztosítjuk a képességekhez igazodó differenciálást és a minél teljesebb demokratizmust.

Az iskolai szakkörök, körök az érdeklődő, tehetséges, aktív tanulókkal való foglalkozásnak a legfontosabb szervezett formái, de a fejlesztés sikere érdekében iskolánknak mindenkor támaszkodnia kell a családi nevelésre, a közművelődési intézményekre és a tanulók nevelésében részt vállaló többi társadalmi tényező befolyására. Arra kell törekednünk, hogy a gyermeket ért valamennyi nevelési hatást egységes rendszerré formáljuk és lehetőség szerint irányítsuk.

Az egyes tanulóközösségeket, diákokon közösségeket, valamint a tanítási órán kívül végbemenő tanulói tevékenységek közül sokat az *intézmény szervez*. Ezek meghatározott céllal, tartalommal és formában illeszkednek a nevelési folyamatba. Irányításukat a nevelők és a diákönkormányzat végzi.

Más közösségeket és tevékenységeket az iskola csupán befolyásolni tud:

- segítséget nyújt e tevékenységek szervezéséhez
- folyamatosan tájékozódik a programok tartalmáról, a munka eredményeiről
- lehetőség szerint épít a tanulók itt szerzett többlétszámára
- beépíti tapasztalataikat, ismereteiket a tanítási órába, az iskola közös programjaiba.

A tanulók életének jelentős részére a szervezett nevelésnek csak közvetett és változó erejű befolyása van. Fontos, hogy meggyőzéssel, helyes tájékoztatással, az egyéni és csoportérdekek kiemelésével, a tanulók erkölcsi igényeinek, magatartási normáinak folyamatos fejlesztésével mégis elérjük, hogy az iskola fő célkitűzései e szintereken is érvényesüljenek.

Az iskolák igen eltérő színvonalról indulva kezdenek, s eltérő feltételek között fejleszthetik tovább a tanítási órán és az iskolán kívül folyó pedagógiai tevékenységet. Szarvas város közoktatási intézményei kedvező helyzetben vannak az azt körülvevő kisebb településekhez képest, mert a város igen gazdag programkínálattal bír. Ezek jelentős részével tanulóink élnek is, ugyanakkor számolni kell a veszélyekkel is, melyeket egyes szórakozóhelyek idő előtti látogatása rejt magában.

Az alábbi táblázat felsorolja azokat a városunkban található csoportokat, amelyek hatással vannak munkánkra, valamint tartalmazza a lehetséges együttműködési formákat is:

AZ ISKOLÁN KÍVÜLI CSOPORT					Neg	Pozitív	Az ebből adódó feladatok
Neve	Típusa	Létszáma	Életkora	Profilja	Hatása iskolai munkánkra, tanulóink személyiségére		
Néptánc	F	200	4-45	Hagyományőrzés	-	Közösségi ember formálása, Hagyományőrzés	A csoport létszám növelése
Zene	F	100	6-	Zenészek képzése	-	Általános műveltség fejlesztése	Koncertek szervezése
Kézműves	F	30	6-14	A kézműipar különböző ágaival való megismerkedés	-	Hagyományápolás, a szabadidő hasznos eltöltése	-
Drámajáték	F	10	10-16	Személyiség-fejlesztés a játék segítségével	-	-	-
Városi futball	F	20	12-	Sportolók nevelése	-	A példaképek edzésre sarkallnak	Minél több fiú focista
Kajak	F	50	8-25	Versenyzők nevelése	-	Egészséges életmód	A nyári szabadidő helyes eltöltése
Karate	F	50	10-		-	Önvédelem, önuralom, a test és a lélek harmóniája	Sportszerű életmód
Taek-wondo	F	50	10-		-	Önvédelem	Sportszerű életmód
Hitoktatás (Ótemplom, Újtemplom, katolikus és református)	F	70	6-14	Hitoktatás	-	Szerénységre és emberségre nevelés	Részvétel egyházi alkalmon
Konfirmációra felkészítés (Ótemplom)	F	15	12-16	Konfirmációra való felkészítés	-	Általános műveltség	Ismerkedés a Bibliával
Ifjúsági órák (Ótemplom)	F	8-10	14-25	Beszélgetések a hit jegyében	-	A szabadidő tartalmas eltöltése	Vegyenek részt minél többen
Középhalmi evangélikus misszió (Ót.)	F	40	6-16	Hátrányos helyzetű családok támogatása	-	Szabad, csendes környezet, élmény adása a gyerekeknek	
Ifjúsági órák (Újtemplom)	F	30	14-35	-	-	-	
Városi könyvtár	F	-	-	Az olvasás megszerettetése	-	Hasznos időtöltés, alternatív műveltség	Foglalkozások a könyvtárban
Kertbarátok köre	F	50	20-	Zöldség- és gyümölcsstermesztés, régi szokások	-	A szabadidő hasznos eltöltése, aktív pihenés	Aktív részvétel
Nagycsaládok klubja	F	150	-	Ésszerű, hasznos segítségadás	-	Családias rendezvények	Élménybeszámoló
„Vernost” Szarvasi Szlovákok Kulturális Köre	F	100	35-80	Hagyományőrzés szórakoztatás nyelvőrzés	-	Hagyományőrzés szabadidő hasznos eltöltése	Rendezvények aktív látogatása
Közösségi Ház klub-foglalkozásai	F	-	4-99	Szabadidős tevékenység	-	Kreativitás fejlesztő	Propagálás

Az általános iskolában jellemzően különböző érdeklődésű eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekek tanulnak. Törekedni kell arra, hogy valamennyien találjanak igényeiknek megfelelő szabadidős elfoglaltságot, ezért a város által kínált lehetőségeket iskolánk a következő szakkörökkel, sportkörökkel egészítette ki:

ISKOLAI CSOPORTOK							
Név	Óra-szám	Lét-szám	Kor	Tevékenység	Negatív	Pozitív	Fejlesztés
					Hatása az iskolai munkára		
Dráma szakkör alsó, felső tagozat	heti 2 óra	10-15	7-14	Műsor, személyi- ségfejlesztő gya- korlatok, kommu- nikáció, önismeret fejlesztése	-	Önkritika, társas kapcsolatok fejlődése	Kiszélesítése több osztályban
Énekkar	heti 2 óra	25-30	6-14	Műsor, fellépés	-	A magyar és a szlovák népdalkincs őrzése, ápolása	Továbbra is szeressék a gyerekek
Délutáni csoportok	heti 2 óra/csoport	14-28	6-14	Étkezés, tanulás, szabadidős tevékenység	Kevés i- dőt tölte- nek a családban	Az alkalmazko-dás megtanulása, a negatív hatá-sokkal szembeni ellenállás	Beszélgetés, következe- tesség, meg- győzés, példa
Hálóközösségek	heti 8 óra/háló	3-10	3-14	Az esti időszak közös eltöltése, reggeli tisztálkodás, szobarend	-	Sok gyermek itt tanulja meg a helyes tisztálkodást	Aktív esti pihenés, olvasás
Fiúk szintje	heti 10 óra	50	3-14	Az esti idő eltöltése	Kicsik miatti korábbi villany- oltás	A nagyok a gondozási feladatokban résztvesznek	A szép iránti igény fejlesztése
Lányok szintje	heti 10 óra	45	3-14	Esti idő közös eltöltése	A kicsik a rosszat is átveszik a nagyok- tól	Családias a játék és a tévzés, közös tevékenységek	Dekorálás, esti programok tervezése
Iskolai disco	alkalman ként legfeljebb 3 óra	60	6-14	Ellenőrzött szórakozás	-	Viselkedéskultúra fejlesztése	-
Szlovák szakkör	heti 8 óra	30	11-14	Nyelvtudás fejlesztése, felkészítés a nyelvvizsgára	-	A nyelv megszerettetése, a szlovák kultúra megismerése	Szintentartás, vendégtanár
Magyar szakkör	heti 2 óra	15	11-14	Ünnepségeken való fellépés, játék a nyelvvizsgára	-	Szép magyar beszéd, irodalmi műveltség	-
Számítástechnika szakkör	heti 2 óra	60-70	11-14	A számítógép- és internethasználat elsajátítása	Ne válják szenve- délyé	Alkalmazási ismeretek megalapozása	Szintentartás, a géppark fejlesztése
Diákotthoni szakkörök	heti 4 óra	20	6-14	Dísz tárgyak készítése	-	Kéz ügyesség fejlesztése	Taglétszám bővítése
Foci, kézilabda	heti 2 óra	50	6-14	Versenyekre való felkészítés, testedzés	-	Kitartásra neve-lés, csoportszel-lem, sikerélmény	Szintentartás
Angol szakkör	heti 2 óra	15	13-14	Nyelvtudás fejlesztése	-		-

						heti 2 óra	
Egészségőr szakkör	heti 1 óra	15-20	11-14	Egészségnevelés, egészséges életmód gondozási feladatok	-	Csoportszellem és a higiénia iránti igény fejlesztése	-
Kerámia szakkör	heti 4 óra	40-50	8-14	Az agyagozással való megismerkedés	-	Hagyományápolás, a szabadidő hasznos eltöltése	-
Szövés	heti 2 óra	10	13-14	Hagyományápolás	-	Hagyományápolás, a szabadidő hasznos eltöltése	-
Zenei szakkör (citera, harmonika)	heti 3 óra	50	6-14	Műsorok, fellépések.		A zenei kultúra elsajátítása	Állandó érdeklődés fenntartása
Csillagász szakkör	heti 1 óra	30	10-14	Csillagászati ismeretek elsajátítása		Természetismereti jártasság bővítése	-
Újságírás	heti 1 óra	12	10-14	Tájékoztatás szlovák nyelv gyakorlása		Megtanult szlovák nyelv ismeretek gyakorlási színtere	
Bábszakkör	heti 2 óra	20	7-10	Szituációs játékok, előadási stílus gyakorlása		kommunikációs és szövegértési kompetencia fejlesztése	

A tantestület szerint - a tanulók véleményét is felmérve - az alábbiakra lenne még igény:

Iskolánkban a legalapvetőbb formális csoportok az azonos korú gyerekekből szervezett osztályok, valamint a diákotthoni csoportok. Ezek az élő, működő tanulóközösségek az osztályfőnökök, csoportvezetők leghatékonyabb segítői. Lehetővé teszik, hogy a nevelés követelményei a közösség saját törekvéseivé váljanak, megsokszorozva a nevelőtestület munkájának hatását.

Az osztályfőnökök és a csoportvezetők a tanítási órán kívüli nevelést e közösségek fejlesztésével kölcsönhatásban bontakoztatják ki, demokratikusan alakítják ki a közösség életének szabályait.

A spontán baráti kapcsolatokat figyelembe véve építik a tanulók együttes tevékenységét, szükség szerinti segítségét, továbbfejlesztve ezáltal a meglévő barátságokat. Arra törek-szenek, hogy a közösség minden tagja többirányú személyes kapcsolódással kötődjön egy-máshoz és a közösséghez. Segítik az osztályközösséget, hogy megfelelő viszonyt alakítsanak ki az iskola többi közösségével. A gyerekek családi helyzetének ismeretében formálják a tanulók helyes magatartását a családban. A személyiség erkölcsi arculatának alapozásával, helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával, a felnőttől való leválás elősegítésével és a kortárskapcsolatok megerősítésével, elemi állampolgári és mindennapi életvitellel összefüggő praktikus ismeretek nyújtásával elősegítik a szocializáció folyamatait.

A fent említett közösségek és közösségi tevékenységek mindegyike kapcsolódik a NAT egy vagy több műveltségi területéhez, s összességükben mind a tíz területet átfogják. Lehetőséget biztosít olyan tartós tudás és képesség birtoklására, amelyre minden egyénnek szüksége lesz személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív léthez, a társadalmi beilleszkedéshez, a munka során szükséges kritikus gondolkodás, kreativitás, kezdeményezőképeség és problémamegoldás, döntéshozatal, érzelmek kezelése terén.

- A műveltségi területek oktatásának közös követelményei közül a hon- és népismeretet elsősorban a művészeti alapiskola néptánc és kézműves tanszaka, az iskolai közösségek közül pedig az énekkar, a szövés, gyöngyfűzés, kerámiakészítés és az alsósoknak szervezett kalandozó szakkör biztosítja. Jó lehetőséget nyújt a tájházzal és a múzeummal való, hagyományosan jó együttműködés.
- A környezeti nevelést, melynek célja elősegíteni a tanulók környezettudatos magatartását, különösen fontosnak tartjuk. Jó lehetőséget biztosít ehhez a munkához az Arborétum és a Körös-Maros Nemzeti Park igazgatóságával való együttműködés, a látogatások a park egyes telepein, melyekre leginkább a nyári napközis táborok idején kerül sor, és az ártér megtisztítása, mely munkában tanulóink cselekvően is részt vesznek évek óta. A Kertbarát kör rendezvényei, kiállításai a biokertészettel és annak eredményeivel ismertetik meg tanítványainkat.
Az intézményi „zöld sziget” megóvása, ápolása.
- A kommunikációs kultúra középpontjában az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és- kifejezés, a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének, megvédésének a képességei állnak. Az önálló ismeretszerzés lehetősége biztosított, hiszen mind iskolánkban, mind a városban gazdag állománnyal rendelkező kétnyelvű könyvtár áll a tanulók rendelkezésére. A könyvtárhasználati foglalkozások célja, hogy a gyerekek megismerjék a lehetőségeket és könnyebben eligazodjanak a könyvtárban. Iskolánk jól felszerelt számítástechnika szaktanteremmel és internet kapcsolattal rendelkezik. Az órakeretben és a szakkörön oktatott informatika tantárgy, s a számítástechnikai ismeretek oktatásának az a célja, hogy az iskolánkból kikerülő tanítványok az új audiovizuális környezetet értő, szelektíven használó fiatalokká váljanak.
- Az osztályfőnöki órák, nevelői beszélgetések mellett a hittan, a modern tánc és a dráma szakkör nyújtanak lehetőséget a mozgásban, tevékenységben, magatartásban megnyilvánuló kommunikációs képességek kifejlesztésére és gyakorlására.
- A harmonikus élethez a testi és lelki egészség egyaránt hozzátartozik. El kell érniük, hogy ezt a gyerekek értéként tiszteljék és képessé váljanak felnőtt életükben életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, elfogadó és segítőkész magatartást tanúsítani beteg, sérült és fogyatékos embertársaik iránt. A különböző sportköröket, a főzőcske szakkört, a DADA programot, a hittant, az osztályfőnöki órákat, nevelői beszélgetéseket és az esti, témájában előre tervezett, ám kötetlen beszélgetéseket állítjuk e cél szolgálatába. A ritmusérzék és a hallás fejlesztésével vállal részt e feladatból az énekkar, a zenei szakkörök, moderntánc és a művészeti alapiskola, az érzelmi élet alakításával, valamint a társas kapcsolatok befolyásolásával pedig a dráma szakkör.
- A tanulás számos összetevője tanítható. A pedagógus fontos feladata, hogy megismerje a tanulók sajátos tanulási típusát, stílusát, szokásait és a gyermekeket tanítsa tanulni. A szaktanárokon kívül a csoportvezető (szilenciumi tanulásirányítás) és az osztályközösség (tanulópárok) feladata az erre vonatkozó ismeretek közvetítése, kialakítása, megszilárdítása. Fontos szerepet kap még ezen a területen a könyvtár és a számítástechnika szakkör.
- A pályaeorientáció fontos célja az önismeret fejlesztése, mely területen a drámaszakkör és egyéb szakkörök, osztályfőnöki órák, beszélgetések, iskolalátogatások stb. eredményeire lehet építeni.

A szabadidős foglalkozások pihenésre, játékra, élmények gyűjtésére, a gyermekek érzelmi életének kibontakoztatására, a társas kapcsolatok gazdagítására és a közösség életében való mind cselekvőbb részvételre hivatottak. A tanulók szabadon választhatnak a különböző tevékenységek között, ugyanis a tanítási órán kívül szervezett programok és foglalkozások önkéntes jellegűek, a gyerekek célszerű és kívánatos részvételét a nevelőtestület és a diákönkormányzat ösztönzéssel biztosíthatják. Mindenkor figyelembe kell venni azonban az életkori jellemzőket és a tanulók egészséges terhelését.

Mivel iskolánkban a nemzetiségi oktatás miatt eleve leterheltebbek a gyerekek, s emellett egyéb délutáni szabadidős elfoglaltságuk is van, erre fokozottabban oda kell figyelni. Ezért fontos feladat hárul itt az osztályfőnökre, csoportvezetőre, hogy meggyőzze a szülőket, a gyermeket, és megtanítsa kiválasztani az érdeklődési körnek leginkább megfelelő, fejlesztés szempontjából legkívánatosabb tanórán kívüli elfoglaltságokat. Feltétlenül időt kell biztosítani kötetlen játékokra is. Legalább ilyen problémát jelent az is, hogy néhány tanuló viszont egyáltalán nem vesz részt semmilyen tanórán kívüli csoport munkájában. Ezekre a tanulókra is nagy gondot kell fordítani, mind az osztályfőnöknek, mind a csoportvezetőnek, hiszen ez jelentheti azt is, hogy magányosak, kirekesztettek saját közösségükben és negatív tapasztalataik miatt nem mernek más közösségbe jelentkezni, vagy állhat mögötte tanulási nehézség, (nincs ideje másra, mert a tanulás annyi időt vesz el naponta). Mindkét probléma orvoslása speciális segítséget igényel.

Megfigyelés és tesztek segítségével fel kell tárni az okokat, majd eldönteni, hogy a probléma orvosolható-e helyi szinten, az adott közösségben, annak közreműködésével, vagy a nevelési tanácsadóhoz fordulva külső segítséget kell kérni. A túlterhelés elkerülése és a hatékony nevelés érdekében a tevékenységeknek egységes rendszert kell alkotniuk. Törekedni kell az iskolán kívüli csoportok munkájának jobb megismerésére, a kölcsönös együttműködés módszereinek kidolgozására.

A foglalkozások témaköreinek kiválasztása, a felelősök rendszerének kiépítése, a személyre szóló fejlesztő értékelésnek, pozitív megerősítésnek a tanulók cselekvő részvételével kell történnie, akik ezáltal lehetőséget kapnak a demokratikus magatartásmódok, a diákjogok gyakorlására. Nagymértékben fejleszti az önállóságot, ha arra szoktatjuk a gyerekeket, hogy a környezetükben adódó, általuk is elvégezhető munkákat vállalják. Bontakoztassuk ki a tanulók kezdeményező kedvét, önállóságát. Az iskola és főként a diákotthon életéhez szorosan hozzátartozik a gyerekek önkiszolgálása. Az önkiszolgálás tartalma: az egyes gyerekek és a csoport életszükségleteinek kielégítése, a környezet rendjének fenntartása. A nevelőknek el kell érni, hogy az önkiszolgálás egyre önállóbban történjék és az irányítást az életkor előrehaladásával a csoportok felelősrendszere fokozatosan vegye át.

A foglalkozások témaköreinek tervezésekor figyelni kell arra, hogy azok tartalmában a gyakorlatorientáltság, az életvitelhez szükséges alkalmazható tudás gyarapítása álljon középpontban. Az iskola által szervezett közösségekben kitüntetett szerepet kell kapnia a kulturális és szociális hátrányok enyhítésére tett erőfeszítéseknek. A különböző sportkörök a testedzésen kívül járuljanak hozzá az akaraterő, a kitartás és a felelősségtudat és a tolerancia fejlődéséhez.

A játék a gyerekek legkedveltebb és leginkább pihentető elfoglaltsága. A játékot úgy kell irányítanunk, hogy a szabályok betartása fejlessze a fegyelmezettséget, a becsületes közösségi magatartást. A játék során fejlődik a gyermekek képzelőereje, problémamegoldó képessége, esztétikai érzéke és érzelmvilága. A csoportjátékban megtanulják csoportjuk érdekeit képviselni, megtanulnak nyerni és veszíteni, ezért a játékok tanítására mindig nagy hangsúlyt kell fektetnünk. El kell érniük, hogy a szabadidős foglalkozások révén a

gyerekeknek minél több lehetőségük legyen a kikapcsolódásra, ugyanakkor tartsák meg a közösségi magatartás követelményeit, ne zavarják az önállóan foglalatostkodó, elmélyedve tanuló társaikat. Legyenek képesek önmaguk, társaik és környezetük épségére vigyázni.

A család a gyermekek alapvető, természetes nevelési tényezője. Folyamatos közösségi hatása, légköre, a szülők és a gyermekek közt kialakult kapcsolat, a szülők példája igen jelentősen befolyásolja az általános iskolás gyermekek személyiségének, közösségi kapcsolatainak alapvonásait. Az iskolának rendszeres segítséget kell adnia ahhoz, hogy a családi nevelés valóban kielégítse a gyermek biztonság iránti igényét, tudatossá és fejlesztő jellegűvé váljon. Az eredményes együttműködés feltétele, hogy a pedagógus ismerje tanítványai családi környezetét és az abban folyó nevelés legfontosabb jellemzőit, a diákotthonos gyermekek számára biztosítjuk a rendszeres kapcsolattartást a szülővel. A megismerés érdekében fontos szerepet kapnak a családlátogatások, a szülők-nevelők számára közösen rendezett programok, a szülők személyes bekapcsolódása az iskolai nevelőmunkába, és a szülői értekezletek, ahol a nevelési tapasztalatok cseréjére kerül sor.

Az iskola folyamatosan tájékozódik a szülők igényeiről és tájékoztatja a szülőket a nevelési - oktatási - képzési célkitűzéseiről és eredményeiről, az osztályközösség és a gyermekek fejlődésének tapasztalatairól. A tájékozódás eredményeképpen kapott információk alapján hasznosítja a szülők tapasztalatait az iskolai nevelés folyamatában, értékesíti, vagy ellensúlyozza a szülők nevelési eljárásait. Tanácsokat ad a különleges nevelési eljárásokat igénylő gyermekek szüleinek, tájékoztatja a rászorulókat a támogatások rendszeréről, lehetőségéről. Szükség esetén javasolja a gyermek kollégiumi ellátását, vagy gyermekvédelmi és egyéb hatósági segítséget vesz igénybe a feladataikat elhanyagoló szülővel szemben. Az iskola és a szülők együttműködésének fontos kerete a szülői munkaközösség.

b) A gyermekközösség szerepe a magatartáskorrekcióban

Ha a szocializáció során valamilyen zavar lép fel, az magatartászavart idézi elő, melynek korrekciójában az osztályközösségnek, - melynek az ilyen gyermek tagja - óriási a felelőssége. Pozitív és negatív szerepet egyaránt játszhat a magatartás korrekciójában. Magukba zárkóznak, elkülönülnek, nehéz szóra bírni őket. Jellemző rájuk a túlzott szorongás, melynek eredményeképpen képességeikhez mérten alulteljesítenek. Néhány gyermek viselkedése antiszociális. Velük feltétlenül képzett szakembernek, szociálpedagógusnak kell foglalkoznia.

A magatartászavarok közül az érzelmi-indulati élet zavara és a szociális képességek zavara vezet.

Míg a beilleszkedési zavarok aránya az 5-8. évfolyamon nagyobb, addig a magatartási zavarok inkább az 1-4. évfolyamon figyelhetők meg. Ez a szám évről évre emelkedő tendenciát mutat, és ezt csak részben magyarázza az alsósok emelkedő létszáma. Sokkal inkább magyarázható a családi nevelés napjainkban megfigyelhető hibáival és a nem körültekintően végzett beiskolázásokkal.

Segítséget jelent, hogy viszonylag alacsony osztálylétszámokkal dolgozik az intézmény, így a tanulók kiemelt figyelmet kaphatnak, a magatartás korrekció is eredményesebb lehet.

Megoldási javaslatok:

- A munkacsoportok szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a nyugtalan, kiegyensúlyozatlan gyermekek a pozitívan ható nyugodt, kiegyensúlyozottakkal kerüljenek interakcióba, hiszen a hiányos és gyakran hibás műveltség-, képesség és

képzés rendszerrel jellemezhető kortárscsoport szocializáló hatása nem csak korlátozott, hanem gyakran kedvezőtlen is.

- A tanulók interperszonális szabályozórendszerének fejlődésében mutakozó elmaradások leküzdésében az iskolai kortárscsoport speciális fejlesztése, a csoportfunkciók normalizálása elengedhetetlen, hiszen a *helyes önismeret*, a fejlett önkritikusság, a frusztrációtűrés, az önkontroll és önkorrekciónak csak a kollektíva függvényében realizálható eredményesen.
- A csoportfunkciók elősegítése érdekében kiemelkedő szerepet kell kapnia a csoportmunkára való ösztönzésnek, a közösen végzendő feladatok és megbízások nyújtásának, a közös alkotásoknak, a játéknak, a dramatizálás tervszerű alkalmazásának, a felelősi hálózat megfelelő funkcionáltatásának.
- Nagy hangsúlyt kell fektetni a beilleszkedési és magatartási zavarral küzdő tanulók esetében a kommunikációs kölcsönhatások különböző formáinak, mintáinak speciális tanítására. Társas együttműködés során tanulják meg és gyakorolják a konfliktusfeldolgozás nyelvi viselkedésmintáit. A szülők és a befogadó közösség bevonásával elő kell segíteni a tanulók beilleszkedését.
- A kórosan szorongó, elkülönülő gyermekekkel való foglalkozás során kitüntetett szerepet kell kapnia a speciális segítő kapcsolat létrehozásának a tanuló és az osztályfőnök (vagy csoportvezető) között, és az érzelmi támasznyújtásnak, a figyelemelterelésnek. Elengedhetetlen az aktív pihentetés és felhasználhatók a terápiás játékok (báb), az alkotó tevékenységek (rajz, gyurmázás, szöveg), valamint a zene-terápia, melyek elősegítik a negatív élmények leereagálását, a kóros érzelmek oldását.
- A szabadon felhasználható órakeretből az osztály összetételének és a zavar súlyosságának függvényében órát, vagy órákat kell biztosítani a korrekciós munkára. A helyzetfelmérést minden évben célszerű elvégezni és elemezni, melynek felelőse az osztályfőnöki és a diákokthoni munkaközösség vezetője. Az így nyert ismeretek épüljenek be az intézmény éves munkatervébe, s a pedagógus közösség napi munkájába.

c) A diákönkormányzat

A tanuló személyiségének fejlesztéséhez a diákönkormányzat jelentősen hozzájárulhat. Legalább két feladata van: jogi feladatköre, mely az iskola demokratikus működésének biztosítása kell legyen, és pedagógiai feladatköre, mely az autonómiára, a felelős állampolgári tudatra hivatott nevelni. Az iskolai diákönkormányzat döntési hatáskörrel, egyetértési, kezdeményezési, véleményezési és javaslattevési jogokkal rendelkezik, melyeket a közoktatási törvény rögzít. Lényegében a tanulók legfontosabb érdekképviseleti és érdekérvényesítési szervezete. Vezetésével évenként az intézményben diákközgyűlést szervezünk.

Ez a testület minden iskolai tárgykörben kérdést intézhet a vezetőkhöz, az iskolával kapcsolatos minden kérdésben javaslatot tehet, véleményezi a házirendet, az SZMSZ-t és munkatervet.

Feladatok

- a tanulók aktív bevonása és részvétele az életüket meghatározó, irányító dokumentumok megalkotásában, programjaik szervezésében, irányításában
- az intézményi demokratizmus szélesítése a tanulók még aktívabb részvételével
- a tanulók vitakultúrájának javítása, erősítése, tudják véleményüket hangsúlyosan, de árnyaltan elmondani, tanulják meg érdekeiket képviselni
- a másság elfogadására, toleranciára nevelés
- olyan közös érdekeken alapuló közös és konkrét célok kijelölése, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket, azokkal összhangban vannak
- a kialakított, meglévő vagy hagyományokon alapuló közösségi munkálatok, közösség-építő tevékenységek fejlesztése
- a régi tevékenységek mellett új hagyományok teremtése
- olyan tevékenységek szervezése, amelyek értékes esztétikai élményeket keltenek a közösség tagjaiban és ezzel erősödik, fejlődik a maga a közösség
- a közösség iránti felelősségérzet (felelősségtudat) kialakítása, fejlesztése
- patronáló rendszer kialakítása a gyermekek körében
- a közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre készítő tevékenységek szervezése
- olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját közösségének sikereire, értékeli más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait.

Fontos, hogy a diákönkormányzat, iskolaparlament az iskolában az állampolgári nevelés egyik legfontosabb eszköze legyen. A közoktatási törvény azt a pedagógiai üzenetet hordozza számunkra, hogy a diákok az iskola keretein belül dönthessenek saját dolgaik felett, megélhessék saját kompetenciájukat, s ezáltal megtanulják a felelősségvállalást. Az iskolában ne úgy éljenek, mintha demokrácia lenne, hanem a valós kérdésekről valódi demokratikus módon döntsenek.

2.6. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A pedagógiai program számos módon segíti elő az esélyegyenlőséget: tehetséggondozó foglalkozások, verseny előkészítők, szakkörök, kirándulások, kulturális programok (múzeum-, színházlátogatások), erdei iskola.

Nagy gondot fordítunk a felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra a következő módokon:

2.6. 1. A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségek (BTM) kompenzálása

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka során pedagógusaink gyakran találkoznak olyan gyerekekkel, akiknél az átlaghoz mért eljárásokkal, módszerekkel nem tudnak eredményt elérni. A harmonikus személyiségfejlődést számunkra is biztosítani kell, csak éppen az átlagtól való eltérésnek megfelelően.

a) Az átlagtól való eltérés fő kategóriái

- Kiemelkedő képességű tanulók - akik képességeiknek maximális kibontakoztatásáról a Tehetséggondozás c. fejezetben szólnunk
- Tanulási nehézségekkel küzdő tanulók - akik valamilyen oknál fogva elmaradtak a tanulásban, de rendelkeznek a fejlődés potenciális lehetőségeivel.

- Nehezen nevelhető gyermekek - akiknél főként a szociális beilleszkedés, a társas magatartás terén vannak problémák.
- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek leggyakoribb ismertetőjelei.
 - a gyermek nem felel meg a vele szemben támasztott nevelési és oktatási követelményeknek.
 - passzív, vagy aktív módon ellenáll a nevelői hatásoknak.
 - nehezen tud alkalmazkodni és a közösségbe beilleszkedni
 - testi és pszichés tünetei vannak
 - személyiségzavarokkal küzd (idegesség, figyelmetlenség, alvási és beszédzavarok, hibás automatizmusok pislogás, grimaszolás, hisztérikus kitörések stb.)
 - alacsony önértékelés

 - szorongásos magatartás
 - hiperaktivizmus
 - nyelvi működés zavarai diszlexia, diszgráfia

b) Tanulási nehézségekkel küzdő tanulókkal való bánásmód

A gyerekek egy részénél az iskolát megelőző fejlődési szakaszokban is megnyilvánul a lassúbb fejlődés, de legalább az iskolaérettségi vizsgálatokon kiderül, hogy a gyermek nem iskolaérett.

Az iskolaérettség kritériumai

1. Megfelelő testi fejlettség és egészségi állapot
 - testsúly, magasság
 - a mozgásszervek funkcióinak, az idegrendszernek, látásnak, hallásnak az épsége,
 - a beszéd érthetősége
 - az izmok kellő fejlettsége
 - az idegrendszer megfelelő feszültségbírása
2. Akarat, figyelem és megfigyelőkészség
 - legalább 10 percig legyen képes a gyermek a figyelmének akaratlagos irányítására
3. Megbízható emlékezet
 - 14-16 szótagú mondat pontos visszaadása hallás után
 - mesék, történetek tartalmának elmondása
4. Életkornak megfelelő gondolkodás
 - lényeglátás (mese, esemény legfontosabb elemeinek elmondása)
 - analitikus – szintetikus gondolkodás (rész – egész viszonyának értelmezése)
 - elemi fogalmak, ítéletek, következtetések levonása
 - ok – okozati összefüggések felismerése
 - életkornak megfelelő szóbeli kifejezés
 - a tervezés képessége (szerepjáték, dramatizálás)
5. Tanuláshoz szükséges tapasztalatok
 - természeti és társadalmi környezetben való tájékozottság
 - ábrázoló-készség

- kézügyesség és mozgásbeli fejlettség
6. Munkára való érettség
- tanulékonyság
 - feladattudat
 - feladattartás
 - átlagos munkatempó
 - önálló munkavégzés
7. Szociális magatartás
- közösség igénye és az abba való beilleszkedés
 - szabálytudat
 - kapcsolatfelvétel és együttműködés: készség a pedagógussal és a társakkal
 - felnőtt irányításának elfogadása, képesség a közösségben végzett munkára
 - érzelmi kiegyensúlyozottság

Intézményünkben az iskoláskorú gyermekek iskolaérettségét óvodapedagógusaink állapítják meg. Kétséges esetekben a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereihez irányítják a gyermekeket, akik kiszűrik problémáikat és szakszerű ellátásban részesítik őket (pl: SZIT terápia). A fejlesztő foglalkozásokat és logopédiai fejlesztést saját tanerővel oldjuk meg, intézményi kereteken belül.

A különböző tanulási nehézséggel küzdők problémáit a következő tevékenységekkel orvosoljuk napi nevelő-oktató munkájuk során:

- egyéni készségekhez igazodó munkaformák alkalmazása
- korrepetálás, folyamatos fejlesztés, felzárkóztatás
- differenciált munka alkalmazása a tanítási órán
- helyes tanulási módszerek elsajátíttatása
- kiscsoportos foglalkozások

A tanulók másik részénél az iskolai tanulmányok során derül ki, hogy esetleg az iskolában keletkezett a tanulási nehézséget kiváltó ok, vagy pedig más hatások eredménye a tanulási probléma.

c) A tanulási nehézséget kiváltó okok lehetnek

Biológiai tényezők

- öröklött adottságok
- veleszületett sajátosságok, amelyek a terhesség idején az anyát ért hatásokból keletkeztek, valamint a szülési rendellenességekből jöttek létre
- a fizikai környezet által kiváltott elváltozások, megbetegedések, fizikai sérülések

Környezeti tényezők

- család
 - anya - gyermek kapcsolat hiánya vagy megromlása alapvető oka lehet a gyermek érzelmi életének elsatnyulásának és értelmi fejlődésének lelassulásának is
 - a család magatartása, normái negatív mintát nyújthatnak a gyermek számára

- gyermekintézmények (bölcsőde, óvoda, napközi otthon, diákotthon) szerepe nagyon fontos - egy részről elismert ezen intézmények munkája a nevelés terén, viszont „az én anyukámat” nem tudják hiánytalanul pótolni
- társas kapcsolatok: a gyermek életében szerepet játszó formális és informális csoportok, társas kapcsolatok kedvezőtlen hatása is problémák forrása lehet

Iskolai ártalmak

- Az iskola munka osztályozása, értékelése - ha azt nem kíséri szóbeli magyarázat - tanulási nehézséghez, iskolai kudarchoz vezethet.
- A pedagógus személyisége nagyon nagy jelentőséggel bír, mivel nagy hatást gyakorol az osztályban kialakult atmoszférára, a teljesítmény alakulására és a tanulók személyiség-fejlődésére.
- Az osztályközösség fejlettsége tekintetében legfontosabb szempont az, hogy milyen az osztályban kialakult szokás- és normarendszer s az ezzel szembeni érzelmi-értelmi állásfoglalás.

Mivel a kiváltó okok nagyon összetettek, ezért a problémák megoldásához széles körű összefogásra, több személy és intézmény összehangolt együttműködésére van szükség (család, iskola, gyámhatóság, óvoda, Nevelési Tanácsadó).

d) A tennivalók két tevékenységkör köré csoportosíthatók

- Prevenció (megelőzés)
- Korrekció (helyrehozás, javítás, kiigazítás).

Prevenció

Főként társadalmi összefogással valósítható meg. Azt hivatott szolgálni, hogy a várható problémák kialakulása előtt az arra illetékes személyek és szervek közbelépjenek.

Ezek a következők lehetnek:

- fokozott orvosi felügyelet az olyan szülőknél, akik valamilyen, a gyermek számára káros következménnyel járó betegségben szenvednek
- kiemelt anyagi támogatás, szociális juttatások a kedvezőtlen tárgyi és anyagi körülmények között élőknek
- a gyermek számára veszélyes életmódot folytató szülők gyermekeit a gyámhatóság segítségével nevelőszülőkhöz helyezik
- a helyes nevelésre kevésbé alkalmas szülőkkal az iskola, az osztályfőnök szorosabb kapcsolatot tart, segít a nevelési problémák megoldásában
- időben alkalmazott iskolaérettségi és képességvizsgálat.

Korrekció

Főleg az iskolai nevelés feladata. A már meglévő problémák szakszerű kezelése, a személyiség pozitív irányba történő fejlesztése a cél. A korrekció jelenti:

- a gyermek iskolai előéletének megismerését. az első osztályban tanító tanítónak célszerű megismerkednie már az iskolába lépés előtt a gyermekekkel, szüleikkel, óvodai jellemzésükkel, az iskolaérettségi vizsgálatok eredményeivel

- a tanuló személyiségének alapos megismerését, a tünetek tanulmányozását, az ok feltárását - így a pedagógus meghatározhatja a gyermek problémáját
- a problémás gyermekkel való foglalkozás feladatait:
 - segítségkérés szülőktől, osztályközösségtől, Nevelési Tanácsadótól, orvostól, pszichológustól
 - a tanuló pozitív tulajdonságainak, értékeinek feltárása, melyekre támaszkodni lehet
 - azoknak a tevékenységi közőknek (sport, kézügyesség, stb) a meghatározása, amelyek segítségével a tanuló energiái hasznosan leköthetők, ezzel sikerélményhez juttathatók
 - a legideálisabb a problémát kiváltó ok megszüntetése volna, de ezt a pedagógus még külső segítőkkel sem tudja általában elérni.

2.6. 2 A tehetség, a képesség kibontakoztatásának nevelési feladatai

a) A tehetség főbb területei:

- általános intellektuális képesség
- specifikus iskolai alkalmasság
- kreatív vagy produktív gondolkodás
- vezetői képesség
- zene és képzőművészek
- pszichomotoros ügyesség (mozgásban megnyilvánuló).

A tehetség a valóságban heterogén, vannak szociális alkalmazkodásbeli, emocionális és temperamentumbeli feltételei. A kiemelkedő képességű gyerekek korai azonosítása kedvező hatást gyakorol fejlődésükre. A tehetség felismerése és speciális képzése a kibontakozás és az akadálytalan fejlődés legfontosabb feltétele.

b) A képesség és a tehetség fejlesztésének általános szempontjai

Képességvizsgálatok

Feladata feltárni a tanulóknak rejlő lehetőségeket, kijelölni további fejlesztésük útjait, felkutatni azokat a területeket, ahol érdemes erőfeszítéseket tennünk a jó eredmény érdekében.

A képességvizsgálatok (alkalmassági vizsgálatok) feladatai:

- a tanulók általános képességeinek vizsgálata
- különleges adottságok (tehetségek esetleg fogyatékoságok) feltárása.

A képességvizsgálatok módszerei:

- képességtesztek
- intelligenciavizsgálatok
- tantárgytesztek.

Képességfejlesztés

Célja a személyiség képességeinek maximális kialakítása, optimális szintre emelése.

A képességfejlesztés feltételei:

- a kialakítandó képességek, képességrendszerek hierarchikus összerendezése, követelményekben való megfogalmazása
- a képességek egymásra épüléséhez igazodó tananyag és a feladatok összeállítása
- a tanuló önálló, aktív tevékenysége
- a képességszintek folyamatos ellenőrzése.

A képességfejlesztés módszerei:

- differenciált tanulásszervezés
- egyéni bánásmód
- képességfejlesztő programok, tananyagok, taneszközök alkalmazása
- kreativitásfejlesztés
- hátránykompenzálás
- magatartásformálás
- szocializálás
- világkép – alakítás
- differenciálás
- az iskola és a család szoros együttműködése
- iskolai környezetkultúra
- képességfejlesztő játékok
- gondolkodási stratégiák fejlesztése.

Tehetségkutatás

Folyamatos, az egész iskolai periódusra kiterjedő tevékenység. A korai felismerés nem feltétlenül a gyermek életkorára, hanem a tehetség megjelenésének időpontjára vonatkozik. A tehetség-felismerés a tehetség akadálytalan fejlődésének legfontosabb feltétele.

A tehetség-kiválasztás vizsgálati módszerei:

- az általános intelligenciaszint vizsgálata
- a kreativitás vizsgálata
- az érdeklődés és a motiváció vizsgálata
- személyiségvizsgálatok.

Tehetséggondozás

A tehetség kibontakoztatásának pedagógiai folyamata. Tartalmazza a tehetség felismerését, fejlesztését, a tehetséges tanulók iskolai és iskolán kívüli nevelését, képzését, az életpályájukról való gondoskodást, a tehetségek védelmét. A tehetség-felismerés után a tanulók képzése a tulajdonságaikat, érdekeiket, érdeklődésüket figyelembe véve fejlesztő programmal történik, melyben az értékesnek tekinthető tulajdonságaik kifejlődhetnek.

c) Iskolánk tehetséggondozási rendszere

Jelenleg a következő tehetséggondozási módokat alkalmazzuk

tanítási órákon:

- emelt szintű csoportbontás
- beszámoló
- kiselőadás
- kiemelt házi feladatok
- egyéni feladatok
- differenciálás a tananyag mértékét illetően

tanítási órán kívül:

- felkészítés és indítás különböző versenyeken (városi, országos, nemzetközi)
- TTT levelező feladatmegoldó verseny
- szakkörök (szaktárgyanként)
- edzés, sportkör
- Művészeti Alapiskola
- zeneiskola
- moderntánc
- néptánc
- énekkar.

Javaslatok a tehetséges tanulók továbbfejlesztésére a felmérések alapján:

- szakterületeken belüli speciális foglalkozások szaktárgyanként
 - retorika
 - helyesírás (nyelvészet)
 - drámapedagógia
- a jelenleginél még aktívabb versenyeztetés
- tantárgyi körök létrehozása pl. matematika - kör az optimum szint feletti feladatokkal
- az egyes készségek fokozottabb gyakoroltatása
- városi sportkörbe való irányítás az emeltszintű edzés érdekében.

d) A tehetséggondozás és a felzárkóztatás módszerei, formái a tanítási órákon

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos tényező, hogy a pedagógusok oktatói munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményhez. Minden gyermeknek meg kell adni a lehetőséget, hogy megközelítse teljesítőképesége maximumát.

E cél elérését a kötelező tanítási órákon az alábbi tanítási módszerek, szervezeti formák segítik:

- A 3-8. évfolyamokon a hatékonyabb elsajátítás érdekében a szlovák nyelvet (magasabb osztálylétszámok esetén 16 főtől) csoportbontásban tanítjuk.
- A szlovák nyelvet jól beszélő diákok emelt szintű szlovák nyelvoktatásban részesülnek, mely felkészíti őket az állami nyelvvizsgára.
- Törekszünk a kétnyelvűen tanított tantárgyak esetében a szlovák nyelv irányába történő elmozdulásra.
- A 4. évfolyamtól biztosítjuk az angol nyelv oktatását.

- A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni készségekhez igazodó munkaformákat, gyakorlásnál, ismétlésnél a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.
- Összevont képességek fejlesztése: nyelv - kreativitás - informatika.

A nem kötelező tanítási órákban a tehetséggondozást s a felzárkóztatást az alábbiakban segítjük:

- Az 1-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból (szlovák nyelv, magyar nyelv, matematika) gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére felzárkóztató órát tartunk.
- A jó képességű tanulók részére 1-8. évfolyamon szlovák nyelvből, magyar nyelv és irodalomból, matematikából tehetséggondozó foglalkozást szervezünk.
- Az intézmény lehetőségeinek figyelembe vétele, és a tanulók igényei alapján a tehetséggondozó és a felzárkóztató foglalkozások köre bővíthető.
- A 8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére felzárkóztató és képesség-fejlesztő órákat tartanak matematikából, magyar nyelvből és angol nyelvből (heti 1 óra).
- Biztosítjuk a diákok versenyztetését, tanulmányi, kulturális művészeti és sportrendezvényeken, valamint nemzetiségi pályázatokon való részvételét, amelyekre fokozott figyelemmel készítjük fel a tehetséges tanulókat.

e) Tanítási órán kívüli tevékenységek a nevelési-oktatási célok szolgálatában

Hagyományőrző tevékenységek

- Minden tanév folyamán együtt ünnepeljük a
 - Mikulást
 - Karácsonyt
 - Farsangot
 - Fordított napot (április 1.)
 - Ki mit tud?-ot
 - Szlovák hetet
 - Az intézmény alapítványának baráti találkozóját, vacsoráját.
- Iskolai ünnepeink, megemlékezések
 - Tanévnyitó ünnepély
 - Az 1848/49. forradalom és szabadságharc évfordulója
 - 1956. október 23. évfordulója
 - Anyáknapi ünnepek
 - Gyermekhet
 - A 8. osztályok búcsúja, közös búcsú és vacsora a szülőkkel és az őket nyolc éven át oktató, nevelő tanárokkal. (E búcsúra a 8. osztály programmal készül)
 - Tanévzáró ünnepély (iskolai, óvodai).

Szlovákiai tanulmányutak, vetélkedők, pályázatok

- A 3-8. évfolyamig a tanulók nyelvtudásának elmélyítése érdekében évente nyelvi tréninget rendezünk a tanulóknak a „Škola v prírode” (Iskola a természetben) keretén

belül. A nyár folyamán több tábor szolgálja a nyelvismeret és egyéb képességek kibontakozását (dráma, egyházi tábor Szlovákiában) fafaragótábor, Szlovák hét a napközis táborban stb). Az utak anyagi fedezetét a szülők és a pályázatokon nyert összegekből biztosítjuk.

- A tehetséges tanulókkal bekapcsolódunk a szlovákiai művészeti, irodalmi pályázatokba, ill. a magyarországi szervezetek, intézmények által meghirdetett pályázatokba (szlovák nyelvi és népismereti országos verseny, a Szlovák Kutatóintézet által meghirdetett pályázatok stb).

Diákönkormányzat

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. A diákönkormányzat jogköre kiterjed a diákokat érintő kérdésekben a véleménynyilvánításra és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben a javaslattevésre. Az iskolai diákönkormányzat munkáját az osztályokban megválasztott küldöttekből álló diákönkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott nevelő segíti. A tanulók szervezett véleménynyilvánításának rendjét és formáját, illetve a tanulók rendszeres tájékoztatásának rendjét és formáját az SZMSZ tartalmazza.

Napköziotthon, tanulószoba (tanulmányi munka)

Iskolai napokon a diákotthoni nevelők pedagógiai segítsége, felügyelete mellett a hazajáró tanulók szüleinek kérése alapján napköziotthonos nevelés is folyik. A napközi-otthont kérő gyermekek részére szervezett formában történik a tanórára való felkészülés, az egyéni tanulás technikáinak tanulása, felzárkóztatás, tehetséggondozás. Felkészülésükhöz használhatják a szemléltető eszközöket, az osztály-, illetve iskolai könyvtárat.

Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli foglalkozások segítik. Ezek indításáról - a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével május 20-ig, ill. - minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.

Iskolai sportkör

Az iskolai sportkör tagja az iskola valamennyi tanulója. A tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a labdajátékokra, moderntánc alapjaira és a különböző sportversenyekre. Segíti a már hagyományos szlovákiai sítábor megszervezését, bekapcsolódást az olimpiai ötporbába, illetve egyéb akciókba.

Szakkörök, körök

A különféle szakkörök, körök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve, az ott folyó munka alapján lehetnek nemzetiségiek, szaktárgyiak, technikaiak, művészetiak, de szerveződhetnek közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról, a felmerülő igények és lehetőségek figyelembevételével, minden tanév májusában az iskola nevelőtestülete dönt.

Szakkör vezetését olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója. A szakkörbe való jelentkezés önkéntes, a szakkörben folytatott tanulói tevékenység nem osztályozható. Az iskola által különösen támogatott a szlovák, a színjátszó, a szöví, a számítástechnika s a honismereti szakkör, ill. az énekkar.

Versenyek, vetélkedők

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (nemzetiségi, szaktárgyi, sport, művészeti) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában rendszeresen megrendeznek. Emellett természetesen az iskolán kívüli versenyeken való részvételt is a tehetséges tanulók számára biztosítjuk. A versenyek, vetélkedők megszervezését, a tanulók felkészítését a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve az egyes szaktanárok végzik. Kiemelkedően fontos a szlovák nyelvből rendezett versenyeken való részvétel.

Tanulmányi kirándulások

Az iskola nevelőtestülete a tantervi követelmények teljesülése a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok és a csoportok számára évente egy alkalommal tanulmányi kirándulást szervezhet. Ezek a programok iskolai keretek között csak tanári felügyelettel szervezhetőek. Az oktatás-nevelés szempontjából a tanév rendje alapján számozott tanítási nappal kell ellátni a tanulmányi kirándulások napját. A jelen pedagógiai programban nem szereplő, tanítási idő alatt több napig tartó tanórán kívüli foglalkozást – az igazgató engedélyezheti az osztályban tanító tanárok vagy a nevelőtestület véleményének kikérése után. A tanulók távollétéről, ha olyan programokon vesznek részt, ahol és amelyeken az iskolát képviselik, az igazgató dönt.

A tanulmányi kiránduláson való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. A kiránduláson részt nem vevő tanulók foglalkoztatását és felügyeletét az iskola biztosítja. Keressük a lehetőségét annak, hogy a nyolc tanév alatt minden tanuló legalább egyszer eljusson Szlovákiába.

Szabadidős foglalkozások

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervezzenek (túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdélutánok, táncos rendezvények). A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. A szabadidős tevékenységek részletes programját a diákotthoni pedagógiai program tartalmazza.

Az iskolai könyvtár és az iskola más létesítményeinek, eszközeinek a használata

A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon látogatható kétnyelvű könyvtár segíti. Az ott folyó munkát más ismerethordozók is segítik. Az iskola létesítményeit, eszközeit a tanulók tanári felügyelet mellett használhatják.

Hit- és vallásoktatás

Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak az iskola nevelő-oktató tevékenységétől függetlenül hit- és vallásoktatás szervezhetnek, melyen a részvétel önkéntes.

f) A tehetséggondozáshoz szükséges feltételek elemzése, fejlesztése

- A tehetség időben történő azonosítását és a kiemelkedő képességek speciális gondozását oktató-nevelő munkánk fontos feladatának tartjuk.
- A tehetséggondozás sikeres megvalósításához feltétlenül szükséges, hogy a pedagógus ismerje a tehetséges tanulók természetét és igényeit. Fontos, hogy a pedagógus az iskola-évek során felébressze a kutatás vágyát, a felismerés örömét, a vállalkozás ízét. A tehetséges tanulók speciális képzésének előfeltétele tehát a kiváló szakmai és pedagógiai felkészültséggel rendelkező pedagógusok kiválasztása, és a feladatra való felkészítése. Intézményünk pedagógusainak folyamatos továbbképzésével igyekszik ezt az igényt kielégíteni.
- A tehetséges tanulók fejlesztése a tanítási órákon belüli differenciált tanulásszervezéssel oldható meg, fokozottabb ismeretanyag közlésével és gyakoroltatással. Ez az elv jelenleg is érvényesül az órai munkában. Arra törekszünk, hogy beszámolók, kiselőadások, kiemelt házi feladatok, valamint egyéni feladatok megoldásával a képességeket fejlesszük, különös gondot fordítunk a szlovák nyelv gyakorlására.
- A tehetséggondozás tanítási órán kívüli feladatának tekintjük a minél sokrétűbb tantárgyi szakkörök létrehozását, ahol a szaktanár által kiválogatott tehetséges tanulók emelt szintű tudásanyag elsajátítására tehetnek szert. Fontos cél az egyes műveltségterületeken belüli bontás, ahogyan a matematika- informatika-számítástechnika terén meg is valósul.
- Fontos feladatnak tartjuk a tehetséges tanulók tantárgyi versenyekre való felkészítését, az azokon való részvétel megmutatja önmaguk számára is képességeik mértékét, a még fejlesztendő területeket.
- A sport terén tehetségesnek ítélt tanulók különböző sportkörökön vehetnek részt iskolánk keretei között is, a legjobb képességű tanulókat városi egyesületekbe irányítjuk az emelt szintű edzés érdekében. A mozgásművészet terén kiemelkedő képességű tanulók szintén városi néptánc ill. intézményi moderntánc foglalkozásokra járnak, ahol speciálisan képzett oktatók által vezetett formában gyarapíthatják képességeiket, bontakozhat ki tehetségük.
- A képző- és zeneművészetek terén tehetséges tanulók városunk Művészeti Alapiskolájában különböző zenei és képzőművészeti szakterületeken fejleszthetik tudásukat.
- Az iskola és a család kapcsolatának a tehetséggondozásban is szerepet kell kapnia. A tehetséggondozó programok megvalósítása, a terhelhetőség fokának állandó ellenőrzése a szülők és a pedagógus állandó együttműködését igénylik.
- Sikeres tehetséggondozás csak abban az esetben lehetséges, ha az iskola összes tanulója lehetőséget kap a képességek maximális fejlesztésére, azoknak a pedagógiai feltételeknek a biztosítására, melyeknek segítségével az átlagnál tehetségesebb tanulók kiemelkedhetnek társaik közül, és felhívhatják magukra nevelőik figyelmét.
- Az iskola által nyújtott szolgáltatások köre zömében ingyenes, a térítés ellenében igénybe vehetőket a mindenkori éves program tartalmazza.

2.7. A pedagógus intézményi feladatai

a) A pedagógusok alapvető feladatai

- A jogszabályokban, pedagógiai programban, szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézményi működés szabályzataiban és a vezetői utasításban előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- Heti munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával töltse.
- Heti teljes munkaidejének ötvenöt-hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat tartson.
- Kötött munkaidejének további részében a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el.
- A tanítási órák és a tanórán kívüli foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.
- Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A tudomására jutott hivatali titkot megőrizze.
- Az intézmény céljainak képviselője a tanulók, szülők, iskola használók előtt.
- A jogszabályokban meghatározott határidőkre megszerezze az előírt minősítéseket.
- A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

A tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelőmunka, tanulásirányítás

- A tanórai és egyéb foglalkozások megtartása.
- A tanórai és tanórán kívüli foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, foglalkozási naplók).
- Előzetes felkészülés a tanítási órákra és egyéb foglalkozásokra.
- A tanulói aktivitás, differenciálás és a motiváció változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon és foglalkozásokon.
- Változatos szervezeti formák alkalmazása.
- A tanulók életkorához megfelelően igazodó módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.
- A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása tanítási órákon és iskolai foglalkozásokon.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátítása, gyakoroltatása az órákon.
- A helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében.

A tehetséges tanulók gondozása

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.
- A tehetsége tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli, városi, járási, országos és határon túli versenyekre, vetélkedőkre.

- A C típusú szlovák középfokú nyelvvizsgákra történő felkészítés.

A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése ezen tanulói körnek.
- A gyermekvédelmi feladatok fokozott ellátása ezen tanulói körben.
- Ezen tanulói kör felkarolása, korrepetálása, segítése, mentorálása.
- Az érintett tanulók felkészítése javító illetve osztályozó vizsgára.
- Az eredményes középiskolai felvétel elősegítése ezen tanulók körében.

A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása

- Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók, iskolai hagyományok megrendezése.
- Szabadidős programok megszervezése iskolán belül és kívül.
- A nevelők, szülők, tanulók együttműködését szolgáló, kapcsolatát erősítő programok megvalósítása.

Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel

- Az intézményi diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok megszervezésében, részvétel a programokon.
- Az iskolai diákönkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.
- Az iskolai szintű kirándulások, táborok önálló szervezése, segítség a szervezésben, részvétel a kirándulásokon, táborokban.

Munkafegyelem, a munkához való viszony

- A munkaköri köteleességek teljesítése.
- Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óráközi és a napközi szünetekben.
- Pontos, hibátlan adminisztratív munka. A követelmények és határidők betartása.
- A tanév közben adódó feladatok pontos, maradéktalan megoldása.

Kitartó és aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében

- Oktatási segédanyagok, mérő eszközök kidolgozása, közreadása.
- Belső továbbképzések, nevelési értekezletek, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.
- Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.
- Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.

Továbbtanulás, továbbképzés, önképzés

- Továbbképzéseken történő részvétel, különös tekintettel a szlovák nyelvi lehetőségek kihasználására hívjuk fel fiatal kollégáink figyelmét.
- A továbbképzéseken elsajátítottak továbbadása a nevelőtestület számára.

- Publikációk, szakmai (pedagógiai, szaktárgyi) témák megjelenítése a Slovenčinár módszertani kiadványban.

Az iskolai munka feltételeinek javítása

- Pályázatokon való részvétel, pályázatok összeállítása.
- Az intézményi alapítvány működésének segítése.
- Az intézményi munka javítása új ötletekkel, a támogatott ötletek megvalósítása.
- Az oktatáshoz kapcsolódó szemléltető eszközök tervezése, kivitelezése.
- Az intézmény épületének, helyiségeinek dekorálása.

Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában

- Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.
- Részvétel az adott tanár munkatervében meghatározott feladatok ellátásában.
- Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.

Aktív részvétel a testület életében

- A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.
- Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényeiken.
- Önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének, rendezvényeinek szervezésében, a szervezés segítése.

Az intézmény képviselete

- A szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése.
- Tudósítások közreadása a helyi társadalom számára az intézmény életéről, eredményeiről a helyi médiában.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai szervezetek tevékenységébe.
- A város rendezvényein, eseményein való részvétel.
- Tisztségek vállalása a város társadalmi, kulturális, sport életében, civil szervezeteiben.
- A város szlovák nemzetiségi életét aktívan segíteni, támogatni, különös tekintettel a Szlovák Kulturális Kör rendezvényeinek látogatása, mely a szlovák népismereti tantárgy hatékony segítője.

b) A vezetői feladatok ellátása

- Vezetői feladatok vállalása a nevelőtestület szervezeti életében.
- Az egyes vezetői feladatok (tervezés, szervezés, végrehajtás irányítása, ellenőrzés, értékelés) lelkiismeretes ellátása.
- A vezetőre bízott közösség formálása, az emberi kapcsolatok javítása.
- Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, szülőkkel, pedagógus kollégákkal.
- Pedagógiai tanácsadás.
- A személyiség tiszteletben tartása.

- A helyes és kikezdetlen stílust, hangnemet és viselkedést kisugárzó megnyilvánulás.
- Kellő figyelem, érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé, Tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása.

c) Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnök feladatai:

- Az osztályközösség megfelelő irányításával jó magaviseletű, az iskolai diákönkormányzati munkában és az iskolai rendezvényeken aktív osztályközösséget alakít ki.
- Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges testi-lelki fejlődésüket.
- Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítását és elfogadását.
- Tanórákon kívüli, iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl. osztálykirándulás, túra, színház, múzeumlátogatás) szervez.
- Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
- Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel.
- Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad az iskolai élettel kapcsolatos kérdésekre.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, erről tájékoztatja a szülőket.
- A bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és évvége előtt legalább egy hónappal írásban értesíti.
- Amennyiben a tanuló évvégén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről.
- Figyelmezteti a szülőket, ha gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- Támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját.
- Szülői értekezleteket tart egy tanévben legalább három alkalommal, fogadóórákat szervez.
- Fokozott törődéssel foglalkozik az osztályba járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.
- Az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködő a családsegítő szolgálattal.
- Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók iskolai munkáját.
- Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
- Ismeri a tanulók iskolán kívüli tevékenységeit.
- Figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát.
- Minden hónap végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását, szorgalmát.
- Minden félév végén és évvégén javaslatot tesz a nevelőtestület számára a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.
- Ugyancsak így tesz, ha a tanuló egész évi munkáját dicsérettel méltatná.
- A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulók először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti. Súlyos esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.
- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzását, vezeti a mulasztási naplót, azokat havonként összesíti.
Igazolatlan mulasztás esetében a jogszabályban előírt rendelkezések alapján jár el.

- A tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra felkészül.
- Segíti a tanulók továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási lehetőségekkel.
- A nyolcadik évfolyamon a szülők döntése alapján ellátja a középiskolai jelentkezéssel kapcsolatos feladatokat, elkészíti ezek dokumentumait.
- Elkészíti az osztálystatisztikát és ezek elemzéseit.
- Elkészíti a félévi és tanév végi értékeléseket az osztályközösség fejlődéséről.
- Betartja az erkölcsi normákat a tanulókkal, szülőkkel és nevelőtársakkal szemben.
- Kitölti és vezeti az osztálynaplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat és gondoskodik azok pótlásáról.
- Vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat.
- Figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét.

Az osztályfőnöki munka tervezése

Az osztályfőnök nevelőmunkáját a minden tanév elején összeállított osztályfőnöki munkaterv alapján végzi.

Az osztályfőnöki munkaterv felépítése

A tanév elején összeállított munkaterv:

- Az előző tanév végi értékelés az osztályközösség munkájáról.
- Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról.
- Osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve)
- Tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre, havi bontásban.
- Tervezett fogadó órák és szülői értekezletek az adott tanévre. A szülői értekezletek tervezett témái.
- Az osztály diákközösségének vezetői.
- Az osztályban működő szülői szervezet vezetői

Az osztályfőnöki munkatervhez csatolt dokumentumok a tanév folyamán

- Első félévi és tanév végi osztálystatisztika.
- Első félévi és tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
- Jelenléti ívek és feljegyzések a szülői értekezletekről.

Az osztályfőnök által készített statisztikák, jelentések az osztályról

Tanév eleji statisztikai adatok

- Tanulók száma, leány/fiú
- Állami nevelt, gondozott nevelő szülőnél
- Hátrányos helyzetű, ebből halmozottan hátrányos helyzetű tanulók
- Tanulási, magatartási, beilleszkedési zavarral küzdő tanulók
- Sajátos nevelési igényű tanuló
- Az iskolában étkező, ebből támogatásban részesülő tanuló
- Magántanulói jogviszony
- Egyes tantárgyakból az értékelés alól felmentett tanulók
- Más településről bejáró tanuló
- Nem magyar állampolgár
- Évfolyamismétlő

Statistikai adatok az első félév és a tanév végén az osztályról

- Tanulók száma
- Osztályozott tanulók száma és aránya
- Osztályozatlan tanulók száma és aránya
- A tantárgyak osztályátlaga
- Az osztály tanulmányi átlaga
- Kitűnő tanulók száma és aránya
- Szaktárgyi dicsérek száma tantárgyanként a tanév végén
- Példamutató magatartásért adott dicsérek száma a tanév végén
- Példamutató szorgalomért adott dicsérek száma a tanév végén
- Egy tantárgyból bukott tanulók száma és aránya
- Két tantárgyból bukott tanulók száma és arány
- Három, vagy több tantárgyból évfolyamisméltésre bukott tanulók száma és aránya
- A bukások száma tantárgyanként
- A tanulmányi, sport, kulturális versenyek eredményei
- Az iskolai versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések
- Iskolán kívüli versenyek eredményei
- Nyolcadik évfolyamon a középiskolai továbbtanulás jellemzői:
 - A középiskolai felvételi eljárást megelőző írásbeli vizsgán elért eredmények (magyar, matematika).
 - Középiskolai felvétel a tanulók választása alapján.
 - A választott középiskolák közül az elsőként, másodikként és harmadikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma és aránya.
 - Továbbtanulás iskolatípusok szerint.
 - Gimnáziumba, szakközépiskolába és szakiskolába felvett tanulók száma és aránya
 - Egyik középiskolába sem felvett tanulók száma és aránya

A tanulói közösségek tevékenységének, fejlődésének értékelési szempontjai az első félév és tanév végén

- Az osztályközösség életét jellemző legfontosabb adatok (új tanulók, távozók)
- Az osztály szociális összetétele.
- A tanulási teljesítmény
- Az osztályközösség társas szerkezete, rétegződése, struktúrája
- Neveltségi szint
- A közösségi tevékenység
- A szülői házzal való kapcsolat

Minden felsorolt területen belül meghatározandók az alapvető pedagógiai feladatok:

- Milyen változások történtek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
- Milyen új problémák jelentkeztek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
- A problémák megoldásának érdekében milyen beavatkozás látszik célszerűnek?

Az osztályfőnöki órák témái

Kötelezően a tanév legelső osztályfőnöki óráin feldolgozandó témák

- A házirend szabályai.
- Az osztályközösség életével, működésével kapcsolatos szabályok megbeszélése.

- Balesetvédelem, tűzvédelem szabályai, azok betartása.
- Az osztályközösség vezetőinek megválasztása, reszortfelelősök.
- Az intézmény munkatervének osztályt érintő feladatok megbeszélése.
- Közlekedési helyzetek, veszélyhelyzetek felismerése.
Akkor van elsőbbségem, ha azt megadják.
- A kerékpáros közlekedés szabályinak betartása.

Kötelezően, minden osztályban az életkori sajátosságok figyelembevételével feldolgozásra kerülendő témák

- Félévente egy alkalommal egészségvédelmi, egészségmegőrző téma feldolgozása a segítő szakemberek bevonásával. (helyes, egészséges táplálkozás, alkohol, kábítószer, dohányzás személyiség és szervezetromboló hatásai, a higiénia fontossága, nemi fejlődés).
- Elsősegély nyújtási alapismeretek, teendők.
A mentőszolgálat fontossága, annak működése, felépítése, légi bázisok.
Gyakorlati bemutató, elsajátítás a védőnői szolgálat igénybevételével.
- Az osztályközösség félévi és év végi munkájának, magatartásának, szorgalmának, a tanúláshoz való viszony értékelése.
- Megemlékezés nemzeti ünnepeinkről: október 23, március 15. Koszorúzás, kegyeletadás jelentősége.
- Megemlékezés a magyar kultúra, a diktatúrák áldozatainak, a Költészet, a Föld és Nemzeti Összetartozás napjairól.
- Osztálykirándulások előkészítése.

2.8. Intézményünk gyermek- és ifjúságvédelmi feladatai

Hazánkban általánosan elmondható, hogy a gyermekvédelemhez szükséges jogi és intézményi háttér adott a feladatok ellátásához. A gazdasági háttér már problémásabb, hiszen közhely, hogy az életszínvonal romlása, a munkanélküliség, a bűnözés és a deviancia terjedése, a családok és intézmények pénzügyi problémái nehezítik a lehetőségeknek való megfelelést. A gyermekvédelem fogalmát általában szűkebben értelmezzük az általános gyermeki jogok érvényesülésének vizsgálatánál. A fogalom használatakor már feltételezzük a nehéz élethelyzetű, a fejlődési, magatartási problémákat, melyek vagy öröklődnek, vagy társadalmi hatásként kialakulnak a gyermek életében. Különös hangsúlyát az adja hogy a gyermekek helyzetükből adódóan fokozottan kiszolgáltatottak, kevésbé képesek életük önálló befolyásolására: a felnőtt társadalom gondoskodására szorulnak.

Az ágazati szintű irányítást a Népjóléti Minisztérium ÁNTSZ és az OM (óvoda, iskola gyermekvédelme, nevelési tanácsadók) látja el. A megye gyermek-védelmi intézeteket, gyermekotthonokat, utógondozókat tart fenn. A helyi önkormányzat felügyeli a védőnőket, az oktatási intézményeket, a gyámhatóságot és a szociális osztály működését, bizottságai foglalkoznak e kérdés szakmai - pénzügyi kérdésével.

a) Intézményünk gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenysége

Az ifjúságvédelmi tevékenységet A gyermek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi LXXIX. törvény 41. § (6) bekezdése szabályozza. A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásáért az intézmény vezetője felelős. A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységben minden pedagógus köteles közreműködni a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. E tevékenység kiterjed a tanórai és a tanórán kívüli területekre egyaránt. Ez a legszorosabb együttműködést feltételezni a családdal és a gyermek és ifjúságvédelmi intézményekkel, szakemberekkel.

Az intézményben a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek és ifjúságvédelmi felelős tevékenykedik.

A gyermek és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladatai:

- a pedagógusok gyermek és ifjúságvédelmi munkájának segítése,
- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, akikhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak
- a családlátogatáson való részvétel a veszélyeztető okok feltárása érdekében,
- a Gyermekjóléti Szolgálat tevékenységének segítése,
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapításának kezdeményezése,
- tájékoztatás nyújtása a tanulók részére szervezett szabadidős programokról,
- együttműködés az osztályfőnökökkel, csoportvezetőkkel, osztályfőnöki munkaközösség vezetővel
- kapcsolattartás, együttműködés az iskolai diákönkormányzattal és a diákönkormányzatot segítő tanárral,
- kapcsolattartás az óvónőkkel, diákotthoni ill. napközis nevelőtanárokkal, osztályfőnökökkel.
- kiemelt figyelemmel kísérni a veszélyeztetett, halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű tanulókat. Azokról tanévenkénti kimutatást végez, mely az oktató-nevelő munka értékelésének mellékletét képezi.

Az óvoda és iskola szerepe a gyermek- és ifjúságvédelemben:

- a prevenció első színtere
- a problémamegelőző gyermekvédelem első jelzőrendszere
- fejlődési és viselkedési zavarok vagy abban beálló változások itt mutatkoznak meg először tünetek formájában
- a tünetek észrevételének hiánya teljesítményzavarok, viselkedészavarok, kapcsolatzavarok kialakulásához vezetnek.

Az óvoda funkciói:

- óvó-védő
- szociális
- nevelő-személyiségfejlesztő

Az óvoda kapcsolatai:

- családdal való együttműködés
- óvodába lépés előtti intézmények (bölcsőde, nevelőotthon)
- óvodai élet alatt pedagógiai szakszolgálat intézményei
- óvodai élet alatt gyermekvédelmi szolgáltatás és szakszolgálat intézménye.

Az iskola funkciói:

- a személyiség formálásában fejlesztő
- oktató, ismeretadó
- problémafelismerő, diagnosztizáló
- szocializáció, reszocializáció
- családgondozó
- magatartási és tanulási zavarok esetén korrekció

Az iskola kapcsolatai:

- családdal való együttműködés
- iskolába lépés előtti intézmények (óvoda gyermekotthon)
- családsegítő központ
- gyermekvédelmi szolgáltatás és szakszolgálat intézményei
- gyámhivatal
- nevelési tanácsadó
- egészségügyi intézmények (gyermekpszichiáter, drogambulancia).

b) A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység legfontosabb területei

Az óvoda, iskola és diákotthon kötelessége megismerni a hozzájuk beíratott gyermekek, tanulók családi háttérét, figyelemmel kíséreni azokat a családokat, amelyek anyagi helyzetük miatt vagy más oknál fogva nem képesek egyedül eleget tenni a gyermekneveléssel kapcsolatos feladatoknak. Legfontosabb a gyermeket érhető veszélyek megelőzése. Az intézmény kötelessége feltárni a gyermekek és tanulók fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel megelőzni, ellensúlyozni a káros hatásokat. Az intézmény feladata a halaszthatatlan kapcsolatfelvétel a gyámügyi hivatallal, jegyzővel és ezen keresztül kezdeményezni azoknak az intézkedéseknek a megtételét, amelyek az intézmény rendelkezésére álló pedagógiai eszközökön, anyagi lehetőségeken túl - segítséget nyújthatnak a gyermekek, a tanulók és szüleik részére.

Az intézménynek segítséget kell adnia a szülőknek ahhoz, hogy a gyermekükkel megfelelően és jogkövetően foglalkozzanak, eleget tegyenek a közoktatási törvényben meghatározott kötelezettségeiknek (iskolai életmódra történő felkészítés, tankötelezettség teljesítése). Megfelelő neveléssel követendő családmódellet kell kialakítani a gyermekben. Az intézménynek elő kell segítenie, hogy a gyermek a törvényben előírt jogainak értelmében a megfelelő lakhatáshoz, étkezéshez, ruházathoz, oktatáshoz és egészségügyi ellátáshoz hozzájusson (ahol szükséges kezdeményezni kell a diákotthoni ellátást, segélyt, a szülő hanyag magatartása esetén biztosítani az egészségügyi ellátást).

A pedagógia eszközeivel (nagyobb odafigyelés, törődés, felzárkóztató foglalkozás, egyéni foglalkozás) elő kell segíteni a hátrányok leküzdését. Ki kell alakítani azt a rendszert,

melynek keretében a külön támogatások a ténylegesen rászorultakhoz jutnak el. Fel kell őket világosítani a lehetőségekről. A gyermekvédelmi törvény alapján a nevelési-oktatási intézményeknek együtt kell működniük a szülőkkel (annak érdekében, hogy a nevelés lehetőleg családi keretekben történjen), a nevelési tanácsadókkal a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatok ellátásában. Az intézmény feladata a kapcsolattartás a gyermekjóléti szolgálattal, indokolt esetben eljárás kezdeményezése a gyermekvédelemmel foglalkozó hatóságok felé.

2.9. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A szülők körében végzett felmérésekből és tapasztalatainkból leszűrhető, hogy növekedett a munkanélküli vagy gyermeküket egyedül nevelő szülők, illetve az egyre nehezebb körülmények között élő tanulók száma. Ezért már a tendencia kialakulásának kezdetén felfigyeltünk e jelenségre és különböző programokkal igyekeztünk segíteni a hátrányos helyzetű tanulók beilleszkedését, folyamatos fejlődését. Nevelési programunkban elsősorban a távlati tervezéssel foglalkozunk, vagyis a helyzetfelmérés után meghatározzuk a tevékenység célját, éves ütemtervét, valamint a lehetőségek számbavételével a hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységformákat.

a) Az ellátásban részesülők köre

A szociálisan hátrányos - ezen belül a halmozottan hátrányos - tanulók helyzetének enyhítését segítő tevékenységet évente tervezzük. Célunk az, hogy segítsük azon tanulók ismeretelsajátítását, egyéni ütemű fejlődését, beilleszkedését az iskolai környezetbe, akik:

- szociális körülményeiket tekintve hátrányos helyzetűek
- családi mikrokörnyezetéből adódóan hátrányos helyzetűek
- családi házon kívüli környezet miatt hátrányos helyzetűek
- iskolai körülményeiket tekintve hátrányos helyzetűek
- csonka családban felnövő gyermeke (elvált szülők, árva, félárva gyerekek)
- munkanélküli szülők gyermekei
- átmenetileg hátrányos helyzetűek
- áttelepült, beköltözött (új) tanulók
- tartós betegség miatt hátrányos helyzetűek.

b) A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységi formák

- Felzárkóztató ill. tehetséggondozó programok szervezése.
- Önismereti csoportok létrehozása (működése).
- Drog- és bűnmegelőzési programok.
- Mentálhigiénés programok.
- Pályaorientációs tevékenység.
- Komplex tehetséggondozó programok (honismereti-néprajzi; zenei-művészeti; sport-turisztikai).
- Komplex táborozások, kirándulások, országjárások.
- Fesztiválok, bemutatók.

- Felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatásokon, értesítés.
- Helyi regionális, országos támogatások megszerzésének ösztönzése.
- Motiválás arra, hogy a gyermek kollégiumi, tanulószobai vagy napközi otthoni ellátásban részesüljön.
- Kapcsolatfelvétel a szolgáltató intézményekkel, az áthelyező bizottságokkal.
- Tájékoztatás a tankönyvtámogatás és a kedvezményes étkezés lehetőségéről, a jogosultság mértékéről.
- Táborozási hozzájárulások.
- Ösztöndíjak.
- Pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon.

2.10. Az intézményhasználók együttműködési formái, továbbfejlesztése

A nevelési-oktatási intézmény akkor felelhet meg a vele szemben fokozódó elvárásoknak, ha az abban érdekelt felek, az iskola, óvoda, kollégiumhasználók egymás közötti kommunikációja és tevékenység állandó, sokoldalú. Az óvoda, iskola, kollégium használói, a tanulási-tanítási folyamat elsődleges szereplői – a gyermek, a pedagógusok, a szülők. Intézményünk pontos képpel rendelkezik az iskolahasználók összetételéről, helyzetéről és az intézménnyel kapcsolatos visszajelzésekről. Ezt a folyamatot erősíti a minőségbiztosítási rendszer bevezetése és alkalmazása is.

a) A nevelők együttműködése az intézményhasználókkal

A nevelők és a szülők formális, informális kapcsolatai

- szülői értekezlet
- a Szülők Választmányának működtetése
- személyes kontaktus
- nyílt napok
- fogadó órák
- rendezvények
- kirándulás
- értesítés tájékoztató füzet útján
- családlátogatás
- tájékoztatás faliújság által.

A szülők körében végzett tájékozódás szerint a szülők elegendőnek érzik és elégedettek a tájékoztatás módjával, mértékével. Bizalommal fordulnak az osztályfőnökhöz, szaktanárhoz. A szülői értekezletek, rendezvények látogatottsága jó. A szülők is rendszeresen tájékoztatják a nevelőket gyermekük otthoni magatartásáról, feladatteljesítéséről. Célunk e gyakorlat folytatása, a ritkábban vagy egyáltalán nem érdeklődők megnyerése, megkeresése. E fórumokon lehetőség nyílik a kölcsönös tájékozódásra, tapasztalatgyűjtésre. A nevelőtestület segíti a szülőket a gyermek személyiségének formálásában, megosztja a szülőkkel pedagógiai tapasztalatait. A tájékoztatás segíti a szülőket abban, hogy az iskola célkitűzéseivel a szülő azonosulhasson ill. betekintést kapjon a tanítás - tanulás folyamatába megkönnyítve ezzel az otthoni segítségadást.

A nevelők és a tanulók formális, informális kapcsolatai

- tanóra, foglalkozás, szakkör
- tanórán kívüli tevékenység
- osztálykirándulás
- családlátogatás
- látogatás a nevelő otthonában
- rendezvények, ünnepélyek
- diákotthoni ügyelet
- hálóbeszélgetések.

A nevelők és a tanulók kapcsolata jónak mondható, követelésen, bizalmon, kölcsönös tiszteleten alapul. E kapcsolat során a nevelő ismereteket nyújt, tanít, irányítja a tanulók tanulását, továbbá segíti az ismeretek elsajátítását. A különböző lehetőségeket kihasználja az erkölcsi szokások, magatartási formák kialakításához, a tanuló teljes személyiségének alakításához.

Segítséget nyújt a tanuló tehetségének kibontakoztatásához, hátrányainak, problémáinak leküzdésében. Megfelelő légkört teremt, követendő példát nyújt a tanulónak. A továbblépés lehetőségeit a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos téma tartalmazza.

A nevelők egymás közötti formális és informális kapcsolatai

- értekezletek
- munkaközösségi foglalkozások
- továbbképzések
- baráti körök
- rendezvények.

A nevelők nyitottak egymás eredményei, problémái iránt. Súrlódások előfordulnak a munkakapcsolatban, de jellemzően egymást segítve végzik munkájukat. Előrelépést az egymás munkájára, erőfeszítéseire való fokozottabb odafigyelés, a még nagyobb tolerancia, a véleménynyilvánítások tárgyyszerűsége, az egyenlő terhelés vállalása hozhat.

b) A szülők együttműködése az intézményhasználókkal

A szülők egymás közötti formális és informális kapcsolatai

- szülői munkaközösség
- szülői szervezet választmánya
- osztálykirándulások szülői kíséréte
- rendezvények szervezése, segítése.

A szülők közössége az osztályközösség összetételétől, viselkedéskultúrájától, elfoglaltságától, személyiségének meghatározó jegyétől függően nyitott szülőtársai és azok iránt az értékek iránt, melyet azok képviselnek. A szülők egymás közötti kapcsolata a felmérés szerint és a valóságban is jónak mondható. Véleményt, információt cserélnek egymással az iskolai (osztály) óvodai, diákotthoni tevékenységről és azt gyermekük javára fordítják. Szükség van az iskolán kívüli elfoglaltságok, programok, szórakozásformák

tapasztalatának megosztására is, hogy a nevelést pozitívan befolyásolók mellett a negatívakat is egymás tudomására hozzák és megvédjék a veszélytől gyermeküket.

A szülők és a gyermekek kapcsolata

A szülők az iskola segítségével az ideális gyermekszemélyiség megvalósításán fáradoznak. Az ideális gyermekképet programunk előző fejezetében már felvázoltuk. Az ideális szülő:

- szereti gyermekét, érdeklődik gyermeke fejlődéséről
- segíti iskolai tanulmányait
- gondoskodik a gyermek felszerelésének, ápolásának meglétéről
- biztosítja a feltételeket gyermeke harmonikus fejlődéséhez.

A család a gyermek alapvető, természetes tényezője. A szülők és a gyermekek között kialakult kapcsolat, a szülők példája igen jelentősen befolyásolja a gyermek személyiségének, közösségi kapcsolatának alapvonásait. Az iskolai célok megvalósítása ott lehetséges, ahol az iskola elvárásaival a szülő azonosulni tud, tekintélyével, meggyőző munkával a gyermekkel is képes elfogadtatni azt. Az iskola elvárásai a családban folytatódnak és viszont. Az iskolának rendszeres segítséget kell adnia, hogy a családi nevelés kielégítse a gyermek biztonság iránti igényét, tudatosá és fejlesztő jellegűvé váljon.

c) A gyermekek együttműködése az intézményhasználókkal

A gyermekek egymás közötti viszonyában

arra törekszik az intézményi nevelés, hogy a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi fejlettségű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyermekekből közösség váljon. Arra törekszik a nevelés, hogy a közösség minden tagja többirányú személyes kapcsolódással kötődjön egymáshoz és a közösséghez. Mind a tanórai, mind a szabadidős tevékenységek segítséget nyújtanak a gyermekek egymás közötti viszonyának javításához.

A gyermekek rendezvényeinek szerepe céljaink megvalósításában

A gyerekek rendezvényei mindig valamilyen pozitív cél, érték érdekében szerveződnek. E rendezvények közös vonása, hogy pozitívan hatnak a gyermeki személyiség fejlődése, a közösségfejlesztésre, öntevékenységre, magatartáskultúrára, érzelmi életre. Célunk a szabadidő tartalommal való megtöltése, a kultúrált szórakozás elsajátítása.

d) Az intézményvezetés feladatai az együttműködés javításában

- A nevelők és szülők kapcsolatának fejlesztése céljából az intézmény nyitottságának további növelése.
- A szülők felé nyújtott információk növelése: szülői értekezletek témáinak bővítése, döntésekbe, szervező munkába való fokozottabb bevonásuk.
- A nevelők és tanulók kapcsolatának fejlesztésére a tanulók véleményének még fokozottabb megismerése, véleményük felhasználása a döntés kialakításában. A diákönkormányzat fejlesztésével vegyenek részt az intézmény életének szervezésében.
- A szülők egymás közötti kapcsolatainak fejlesztésére találkozási alkalmak, információ-cserék szervezése, öntevékenységük fokozásának ösztönzése.
- A szülők és gyermekek kapcsolatának javítását nevelőmunkánk erősítésével is segíthetjük. a maguk erejéből nem boldoguló, támogatásra szoruló családokkal,

gyermekkel a gyermekvédelem eszközeit, külső kapcsolatokat felhasználva nyújthatunk segítséget.

- Az intézményvezetés az eddigi gyakorlatnak megfelelően továbbra is nyitott a szülők egyéni tájékozódó kérdései, kritikus megjegyzései, kezdeményezései iránt. Fokozza és folyamatossá teszi a híradást az intézményről (összevont szülői értekezletek, hirdetések, faliújság, média stb). Az intézményvezetés igényli és folyamatosan gyűjti az információkat az intézményhasználók elégedettségéről, elégedetlenségéről, a szülők intézménnyel szemben támasztott igényeiről, elvárásairól (fórumok, felmérések, szülői értekezleteken elhangzottak, egyéni érdeklődés). Törekszik azok teljesítésére.

2.11. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodása miatt, a mentők, orvos vagy más személy megérkezése előtt.

Az elsősegélynyújtás képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul.

Egy elsősegély tanfolyam nagyban növeli az önbizalmat és cselekvőképességet. Az ott kapott alapos felkészítés segít uralkodni az érzelmek, és sok nehéz helyzetben átsegít. Az iskolai balesetek számának utóbbi időben való növekedése, valamint a szakszerű ellátása a sérülteknek, megkívánja, hogy az iskolai oktatásban nagyobb hangsúlyt kapjon az elsősegélynyújtás. Lehetőség van egészségtan-, osztályfőnöki-, biológia-, órákon, szakkörökön az ismeretek elsajátítására.

Jó alkalmat teremtenek az iskolai egészségnapok nagyszámú tanulócsoporthoz előtti szemléltető elsősegélynyújtó ismeretanyag bemutatására.

Minden osztály számára fontos, hogy az iskola megfelelő számú elsősegélynyújtó ládával rendelkezzen, melyet nemcsak a mindennapok, de a kirándulások, és egyéb rendezvények (pl. hulladékgyűjtés során) alkalmával is tudnak használni.

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók
 - ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
 - ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
 - ismerjék fel a vészhelyzeteket;
 - tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
 - sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
 - ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
 - sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.
2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:
 - a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
 - a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit;

- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.
3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:
- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálat, Vöröskereszt helyi és a Védőnői Szolgálat helyi csoportjával,
 - tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
 - támogatjuk a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésekre való jelentkezését.
4. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:
- a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
<i>Biológia</i>	<ul style="list-style-type: none"> - rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
<i>Kémia</i>	<ul style="list-style-type: none"> - mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
<i>Fizika</i>	<ul style="list-style-type: none"> - égési sérülések - forrázás
<i>Testnevelés</i>	<ul style="list-style-type: none"> - magasból esés - húzóódás, ficam, törés

5. Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:
- szakkörök (Vöröskereszt, elsősegély-nyújtó);
 - minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat, a Vöröskereszt bevonásával;
 - évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó projekthét (témahét) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

Elsősegély nyújtási alapismeretek tananyagegységei

A tananyag összeállításban az életkori sajátosságokat, élethelyzeteket vettük figyelembe. Az ismeretanyagok folyamatosan koncentrikusan bővülnek évfolyamonként.

	Ismeretanyag
1. évfolyam	Kisebb háztartási sérülések, balesetek megelőzése, ellátása (kisebb vágás kötözése). Nyári balesetek megelőzése (napszúrás, leégés, csúszda, vízbeugrás). A baleset telefonon történő bejelentésének gyakorlása.
2. évfolyam	Kisebb háztartási sérülések, balesetek megelőzése, ellátása (kisebb vágás kötözése). Szúrás, égés ellátása. Az orrvérzés ellátása.
3. évfolyam	Baleset megelőzés, teendők baleset esetén.
4. évfolyam	Lázcsillapítás esetén teendők (vizes borogatás, ülő fürdő). Kullancscsípés esetén teendők. Téli balesetek megelőzése (szánkózás, korcsolyázás)
5. évfolyam	Agyrázkódás gyanúja esetén teendők. Sérülések ellátása (harapott seb, horzsolás). Ételmérgezés megelőzése. Téli balesetek megelőzése (kihűlés).
6. évfolyam	Végtagbaleset: ficam, rándulás, törés ellátása.
7. évfolyam	Vérzések ellátása: nyomókötés. Eszméletlen sérült ellátása, stabil oldalfekvés. A szem sérülései. Nyári fürdőzés természetes vizekben. Alkoholfogyasztás, drog következményei.
8. évfolyam	Elektromos baleset esetén teendők, mérgezések: gyógyszer, vegyszer, CO. Teendők közúti baleset helyszínén. Újraélesztés. Alkoholfogyasztás, drog következményei.

III.

ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM

Programunkat az Óvodai nevelés országos alapprogramja, a Nemzeti etnikai, kisebbségi, valamint a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei alapján készítettük.

Figyelembe vettük a hazai óvodai neveléstörténet értékeit, nemzeti sajátosságait, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeit, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatát az emberi jogok és alapvető szabadságjogok, valamint a gyermeket megillető jogokat.

Pedagógiai alapelveink meghatározásánál abból indultunk ki, hogy:

- Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- A gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda kiegészítő szerepet játszik.

3.1 Bemutakozás

Óvodánk a Szlovák Általános Iskola és Diákotthon tagintézménye, melynek történelme 1974-re nyúlik vissza. Akkor még csak egy hathetes iskola-előkészítő csoporttal indult, folyamatosan bővülve, azonban mára 4 csoportos óvodává fejlődött.

Iskolánknak az óvoda komoly beiskolázási bázisát képezi.

Intézményünk szerepe azért is jelentős, mert a Szarvas város illetve annak vonzáskörzetében élő szlovák anyanyelvű illetve szlovák gyökerekkel rendelkező lakossága, azok utódai számára nyújt lehetőséget a szlovák nyelv tanulására, gyakorlására, a nemzeti önazonosság, identitástudat megőrzésére, fejlesztésére, valamint a szlovák hagyományok ápolására, átörökítésére.

Szűkebb-tágabb környezetünkben is érzékelhető az asszimiláció hatása, mely egyre nagyobb felelősséget hárít, tudatosságot, következetességet kíván meg pedagógusainktól. Törekvéseink során minden esetben szem előtt tartjuk a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait, illetve a játékosság elvét.

Látjuk, tapasztaljuk, hogy a szülők egyre elfoglaltabbak, rengeteg idejüket és energiájukat felemészti a munka, a családfenntartás, így nagyobb szerep hárul az óvodára is /hiszen a gyermek a legtöbb időt itt tölti/. Mindezek ellenére valljuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Az óvoda ebben a folyamatban kiegészítő szerepet tölt be, elsősorban a szocializáció terén.

Nagy figyelmet fordítunk a hátrány kompenzálására és az esélyegyenlőség kezelésére, éppen ezért óvodánk szorosan együttműködik a Családsegítő és családgondozó központtal, valamint intézményünk ifjúságvédelmi felelősével.

Nincs két egyforma gyermek-ennek ismeretében az óvodapedagógus dolga, hogy megkeresse és megtalálja az egyes gyerekekhez a „kulcsot”, hogy azok egyenlő esélyekkel induljanak el a nevelés oktatás rendszerébe, a majdani önálló életük felé. Különös hangsúlyt helyezünk a differenciálásra, mely alatt nemcsak a valamilyen területen lemaradást mutató gyerekek felzárkóztatását értjük, de a „tehetségcsírák” felfedezését, a tehetséggondozást is.

Kollektívánk nyitott az új módszerek iránt. Rendszeresen veszünk részt különböző nyelvi és módszertani továbbképzéseken, melyek tapasztalatait minden esetben továbbadjuk egymásnak, megbeszéljük azt, illetve a gyakorlatban alkalmazzuk.

3.2. Gyermekkép, Óvodakép, Pedagóguskép,

Gyermekkép

Szemléletünk alapja, hogy a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. Éppen ezért különös hangsúlyt kap a gyermekismeret, a gyermeknek, mint fejlődő személyiségnek a megismerése, akinek fejlődését genetikai adottságok és az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Nevelésünk alapköve, hogy az óvodapedagógus tervező, szervező és irányító tevékenysége során szem előtt tartja a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni képességeit, ennek alapján alkalmazza a differenciálás módszerét.

Nevelő munkánkban a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, mely gyermekközpontú, befogadó, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést.

Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink:

- Megőrizték kíváncsiságukat, melyre támaszkodva fejlesztjük az ismeretek elsajátításához szükséges készségeiket.
- Kialakuljon pozitív énképük, illetve pozitív hozzáállással a megismerési folyamatok, a felfedezés, a tapasztalatszerzés hatékonysága növelhető.
- Fokozatosan váljanak mind önállóbbakká nemcsak az önkiszolgálás, de a problémamegoldás, a társak és felnőttek illendő megszólítása, a kommunikáció terén is.
- Legyenek nyitottak az új információk, új ismeretek felé.
- Képesek legyenek kifejezni érzelmeiket, elmondani gondolataikat.
- Ismerjék és tiszteljék a szlovák hagyományokat értékeket szokásokat.
- Rendelkezzenek kellő empátiával, fogadják el a másságot bármilyen formában is találkoznak vele.
- Legyenek képesek érzelmeiket, indulataikat kontrollálni.
- Fokozatosan fejlődjön identitástudatuk, kötődésük.

Óvodakép

1. **Óvodánk biztosítja** az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, a harmadik életévétől az iskolába lépésig. A családi nevelés kiegészítéseként óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő feladatot lát el.

Óvodánk 4 csoportos, mely 100 gyermeket tud befogadni, nevelni. Sajátos helyzetünket részben szlovák nemzetiségi jellege adja, részben pedig, hogy szorosan együttműködünk a szlovák általános iskolával és kollégiummal, így képezünk egy hármas egységet. Közös céljaink, feladataink, programjaink, mindennapos kapcsolatunk megkönnyíti a gyermekek iskolai közösségbe való beilleszkedését, az ahhoz szükséges gyermeki személyiségvonások fejlesztését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszerének és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

2. **Célunk**, hogy nevelőmunkánkkal elősegítsük az óvodáskorú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását az életkori és egyéni sajátosságok illetve az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

3. **Óvodai nevelésünk alapelvei**, hogy a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze, segítse a gyermekek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását. Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodnia.

4. **Óvodai nevelésünk gondoskodik:**

- a gyermeki szükséglet kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- a testi, szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor- specifikus alakításáról,
- a gyermekközösségben végezhető sokszínű tevékenységről, különösen a játékról,
- a gyermekek életkorához és egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről,
- a gyermeket egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételekről,

5. Mint **nemzeti, etnikai kisebbséghez** tartozó óvoda, gyermekeink nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

6. A **hazájukat elhagyni kényszerülő családok** gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Pedagóguskép

Az óvodapedagógus modell szerepe a nevelő munka során megkérdőjelezhetetlen. Ezért fontos, hogy személyiségét áthassa a gerekszeretet a megértés, tudjon együttműködni az óvoda többi dolgozójával, a szülőkkel, hiszen közös a célunk a kiegyensúlyozott, boldog kisgyermek nevelése.

Ennek érdekében az óvodapedagógus

- Szeresse, és feltétel nélkül fogadja el a gyereket.
- Ismerje fel, gondozza és erősítse a gyermekben lévő tehetséget és értékeket.
- Minden gyerek fejleszhető és ennek megvalósításáért alkalmazzon differenciált pedagógiai módszereket.
- Legyen nyitott személyiség, kreatív, problémamegoldó, rugalmas, aktív, kommunikatív, fejlessze tudását folyamatosan.
- Teremtsen derűs, vidám légkört a csoportban, ahol helyet kaphat a humor is, akár az esetleges konfliktusok feloldására.
- Ismertesse meg a gyermeket tágabb és szűkebb környezetével, különös tekintettel a szarvasi szlovákság kultúrájára és a szlovák nyelvre.
- Készítse fel a gyermeket a zökkenőmentes átlépésre az óvodából az iskolába.

3.3 Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása,
- az anyanyelvi, -értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása,

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmód, mint szókapcsolat, fogalom, és a mögötte rejlő tartalom egyre jelentősebb szerepet játszik jelen és jövőbeli életünkben, a társadalom életminőségének, teljesítőképességének alakulásában.

Az óvodáskorban gyakorolt és megszilárdult szokásoknak, magatartásformáknak alapot kell nyújtaniuk ahhoz, hogy a gyermekek most és a későbbiekben felnőttként is tudatosan ügyeljenek egészségükre, tegyenek meg minél többet annak megőrzéséért.

Cél:

- megalapozni a gyermekekben az egészséges életvitel, az egészségmegőrzés, a betegség megelőzés iránti igényt, belső késztetést,
- a családok pozitív befolyásolása ezen a téren,

Feladat:

a) Egészséges és biztonságos környezet biztosítása

- Az óvoda helyiségei, berendezési tárgyai kínáljanak fel a gyermekek számára olyan lehetőségeket, ahol egészséges fejlődésük, testi épségük biztosítva van.
- A tornaszoba, illetve udvarunk alkalmasak arra, hogy óvodásaink napi mozgás-, és levegőzés szükségletét kielégítsék.
- Gondoskodunk az összes helyiség napi szinten történő takarításáról, fertőtlenítéséről.
- A gyermekek személyes holmijukat, felszerelésüket egymástól elkülönítve, saját helyen tárolhatják.

b) Az egészséges életmód, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása

A napirendünkben szereplő tevékenységeknek biztosítaniuk kell az egészséges életmód szokásainak beépülését:

- A napi többszöri kézmosás igényének felkeltése, megszilárdítása (étkezés előtt, kezüket szennyező tevékenység, illetve WC- használat után).
- Az alapos, szárazra történő kéztörlésre szoktatás.
- A WC- használat utáni testápolás önálló végzésére való ösztönzés.
- A fogmosás helyes technikájának gyakorlása, elsajátítása.
- A zsebkeendő szükség szerinti, megfelelő módon történő használatára szoktatás.
- A kulturált étkezés körülményeinek biztosítása.
- A figyelem felhívása a helyes testtartásra, a csukott szájjal történő étkezésre.
- Ügyeljenek környezetük rendjére, tisztaságára, a csendben történő étkezésre.

- Arra ösztönözzük a gyermekeket, hogy minden ételt, italt kóstoljanak meg, de nem erőltetjük a fogyasztást.
- Szeretnénk kialakítani a gyermekekben azt az igényt, hogy ruházatuk tiszta, rendezett maradjon.
- A hetirendben szereplő testnevelés- foglalkozásokkal, a mindennapos testnevelési gyakorlatok végzésével a gyermeki test arányos fejlesztését, a testi képességek (gyorsaság, ügyesség, állóképesség, téri tájékozódó képesség) erősítését célozzuk meg.
- Emellett fontos feladatunk a szabad levegőn történő játékos mozgás, futkározás, mászókézés, valamint a környékünkön megtett séták beiktatása – ezekre minden nap biztosítunk lehetőséget
- Az aktivitás és pihenés egyensúlyát fontosnak tartjuk, ezért természetesen szerepel napirendünkben az ebéd utáni csenden pihenő, mely csupán annyit állít fel követelményként a gyermekek elé, hogy csendben pihenjenek, és hagyják társaikat is pihenni.

c) Egészségvédelmi, prevenció és korrekció feladatok, a lelki egészség védelme

Az egészség megóvása miatt feladatunk a különböző vitaminok táplálékok bevitelének biztosítása a gyermeki szervezetbe, ezt a központi étkeztetés kiegészítéseként, szülői együttműködéssel lehetővé tesszük.

- A kora őszi időszakban – immár hagyományt teremtve – két olyan nagyarányú programot folytatunk, melyek segítik a szülők és a gyermekek tudatában megszilárdítani az egészséges életmód és táplálkozás felé fordulás igényét.
 - Töknap töklámpások faragásával, tök-alapú ételek felvonultatásával,
 - Egészség-napmozgásos játékokkal, gyermektornával, az egészséges ételek, zöldségek, gyümölcsök kínálatával,
- Az ételallergiás gyermekek számára biztosított az egyéni étkezés.
- Az ortopéd szakember által igazolt problémákkal rendelkező gyermekek részére kollégánknak heti rendszerességgel tart gyógytestnevelés-foglalkozást.
- A gyermekek évente részt vesznek szemészeti és fogorvosi ellenőrző vizsgálaton.
- Dajkáink hetente tisztasági vizsgálatban részesítik óvodásainkat, a tanév során ezt néhány alkalommal a védőnők is elvégzik.
- Mivel egyre több olyan gyermekkel kerülünk kapcsolatba, akik valamilyen szempontból külön bánásmódot igényelnek, kiemelt feladatunk, hogy az ő lelki és mentális fejlődésüket fokozottabban figyelemmel kísérjük. Intézményünkben lehetőség van a sajátos nevelési igényű, illetve a beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarokkal rendelkező gyermekekkel való rendszeres, gyógypedagógus által irányított foglalkozásokra.
- Gyermekeink biztonsága, testi épségük, egészségük megóvása érdekében minden tanévkezdés alkalmával tűz- és balesetvédelmi oktatást, ismeretnyújtást végzünk.
- Naponta kapcsolatban vagyunk a szülőkkel, bármilyen egészségügyi probléma felmerül, azonnal jelezzük egymás felé, és kölcsönösen megteesszük a szükséges intézkedéseket.

d) A szlovák nyelvi fejlesztés lehetőségei, az egészséges életmódra szoktatás keretein belül

Óvodánk –komplex feladatrendszerrel ellátó intézményünk nevelési -oktatási céljainak megfelelően – a nevelőmunka minden területén nagy hangsúlyt fektet a szlovák nyelvi nevelésre.

Az egészséges életmód alakítása terén a következő módon adódik erre lehetőségünk:

- alapszavak, kifejezések gyakorlása.
(jablko, voda, ruky...)
- a gondozási teendők ellátása közben az irányító útmutatásokat, kéréseket két nyelven közvetítjük.
(- prosímsivodu! kérek vizet!)
(- umyjemesiruky, zuby... megmossuk a kezünket, fogunkat)

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- Teste átéli az első alak és testarány változást, folyamatban van a fogváltás a nagymozgások és a finommotorika célirányosabbá válik.
- Teherbírása erősödik, téri tájékozódó képessége biztonságos.
- Birtokában van az alapvető higiénias szokásoknak, a testápolás, öltözködés, étkezés műveleteit az óvodapedagógusok, illetve a dajkák szóbeli irányítása alapján önállóan végzi.
- Elfogadja, elfogyasztja az egészségét támogató élelmiszereket.
- Igényli a tisztaságot, rendezettséget, az esztétikus környezetet.
- Megérti és használja azokat a szlovák nyelvű szavakat, kifejezéseket, amelyek nevelőmunkánk során az egészséges életmóddal kapcsolatban kerülnek felszínre.

3.4 Az érzelmi nevelés és szocializáció

Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei vezérik, meghatározzák viszonyát környezetéhez. Ezt befolyásolja az otthonról hozott érzelmi attitűd. A gyermek szocializációja a családban kezdődik majd gyermekközösségben, bölcsődében illetve, óvodában folytatódik. Óvodában a szocializáció legfőbb színtere a játék. A közös tevékenységek során tapasztalják meg az egymásra való odafigyelést, a tisztelet képességét, az együttérzést, a segítőkészséget, önzetlenséget, a másság elfogadását, a konfliktushelyzetek megoldását.

Cél:

- érzelmi biztonságot nyújtó, otthonos, derűs, kiegyensúlyozott szeretettelgi légkör kialakítása,
- az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze,
- a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit,
- egymás iránti tolerancia alakítása, a különbözőségek elfogadása, tisztelete,

- a gyermek szociális érzékenységének alakítása az éntudat, az önkifejező és önérvényesítő törekvések segítése,
- erkölcsi, érzelmi és akarati tulajdonságok fejlesztése (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség),
- a szokás – és normarendszer megalapozása,
- a gyermek ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja,
- a nemzeti és nemzetiségi öntudat alakítása,
- a nyelvi identitás megalapozása, a szlovák – magyar kultúra ápolása, tisztelete,

Feladat:

- Az óvodában kedvező érzelmi hatások érik a gyermekeket.
- Otthonos, barátságos körülmények biztosítása.
- Az új közösségbe való beilleszkedés során felmerülő nehézségek leküzdése, fokozott figyelemmel az óvodáskorú diákok otthonos gyermekek esetében.
- Az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit.
- Az óvodapedagógus segítse, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt.
- A gyermek számára modell értékű legyen az óvoda minden dolgozójának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- Lehetőségek biztosítása a közös élmény – és tapasztalatszerzésre.
- Óvodai illetve csoportszintű programokkal a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak, akaratának fejlesztése.
- A gyermek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően biztosítjuk a szlovák nyelvnek és kultúrának megismerését, törekszünk a hagyományok átörökítésére.
- A magyar népszokások mellett a szlovák népszokások megismertetése.
- Az óvoda jellegéből adódóan ünnepélyeinket két nyelven tartjuk.
- Az értékelés során a pozitív megnyilvánulások kiemelése.
- Speciális ismertekkel rendelkező szakemberek biztosítása a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi, vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű valamint a kiemelkedő képességű gyermekek esetében.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek szívesen vegyenek részt a közösségi tevékenységekben, képesek legyenek együttműködésre.
- Igényükké válik a helyes viselkedés, az udvariasság szabályainak betartása
- Érzelmeiket, kívánságaikat, véleményüket legyenek képesek kommunikatíván és metakommunikatív módon önállóan kinyilvánítani.
- A társas kapcsolatok terén a csoport érdekeinek megfelelően tudják alárendelni egyéni érdekeiket.
- Konfliktushelyzeteiket megfelelő kommunikációval legyenek képesek megoldani.

- Erősödjön kötődésük a szülőföldhöz, gyarapodjanak ismereteik a szűkebb és tágabb környezetről.
- Alapozódjon meg a szlovák nemzetiséghez való pozitív viszonyuk.
- Szociálisan is váljanak éretté az iskolakezdésre.

3.5. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A nyelv egy emberi közösség sajátos bonyolult és árnyalt jelrendszere. A gyermek a felnőttekkel és tásaival való kapcsolat, szocializáció folyamán elsajátítja ezt a jelrendszert, az anyanyelvét. Ennek során fejlődik gondolkodása, önkifejezése, gazdagodnak ismeretei.

Cél:

- Differenciált egyéni képességek szerint a testi és szellemi egység megteremtése, fejlesztése.
- Az anyanyelv és a szlovák nyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, támogatására szükséges figyelmet fordítani.
- Kommunikációs képességek alakítása és fejlesztése, különös tekintettel a kétnyelvűségre.
- Az óvodai tevékenységek végzése során az önálló gondolkodás, észlelés, fegyelem, emlékezet, képzelet, forma és térérzékelés, mozgásérzékelés, valamint a kreativitás fejlesztése.
- Az énkép fejlesztése, testséma kialakulásának segítése.

Feladat:

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- A nevelőtevékenység egészében jelen van, megvalósítható a beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével).
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben fontos a helyes és igényes nyelvi kommunikációra ösztönzés, nagy hangsúlyt fektetve a szlovák nyelvre.
- Magyar és szlovák szókincs bővítés a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően.
- Az óvoda feladata, hogy a gyermek természetes érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson változatos lehetőséget a további élmények tapasztalatok szerzésére az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Az értelmi nevelés feladataként felsorolható még a már megszerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése, valamint a különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, az értelmi képességek és kreativitás fejlesztése.
- Az anyanyelvi játékok fontos szerepet töltenek be a nyelv gyakorlásának területén, ezért sokszor alkalmazzuk.
- A mese, vers, bábozás, dramatizálás nagy jelentőséggel bíró tevékenységi formák az anyanyelvi nevelés során.

- A bábozás dramatizálás jó lehetőséget nyújt arra is, hogy a valamiféle okból nehezen megnyíló gyerekek (pl. SNI-s) beszédkedve fokozódjon, a nehezítettség megszűnjön. Erre mindig elég időt kell szánnunk.
- Kiemelt feladat, hogy az óvónő saját illetve jól beszélő gyerektársaik példájával, kommunikációjával ösztönözze a beszédükben valami okból gátolt gyerekeket.
- Fontos, hogy idejében felismerjük a gyerek beszédfejlődésében jelentkező esetleges beszédhibákat, zavarokat és azt a megfelelő szakember segítségével korrigáljuk illetve javítását elkezdjük.
- A jól beszélő, tehetséges gyereket bátorítani, önbizalmát erősíteni kell, számukra szereplési lehetőséget, sikerélményt fontos biztosítani.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Anyanyelvén bátran, gátlások nélkül tisztán beszéljen, használja a metakommunikációs elemeket.
- Szlovák nyelvi szókincsét egyéni képességeihez mérten alkalmazni tudja a gyakorlatban.
- Rendelkezzen az idő és térérzékelés képességével.
- Alakuljon ki feladattudata, legyen képes az önellenőrzésre, önértékelésre.
- Az önkéntelen figyelmet lassan váltsa fel a szándékos és tartós figyelemre.
- Törekedjen az önálló probléma megoldásra.
- Ismerje fel az ok –okozati összefüggéseket.
- Gazdag ismeretekkel rendelkezzen az őt körülvevő környezetről és alakuljanak ki azon képességei, amelyek segítik, hogy abban eligazodjon.

3.6 . Az óvodai élet megszervezésének elvei

3.5.1 Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszerepelője az óvodapedagógus.

Az óvodapedagógus a nyitvatartás teljes idejében jelen van a nevelésben, hiszen elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusnak és a nem pedagógus óvodai alkalmazottaknak összehangoltan kell segítenie az eredményes óvodai munkát.

Óvodánkban, mint a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermeket nevelő intézményben a dogozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés célkitűzéseit.

Óvodánk 4 csoportjában folyó nevelést 8 óvodapedagógus és 4 dajka látja el.

Az óvoda dolgozói	fő
Felsőfokú végzettségű szlovák nemzetiségi főállású óvodapedagógus	7 fő
Középfokú végzettségű óvónő	1 fő
Szakképzett dajka	4 fő
	12 fő

Óvodapedagógusaink rendszeresen részt vesznek különböző szakmai továbbképzéseken. A 120 órás kötelező továbbképzés követelményeit minden óvodapedagógus teljesíti. Különös hangsúlyt helyezünk a célirányos szlovák nyelvi fejlesztésükre, illetve a különböző szakmai napokra, tapasztalatszerzésre, melyek megszervezésében, megrendelésében óvodánk is aktív szerepet vállal.

3.5.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a helyi nevelési programhoz megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

a) Az óvoda épülete:

2003 szeptemberében befejeződött az óvoda- iskola bővítése illetve újjáépítése. A beruházás hatására munkánkat sokkal kulturáltabb, modernebb, európai színvonalú feltételek között tudjuk végezni. Tágasabb és világosabb épülettel gyarapodtunk, funkciók szerint szeparált helyiségekkel bővültünk. Az óvoda berendezése korszerű, modern, ízléses bútorokkal berendezett, évszakonként illetve aktualitásenként változó dekorációval, mely pedagógus és gyermekmunka vegyesen.

b) Az óvoda csoportszobái:

Csoportszobáink tágasak, világosak, megfelelő hőmérsékletűek. Minden helyiségünkben biztosított a napi takarítás, szükség szerint az eszközök, berendezések fertőtlenítése. Naponta többször is gondoskodunk a szellőztetésről, rendszeresen ápoljuk a szobanövényeinket. A bútorok- székek, asztalok- a gyermekek testméretének megfelelőek, biztosítják a helyes testtartásban történő tevékenykedést.

c) Öltözők:

Az öltözőhelyiségekben minden gyermek külön öltöző- szekrény részt vehet igénybe, ahol ruházatát, cipőjét, váltóruháját megfelelő módon tárolhatja, valamint itt kerültek elhelyezésre a saját jellel ellátott kéztörölők.

d) Mosdók:

A mosdóhelyiségekben megfelelő méretű mosdókagylók és WC- kagylók állnak a gyermekek rendelkezésére, a szellőztetés lehetősége biztosított, a berendezés naponta fertőtlenítésre kerül. A gyermekeknek jellel ellátott, saját ivópoharuk és fogmosó felszerelésük van.

e) Ebédlő:

A napi háromszori étkezést az óvoda ebédlőjében biztosítjuk, a mindenkori nagycsoport az ebédet az iskola aulájában fogyasztja el. Az EU-s szabványoknak megfelelő melegítőkonyha és mosogató- berendezés rendelkezésünkre áll.

f) Tornaterem:

Tornaszobánkban lehetőség van a különböző mozgásos képességfejlesztő játékok, edző gyakorlatok végzésére, többféle eszköz birtokában fejleszthetjük a gyermekek testi képességeit.

g) Az óvoda udvara:

Az óvoda udvara naponta lehetőséget nyújt a mozgásos játékokra, levegőzésre, a biztonságos faépítésű játékeszközök, a gazdagon telepített fák, bokrok, tuják valamint a változatos talajborítás révén.

h) A játéktevékenység és az óvodai tanulás eszközei:

Játékeszközöinket biztonságosság és természetes használhatóságuk szempontjából folyamatosan vizsgáljuk, esetenként selejtezzük. Játékaink cseréjét, bővítését változatos forrásból igyekszünk pótolni (költségvetés, adó 1%, alapítványi hozzájárulás, pályázat).

i) Mese- és vers szakkönyv ellátottság:

Mese és szakkönyveink bővítésére, frissítésére alkalmanként kerül sor. A megfelelő készleteink megőrzésére, védelmére nagy gondot fordítunk, ám azok cseréje időnként elkerülhetetlen.

j) Oktatástechnikai, informatikai és audiovizuális eszközök:

Minden csoportszoba rendelkezik saját CD lejátszóval, egy számítógép és nyomtató, illetve TV- készülék áll a rendelkezésünkre. A videó felvétel készítését, fényképezést, fénymásolást intézményünk iskolai részén végezzük.

3.5.3. Az Óvodai élet megszervezése

Intézményünk nyitva tartása:

Az óvoda nyitva tartása alkalmazkodik az iskola rendjéhez.

Az iskolai szünetekben (téli, tavaszi, nyári) illetve a gyermeklétszám lényeges csökkenése esetén a gyermek csoportok összevontan is működtethetők a Ktv.-ben illetve a fenntartó által meghatározott létszámhatárig.

- hétfőtől csütörtökig 6⁴⁵-18⁰⁰
- pénteken 6⁴⁵-17⁰⁰
- ünnep- és munkaszüneti napokon intézményünk zárva tart.

a) Napirend, heti rend

Az óvodáskorú gyermek életében a rendszeresség, a kiszámíthatóság, érzelmi biztonságot teremt. Ennek egyik alappillére a napirend és a heti rend. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A napirend kialakításánál fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A napirend tervezésekor az egyes csoportok között eltérés lehet, hiszen a tízórai, ebéd és uzsonnánál figyelembe kell veyük az étkező helyiség térbeli korlátait.

Fontos ezen kívül a szabad levegőn való tartózkodás kellő idejű tervezése, illetve a mindennapos testnevelés általában tízórai előtt való lebonyolítása. Ezek nagyon lényeges elemek az egészséges életmódra nevelés, a prevenció tekintetében.

A heti rend tervezésénél ugyanpontosan meghatározzuk az egyes tevékenységek napját, de ehhez más tevékenységek is kapcsolódhatnak komplex módon. A heti rendünk meghatározását rugalmasan kezeljük, hiszen alkalmazkodunk a gyermekek érdeklődéséhez, hangulatához, aktuális eseményekhez, külső körülményekhez.

b) Gondozás

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van.

Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait, a gyermekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

c) Az óvodai nevelés terve, kötelező dokumentumai

Az óvodai nevelés csak a helyi nevelési program alapján történhet és a gyermekek neveléséhez szükséges teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. A gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

A gyermekek megismerését és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését az Óvodai Csoportnapló rögzíti, mint kötelező dokumentum.

Csoportnaplónk tartalmazza:

- éves terv,
- a gyermekek nevét és jelét,
- napirendet, heti rendet,
- nevelési feladatainkat negyedévre, illetve nevelőmunkánk negyedéves értékelését,
- a nevelési feladatainkhoz, terveinkhez kapcsolható szervezési feladatokat,
- a játékba ágyazott komplex tevékenységek tématervét,
- feljegyzéseket a gyermekcsoportok életéből.

A személyiséglapok segítik a gyerekek kompetencia területenkénti fejlettségének nyomon követését.

d) Ünnepek, megemlékezések

Feladataink közé tartozik a gyermekekkel életkoruknak megfelelő mélységben megismertetni a Magyarország állami ünnepeit.

Az ünnepek méltó megünneplése mind külsőségekben, mind a tartalomban megjelenik.

További ünnepek:

- tanévzáró ünnepély,
- nagycsoportosok búcsúja az óvodától.

e) Óvodánk hagyományos programjai, rendezvényei

Hagyományok ápolásával, őrzésével kapcsolatos feladatokat, a rendezvények időpontját, szervezési felelősét a tanév helyi rendje tartalmazza.

Óvodánk hagyományos programjai, rendezvényei:

- Óvodai töknap
- Zene Világnapja
- Állatok Világnapja – megemlékezés az óvodai csoportokban a szülők által behozott apró háziállatok kiállítása az óvoda udvarán
- Egészségnap
- Szlovák Táncház és fabatka vásár
- Mikulás ünnepség
- Karácsonyi játszóház és műsor
- Színházlátogatás
- Farsang
- Nyílt napok

- Húsvéti zsongás
- Víz világnapja, Föld napja
- Madarak és fák napja az óvodában
- Édesanyák, nagymamák köszöntése
- Gyermeknap
- Óvodai évzáró
- Középső csoportosok búcsúja a nagycsoportosoktól
- Élményszerző kirándulások.

3.7. Esélyegyenlőség biztosítása óvodánkban

Programunkban több helyen is hangsúlyoztuk már, hogy a gyermek emberi méltóságának, jogainak tiszteletben tartása, biztosítása alapvető követelmény óvodánk számára.

Cél:

- prevenció,
- a gyermeknél, családoknál mutatózó probléma időben (minél hamarabb) történő felfedezése,
- a gyerekek hátrányos helyzetének javítása, megszüntetése,
- a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében segítségnyújtás a családoknak a megfelelő szakemberek bevonásával.

Feladat:

- a családi nevelés támogatása (családlátogatás, konzultáció),
- szükség szerint szakember(ek) bevonása a hátrány kompenzálására, a problémák kezelésére,
- a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek biztosítása (étkezés, személyi higiénia, ruházat) érdekében jelzés és együttműködés a megfelelő szakemberekkel (védőnői szolgálat, gyermekjóléti szolgálat),
- az életkori sajátosságoknak megfelelő szocializáció érdekében a gyermek társas kapcsolatainak figyelemmel kísérése, szükség szerint segítségnyújtás,
- a hátrányos megkülönböztetés elkerülése érdekében, külön figyelem fordítása az egyes gyerekek közösségben betöltött szerepére,
- a gyermek viselkedésének, magatartásának folyamatos figyelemmel kísérése.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek a család megváltozott helyzetéből, lehetőség szerint, minél kevesebbet érezzen. A családi nevelés funkciójának mihamarabbi visszaállítása az óvoda –család rendszeres és hatékony együttműködésével szintén kiemelt jelentőségű.

A hátrányos helyzet javítását illetve megszüntetését annál is inkább fontosnak tartjuk, hiszen tudjuk, hogy a hátrányok halmozódásával könnyen kialakulhat veszélyeztetettség.

3.8 Különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése óvodában integráltan, esélyteremtő, együttnevelő pedagógiai környezetben zajlik.

Óvodánk feladata, hogy biztosítsa a megfelelő, elfogadó és fejlesztő hatású környezetet, valamint a segítő, támogató szemléletű pedagógust, aki értő figyelemmel, pozitív, inspiráló attitűddel fordul a különleges bánásmódot igénylő gyermekhez.

Különleges bánásmódot igényelnek:

a) Sajátos nevelési igényű gyermekek

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,
- pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl: dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar).

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelés.

Fontos, hogy az óvodai nevelés alapprogramjában meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak, a nevelés általános célkitűzései a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is megvalósuljanak, hiszen a nevelés hatására a sérült kisgyermeknek is fejlődik az alkalmazkodó képessége, akaratereje, törekszik az önállóságra, fejlődik az érzelmi élete és az együttműködésre való képessége.

Óvodánkban biztosított az SNI-s gyermekek neveléséhez szükséges környezet, tárgyi feltételek és eszközök, valamint a fejlesztésükhöz szükséges szakemberek személye.

Cél:

- erősíteni a gyermek önértékelését, önbecsülését és önbizalmát,
- motiválhatóságuk, aktivitásuk fejlesztése,
- az önkiszolgálás, egészséges életmódra nevelés, az önállóság és önellátás képességének elsajátíttatása,
- a lehetőségekhez képest a gyermek képességeinek kibontakoztatása,
- a speciális segítségnyújtás időben történő elkezdése szakember bevonásával, egyéni fejlesztéssel,
- a fejlesztésben résztvevő intézményekkel, szakemberekkel való együttműködés biztosítása (Nev.Tan., TKVSZRB),
- pedagógusaink pedagógiai, módszertani ismereteinek állandó gazdagítása.

Feladat:

- a gyermek személyiségjegyeinek megismerése,
- a sérülés alapsajátosságainak megismerése,
- szakember segítségével egyéni fejlesztési terv készítése, differenciálás,
- ösztönző, ingergazdag környezet biztosítása,
- a közösségi kommunikációs formák megtanulása, alkalmazása,

- kapcsolatfelvétel és közös tevékenység, a szociális kapcsolatok pozitív jellegének megélése, a kommunikáció közösségi formáinak ösztönzése.

b) **Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek**

Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő az aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartás-szabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényű gyermeknek.

Cél:

- az eltérő fejlődési képet mutató területek fejlesztése segítségével a gyermekek spontán szervezett és irányított tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése,
- komplex módon játékos formában a szociális tanulás elősegítése,
- a gyermekek megismerő funkcióinak, kommunikációs képességeinek, szociális érettségüknek és játéktevékenységüknek fejlesztése,

Feladat:

- a gyermekek alkalmazkodó képességének növelése a közösségi norma- és szabályrendszerhez,
- reális énkép kialakítása,
- akaratit élet helyes irányba terelése (önfegyelem, kitartás, feladat- és szabálytudat),
- a tapasztalat és ismeretszerzéshez szükséges észlelési tevékenységek bevonása,
- gondolkodási funkciók fejlesztése,
- emlékezet, figyelem fejlesztése,
- beszédészlelés, beszédértés, kifejezőképesség alakítása, szókincs bővítés,
- finommozgások fejlesztése, laterális dominancia kialakulásának segítése.

c) **Valamilyen területen kiemelten tehetséges gyermek**

A tehetség Dr. Czeizel Endre orvos-genetikus szerint négy faktor együttes meglétéén alapul:

- speciális mentális adottságok,
- általános értelmi adottságok,
- kreativitás,
- motivációs adottságok.

Renzulli szerint is tehetséges gyermek az aki kivételes képességekkel, kreativitással és motivációval együttesen rendelkezik.

Cél:

- tehetségazonosítás, tehetségfelismerés,
- elfogadó és támogató környezet kialakítása,
- bátorító, inspiráló légkör megteremtése,
- szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás, információcsere, együttműködés,
- partneri kapcsolat a tehetségfejlesztési szakértővel,
- tehetséggondozás a gazdagítás, dúsítás módszerével.

Feladat:

- a tehetséges gyermek segítése mely a gyermek teljes személyiségére épül,
- a gyermek segítése a továbbfejlődésben,
- az óvodai élet gazdagítása,
- sokféle tevékenység kínálata,
- célzott fejlesztés, képességfejlesztés, egyéni bánásmód,
- önismeret fejlesztése, ön- elfogadás kialakítása,
- gondokodásfejlesztés, kreativitásfejlesztés,
- a gyermek megismerési, alkotási és speciális szükségleteinek kielégítése.

Óvodánkban nagy hangsúlyt helyezünk a tehetségígéretes gyermekek támogatására, fejlesztésére. Óvodapedagógusaink folyamatosan bővítik ismereteiket a tehetséggondozás, a tehetség kibontakoztatása terén.

3.9 Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai:

3.8.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és zavartalanul ki kell elégülnie. A játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumok, a mozgást, az egészszemélyiséget fejlesztőtevékenység. A gyermek számára legfőbb élményforrás. Játék közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, ismeri fel önmaga lehetőségeit és korlátait. Itt éli újra és dolgozza fel a külvilágból, a felnőtt környezetből szerzett élményeit. A játékhoz megfelelő helyre, nyugodt légkörre, elegendő időre, valamint színes esztétikus, könnyen tisztítható, jó minőségű játékeszközökre van szükség. Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakoztatását. Mindez az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátzásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával és nem direkt reakciójával éri el. Így válik a játék a gyermekek kreativitását fejlesztő, és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

Cél:

- ☺ a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése kétnyelvű környezetben,
- ☺ a mindennapos, hosszantartó nyugodt, szabadon választott játéktevékenység lehetőségének biztosítása,
- ☺ ismeretszerzés, tapasztalatgyűjtés a szűkebb- tágabb környezetről,
- ☺ játéktémák formai és tartalmi továbbfejlesztése,
- ☺ a szocializáció elősegítése,
- ☺ minden más tevékenységi forma és fejlesztési tartalom játékban, játékosan való megszerzése,

Az óvodapedagógus feladata:

- ☺ Nyugodt légkör biztosítása az elmélyült játékhoz.
- ☺ Biztosítson megfelelő és elegendő időt a szabadon választott tevékenységhez.
- ☺ Változatos, kreativitást fejlesztő játékok biztosítása
- ☺ Nyújtson élményeket, adjon ötleteket a játék továbbfejlesztéséhez.
- ☺ Alakítson ki állandó és ideiglenes játszóhelyet a csoportszobában és az udvaron egyaránt.
- ☺ Tartassa be a játékszabályokat.
- ☺ A játék során fejlessze a gyermek képességeit, önállóságát, figyelmét, kitartását, feladattudatát, képzeletét, emlékezetét, gondolkodását.

- ☺ Tartsa tiszteletben a gyermeki játék önállóságát
- ☺ Szükség esetén lépjen be a játékba és játsszon együtt a gyerekekkel, ha a játék megreked vagy a gyerekek egymás testi épségét veszélyeztetik.
- ☺ Figyelje a gyermekek játékát, mert azt felhasználhatja a nevelési céljainak elérése érdekében.
- ☺ Használja ki a játék során a lehetőségeket a gyerekek szlovák nyelvi fejlesztésére.
- ☺ A szlovák nemzetiség saját, speciális játékfajtaát örömmel ismerteti meg a gyerekközösséggel.
- ☺ Az óvodapedagógus bekapcsolódva a játékba mintát adjon a nyelvi formák alkalmazására.
- ☺ A bábjátékkal adjon alkalmat a hallgató gyerekek megszólaltatására.

Játékfajták:

Gyakorló játék:

- Egyszerű mozdulatok, cselekvések ismételtetésével örömszerzés, ismeretek, tapasztalatok gyűjtése.
- Ritmikus szöveg, dallam ismételtetése. Ehhez az óvodapedagógus biztosítsa a játékeszközöket, melyek legyenek stabilak, biztonságosak, esztétikusak, praktikusak, korcsoporthoz méretek, megfelelő méretűek és mennyiségűek.

Szerepjáték:

- A játék témáit a gyerekek a környezetükben folyó eseményekből merítik. A családban vagy a filmekből szerzett pozitív és negatív élményeiket élhetik át, dolgozhatják fel. Ehhez járulhat hozzá az óvodapedagógus a csoportosan szerzett élmények szerzésével. Az óvodapedagógus feladata ezen játékreakciók kihasználása gyermekek fejlesztése érdekében. Vigyen be olyan eszközöket, melyek a gyermekeket inspirálják, ösztönözzék a gyermekeket a szerepvállalásra.

Barkácsolás:

- A gyermekeknek legyen lehetőségük önállóan is játékeszközt barkácsolni, ehhez teremtse meg az óvodapedagógus a lehetőséget, helyet, eszközöket és lehetőség szerint segítse őket. Szívesen veszi a szülők köréből is a segítséget, mintaadást, együtt alkotást a gyerekekkel.

Építő, konstruáló játék:

- Ez a játék az anyagok és eszközök változatosságát igényli. Ehhez a játékeszköz a csoportszobában a polcokon, dobozokban vannak biztosítva, lehetőséget teremtve a szerelésekre, szerkesztésekre, építgetésekre.

Szabályjáték:

- A játék és a csoport diktálta szabályok következetes betartása.

Dramatizálás, bábozás

- A bábozás nyújtotta lehetőségeken keresztül az értelmi képességek, kreativitás, önkifejezés fejlesztése. Az átélt egyéni vagy irodalmi élmények eljátszása spontán vagy irányított formában. Az irodalmi művek előadása egyéni kifejezőeszközökkel, mozgással, mimikával, gesztusokkal.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ☺ Hosszantartóan és elmélyülten tudjanak játszani egy-egy játéktémában.
- ☺ A szerepjáték kapjon hangsúlyosabb szerepet tevékenységükben.

- ☺ A szabályjátékokat szívesen játsszák, az előírt szabályokat betartják, egészséges versenyszellem jellemzi őket.
- ☺ Szívesen báboznak, dramatizálnak.
- ☺ Képesek az együttműködésre, a kompromisszumra.
- ☺ Megértik, elfogadják játszótársaik, ötleteit, elgondolásait.
- ☺ Felhasználják a barkácsolás során készített játékeszközöket.
- ☺ A játékhelyzetekben alakuljon ki párbeszéd gyermek - gyermek, gyermek- felnőtt között.
- ☺ Konfliktusokat képesek megoldani, betartják a játék során felállított szabályokat.
- ☺ Szívesen átadják egymásnak játékaikat.

3.8.2 . Vers- mese

A vers -mese az óvodás korú gyermekek örömforrást, szórakozást, tapasztalatszerzési lehetőséget, megnyugvást jelent. Nagyban fejleszti a gyermekek képzelőerjét, gondolkodását, érzelmeit, segíti személyiségük kibontakoztatását. Meséinket, verseinket, mondókáinkat elsősorban magyar és szlovák gyermekköltészet és meseirodalom tölti ki, de gyakran válogatunk más népek gyermekirodalmi anyagából is.

Cél:

- 🍰 A gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi és anyanyelvi fejlődésének segítése.
- 🍰 A beszédkezdés felkeltése, megőrzése magyar és szlovák nyelven (bábozás és dramatizálás)
- 🍰 Hangképző szervek helyes használata.
- 🍰 Szókincsbővítése mindkét nyelven.
- 🍰 Kifejező, választékos beszédre szoktatás.
- 🍰 A szövegértés képességének alakítása.
- 🍰 Szóbeli emlékezet fejlesztése.
- 🍰 Gondolkodási műveletek gyakorlása.
- 🍰 Alapvető erkölcsi normák megismerése.
- 🍰 Az irodalommal és a könyvvel kapcsolatos pozitív érzelmek erősítése.
- 🍰 Esztétikai érzék formálása.
- 🍰 Az érzelmek kifejezőmódjának erősítése.
- 🍰 A szlovák kultúra hagyományainak, értékeinek átörökítése az irodalmi műveken keresztül.
- 🍰 Más népek, országok létezésének tudatosítása- másság elfogadása.
- 🍰 A gyermekek felkészítése a szlovák nyelv iskolai tanulására.
- 🍰 Hasonlóságok, különbségek érzékeltetésével (a magyar- szlovák) más kultúrák iránt az érdeklődés felkeltése.
- 🍰 Az óvodai irodalmi élményeket egészítse ki az otthoni mesélés, verselés, amelyben legyen partner a szülő.
- 🍰 Minden gyermeknél, de különösen a sajátos nevelési igényű gyermekeknél fontos a gátlások leküzdésének segítése, melyben a bábozás,dramatikus játék jelentős szerepet játszik.

Feladat:

- 🍰 A gyermekek életkorának illetve egyéni sajátosságainak figyelembe vételével változatos, igényes irodalmi anyaggal való megismertetése
- 🍰 Az irodalom – legyen az vers vagy mese – iránti érdeklődés felkeltése, élmény nyújtás
- 🍰 Irányított és spontán beszélgetések , kezdeményezések, melyek kapcsolódnak a különböző tevékenységekhez.
- 🍰 Beszédművelés és a beszédjavítás.

- A vers-, mondóka-, és mesemondások történjenek magyar, ill. szlovák nyelven-ezekhez kapcsolódó közvetlen hangvételű beszélgetések kezdeményezése.
- Irodalmi művek hallgatása magyar és szlovák nyelven.
- A megismert művek képi megjelenítése (rajz, festés, mintázás), bábozás, dramatizálás.
- A gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással, tánccal és / vagy ábrázolással történő kombinálása, mint az önkifejezés egyik módja.
- Gyermekműsorok, előadások, színházlátogatások gyakori szervezése, és a közös programokon való aktív részvétel.
- Könyvek, folyóiratok, képességfejlesztő füzetek használata, a könyvek megszerettetése, azok megbecsülésére, védelmére nevelés.
- Ismerkedés a könyvtárral.
- Szókincsbővítés, a kifejező készség fejlesztése.

Fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Alakuljon ki pozitív érzelmi viszony az irodalmi alkotások iránt, legyenek képesek csendben, figyelmesen végighallgatni a bemutatott magyar és szlovák műveket is.
- A gyermek várja, kérje a mesemondást.
- Maguk is segítsenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában.
- Használják a mese szavait, kifejezéseit. Képes legyenek a hallottak képi megjelenítésére, dramatizálására.
- Szívesen meséljenek, bábozzanak, dramatizáljanak a kisebbeknek és a maguk szórakoztatására is.
- Tudjanak meséket, történeteket kitalálni.
- Mondanivalóját, érzelmeit érthetően, nyelvtanilag helyesen fejezze ki.
- Ismerje és alkalmazza önállóan a nyelvi kapcsolatteremtés elemi szabályait.
- Szívesen kezdeményezzen verselést, mondókázást, mesélést spontán helyzetekben.
- Tudja felidézni egy-egy mese, történet legjellemzőbb momentumait.
- Alakuljon ki mesetudata.
- Szívesen lapozgassa a képeskönyveket, tudjon a képekről néhány mondatban beszélni.
- Óvja a könyvek állagát. Könyvtárlátogatás során képes legyen a megfelelő viselkedési szabályok betartására /meghitt, csendes légkör/.
- Használja önállóan a mindennap elhangzó szlovák nyelvű kifejezéseket, kéréseket, köszönéseket, cselekedjen a szlovák nyelvű utasításoknak, kéréseknek megfelelően.
- Képességeinek megfelelően, a megismert irodalmi művekből tudjon néhányat önállóan előadni.

3.8.3. Szlovák nyelvű komplex tevékenység

A szlovák nyelvű komplex foglalkozások kötött formában kerülnek megszervezésre. Nagy hangsúlyt helyezünk a komplexitásra, hiszen a fejlesztés ezen a területen is a gyermek egész személyiségére kell hogy kiterjedjen. A szlovák nyelvi foglalkozás tervezésénél, szervezésénél kiemelt szerepet szánunk a ráhangolás, a motiváció fázisára, a gyermekben közel álló témák megválasztására, a változatos és színes tevékenység irányításra. Fontosnak tartjuk, hogy változatos módszerekkel törekedjünk a beszédgátlás feloldására, a beszédkedv fokozására.

Foglalkozásainknál lényeges szerepet szánunk a játékoságnak, hogy a nyelvoktatás örömteli, sikerélményben gazdag legyen illetve, hogy fenn tudjuk tartani a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát. A szlovák nyelvi foglalkozásokon túl természetesen nagy hangsúlyt helyezünk a mindennapos szlovák nyelvhasználatra, a már elsajátított szavak, mondatok minél többszöri gyakorlására.

Cél:

- 😊 irányított és spontán beszédprodukciók előidézése tevékenységközpontú ismeretszerzés, beszédkezdő felkeltése,
- 😊 a gyermekek érdeklődésének felkeltése a szlovák kulturális értékek, hagyományok, szokások iránt,
- 😊 az iskolai nyelvtanulás megalapozása, nyelvhez szoktatás,
- 😊 szlovák szókincs bővítése
- 😊 megalapozni az örömteli nyelvtanulást,
- 😊 a megtanult szavak, mondatok mindennapok során való használata,
- 😊 a gyermek pozitív attitűdjének kialakítása és a kommunikatív kompetencia fejlesztése,

Feladat:

- 😊 játékos, pozitív elfogadó légkör megteremtése a szlovák nyelvi tevékenységekben,
- 😊 felkeltani és megtartani a szlovák nyelv és kultúra iránti érdeklődését, kíváncsiságot,
- 😊 többféle módszer alkalmazásával élvezetessé, játékosá tenni a tevékenységek bemutatási, gyakoroltatási és ellenőrzési fázisait,
- 😊 a játékos szituációkon, szimulációs helyzeteken keresztül a kommunikációs készség fejlesztése, tiszta kiejtésre törekvés,
- 😊 a kudarc nélküli későbbi iskolai nyelvtanulás érdekében bátorító, támogató (nem javító) pedagógiai légkör kialakítása,
- 😊 a szlovák kisebbségi kultúrához kötődő hagyományok ápolása, fejlesztése,
- 😊 a tanév elejétől kezdve fokozatosan növelni a kisebbségi nyelv használatát.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- 😊 a pozitív viszony kialakulása a szlovák nyelv, kultúra iránt,
- 😊 az iskolai szlovák nyelvtanulásában szükséges készségek, kompetenciák kialakulása,
- 😊 ismeri a szlovák kultúrából merített dalokat, verseket, mondókákat, meséket,
- 😊 kommunikációs helyzetekben, szituációkban képes tájékozódni,
- 😊 tiszteli és becsüli a szlovák kultúra értékeit, hagyományokat, szokásokat.

Irodalom:

- 😊 évente kettő- három szlovák mesével való megismertetés, öt-hat szlovák vers illetve mondóka megismerése,
- 😊 a szlovák gyermekirodalomból választjuk a szlovák tevékenységek anyagát, melyek előadásánál külön figyelmet fordítunk a megértést és elsajátítást segítő erőteljes gesztikulációra, mimikára,
- 😊 számos megértést elősegítő eszközt használunk: bábok, képek, illusztrációk,
- 😊 a szülők számára is hozzáférhetővé tesszük a folyosói falújságon a megismert verseket, mondókákat, meséket.

Ének:

- 😊 A szlovák népi gyermekjátékokkal, dalanyaggal ismertetjük meg a gyerekeket,
- 😊 A nevelési év során a gyermekekkel 6-7 gyermekjátékot, éneket, 2-3 mondókát, 3-4 népdalt illetve műdalt ismertetünk meg,
- 😊 Bevezetjük a gyermekeket a jellegzetes szlovák táncok, hangszerek világába.

Rajzolás, mintázás, kézimunka:

- 😊 alkotás közben a felmerülő szlovák szavakkal, utasításokkal történő ismerkedés, azok gyakorlása,
- 😊 a szlovák népi kultúrával, tárgyi emlékekkel való ismerkedés az intézmény saját gyűjteményéből, illetve a szarvasi Szlovák Tájházban,
- 😊 a szlovák népi kultúra emlékeinek (használati tárgyak, népviselet, terítők, díszek) kiállítása alkalmanként egy- egy jeles naphoz kapcsolva.

Mozgás:

- 😊 A testnevelés foglalkozások, a mindennapos testnevelés számos lehetőséget nyújt a testrészek szlovák nyelven való megismerkedésére, gyakorlására, valamint az egyes cselekvések kisebbség nyelvén történő elsajátítása, szókincsbővítés gyakorlására,
- 😊 Számos mozgásos illetve szabályjáték hordoz magában szlovák nyelvű gyakorlási lehetőséget (szín, forma, eszköz).

Külső világ tevékeny megismerése:

- 😊 A környezeti témák rengeteg lehetőséget adnak a szlovák szókincsbővítésre, kommunikációs helyzetek gyakorlására.
- 😊 Az óvodai nevelés 3 éve alatt rendszeresen visszatérő témák a bemutatkozás, család, testrészeink, növények (virágok, gyümölcsök,zöldségek) , állatok (ház körül és vadon élő), közlekedés, évszakok.
- 😊 A gyerekek kíváncsiságának kielégítése, problémahelyzet felvetése, magyarázat, a megoldás keresése magyar nyelven történik.

3.8.4. Ének, zene, énekes játék

A zene – mint minden művészeti ág – fontos szerepet játszik mindennapi életünkben: gyönyörködtet, feszültséget old, fájdalmat enyhít, lelkesít, gondolkodásra készítet.

Az óvodáskorú gyermekek széleskörű befogadóképességgel rendelkeznek minden téren: esztétikai, erkölcsi érzelmek, értelmi képességek. Ezt a lehetőséget kell kihasználnunk, amikor a gyermekekhez közel engedjük az éneket, zenét, ritmust, táncos mozgást.

Cél:

Kialakítani a gyermekekben az igényt az értékes zene, a szép mozgás iránt, formálni esztétikai ízlésüket, erősíteni az összetartozás érzését, felkelteni érdeklődésüket a néphagyományok irányában a megismerésre felkínált magyar és szlovák nyelvű gyermekdalok, mondókák, énekes- táncos játékok által.

Feladat:

a) A nyugodt, örömteli éneklés, mondókázás, közös mozgás (körjátékok, táncok) feltételeinek megteremtése:

- ♪ A napirend szerint idő biztosítása a gyakorlásra, amit nem zavar meg semmilyen külső hatás
- ♪ A csoportszoba átrendezésével megfelelő méretű hely biztosítása ahhoz, hogy a gyermek felszabadultan, a zavaró körülményeket kizárva tudjon befogadni és gyakorolni.
- ♪ A gyermekek életkorához igazodó magyar és szlovák nyelvű mondókás, dalos, táncos játékos zenei anyag összegyűjtése, rendszerezése.

b) A zenei képességek, készségek megalapozása, fejlesztése, zenei kreativitásra ösztönzés:

- ♪ Az utánzáson alapuló pontos hallásképzet kialakulásának elősegítés.
- ♪ Sokszori ismétlés, gyakorlás lehetőségének biztosítása.
- ♪ Pentaton karakterű, hat hang terjedelmű, egyszerű szövegű gyermekjátékok, népi mondókák, műzenei szemelvények segítségével a tiszta hangon történő éneklésre ösztönzés.
- ♪ A ritmusérzék fejlesztése az egyenletes lüktetés, kettes lüktetés, motívumhangsúly kiemelésével (tapsolás, dobbantás, ritmushangszerek vagy más éppen kéznél lévő eszközök, kavicsok, építőkockák felhasználásával).
- ♪ Az akusztikus és belső hallás fejlesztése magas és mély hangok érzékeltetésével, a halk és hangos zörejek, beszéd, éneklés közvetítésével a dallamfelismerést célzó játékokkal, a dallambújtatás gyakoroltatásával, a dallam- visszhang játékos alkalmazásával.
- ♪ Az óvodai zenei anyaghoz kapcsolódó mozgás esztétikus kivitelezésére ösztönzés- ügyelve és a figyelmet ráirányítva a helyes fej- és testtartásra, az összezárt lábbal való kiinduló- helyzetre, a kézfogásra, a kör szabályos formájára, a laza kartávolságra, a menetirány megtartására, illetve az egyszerű tánclépések, az egy- és kétlépéses csárdás, vagy a forgás pontosságára.
- ♪ Olyan minőségű zenehallgatási anyag átnyújtása - magyar és szlovák nyelven- amelyet élvezettel hallgatnak a gyermekek, amely általában az adott évszakhoz, vagy más jellegű aktualitáshoz, például ünnephez kapcsolódik.

c) A gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztésének elősegítése:

- ♪ Zenei fejlesztőmunkák által a közösséghez tartozás érzésének erősítése az élvezhető éneklés, az esztétikus mozgás csak együttes munkával valósítható meg. Mindenkinek a közösen (az óvodapedagógus által irányított) kitűzött cél érdekében kell dolgoznia.
- ♪ Az önfejelem feladatainak terén a dallam, a ritmus, a lüktetés felszabadít, megnyugtat, így bizonyos esetekben segít a fájdalmat enyhíteni, máskor lelkesít, örömforrást jelent.
- ♪ Az általunk közvetített ének- zenei gyermekjátékos készlet átadásával szeretnénk hozzájárulni a gyermekek értelmi képességeinek fejlődéséhez:
 - erősíteni szándékos figyelmüket,
 - zenei emlékezőképességüket a felidézések, reprodukálások alkalmával,
 - felkelteni fantáziájukat a mondókás- dalos anyagok szöveg- és dallamvilága kapcsán

- gondolkodási műveletek végzésére ösztönözni kell őket
- ♪ Ismerjen meg különböző zenei stílusokat.
- ♪ Elfogadtatni a kétnyelvűséget, segíteni a gyermekeket abban, hogy természetes legyen számukra a szlovák nyelv jelenléte a szlovák néphagyomány köréből vett dalos- játékos anyag megismertetésével, gyakorlásával, szómagyarázattal, szükség szerint képi megjelenítéssel, gesztikulációval, mimikával.
- ♪ A zenei anyanyelv megalapozása, amely segíti a gyermekeket abban, hogy iskolás korukban könnyebben teljesítsék a kottaolvasás- írás követelményeit, alakuljon ki igényük a zene komolyabb művelésére.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ♪ A gyermekek örömmel, érdeklődéssel fogadnak minden őket érő zenei hatást.
- ♪ Aktívan részt vesznek az ének- zenei fejlesztő foglalkozásokon.
- ♪ Az óvodáskorban eltöltött évek alatt elsajátított magyar és szlovák nyelvű dalokat- akár felnőtt segítségével, akár önállóan, egyénileg és csoportosan is el tudják énekelni.
- ♪ Felismerik, érzékeltetni képesek az alapvető zenei fogalompárokat: halk- hangos, gyors-lassú, magas-mély.
- ♪ A jól ismert dallamokat dúdolásról, hangszeres játékról, akár ritmusról is felismerik.
- ♪ Birtokában vannak a belső éneklés képességének, amely által jeladásra hol hangoztatva, hol belső hallás alapján folytatják a megkezdett dallamot (dallambújtatás).
- ♪ Biztonságosan reprodukálják az egyenletes lüktetést, megkülönböztetve a zenei anyag (dal, mondóka) ritmusától.
- ♪ Tapsolással, illetve ritmushangszerek segítségével képesek visszaadni ritmusmotívumokat.
- ♪ Az alapvető térformákat (kör, két kör, csigavonal...) képesek esztétikus módon, a fej- és testtartásra ügyelve kialakítani.
- ♪ Figyelmesen hallgatják a magyar és szlovák nyelvű zenehallgatási anyagot, érdeklődéssel fordulnak az élőzenei előadás (ének, hangszeres játék) iránt.

1.8.5. Rajzolás, mintázás, kézimunka

Az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség- fejlesztésének. A tárgyi világ megismerését és újrahasznosítását teszi lehetővé a gyermek számára az ábrázolótevékenység. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Cél:

- ✏ az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, fogékonyság megalapozása,
- ✏ az önkifejezés fejlődésének elősegítése,
- ✏ a gyermekek megfigyelőképességének, szín- és formaérzékének, díszítőképességének, kéz ügyességének, finommotorikai képességének fejlesztése,
- ✏ a komponáló – sík és térbeli tájékozódás – és rendező képesség alakítása,
- ✏ az alkotás örömeinek átélése, kreativitás serkentése,
- ✏ a műalkotásokkal való megismertetés,
- ✏ a gyermekek legyenek jártasak a népművészeti emlékek világában, ismerjék régi idők használati tárgyait, különös tekintettel a helyi szlovák népi kultúra emlékeire,
- ✏ ismerkedjenek a népi kistérségek különböző ágával,

- a különböző anyagok tulajdonságaival, eszközök használatával, technikai eljárásokkal való ismerkedés,
-

Feladat:

- Az élménynyújtás, tapasztalatszerzés, a tárgyi világ formáinak biztosítása.
- A gyermeki alkotó tevékenységhez szükséges feltételek megteremtése; a nyugodt légkör, megfelelő hangulat, biztonságos szokásrendszer kialakítása.
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret és lehetőséget.
- Állandó és elérhető helyen legyenek a szükséges anyagok, eszközök és védőruházat.
- A tevékenység öröme fontos. A gyermekek alkotókedvére, érdeklődésére, természetes kíváncsiságára építsen az óvodapedagógus.
- Az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- A gyermekek megismertetése az eszközök magabiztos használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Az élmények, eszközök, technikák megnevezésével a gyermekek magyar és szlovák szókincsének bővítése.
- Lehetőségek biztosítása a képzőművészeti alkotások megismerésére. Múzeumlátogatás, kiállítások megtekintése az életkori sajátosságok és a gyermeki érdeklődés figyelembevételével.
- Ismerkedés a népművészettel, a népi kismesterségek különböző ágaiival. Az alapttechnikák kipróbálása, az alapanyagok megismerése.
- Az ábrázolás érzelmek, gondolatok, ismeretek közvetítője. A sajátos nevelési igényű gyermeket egyéni képességeihez mérten, meglévő ismereteire alapozva ismertetjük meg az ábrázolás által az önkifejezés lehetőségeivel. Fejlesztésük alapja az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, képességek fejlesztése, a gyermekek sikerélményhez való juttatása az eszközhasználat és a képi kifejezés terén.
- Az óvodapedagógus értékelése során a pozitívumokra támaszkodva alakítsa a gyermek személyiségének fejlődését.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek kedvvel vegyenek részt az ábrázoló tevékenységekben.
- Alkalmazzák a megismert technikákat.
- A képalkotásban kreatívan, egyéni módon jelenítsék meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek képes legyen a jellemző formai jegyek kiemelésére, elemi térviszonyok kifejezésére.
- Jellemezze alkotásaikat a gazdag, változatos színhasználat, ismerjék a színeket.
- Az eszközöket helyes fogással, magabiztosan használják.
- A gyermekek vegyenek részt környezetük alakításában, dekorálásában.
- A mesék, történetek elképzelése során, az évszakok, az aktuális eseményekhez kapcsolódva képesek legyenek különböző képi ábrázolások, alkotások létrehozására.
- Testséma ismeretük, énképük fejlődése során jelenítsék meg az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetüket.

- Egyéni alkotások mellett szívesen munkálkodjanak közösen is.
- Tudják megfogalmazni véleményüket a gyermeki- és műalkotásokkal kapcsolatban.
- Ismerjenek meg műalkotásokat.
- Ismerjék a népművészet világát, a népi kismesterségek adta lehetőségeket, szívesen használjanak természetes anyagokat.

3.8.6. . Mozgás

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza. A szabadjátékba ágyazott mozgás tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, ezek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (például pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A mozgásos játékoknak, feladatoknak, tevékenységeknek fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és életmódra nevelés hatásait.

Cél:

- egészséges életmód kialakítása,
- a természetes mozgások fejlesztésével az egészséges növekedés elősegítése
- a pszichomotoros készségek és képességek fejlesztése,
- a kondicionális képességek (erő, állóképesség, egyensúly, térbeli tájékozódóképesség, mozgásérzékelés, reagáló képesség),
- a gyermeki szervezet teherbíró képességének fejlesztése,
- testséma, testrészek ismerete,
- akarat tulajdonságok jelentése,
- Mozgáskultúra, térben való tájékozódás, helyzetfelismerés, döntés és alkalmazkodó képesség fejlesztése,

Az óvodapedagógus feladatai:

- Minden nap adjon lehetőséget a gyermeknek, minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra és mozgásra.
- Biztosítson megfelelő helyet és eszközt a mozgásos tevékenységekhez a csoportszobában is.
- Fejlessze a természetes hely-, helyzetváltoztató-, s finommotoros mozgásképességet a mozgáskoordinációt sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal.
- A testmozgás során vegye figyelembe a gyermekek egyéni szükségleteit, képességeit. Adjon lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az egyes gyakorlatokat ki-ki saját képességei szerint hajtsa végre (differenciálás).
- Helyezzen hangsúlyt a nagy- és finommozgások fejlesztésére egyaránt.
- Segítse elő a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának kialakulását.
- Biztosítsa a gyermek megfelelő terhelését az aktivitási szintek változtatásával.
- Szervezzen naponta tíz-húsz perces időkeretben mindennapi testmozgást, időjárástól és a gyakorlatok milyenségétől függően a csoportszobában vagy az udvaron.
- Törekedjen a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.
- Folyamatosan ellenőrizze a tornaszerek épségét, balesetveszélyességét.

- ☉ Tartási rendellenesség, mozgáskoordinációs probléma gyanúja esetén vegye fel a kapcsolatot szakemberrel és a szülővel.
- ☉

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ☉ A gyerekek szeressék és igényeljék a mozgást.
- ☉ Legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.
- ☉ Alakuljon ki a gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúly érzelése, összerendezett mozgása.
- ☉ Ismerjék az irányokat, tudjanak térben tájékozódni.
- ☉ A testnevelési játékok által alakuljon ki egészséges versenyszellemük és szabálytudatuk.
- ☉ Tudjanak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- ☉ Ismerjék a testneveléssel kapcsolatos kifejezéseket.
- ☉ Biztonságosan, megfelelően használjanak többféle kézi- és tornaszert.
- ☉ Váljanak ügyesebbé, edzettekké, teherbírókká.
- ☉ Legyenek képesek a szlovák és a magyar nyelvű vezényszavaknak, utasításoknak megfelelően cselekedni.

3.8.7. A külső világ tevékeny megismerése

Az ember és környezete folyamatos kölcsönhatásban állnak egymással, így mindenkor szükség van az ember részéről a környezettudatos magatartásra, környezetünk felfedezésére, annak védelmére

Az óvodáskorú gyermek ösztönösen fogadja be környezetének jó és rosszirányú hatásait, érzelemileg és mentálisan is fogékony minden ingerre, amely őt naponta éri. ha ezt a befogadóképességet felelősségteljesen használjuk ki, sokat tehetünk a jövő nemzedékeiért.

Cél

- ☉ Olyan képességek megalapozása, melyek segítségével a gyermek biztonságosan eligazodik az őt körülvevő szűkebb, majd tágabb természeti és társadalmi környezetben.
- ☉ A környezet iránt érdeklődő, környezettudatos környezetvédő magatartás belső szándékának kialakítása.

Feladat:

- ☉ Élmény-, és ismeretszerzési lehetőség biztosítása a spontán módon történő, illetve a tudatosan irányított elsajátításra: természetes környezetben történő megfigyelés, tevékenykedtetés, kísérletek, hely, idő, szemléltető eszközök, séták, kirándulások, a befogadást segítő módszerek.
- ☉ Az adott környezetismereti témák tapasztalatainak folyamatos bővítése, mélyítése, rendszerezése: az átnyújtott ismeretek felelevenítése a későbbiekben, a komplexitás lehetőségét és fontosságát kihasználva.
- ☉ A megismerő funkciók tökéletesítése, melyek segítségével az ismeretek, élmények mélyebben beépülnek a gyermek személyiségébe: a figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás folyamatai elengedhetetlenek ahhoz, hogy a külső hatások belsővé váljanak.
- ☉ Önálló ítéletalkotásra készítés: gyermekként és felnőttként is fontos, hogy véleményt tudjunk alkotni a dolgokról, azt meg tudjuk védeni, képesek legyünk érvelni, cáfolni.
- ☉ A módszerek változatos alkalmazásával annak biztosítása, hogy a külön bánásmódot igénylő gyermekek is (sajátos nevelési igény, beilleszkedési, tanulási, magatartási problémák, hátrányos helyzet) saját

befogadóképességükhöz mértén sikeresen részesüljenek az ismeretnyújtásban, az élményekben:

- ☀️ szükséges figyelembe venni az egyéni képességeket, lehetőségeket, érzelmi reakciókat, a meglévő ismereteket, ennek megfelelően kell alkalmaznunk a bemutatást, beszélgetést, magyarázatot, szemléltetést, gyakorlást.
- ☀️ Értékmegőrző magatartásra ösztönzés: a szép jó, rendezett, harmonikus, tiszta – fogalmak tartalmának, jelentőségének tudatosítása.
- ☀️ A levegő, víz, talaj tisztaságának megővésére, a fertőzésveszély elkerülésére, az anyagtakarékosságra való szoktatás pl: a gyalogos és kerékpáros közlekedés egészségmegóvó hatása, rendszeres és alapos testápolás, kézmosás, takarékoság mindenféle anyaggal (papírral, vízzel, papírzsébkendővel, folyékony szappannal stb.), szelektív hulladékgyűjtés fontosságának kiemelése.
- ☀️ A néphagyományok, ünnepek körének bemutatásával pozitív kötődés magalapozása hazánk és más népek, elsősorban a szlovákság felé: az un. „jeles napok” felvonultatása, ezzel elismerendő emberi értékek, az egyszerűség, természetesség, a közösségi érzés közvetítése, a másság iránti nyitottság, befogadó készség erősítése, a történelmi múlt megismerése, megértésére irányuló késztetés.
- ☀️ A környezetünkben rejlő matematikai fejlesztő lehetőségek kihasználása: a logikus gondolkodás,forma-, és mennyiségképzet, számolási készség erősítése, a számfogalom bővítése, a sík-, és térbeli tájékozódó képesség fejlesztése.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

A gyermek

- ☀️ Rendelkezzen egészséges, életkorához mértén reális én- képpel. Ismerje fel, tolerálja jelenlegi helyét, a világban, fogadja el a felkínált lehetőségeket, a vele szemben támasztott követelményeket.
- ☀️ Biztonságosan igazodjon el szűkebb, illetve felnőtt irányításával tágabb környezetében.
- ☀️ Legyen nyitott, érdeklődő a magyarság és más népek által megteremtett kultúra, néphagyományok iránt.
- ☀️ Szerezzen ismereteket a természeti környezet folyamatos megfigyelése során és alkalmazza a növény-, és állatvilág sokszínűségéről, a fejlődés feltételeiről és eredményeiről azt.
- ☀️ Sajátítsa el, használja a logikus gondolkodás alpműveleteit: analízis, szintézis, következtetések levonása, általánosítás.
- ☀️ Képességeihez mértén szerezzen jártasságot a számlálás, sorszámnevek használata terén.
- ☀️ Legyen képes arra, hogy irányítottan, vagy önálló elgondolás alapján halmazokat képezzen, csoportosítson, összehasonlítson, megkülönböztessen dolgokat.
- ☀️ Lássa át, közvetítse síkban, térben az elhelyezkedési és kiterjeszkedési viszonyokat, ezeket tudja megnevezni (alatt, fölött, jobbra, balra...kisebb, nagyobb...).
- ☀️ Ismerje fel,nevezze meg a legelemibb sík-, és térmértani formákat.

Mivel egy komplex, nemzetiségi nevelő-oktató feladatot ellátó intézmény szerves részét képezzük, arra törekszünk, hogy a gyermekek számára alapot biztosítsunk a szlovák nyelv eredményes iskolai tanulásához. Így az ismereteket, a tapasztalatszerzés lehetőségeit – a gyermekek nyelvismereti szintjéhez igazodva – két nyelven közvetítjük.

3.8.8. . Munka jellegű tevékenység

A gyermek életében a munka jellegű tevékenység fontos szerepet játszik főként a személyiség fejlesztésében, hiszen tapasztalatot szerez, bővülnek ismeretei, fejlődik a kitartás, felelősségtudat, önállóságterén. A gyermeki munka akkor eredményes, ha azt a gyermek örömmel és aktívan végzi. Az óvodapedagógus mint a gyermek számára, ő vezeti be az óvodai élethez tartozó munka rejtelseibe, ő vezeti rá a gyermeket arra, hogy minden munkát valamilyen cél elérése érdekében hajtunk végre, amelyet hasznosítani tudunk és ezáltal értéke van.

Cél:

- 👉 A munka jellegű tevékenység során lehetőséget biztosítani a tapasztalatszerzésre, a környezet megismerésére, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakítására.
- 👉 Kitartásra serkentés, felelőség- és kötelességtudat erősítése
- 👉 A munka jellegű tevékenység legyen jelen a gyermek mindennapi tevékenységében.
- 👉 A munka megbecsülésére törekvés.
- 👉 A munka végzése során tapasztalja meg a saját maga és a közösségért végzett munka örömét.

Feladat:

- 👉 A gyermekek önként jelentkező munkakedvét és aktivitását tudatosan kell felhasználni a nevelési célunk elérésében, mégpedig gyermekekkel való együttműködés, folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermek egyéni sajátosságaihoz mérten előremutató értékeléssel, gyermekek ösztönzésével.
- 👉 Biztosítsunk a gyermekek számára kellő gyakorlási lehetőséget, illetve minden korcsoportnak az alkalomszerű munkák végzésére is.
- 👉 Az eszközök helyes használatának gyakorlásával a szükséges készségek és képességek megalapozására.
- 👉 Önkéntesség, munkaeszköz, munkalehetőség, elegendő idő, hely és nyugodt légkör biztosítása
- 👉 A balesetmegelőzés és a higiéniai szabályok betartása, illetve betarttatása.

A munka jellegű tevékenység fajtái:

- a) A gyermek saját személyével kapcsolatos munkafajták (önkiszolgálás, öltözködés, testápolás, étkezési szokások, személyes holmijának rendbetartása, megóvása).
- b) Csoportközösségben végzett munka (naposi munka).
- c) Alkalomszerű munkák.
- d) Felnőtteknek nyújtott segítség.
- e) A környezet gondozásában való részvétel (teremrendezés - szép környezet, növények, állatok gondozása, dekorálás).

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- 👉 Egyéni fejlettségi szintjének megfelelően végzi a munka jellegű tevékenységeket.
- 👉 A munkáját lehetőség szerint, önként és önállóan végzi.
- 👉 Legyen megbízható, pontos és igényes.
- 👉 Szükség szerint segítsen a felnőttek és társainak.
- 👉 Szívesen vállaljon kisebb megbízatásokat.

- Kialakul a feladattudata.
- Önállóan, igényesen végzi a napi munkát, illetve képes szükségletének megfelelően ellátni magát (öltözködés, önkiszolgálás).
- Örömmel vesz részt az őt körülvevő környezet rendben tartásában.
- Szituációkhoz kapcsolódóan értse meg a szlovák utasításokat.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a munka jellegű tevékenységen keresztül is arra törekszünk, hogy nevelésünk hatására alakuljon ki bennük az önállóságra való törekvés, az együttműködés.

3.8.9. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, a különböző tevékenységek során valósul meg. Jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Nem szűkül le csupán az ismeretszerzésre, hanem:

- az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben,
- a játék adta lehetőségek kihasználásával,
- a természetes és szimulált környezetben,
- a kirándulásokon, séták, megfigyelések alkalmával,
- és az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

A tanulás formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás – (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodai tanulás célja:

- az önkéntelen és szándékos tanulás iránti vágy felkeltése,
- a gyermek kompetenciáinak fejlesztése,
- attitűdök erősítése,
- a tapasztalatok bővítése és rendszerezése,
- az értelmi képességek alakítása, ezen belül,
- a megfigyelés, emlékezetbe vésés, felidézés, a képszerű szemléletes gondolkodás képességének fejlesztése,
- a verbális kommunikáció képességének alakítása,

problémaérzékenység fokozása,
a kétnyelvűség speciális képességeinek erősítése.

Feladat:

A tanulást támogató környezet megteremtése.

A gyermek cselekvő aktivitása.

A felfedezés lehetőségének biztosítása.

Közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás.

Építünk a gyermek megismerési vágyára, természetes kíváncsiságára, önkéntelen figyelmére, érdeklődésére.

A gyermek kreativitásának erősítése.

A játékosság biztosítása az eszköz és a módszer útján.

Bensőséges érzelmi kapcsolat kiépítése az óvodapedagógus és gyermek között.

A tanulás tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásainak érvényesítése.

A gyermek folyamatos megfigyelése.

A tudatos fejlesztés tervezése során támaszkodunk a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A beszélgetések során építünk egy-egy gyermek széleskörű tájékozottságára az adott témában, támogatjuk a kiemelkedő képességű gyermekeket.

A tanulás folyamatának mozzanatainak alkalmazása a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében, figyelembe véve egyéni sajátosságait, fejlettségi szintjüket és a különböző területeken lévő akadályozottságukat.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során pozitív értékeléssel segíti az egyén személyiségének kibontakoztatását.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

Az érési folyamat eredményeként a gyermekek többsége eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.

Az ismert feladatok megoldásában törekedjék az önállóságra.

Rendelkezik bizonyos fokú feladattudattal.

Képes reális önértékelésre.

Spontán és irányított megfigyelések alapján képes konkrét összefüggések felismerésére, megnevezésére.

Gondolatait érthetően, mondatokba foglalva tudja kifejezni.

Életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezik olyan szlovák nyelvű szókinccsel, amely az iskolai tanulását megalapozza.

Az iskolaérettség feltételei:

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként a kisgyermekek többsége, az óvodáskor végére, hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép lassan abba az állapotába, amelyben óvodából iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek mindegyike szükséges testi, lelki, és szociális érettség:

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz, megkezdődik a fogváltás, testarányai megváltoznak. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Fejlődik mozgáskoordinációja és finommotorikája. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit képes szabályozni.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanulási képességei folyamatosan fejlődnek, érzékelése, észlelése tovább differenciálódik: téri észlelése, téri tájékozottsága, térbeli mozgásfejlettsége, testséma alakulása megfelelő.
- Megjelenik a szándékos bevetés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés. Növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem. A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás is.
- A gyermek érthetően, folyamatosan beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Tisztán ejti a hangokat, végig tudja hallgatni s megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról szűkebb és tágabb környezetéről: Tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, ismeri a napokat, hónapokat, évszakokat, azok jellemző jegyeit. Ismeri a gyalogos közlekedés szabályait, szűkebb lakóhelyét. Alapvető ismeretei vannak az állatokról, növényekről. A viselkedés szabályait ismeri, megbecsüli, óvja a természeti és társadalmi környezetet. Elemi mennyiségi ismeretei vannak. Rendelkezik olyan minimális szlovák szókinccsel, nyelvismerettel, amely a szlovák iskolai tanulását megalapozza.
- A gyermek szociálisan is éretté válik az iskolakezdésre. Készen áll az iskolai élet, a tanító elfogadására. Képes a folyamatos együttműködésre, kapcsolatteremtésre.
- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van. Feladat értése, feladattartása, majd elvégzése egyre eredményesebb. Kitartása, munkatempója, önállósága, önfegyelme segíti a feladat elvégzésében.

A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai folyamat célja, feladata az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a leírt fejlettségi szint.

3.9. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője, a kettő együttműködésére különösen nagy hangsúlyt helyez az intézmény. A szülők informálását szolgálják a számukra is nyitott rendezvényeink, szülői értekezletek, valamint a személyes kapcsolattartások, fogadóórák.

Óvodánk jó kapcsolatot tart fent a bölcsődével, más óvodákkal, valamint az óvodánkba járó gyermekeink nevelésében fejlesztésében segítséget nyújtó szervezetekkel (pedagógiai szakszolgálat, gyermekjóléti szolgálat, egészségügyi és közművelődési intézmények).

Óvodánk különösen nagy hangsúlyt helyez az iskolával való kapcsolattartásra, kiemelten kezeli az óvodából iskolába való átmenet kérdését.

Kéttannyelvű oktatási intézményként jó kapcsolatot ápolunk a különböző szlovák szervezetekkel, egyesületekkel, a megyei és országos önkormányzattal.

Az óvónők munkáját nagyban segítik a más szlovák óvodákkal való együttműködés: látogatások, tapasztalatcserék, konferenciák.

Évek óta visszatérő kölcsönösen jó kapcsolatot ápolunk a helyi Művészeti Alapiskolával, akik rendszeresen segítik munkánkat, színesítik programjainkat.

Óvónőink rendszeresen részt vesznek különböző nyelvi és módszertani továbbképzéseken Magyarországon és Szlovákiában egyaránt.

Óvoda és család kapcsolata

Az óvoda a családi életre alapozva azt kiegészítve neveli a gyermekeket. A szülői értekezleteink alkalmával a szülőket megismertetjük óvodánk nevelési koncepciójával, gyakran szerepel témáink között pedagógiai tartalmú előadás módszereink közelítése érdekében. Kapcsolattartásunknál elengedhetetlen a kölcsönös bizalom. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Óvoda és iskolakapcsolata

Az óvoda – iskola átmenet megkönnyítése érdekében óvodánk folyamatos kapcsolatot tart a tanítónőkkel. Figyelemmel kísérjük egymás nevelő munkáját.

Óvoda és bölcsődekapcsolata

A bölcsődéből érkezett gyerekek elindultak a szocializálódás útján, megtanultak alkalmazkodni a gyerekközösséghez. Építünk a bölcsőde által kialakított szokásrendszerre, továbbfejlesztve azt az óvodában.

Óvodánk egyéb kapcsolatai

- Fenntartó
- Nevelési Tanácsadó, Tanulási Képességeket Vizsgáló Bizottság
- Egészségügyi szervek: védőnő, orvos, családgondozó, ÁNTSZ
- Gyermekjóléti Szolgálat

IV KOLLÉGIUMI NEVELÉSI PROGRAM

4.1 Bevezetés

4.1.1. Jogi alapok

A pedagógiai program felülvizsgálatának elkészítésekor a következő jogszabályokat vettük figyelembe: A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törvény, a 20/2012. (VIII.31.) EMMI a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról c. rendelet kollégiumokat is érintő szabályozásait. Pedagógiai programunk jogi környezetét az alábbi törvények és rendelkezések különösen szabályozzák: a Köznevelési Törvény 49. és 53. paragrafusa és a 9/2004. (III. 8.) OM rendelettel megváltoztatott 46/2001. (XII. 22.) számú OM rendelet, a (36/2009. (XII. 23.) OKM rendelet, az 59/2013. (VIII.9.) EMMI rendelet (a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramja) és 17/2013. (III.) EMMI rendelet (a nemzetiségi iskolai oktatásának irányelveiről szóló rendelkezései).

A pedagógiai program készítésénél figyelembe vettük az emberi jogok egyetemes nyilatkozatának és a gyermeki jogok chartájának irányelveit.

4.1.2 Kollégiumunk: helyzetünk, főbb jellemzők

Kollégiumunk általános iskolával és óvodával együttműködő nemzetiségi intézmény.

A jelenlegi épület 1990 óta üzemel, 98 tanuló diákotthoni ellátását tudja biztosítani.

A felvett tanulók Szarvas külterületéről, Csabacsüdről, Kondorosról jelentkeztek.

A diákotthoni tanulói létszám az utóbbi öt évben fokozatosan csökkent. Ennek okait a tanyavilág közműellátásának, megközelíthetőségének javulásában látjuk, továbbá az ingyen buszbérlet is ide sorolható, valamint a városban dolgozó szülők, akik személygépkocsival oldják meg a közlekedést. Naponta hozzák, viszik a gyermeket az óvodába, iskolába.

Pedagógiai programunk készítésekor figyelembe vettük az általános iskola és az óvoda pedagógiai programját.

4.1.3. Tárgyi, környezeti feltételek

Épületünk:

A kollégium 2003-ban lett felújítva, melynek során az épület új ruhát öltött. A hálósobákban kicserélték a nyílászárókat, a beépített szekrényeket. Megújultak a fürdőhelyiségek, klubhelyiségek, a melegítőkonyha. Új helyiségekkel is bővült intézményünk: mozgáskorlátozott szoba, háztartási helyiség, vendégszoba, tágabb lett a nevelői szoba. A tetőszerkezet cseréjére is sor került.

Ellátottság, berendezések, felszerelések:

Egy betegszobával, két társalgóval rendelkezünk. A diákotthon földszintjén 2 hálószoba, az első emeleten 7 háló található, összesen 56 fiú elhelyezésére. A második emeleten 42 lány számára van hely 7 hálósobában.

A közös helyiségek egy részét korszerű eszközökkel és bútorokkal szereltük fel, a hálósobákat részben új, másrészt a régi bútorokkal sikerült otthonosan berendezni.

Az osztálytermek és a csoportszobák azonos volta miatt a tanulók ugyanabban a helyiségben tartózkodnak a tanítási órák és a szilenciumok idején.

Előnyei ennek, hogy a kollégiumi nevelők, tanulók rendelkezésére állnak a tanórát is segítő szemléltető eszközök.

A kollégium belső és külső környezete biztosítja a kollégisták biztonságát, kényelmét. Megteremti a nyugodt tanulás, az önálló ismeretszerzés, a kulturális, a sport-és egyéb szabadidős tevékenységek, szakkörök feltételeit. Gondoskodik a tanulók nyugodt pihenéséről.

4.1.4. Személyi feltételek, elvárások

A diákotthonban a nevelési feladatokat tanító és tanár képezésű nevelők végzik, akik élnek a posztgraduális képzés, a szervezett továbbképzésekbe való bekapcsolódás, az önképzés lehetőségeivel.

Különösen fontos, hogy mindenki

- biztos, rendszeres önképzéssel megújított, korszerű szakmai ismeretekkel rendelkezzen,
- jártas legyen a különböző pedagógiai eljárások alkalmazásában,
- egyéniségével, felkészültségével, műveltségével példaként szolgáljon a tanulók számára, életmódja, viselkedése követendő modellt jelentsen,
- rendelkezzen megfelelő empátiával, szociális kommunikációjában a tanulók iránti tisztelet és szeretet domináljon,
- tartson folyamatosan kapcsolatot a kollégiumi tanulók közösségeivel, valamint a gyermekek nevelésében résztvevő személyekkel (szülők, pedagógusok), illetve a városban lévő intézményekkel (iskola, kulturális, sport, stb. intézményei),
- nevelőtestületi együttműködésben végzett felelős szakmai tevékenysége legyen a kollégiumi nevelés eredményességének legfontosabb feltétele.
- nemzetiségünk nyelvét ismerje, törekedjen annak megismerésére, elsajátítására, a nemzetiségi hagyományok megőrzésére és továbbadására.

A hatékony, gyermekközpontú működéshez a nem pedagógus kollégiumi dolgozóknak is hozzá kell járulniuk a gyermekek ellátásáért végzett felelősségteljes munkájukkal. Megnyilvánulásaik, jelenlétük, tevékenységük és annak színvonala is nevelési tényező.

4.2. A kollégium arculata, céljai, alapelvei, feladatai

4.2.1 A kollégium arculata:

A kollégium az iskolához kapcsolódik, a célja közös azzal, így arculatunk fő meghatározója a nemzetiségi jelleg. A szlovák beszédkészség fejlesztésére, a nyelv valóságos szituációkban való használatára, népi hagyományok ápolására törekszünk a kollégiumi tevékenység területén is.

A kollégium tanuló összetétele életkorban igen különböző (3-14 éves kor), ugyanez jellemzi családi hátterüket is. Nagy odafigyeléssel segítjük a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett tanulókat problémáik megoldásában, akiknek száma az elmúlt években fokozatosan emelkedik.

A kollégium és az iskola nevelőtestülete állandó kapcsolattartással, egyeztetve feladataikat valósítják meg nevelési célkitűzéseiket.

4.2.2. A kollégiumi nevelés célja:

Élve sajátos pedagógiai lehetőségeivel és eszközeivel

4.10.5. fejlessze a tanulók személyiségét,

- 4.10.6. otthont nyújtson a tanulóknak,
- 4.10.7. segítse a sokoldalú személyiség kialakítását, kibontakoztatását a NAT műveltségi területeinek az életkor lehetőségeit figyelembe vevő feldolgozása útján.
- 4.10.8. segítse a tanulók szocializációját, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődését
- 4.10.9. segítséget nyújtson egy sikeres életpályára való felkészítéshez

4.2.3. A kollégiumi nevelés főbb alapelvei:

- az alapvető emberi és szabadságjogok, a gyermekeket megillető jogok érvényesítése;
- demokratikus, humanista, nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása;
- a tanulók és közösségeik iránti felelősség, bizalom, szeretet és segítőkészség;
- alapvető erkölcsi normák érvényesítése;
- szakmai és intellektuális igényesség, kulturált stílus a pedagógus tevékenységében,
- egyéni és életkori sajátosságok, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembe vétele;
- az integrált nevelés, az integrációt segítő pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a nemzeti hagyományok megőrzése, a nemzeti azonosságtudat fejlesztése,
- a nemzetiségi azonosságtudat tiszteletben tartása, ápolása és fejlesztése;
- építés a tanulók aktivitására, öntevékenységre, önszerveződő képességre;
- a szülőkkel, iskolával, óvodával, a társadalmi környezettel való konstruktív együttműködés.

4.2.4. A kollégiumi nevelés feladatai

A tanulás tanítása

A kollégiumi nevelés feladata a diákok egyéni fejlődésének elősegítése, a hátránnyal küzdők felzárkóztatása, a gyerekek tehetségének kibontakoztatása. A kollégium lehetőséget biztosít az ismeretszerzésre, a megismerési és gondolkodás képességek fejlesztésére, valamint arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. A tanulás tanítása, az ismeretszerzést elősegítő beállítódások kialakítása hatással van a tanulók egész felnőtt életére, és elősegíti a helyállásukat a munka világában is. Törekszünk a tanulási kudarcok okainak feltárására és azok kezelésére, a jó teljesítményhez szükséges helyes énkép, a pozitív önértékelés kialakítására.

Az erkölcsi nevelés

A kollégium feladata alapvető erkölcsi normák megismertetése, elfogadtatása valamint ezen normák beépülésének elősegítése a tanulók mindennapi életébe, személyiségébe. A kollégiumi közösségi élet és a kollégiumi nevelőtanárok példamutatása elősegíti a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a türelem, a megértés, az empátia, a szociális érzékenység.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégium az iskolai tanulmányokra alapozva segíti elő a nemzeti, népi kultúra értékeinek, hagyományainak megismerését. A kollégiumi foglalkozások keretében mód nyílik a jeles magyar személyiségek munkásságának tanulmányozására. Közösségi tevékenységeink a lakóhely, a szülőföld, a haza és népeinek megismerését, megbecsülését alapozzák meg. Kiemelt feladatunk a nemzetiségi nyelvi nevelés, a szlovák nemzetiséghez való tartozás tudatának erősítése, a nemzetiségi kultúra, nyelv, szokások ápolása és fejlesztése.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése

Kiemelt feladatunk a tanulók helyes, reális énképének, önértékelésének kialakítása. Elő kell segíteni a gyermek kedvező szellem fejlődését, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadására.

A családi életre nevelés

A kollégium fontos feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése. Foglalkozunk a korosztálynak megfelelő szexuális neveléssel is.

A testi és lelki egészségre nevelés

A kollégium fontos feladata, hogy ösztönözze a tanulókat a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek megismerésére. A tanulónak képesnek kell lenniük a lelki egyensúlyuk megővésére, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Segítjük a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. A tanulók számára otthonos, egészséges, kulturált, esztétikus környezetet biztosítunk, ezáltal fejlesztjük ízlésüket, igényességüket.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Feladatunk a szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása. Arra törekszünk, hogy önálló tapasztalati úton ismerjék meg a hátránnyal élők sajátos igényeit, élethelyzetét.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulókat meg kell tanítani az erőforrások tudatos, takarékos és felelősségteljes használatára. Fel kell készíteni őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására, közvetlen és tágabb környezetünk értékeinek, sokszínűségének megőrzésére, gyarapítására.

Pályaorientáció

Olyan feltételeket, tevékenységeket biztosítunk, amelyek révén a tanulók kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválszthatják a nekik megfelelő foglalkozást. A kollégium az iskolával együttműködve lehetővé teszi a tanulók számára az egyes szakmák megismerését, segíti a pályaválasztást.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A kollégium segíti a tanulókat abban, hogy felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén.

Médiatudatosságra nevelés

Feladatunk a média nyelvének megértetése, az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása. Fontos feladatunk, hogy a tanuló megértse és meg tudja különböztetni a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés módjait.

4.3 A nevelőmunka konkrét területei a kollégiumban

4.3.1. A tanulmányi munka segítése

A tanulási kultúra fejlesztése

A csoportnevelő munkájában arra törekedjen, hogy minden tanulónak

- váljék szokásává a *lényegét kiemelő*, az összefüggéseket felismerő, értelmes, képességfejlesztő tanulás. Az iskolában tanultak jobb megértése és érdeklődésének kielégítése érdekében törekedjék kiegészítő ismeretek elsajátítására. Használja fel értékesítse tanulmányi munkájához azokat a megfigyeléseket, tapasztalatokat, ismereteket, amelyeket a különböző diákotthoni foglalkozásokon, családi otthonban, a diákotthon tágabb környezetében szerzett.
- A tanuló végezze tanulmányi munkáját *tervszerűen*. Kövesse diákotthoni és iskolai nevelőinek útmutatásait tanulmányi tevékenységének megtervezésében és végzésében. Szerezzen gyakorlatot az egyéni tanulás ésszerű megszervezésében. Használja fel gazdaságosan az egyéni tanulásra fordítható időt. Munkájában váltakozzék az intenzív tanulás és a szükséges pihenés. Tanulmányi munkáját végezze –nevelői ösztönzésre, majd belső motiváció alapján- rendszeresen. A művelődésbeli hátrányaiból, illetőleg az esetenként rendszertelenül végzett tanulmányi munkájából eredő lemaradását fokozatosan pótolja. Tudatosodjék benne, hogy a rendszertelen tanulás következtében olyan hiányok keletkezhetnek, melyek későbbi időpontban már csak lényegesen több munkával, nagyobb erőfeszítéssel pótolhatók.
- Tartsa meg a tanulmányi munka *rendjét, fegyelmét*. Működjék együtt annak fenntartásában a nevelővel és a gyermekönkormányzat szándékainak és útmutatásainak megfelelően a tanulmányi munka megszervezésében, ellenőrzésében és értékelésében. Nyújtson segítséget társainak a tanulásban.

4.3.2. Felzárkóztatás, a tehetségek kiválasztása és gondozása, társadalmi beilleszkedésük és a pályaorientáció segítése

- A valamilyen okból lemaradt tanulók fejlesztése (*felzárkóztatás*) tanári tervezéssel folyik, a kiemelkedő képességű tanulók gyorsabb haladásának biztosítása (*tehetséggondozás*) céljából a diákotthon az iskolával együttműködve külön programot alakít ki. A tanulmányi munka segítésének tervezésekor figyelembe vesszük a tanulók ismereteinek, készségeinek, képességeinek már elért színvonalát és ezek alapján határozzuk meg a nevelési teendőket. A diákotthon kiemelt jelentőségű feladata a művelődési hátránnyal induló tanulók felzárkóztatása, az időlegesen lemaradók korrepetálása. E munka megtervezésében, szervezésében és folyamatában vizsgáljuk, és tekintetbe vesszük a tanulási problémák, a hiányok objektív és szubjektív okait, mentális és pszichikus eredőit, az egyéb gátló tényezőket, amelyek alapján lehet az egyénenként differenciált segítségnyújtást, az egyéni bánásmódot megtervezni, alkalmazni. A hiányosságokat felmérjük, a felzárkóztatás folyamatának megtervezése az iskolával való együttműködésben történik. A hatékony egyéni segítségnyújtáshoz nélkülözhetetlen az állandó kapcsolattartás. Szükségesek az óvónőktől és az iskola nevelőitől kapott információk. Mind a felzárkóztatást, mind a korrepetálást a diákotthon és az iskola nevelői együttműködve oldják meg.
- Az iskolában szerzett *ismeretek bővítése, a pályaválasztás* segítése érdekében a diákotthon különböző szakköröket szervez. Folyamatosan számba veszi –különösen a felsőbb osztályokban-, hogy mi iránt érdeklődik a tanuló viszonylag tartósan, milyen tevékenységre van hajlama, milyen értelmi és manuális készségekkel rendelkezik. Arra ösztönözzük, hogy fejlessze ezeket tanulással, önképzéssel, gyakorlással. A csoportnevelő feladata, hogy ismertesse meg a tanulókat a különböző foglalkozásokkal, pályákkal, azok követelményeivel. A tanuló képességeinek,

érdeklődésének, tanulmányi eredményeinek tükrében az osztályfőnökökkel és a szülőkkel való egyeztetés után ismertetjük meg őket a szóba jöhető választási lehetőségekkel. A tanulmányi munka megfelelő segítése növeli a továbbtanulás esélyét.

4.3.3. Differenciált foglalkozások

A tanulók képességei különbözők. A szilenciumokon és a csoportfoglalkozásokon belül ezért alapvető a differenciált foglalkozás. A lemaradó tanulók felzárkóztatására külön foglalkozásokat szervezünk.

Kiemelt figyelmet kell fordítanunk a tehetséges gyerekek felkarolására is, különös tekintettel akkor, ha az adott tanulók hátrányos helyzetűek.

A tevékenység színterei: szakkörök, versenyek, rendezvények és minden egyéb tanulóink részvételével kapcsolatos foglalkozás.

4.3.4. A hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása

A kollégiumba kerülő tanulók közül többen szociálisan hátrányos helyzetűek, csonka családban élnek, munkanélküli szülők gyermekei, tartósan betegek. Kötelességünk, hogy segítsük ezen tanulók beilleszkedését és gondoskodjunk alapellátottságukról.

Ennek érdekében a következőket kell tennünk:

- Felhívjuk a szülők figyelmét a törvények adta lehetőségekre és jogokra (ingyenes tankönyv, étkezési támogatás, egyéb juttatások).
- Segítjük őket a kérelmek megírásában.
- Felzárkóztató és tehetséggondozó programokat szervezünk.
- Pályaorientációs tevékenységet folytatunk.
- Személyiségfejlesztő foglalkozásokat tartunk.
- Szükség esetén igénybe vesszük a Nevelési Tanácsadó segítségét.
- A beilleszkedési vagy magatartási problémákkal küzdő tanulókkal való foglalkozás során különösen fontos, hogy kiderítsük milyen okok állnak viselkedésük hátterében, és ennek megfelelően segítsük őket nehézségeik leküzdésében. Különös figyelmet kell fordítanunk a visszahúzó, csendes tanulóakra az egyéni foglalkozások és a csoportos tevékenységek során egyaránt, mert problémáik sokszor rejtve maradnak, éppen visszahúzó magatartásuk miatt.
- Erősíteni kell a csoportban is a toleranciát, a felelősségérzetet, az egymásra figyelés érzését. A nevelő személyes példamutatással nyújt mintát a befogadó magatartásra.
- A diákotthon változatos tevékenykedési kört biztosít, amelyben minden gyermek talál érdeklődésének megfelelőt. Jelentős eredményeket értünk el a drámapedagógia segítségével.

4.3.5. Tehetséggondozás, tehetségvédelem

A tehetséges tanulókat motiválni kell, a kiemelkedő eredmények elérése érdekében megkülönböztetett figyelmet, egyéni fejlesztést, gazdagítást igényelnek. Szakkörök gazdag kínálatával igyekszünk a tehetség kibontakozását segíteni.

3.1.6. A pályaorientáció segítése

Segítjük a tanulók képességeinek kibontakozását, érdeklődésük felkeltését, motivációjukat. Tanulmányi eredményeik tükrében az osztályfőnökökkel és a szülőkkel együtt igyekszünk támogatni, segíteni a tanulókat a továbbtanulásra való felkészülésben és a

továbbtanulásban. Ezzel összefüggésben feladatunk a felelősségérzet elmélyítése, a céltudatos gondolkodás erősítése.

4.4. Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenység

Fontos célkitűzéseink, hogy pedagógiai tevékenységünk kizárja annak lehetőségét, hogy bármely tanulónk hátrányos, esetleg kizáró helyzetbe kerüljön a közösségben származása, vallása, nemzeti vagy etnikai hovatartozása miatt. Különös figyelemmel kísérjük a kollégiumba kerülő szociálisan hátrányos helyzetű vagy egyéb okokból veszélyeztetett tanulók fejlődését

A gyermekvédelmi munkát meghatározó elveink:

- minden tanulót előítéletek nélkül segítünk, védünk, hallgatunk meg, kérdezzük;
- tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségét, emberi méltóságát,
- mindenkire tapintattal közelítünk;
- a tudomásunkra jutott információt titokban tartjuk, azt csak és kizárólag a diák helyzetének javítására, problémájának megoldására használjuk fel,
- senkit nem részesítünk igazságtalan előnyben, de a lehetséges segítség és beavatkozás érdekében rangsorolunk a hátrányosság és a veszélyeztetettség mértékének megfelelően.

Figyelemmel kísérjük a veszélyeztetett tanulók közösségi kapcsolatait, a közösségbe való beépülését. Ügyelünk rá, hogy semmiféle hátrányos **megkülönböztetés ne érhesse őket.**

4.4.1. A csoportnevelők ifjúságvédelmi feladatai

- A csoportnevelőknek szoros kapcsolatot kell tartaniuk a szülői házzal.
- Közre kell működniük a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében (tanulmányi eredmény romlása, családi gondok, gazdasági helyzet romlása esetén).
- A nevelőnek feladata a szülők tájékoztatása a számba vehető konkrét lehetőségekről (például világosítsa fel őket az igénybe vehető szociális juttatásokról).
- A nevelőnek tájékoztatni kell a szülőt arról is, hogy a gyermek érdekében milyen intézkedéseket tart szükségesnek.
- Állandó kapcsolatot tart a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős pedagógussal.

4.4.2. A szociális hátrányok ellensúlyozása

A kollégiumba kerülő tanulók közül többen szociálisan hátrányos helyzetűek, csonka családban élnek, munkanélküli szülők gyermekei, tartósan betegek. Kötelességünk, hogy segítsük ezen tanulók beilleszkedését és gondoskodjunk alapellátottságukról.

Ennek érdekében a következőket kell tennünk:

- Felhívjuk a szülők figyelmét a törvények adta lehetőségekre és jogokra (ingyenes tankönyv, étkezési támogatás, egyéb juttatások).
- Segítjük őket a kérelmek megírásában.
- Felzárkóztató és tehetséggondozó programokat szervezünk.
- Pályaorientációs tevékenységet folytatunk.
- Személyiségfejlesztő foglalkozásokat tartunk.
- Gazdasági, gazdálkodási jártasságokat fejlesztő foglalkozásokat tartunk.

- Az ifjúságvédelmi felelős segélyezésre tesz javaslatot, valamint felveszi a kapcsolatot az osztályfőnökkel, iskolavezetéssel.
- Szükség esetén igénybe vesszük a pedagógiai szakszolgálatok segítségét.

4.4.3. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

- A beilleszkedési vagy magatartási problémákkal küzdő tanulókkal való foglalkozás során különösen fontos, hogy kiderítsük milyen okok állnak viselkedésük hátterében, és ennek megfelelően segítsük őket nehézségeik leküzdésében. Különös figyelmet kell fordítanunk a visszahúzódó, csendes tanulókra az egyéni foglalkozások és a csoportos tevékenységek során egyaránt, mert problémáik sokszor rejtve maradnak, éppen visszahúzódó magatartásuk miatt.
- Erősíteni kell a csoportban is a toleranciát, a felelősségérzetet, az egymásra figyelés érzését. A nevelő személyes példamutatással nyújt mintát a befogadó magatartásra.
- A diákotthon változatos tevékenykedési kört biztosít, amelyben minden gyermek talál érdeklődésének megfelelőt. Jelentős eredményeket értünk el a drámapedagógia segítségével.

4.5. Egészség, életvitel, személyiségfejlesztés

4.5.1. Egészséges és kulturált életmódra nevelés

Fontos a megfelelő életritmus, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igénnyé válása, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer kialakítása. A tanulók rendelkezzenek olyan ismeretekkel, melyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.

A fentiek érdekében feladatunk:

- Megfelelő napirend kialakításával és betartásával neveljük tanulóinkat a napi életritmus kialakítására. A rendszerességre nevelést kiemelten fontosnak tartjuk.
- A csoportfoglalkozások keretén belül és az egyéni beszélgetéseken neveljük a tanulókat az önismeret és önfejlesztés fontosságára, hogy ezáltal segítsük a társadalomba való problémamentes beilleszkedésüket és azt, hogy önálló, szabad, tetteikért felelősséget vállaló, kiegyensúlyozott felnőttek legyenek.
- Megköveteljük a hálósobák rendjét és tisztaságát, folyamatosan ellenőrizve, segítve és ösztönözve tanulóinkat a megfelelő szint elérésére. Ebbe a tevékenységbe bevonjuk a gyerekek közül választott ügyeletest is.
- Felhívjuk figyelmüket a napi tisztálkodás, a személyes higiéné és ruházatuk tisztántartásának fontosságára, melynek minden feltétele biztosított diákotthonunkban.
- A csoportnevelőknek figyelniük kell arra, hogy a diákok megfelelően, rendszeresen táplálkoznak-e, és fel kell hívniuk a tanulók figyelmét ennek fontosságára. Kulturált étkezéshez szoktatjuk őket.
- Diákjaink pihenéshez való jogát a napirend szerinti pihenőidő, takarodó szigorú betartásával biztosítjuk.
- Az Alapprogram által előírt foglalkozásokon kívül szükség esetén az iskola védőnőjét is felkérjük tanácsadó foglalkozások megtartására.

- A tanítási órák után legalább egy óra szabadidőt biztosítunk tanulóink számára, melynek során egyéni igényeik szerint mozoghatnak. A szilencium befejezésével is lehetőségük van játékos testmozgásra.
- Szakköri foglalkozásaink között népszerűek azok, melyeken mozgásra, játékra van lehetőség (tánc, futball).

4.5.2. A személyiség fejlesztése, szuverén világkép kialakítása

A diákokthozunk a személyiségfejlődést sokoldalú tevékenység –játék, tanulás, munka, esztétikai-kulturális és sporttevékenység- megszervezésével segíti elő. Az általános iskolás életkorban a játék még mindig igen nagy szerepet tölt be mint örömforrás, mint a tanulást és a munkát előkészítő, fejlesztő tevékenység, mint jelentős személyiségformáló tényező.

A kisiskolások a játék folyamán megtanulnak szabályokhoz alkalmazkodni, elsajátítanak elemi erkölcsi normákat. A nagyobbak a szerepjátékokban értékes erkölcsi tulajdonságokat jelenítenek meg.

A tanulás akkor tölti be személyiségformáló szerepét, ha eredményeként valamennyi megismerési folyamat fejlődik, magasabb szintre emelkedik, ha a tanuló képessé válik az elvont gondolkodásra, és a gyermek képessé válik az önálló ismeretszerzésre.

A gyermek által végzett munka különböző formái kiemelkedő jelentőségűek a személyiségfejlődés szempontjából, amely során a tanulók képessé válnak a nehézségek legyőzésére.

4.5.3. Művészeti és információs kultúra fejlesztése, korszerű világkép kialakítása

Ébresszük fel a tanulóban az esztétikai befogadó és a cselekvő, újrateremtő, alkotó tevékenység igényét, az esztétikai értékek megismerésének, létrehozásának, megóvásának vágyát. Adjunk lehetőséget az önkifejezésre, alkotásra, neveljük a magatartás, a beszéd, a mozgás, az életvitel esztétikájának igényére.

Segítsük a tanulók világban való tájékozódást a természeti és társadalmi ismeretek bővítésével, az információs kultúra fejlesztésével, művészi élmények befogadásának lehetőségével.

4.5.4. Betegségek, szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzése

Az Alapprogramnak megfelelően szervezett foglalkozásokat tartunk. Kötetlen beszélgetéseket folytatunk a tanulókkal a bizalom erősítése érdekében. Szükség esetén iskolavédőnő, iskolaorvos illetve iskolapszichológus segítségét kérjük. Lehetőség szerint a gyerekekkel részt veszünk drogellenes programokon.

4.5.5. A csoportfoglalkozások szervezésének rendje

A Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjában meghatározott témakörökön túl a csoport, valamint a csoport tagjainak ügyeivel, szervezéssel, közösségi feladatok megbeszélésével kapcsolatos foglalkozásokat iktatunk be. Kiemelten fontos a szociális viselkedés és illemszabályok elsajátítása, a környezettudatos életmód kialakítása. Foglalkoznunk kell a tanulók egyéni problémáival, beilleszkedési nehézségeivel, a diákközösség konfliktusaival. Az évfordulókról és nevezetes dátumokról való megemlékezés is helyet kap a csoportfoglalkozásokon.

4.6. A kollégiumi közösségi élet

4.6.1. A kollégiumi közösség

A kollégiumi közösségben többféle csoportközösség dolgozik együtt. Elsődleges a szobaközösség, azonos életkorú tanulók közössége. Nagyobb közösség a tanulószoba közössége. A legfőbb összetartó erő minden csoport esetében a közös tevékenység, a közös cél. A hagyományoknak nagy kohézióteremtő és nevelő ereje van. Kiemelten fontosnak tartjuk hagyományteremtő törekvéseinket, hogy ezáltal is erősítsük tanulóink összetartását és kötődését a kollégiumhoz. A jó közösség eszmeileg, meggyőződésében is egységes. Az, hogy milyen beállítódás válik uralkodóvá a csoportban, a csoportnevelő érzékenységét, a közösségi normarendszer kialakításában végzett tevékenységét tükrözi. A jó közösségekre jellemző a demokratizmus, a döntések közös meghozatala. A pedagógusnak ki kell jelölnie, melyek azok a területek, ahol az egyén, illetve a csoport önállósága megvalósítható, és mikor kell az érdekeket a nagyobb közösség érdekeinek alárendelni. Az egyén számára szükséges egy olyan alapközösség, amely tevékenységét értékeli, amelynek értékrendszerét elfogadja és amely befogadván őt, az érzelmi biztonságot, az együttes élmény örömét adja meg számára.

4.6.2. A közösség fejlesztése

A közösséghez tartozás különböző, egymásra épülő szinteken valósul meg.

A legkisebb egység az egy szobában lakók közössége. E fölött áll a tanulói csoporthoz tartozás, a diákotthonhoz, iskolához tartozás, a nemzethez, nemzetiséghez tartozás és az európaiság.

Minden tanulókkal meg kell ismertetnünk népünk, nemzetiségünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit.

Olyan közösségi tevékenységeket kell szerveznünk, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek. Meg kell ismertetnünk tanulóinkkal a városi és falusi élet hagyományait, jellegzetességeit.

Nyitottaknak kell lenniük a hazánkban és szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok értékeinek, eredményeinek megismerésére. Meg kell alapoznunk a nemzettudatot, nemzetiséghez tartozás tudatát, elmélyítenünk a nemzeti és nemzetiségi önismeretet, a hazaszeretetet.

Ki kell alakítanunk tanulóinkban a pozitív viszonyt a közös európai értékekhez. Meg kell, hogy becsüljék az európai fejlődés során létrehozott eredményeket, köztük Magyarország és Szlovákia szerepét, hozzájárulásait. Nyitottaknak kell lenniük az európai kultúra, életmód, szokások, hagyományok iránt, különös tekintettel szomszédainkra. Meg kell ismertetnünk velük az egyetemes emberi kultúra legjellemzőbb, legnagyobb hatású eredményeit. Nyitottaknak kell lenniük és megértőknek a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt, becsüljék meg ezeket.

Elő kell segítenünk a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását. Be kell kapcsolnunk tanulóinkat, közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Meghatározóvá kell, hogy váljon életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés.

Képessé kell tenni a tanulóinkat az ismeretek megszerzésére, minden új inger befogadására, el kell őket juttatnunk a szocializáció mind magasabb fokára. Arra törekszünk, hogy minél harmonikusabb személyiségekké formálódjanak diákjaink. Ennek érdekében az egyes műveltségterületekhez kapcsolódóan a kollégium fejlesztési-nevelési munkájának tervezésénél hangsúlyosan figyelembe vesszük a következő kulcskompetenciákat:

anyanyelvi kompetencia
idegennyelvi kompetencia
matematikai kompetencia
természettudományos és technikai kompetencia
digitális kompetencia
hatékony önálló tanulás
szociális és állampolgári kompetencia
kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

4.6.3. A diákönkormányzat

A diákönkormányzat jelentős szerepet tölt be a közösségfejlesztésben, közösségi életre nevelésben, kulturális- ismeretterjesztő és hagyományteremtő programok megvalósításában. A diákönkormányzat segíti az autonóm, felelős, a közösség érdekeit is figyelembe vevő magatartás kialakulását, a demokratikus szellem fejlesztését.

Feladat:

- Aktívabban vegyen részt a diákönkormányzat a diákotthoni élet megszervezésében, diákközösségek mindennapi életével kapcsolatos célok kijelölésében, a feladatok végrehajtásában, valamint az elért eredmények értékelésében.
- Ismerjék, és a mindennapi gyakorlatban képesek legyenek felelősséggel alkalmazni a demokratikus érdekérvényesítési módszereket, a probléma-megoldási, konfliktuskezelési technikákat.
- A tanulók vitakultúrájának javítása, erősítése, tudják véleményüket árnyaltan, de ugyanakkor hangsúlyosan elmondani.

4.10.10.

4.6.4. Hagyományok a kollégiumban

Feladatunk: építsük tovább hagyományainkat a magunk sajátos eszközeivel, illetve a meglévőket ápoljuk és újítsuk meg, ezzel is erősítsük a kollégiumi közösség együtvé tartozását.

Magatartásformák továbbélése:

- a kollégiumban lakó nagyobb gyermekek patronálják a kicsiket.

Hagyományos rendezvények:

- Népmese napi kulturális program
- Télapó jár a kollégiumban;
- Szilvalekvárfőzés
- Újév köszöntése a hálósobákban
- Farsang;
- Háló közösségek névnap, születésnap ünnepelése
- Értékelések
- Kukorica nap
- Luca napi vigasság
- Húsvéti kavalkád

- Közös sütés, főzés év elején, év végén.

4.7. Az iskolával, a szülővel való kapcsolattartás és együttműködés

Nevelési-oktatási kérdésekben elengedhetetlen a szoros együttműködés az iskolával és a családdal.

4.7.1. Kapcsolat az iskolával

A csoportnevelők naponta konzultálnak az osztályfőnökökkel, szaktanárokkal. Rendszeresen figyelemmel kísérik a tanulók eredményeit a tanítási órákon. Kölcsönösen tájékoztatják egymást a tanulmányi munka, vagy a szabadidő alatt tapasztalt magatartásról. Hagyományos rendezvényeinkre (iskolai) a csoportvezető és az osztályfőnök együtt készítik fel a tanulókat.

4.7.2. Kapcsolat a szülőkkal

Az iskolai szülői értekezleten, a csoportnevelők is tájékoztatják a szülőket a tanulók diákotthoni viselkedéséről.

Évente 3 szülői értekezletet tartunk, de felmerülő tanulmányi és nevelési problémák tisztázása végett elengedhetetlenül szükséges:

- telefonon történő konzultáció
- az iskolai fogadóórák, konzultáció a iskolai gyermek-és ifj.védelmi felelőssel
- iskolai rendezvények
- találkozó egyéb megbeszélte időpontban

A gyermek jobb megismerése érdekében a csoportvezető az osztályfőnökkel közösen meglátogatják tanulóik családjait.

4.8. A kollégiumban folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere

4.8.1. Az értékelés alapelvei

- Fontos, hogy mindenki ismerje az értékelés szempontjait, és tisztában legyen a vele szemben támasztott követelményekkel.
- Az értékelésnek személyre szólónak és ösztönzőnek, rendszeresnek, tény és tárgyyszerűnek kell lennie. Nem lehet megtorló, fegyelmező jellegű: pozitívumokat kiemelőnek, a javítási területeket megnevezőnek kell lennie.
- Fontos, hogy rámutasson a hiányosságokra és segítse a továbbképzést, valamint a követelmények és elvárások pontos ismeretében, alapján történjen.

4.8.2. Az értékelés formái, alkalmi

Az értékelés a kollégiumi folyamatban közvetlenül résztvevők számára kétirányú:

- Egyfelől a véleményüket kérjük a kollégiumi csoportok munkájáról;
- Másrészt értékeljük elvégzett munkájukat.

A pedagógusok munkáját, valamint a tanulók tanulmányi és közösségi munkáját félévente vizsgáljuk. A nevelők a végzett tevékenységükről egy évben kétszer megadott szempontok alapján átfogó értékelést, önértékelést adnak, beszámolót készítenek.

4.8.3. A pedagógusok munkájának értékelését az IMIP határozza meg, amely közös az iskolával. A pedagógiai programban megfogalmazott feladatok megkívánják, hogy a kollégiumi nevelőtestület tagjai korszerű, a nevelési-oktatási követelményeknek megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek. Az ehhez szükséges elvárások:

- hét évente esedékes pedagógus továbbképzés
- folyamatos részvétel tematikus továbbképzéseken
- folyamatosan fejlesszük a nevelőtestületi- pedagógiai műhelymunkát
- nyelvtudás fejlesztése
- jól működő ellenőrzési, mérési, értékelési rendszer

Az értékelés területei:

1. Munkafegyelem (pl.: határidők betartása, vállalt feladatok elvégzése);
2. Eredményesség (pl.: tanulmányi- és versenyeredmények) pozitív változás a rábízott gyermekek személyiségének fejlődésében;
3. Esetleges többletmunkák (dekoráció, rendezvények);
4. Tanári egyéniség (kapcsolata a tanulókkal, munkatársakkal, szülőkkel).

A kollégiumi munkaközösség vezető rendszeresen ellenőrzi az ügyeleti naplót, a csoportnaplókat, és a foglalkozási naplókat.

Az értékelés módszerei, eszközei:

- Jelenléti ív;
- Egyéni megfigyelés;
- Beszámolók alapján;
- Munkaterv, foglalkozási terv rendszeres áttekintése, a csoportnaplókval való összevetésük;
- A szakköri és a felzárkóztató munkáról való tájékozódás.

4.8.4. A tanulók munkájának értékelése

A tanulói munka értékelése fokozottan érvényes, hogy minden gyerek tisztában legyen az értékelés szempontjaival és a velük szemben támasztott követelményekkel.

A követelményeket minden nevelő köteles betartani. Az egységes követelményrendszer megfogalmazása és megtartása a nevelőtestület feladata.

Az értékelés területei:

A tanulók tanulmányi teljesítménye, előrehaladása, fegyelem, szorgalom, rendszeret, tisztaság, a diákothoni és az általános emberi rendszabályok, értékek tiszteletben tartása, közösségi munkavégzés, versenyeken való részvétel, eredmények.

Az értékelés formái, alkalmi:

a) szóbeli értékelés

A napi munka során adott cselekedetekhez kapcsolódóan, a tanulókkal folytatott helyzetfeltáró beszélgetések során, szülői értekezleteken, fogadóórán, a naplók, ellenőrzők egyeztetése után, a félévi és év végi eredmények megszületésekor, közös együttlétek értékelése, felkérésre vagy önként végzett feladatok értékelése. A közösségért

végzett munka, a tisztaság és a tanulmányi eredmények értékelésébe bevonjuk a tanulókat, így fejlesztve erkölcsi ítélőképességüket és önkontrolljukat.

b) szöveges értékelés

Kiemelkedő teljesítményű, illetve problémás tanulóknál ellenőrző könyvön keresztül a szülő értesítése.

c) számszerű értékelés

A számszerűsítő értékelés egyértelműbbé teszi a nehezen megragadható tendenciákat. Általuk így hatékonyabban alakítható ki a diákokban az önkontroll, az önértékelés képessége.

Alkalmazzuk: a tanulmányi helyzet alakulására, az osztályzatok összegzésével, rendszerezésével, átlagszámítással, szobák rendjének mérése.

a csoportnevelő egyeztet, megbeszéli a tanuló osztályzatait, félévkor és a tanév végén átlagot számolnak.

d) diagnosztizáló mérések

év elején, főként ha csoportvezető új tanulókat kap, fontos, hogy diagnosztikus értékelést végezzen:

- alapkészségek (írás, olvasás, számolás, szövegértés);
- tanulási technika vizsgálata.

4.9 A kollégiumi tevékenység szerkezete

A kollégium a Pedagógiai Program alapján éves tanulói foglalkozási tervet készít, melynek elkészítéséhez minden tanév első hetében felmérést készítünk arról, hogy tanulóink milyen szabadon választható foglalkozásokon kívánnak a tanév során részt venni.

4.10. A kollégium által kötelezően biztosított foglalkozások:

4.10.1. Tanulást segítő foglalkozások

A rendszeres iskolai felkészülést biztosító foglalkozások:

A napi felkészülést szolgáló tevékenység: közvetlen tanári irányítással, meghatározott időkeretben és nyugodt felkészülést biztosító tárgyi környezetben, csoportos, illetve egyéni foglalkozás keretében zajlik. A szilenciumon való részvétel minden diákothonos tanuló számára kötelező. Kollégiumunkban a szilenciumi és az egyéni fejlesztést megvalósító foglalkozási idő összesen heti 13 óra.

A kollégiumi tanulói különböző alapkészségekkel rendelkeznek, ezért tudásszintjük felmérése után differenciáltan kell a szilenciumokat megszervezni.

Úgy az egyéni tanulás, mint a közös szervezésű szilenciumok során biztosítani kell a megfelelően nyugodt körülményeket.

A szilenciumra a nevelőnek és a tanulóknak is rá kell hangolódni, oly módon, hogy egyéni problémáikat és iskolai élményeiket még szilencium előtt meg tudják beszélni.

A tanulás, felkészülés során fokozottan kell figyelni a gyengén teljesítő diákokra. A valamilyen okból lemaradt tanulók fejlesztése, felzárkóztatása, szervezett keretben, tanári tervezéssel folyik. Érdemes kihasználni a közösségben rejlő segítő módokat is, esetenként például tanuló párok kialakításával. A szilenciumi munka segítése és ellenőrzése frontálisan, kiscsoportos formában, valamint egyénileg történhet.

A hatékony szilenciumi munkát biztosító módszerek:

- a foglalkozások pontos és következetes kezdése, szilenciumi fegyelm biztosítása;

- tanulmányi eredmények figyelemmel kísérése;
- képességekhez viszonyított tanulmányi munka és fegyelem rendszeres értékelése.

4.10.2. Csoportvezetői foglalkozások (1 óra/hét – ennek 60%-a tematikus foglalkozások a rendeletben előírt témakörök, időkeretek és szervezési formák figyelembe vételével történnek. Azokon a csoportfoglalkozásokon, amelyeken nem az Alapprogram témaköreit dolgozzák fel, elsősorban a tanulócsoporthoz életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek megbeszélése, értékelése történik. A foglalkozásokat fel kell használni arra, hogy a tanulók elsajátítsák a mindennapi élettel kapcsolatos ismereteket, a szociális viselkedés alapvető szabályait, a szociális értékrendet. A tanulók egészségének védelme érdekében helyet kell kapnia káros szenvedélyek megelőzéséről való beszélgetéseknek, valamint a környezetvédelmi problémák, megoldások, aktuális hírek megbeszélésének.

Tematikus csoportfoglalkozások keretterve: 1.sz.melléklet

4.10.3. Általános csoportfoglalkozások a kollégiumi élethez, a csoport életéhez kapcsolódó feladatok, tevékenységek.

4.10.4. Egyéni törődést biztosító foglalkozások

4.10.11. Az egyéni törődést biztosító foglalkozások keretében lehetőséget biztosítunk a tanulók számára, hogy egyéni problémáikat feltárják, és ezek megoldására a pedagógus tanácsot ad, segítséget nyújt.

Követelmény:

- Ismerkedjék etikai normáikkal saját tevékenysége folyamán, különböző feladatok megvalósításában. Gyakorolja az erkölcsi szabályainknak, elveinknek megfelelő magatartást, akarjon normáink szerint élni. Legyen képes önmaga és társai magatartásának értékelésére, fejlődjék életkorának megfelelően erkölcsi ítélőképessége.
- Ismerkedjék a kollégiumi közösséget mozgató célkitűzésekkel, a kollektíva hagyományaival, az érintkezés már kialakult formáival és stílusával. Vállalja a kollégiumi célok megvalósítását, tartsa meg a kialakult hagyományokat, szokásokat, vegyen részt azok fejlesztésében, az érintkezés kulturált formáinak megvalósításában. Érdeklődjék a diákotthoni közélet eredményei iránt, vállaljon feladatokat a közös megmozdulások sikere érdekében. Tekintse saját ügyének azok eredményes megvalósítását.
- Vegyen aktívan részt elsődleges közösségében és a kollégiumi közösségben a közügyek intézésében. Vállaljon és lásson el felelősen közösségi feladatot, megbízást. Váljék fokozatosan alkalmassá arra, hogy bekapcsolódjék szűkebb, majd tágabb közösségek önkormányzati szerveinek munkájába. Vállaljon egyéni és kollektív felelősséget a feladatok teljesítéséért.
- Igyekezzen jó pajtási, baráti kapcsolatot tartani társaival. Legyen mindig segítőkész. Nevelői iránti szeretetét, tiszteletét fejezze ki azzal, hogy igényli és megfogadja útmutatásait és javaslataival, munkájával támogatja nevelőit munkájuk végzésében.
- Tartson folyamatos kapcsolatot szüleivel, testvéreivel, ossza meg velük gondjait, örömeit. Vegyen felelősen részt a családi élet különböző jellegű feladatainak megoldásában. Készüljön fel a családi életre.
- Legyen képes minden munkáját úgy megtervezni és megszervezni, hogy azt képességeihez mértén maradéktalanul elvégezze.

- Vállaljon és végezzen rendszeresen erejéhez mért munkát a kollégiumi közösségben. Váljék szokásává és szükségletévé a rendes, tiszta, esztétikus környezet megteremtéséért és fenntartásáért folytatott munka. Tartsa rendben és óvja saját holmiját és a kollégium felszerelését. Becsülje meg társainak és a technikai dolgozóknak a munkáját. Juttassa kifejezésre a rend, a tisztaság megóvásával.
- Tájékozódjék szülei munkájáról, munkakörülményeiről. Segítse szüleit a házi és a ház körüli fizikai munkák elvégzésében.
- Ismerkedjék a kollégium székhelyével, közelebbi és távolabbi környezetével. Szerezzen tudomást a helység életének fontosabb problémáiról, azok megoldásának terveiről. Kapcsolódjék be közösségi keretek között a lakó-hely különböző társadalmi eseményeibe.
- Szerezzen tapasztalatokat a magyar és szlovák nép történelmi múltjáról irodalmi és művészeti alkotások, élménybeszámolók és tárgyi emlékek alapján. Ismerkedjék meg a múlt és a jelen kulturális, művészeti, népművészeti alkotásaival.
- Egyéni és közösségi munkával, érzelmileg is készüljön fel az állami ünnepek alkalmával rendezett intézményi megmozdulásokra, az események méltó megünneplésére.
- Érdeklődjék más népek, nemzetek élete iránt. Vegye észre, hogy népünk élete összekapcsolódik más népekével.
- Tájékozódjék életkorának megfelelően a jelentősebb politikai eseményekről. Kérje idősebb társainak, nevelőjének segítségét teljesebb megértésük érdekében. Nyilvánítsa ki véleményét, foglaljon állást.

4.10.12. Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások:

4.10.13. A kollégium által biztosított 1 óra hetente. A lehetőségekből szabadon választható, de választás kötelező.

- Ezeken a foglalkozásokon meghatározó szerepet kap az egészséges- és kulturált életmódra nevelés, az önkiszolgáló képességek fejlesztése, a diáksport, a természeti környezet megóvása, ápolása, figyelmet kell fordítani a gyermekek irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességeinek fejlesztésére, mely lehetőséget biztosít arra, hogy érzelmileg gazdagabbá, kiegyensúlyozottabbá váljanak. Ápolják és gyakorolják a nemzetiségi nyelvet, ismerjék és ápolják a népi hagyományokat. Séták, kirándulások során a tanulók ismerjék meg kulturális és természeti értékeinket, a különböző versenyek, rendezvények erősítsék a kollégiumi közösséget.

4.10.11. Pedagógiai felügyelet

A kollégium zavarmentes működésének biztosítása céljából az ügyeletes nevelőtanár rendszeresen ellenőrzi a biztonsági rendszabályok, a balesetvédelmi előírások betartását, az egyéni és közösségi tulajdon védelmét. Folyamatos jelenlétével biztosítja a házirend betartását, különös tekintettel az együttélési normák, a személyiségvédelem érvényesülésére. Időszakosan ellenőrzi az egyéni és közösségi rend fenntartását, a tisztasági és az egészségvédelmi szabályok teljesítését.

A kollégiumi élet szervezése során a kollégium vezetőjének a feladata:

- a napirend szerinti tevékenységek megszervezése, felügyelete, ellenőrzése
- a tanulói nyilvántartások folyamatos vezetése
- közös helyiségek és közösségi eszközök használatának felügyelete
- felmerülő egyéni problémák kezelése

4.11. A kollégiumi nevelés eredményessége

A tanuló a kollégiumi nevelési folyamat során el kell sajátítsa a társadalomba való beilleszkedéshez és a családi élethez, a pályaválasztáshoz, az önálló felnőtt élethez szükséges alapvető ismereteket, képességeket, értékeket.

Ehhez nélkülözhetetlen, hogy a tanulók:

- Sajátítsák el és kövessék az alapvető erkölcsi normákat.
- Váljék szokássá a tanulás, önképzés, a szabadidő helyes eltöltése, az egyéni életmód követelményeinek megtartása.
- Igényeljék a tiszta, rendes, kulturált környezetet, legyenek részesei megteremtésének, megóvásának.
- Legyenek képesek az egészséges és kulturált életmód kialakítására.
- Törekedjenek személyes tárgyainak izléses kiválasztására, a kulturált megjelenésre, a harmonikus mozgásra.
- Sajátítsák el a közösségben az emberi érintkezés, a beszéd kultúráját.
- Ismerkedjenek irodalmi és művészeti alkotásokkal, tudatosan fejlesszék azokat az ismereteiket, képességeiket, amelyek szükségesek a műalkotások befogadásához.
- Törekedjenek a sokoldalúságra, a műveltségre, új ismeretek befogadására.
- Ismerjék nemzetük, nemzetiségük kulturális, történelmi hagyományait.
- Legyenek képesek az együttműködésre, emberi kapcsolatok kialakítására.
- Másokhoz való viszonyukban legyenek toleránsak, empatikusak.
- Keressenek alkalmat a természet szépségeiben való gyönyörködésre, vállalják megóvásukat.
- Adottságaiknak megfelelően végezzenek művészi jellegű tevékenységet, fejlesszék a végzéséhez szükséges képességeiket.
- Törekedjenek egészségük megőrzésére, testi erőiknek és képességeiknek céltudatos, rendszeres és sokoldalú fejlesztésére, edzettségük fokozására. Alakítsák úgy egyéni életrendjüket –a kollégiumi házirend keretében-, hogy az megfelelően mozdítsa elő harmonikus fejlődésüket.
- Ismerjék az egészséges nemi fejlődés menetét, az ezzel kapcsolatos egészségügyi és higiéniai követelmények szerint éljenek.
- Igényeljék a mozgást, a játékot, a testedzést, a sportolást a szabadban, fejlesszék, finomítsák mozgáskultúrájukat.
- Órizzék testi épségüket, óvakodjanak a balesetveszélyes helyzetektől.
- Ismerjék és tartsák meg az egészségügyi szabályokat, előzzék meg a betegségeket, tartózkodjanak a káros szenvedélyektől, élvezeti cikkektől.

A kollégiumi nevelés eredményességének értékelésekor mindig figyelembe kell vennünk, hogy a nevelési folyamat milyen kiindulási állapotból, milyen feltételek mellett fejtette ki a hatását.

HELYI TANTERV

V. AZ OKTATÁSI KÉRDÉSEK MEGHATÁROZÁSA

Bevezető

Intézményünk helyi tantervének összeállításakor az alábbi törvényeknek, jogszabályoknak szükséges megfelelnünk:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011 évi CXC törvény
- A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről szóló 110/2012 Kormányrendelet, valamint az annak mellékletét képező Nemzeti alaptanterv,
- A kerettantervek kiadásáról és jóváhagyásáról szóló 51/2012 (XII. 21.) EMMI rendelet, valamint az annak mellékleteként kiadott kerettantervek előírásainak.

Közös átfogó célok és feladatok a pedagógiai szakaszokban:

- a nevelési-oktatási területek kapcsolódása, fejlesztési célok,
- kulcskompetenciák, azok fejlesztése,
- a személyiségfejlesztés értéktartalmai,
- a pedagógiai egységesség és differenciálás elvei,
- a műveltségi területek vonatkozásában meghatározott tantárgyak óraszámára,
- a képességfejlesztés biztosítását,
- a kapcsolódási pontokat az egyes tantárgyi tartalmak között,
- az egységes tantervi szerkezeti elveket a helyi tantervek elkészítésének támogatása céljából.

Tanév	Évfolyam							
	1	2	3	4	5	6	7	8
2013/2014	2013	2004	2004	2004	2013	2004	2004	2004
2014/2015	2013	2013	2004	2004	2013	2013	2004	2004
2015/2016	2013	2013	2013	2004	2013	2013	2013	2004
2016/2017	2013	2013	2013	2013	2013	2013	2013	2013

A korábbi tanterv és az új kerettanterv alapján oktatott osztályok.

Az új kerettantervek bevezetésére a 2013/14. tanév szeptemberében az első és ötödik osztályokban került sor, melyek megvalósítása felmenő rendszerben történik.

5.1. Az intézményünkbe jelentkezők felvételének elvei

Belépés az óvodába

A nemzeti köznevelési törvény, illetve a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény figyelembe vételével óvodánkba minden jelentkezőt a létszámhatárokig felvesszünk.

Az iskolába jelentkező tanulók felvételének és átvételének elvei

Szlovák nemzetiségi oktatási intézmény lévén a kötelező beiskolázási körzet szabályainak betartása nem vonatkozik intézményünkre.

Elsődleges feladatunk a szlovák nemzetiséghez tartozók és a hovatartozásukat vállalók igényeinek kielégítése.

Az első osztályba történő beíratás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.

Az első évfolyamba történő beíratáskor bemutatandó dokumentumok:

- a gyermek személyi igazolványa
- a szülő személyi igazolványa,
- a gyermek lakcímkártyája,
- a fejlettség elérését tanúsító óvodai igazolást,
- a gyermek egészségügyi könyvét a gyermekorvos felvételi javaslatával,
- szükség esetén szakértői bizottság szakvéleménye.

A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél

- fontos szempontként kezeljük a szlovák nyelv korábbi tanulását,
- olyan térségi, vagy országos intézményből kerülhet sor átvételre, ahol a szlovák nyelvet tanították,
- az alsó tagozat kezdő évfolyamain a hovatartozást vállalók esetében kerülhet sor átvételre a tanulmányi eredmények, magatartás és szorgalom érdemjegyének, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével, a helyettes és érintett évfolyamok osztályfőnökeinek véleményét tudva az iskola vezetője dönt

Az iskolába beadott felvételi kérelmeket a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben meghatározott sorrendben kell teljesíteni.

A diákotthonba való felvétel

Az intézményünk keretein belül működő diákotthonba jelentkező tanulók felvételéről a tanuló magatartás és szorgalmi jegyei, szociális helyzete, illetve a kollégiumi létszám lehetőségei szerint a diákotthoni munkaközösség-vezető egyetértésével az igazgató dönt.

5.2. A képzés szakaszai, az átmenetek kezelése

Intézményünknek alapvetően az óvodás és az általános iskolás gyermekkorosztály nevelésére, oktatására és képzésére van jogosítványa. Így a pedagógiai folyamatot összességében a 3-14(16) éves korosztályra terjesztjük ki, és értelmezzük egységes egészként, folyamatként. Az intézmény pedagógiai programja is három szorosan egymásra épülő, egymást kiegészítő dokumentumból áll: az óvodai, az iskolai és a diákotthoni

programból. Ezzel kívánjuk elősegíteni a folyamat egységes értelmezését, kezelését és megvalósítását.

Az óvodai nevelés szakasza

Általánosságban elmondható, hogy a gyermekek jelentős része már hároméves korától rendszeresen jár óvodába, ami 2015. szeptember 1. után kötelező. Az óvodai meghatározó szakasz a gyermekek többségénél a nagycsoport idejére öt és fél éves korra esik, és a tankötelezettség kezdetéig tart. Ekkorra elsajátítják annak a helyi óvodai nevelési programnak a jelentős hányadát, amely alapvető képességeket és készségeket alakít ki bennük, s alkalmassá teszi őket az iskolai életre és munkára. Szlovák nyelvi vonatkozásban pedig a nyelvhez szoktatás szakasza zárul le.

Az iskolai oktatás-nevelés szakasza

a) Alsó tagozat

Jellemzője a kisgyermekkorból a kisiskoláskorba történő átmenet, amelyet komoly változások jellemeznek. E változások feldolgozására, követelményeik teljesítésére még az iskolaérett gyermek is nehezen készül fel. A bevezető szakasz elsődleges célja tehát az eltérő szokás- és követelményrendszerből fakadó problémák kiküszöbölése, az iskolába lépő gyermekek kudarcainak a minimálisra csökkentése.

A gyermek az adott időszak alatt elsajátítja azokat az alapvető ismereteket, jártasságokat és készségeket, amelyek az 5-8. évfolyamon megalapozzák a tudományok alapjaival való megismerkedést, valamint kibontakoznak az egyéni képességek és meghatározó személyiségjegyek.

b) Felső tagozat

Ebben a szakaszban történik az iskolai tudás és a tanítás folyamatának erőteljes tagolódása, amely megköveteli az ilyen típusú tanuláshoz szükséges és ehhez rendeződő képességkompetenciák célzott megalapozását.

A gyerekek fokozatosan felkészülnek a mind önállóbb munkavégzésre, az eredményes továbbtanulásra. Jellemző az intellektuális terhek növekedése, valamint megkezdődik a szaktanári oktatás-szervezési formára való áttérés. Ez az időszak már az önálló tanulásra épít. A tanulók elsajátítják a helyes időbeosztást és a legeredményesebb tanulási módszer megválasztását. Legfontosabb cél a logikus gondolkodás, rendszerben látás képességének a megalapozása. Személyiségükben meg kell szilárdulniuk azoknak a pozitív vonásoknak, melyek óvodás- és kisiskolás korukban kifejlődött.

Az átmenetek problémái, azok kezelése

Az óvoda-iskola átmenet időszakában

Az óvodás gyermek iskolába lépése az óvodai fejlesztő folyamat lezárása, egy életre szóló pozitív, vagy negatív élmény, mely alapvetően meghatározza a tanuló első osztályos teljesítményét, olykor a tanuláshoz, iskolához való egész viszonyulását. Az óvodai nevelés zárása az iskolaérettség megállapítása, vagy az óvodáztatás meghosszabbítása, olykor a szakértői bizottság elé küldés. Mindezen folyamat során komoly feladat hárul a leendő első osztályos pedagógusokra, az óvodapedagógusokra, valamint a szülőkre.

Az átmenet problémái lehetnek:

- az óvoda programja és szokásrendszere jelentősen eltér a nevelők szerint attól, ami a gyermekekre első osztályban vár
- az iskola nem veszi kellően figyelembe az iskolába lépő gyermekek életkori sajátosságait, a követelményrendszer túl nagy és sokkoló lehet
- emiatt a gyerekek idegenkednek az iskolától
- hiányos a két intézmény közötti kapcsolatrendszer
- a nevelési tanácsadók tevékenysége sok esetben problémás
- nem összehangolt az óvoda és az iskola követelményrendszere.

A megoldás lehetőségei

Az óvodai és az iskolai program jellegének elvesztése nélkül:

- az óvoda az első osztályos szokás- és követelményrendszerre megkezdi az átszoktatást
- az iskola még meghatározóan figyelembe veszi a gyermekek eltérő iskolaérettségi fokát
- jellemző az óvodapedagógusok és a tanítók kölcsönös óralátogatása és „áttanítása”
- jellemző az óvodai és iskolai csoportok rendszeres találkozása
- lényeges a szülők közös felkészítése, az alapos iskolaérettségi vizsgálat
- a vezető óvónő, az alsó tagozatos munkaközösség-vezető folyamatos munkakapcsolata
- az óvoda átadja a gyermekek fejlődéséről rendelkezésre álló szakmai információkat.

A különböző szakaszok közötti átmenet időszakában

Az átmenet problémái:

- az 1-4. évfolyamos (alsó tagozat) nevelők szerint is legfontosabb feladataink egyike az olvasás, a szövegértés és a kifejezőkészség fejlesztése
- az 5-8. évfolyamon (felső tagozat) az egyik legjelentősebbnek tartott probléma a beszéd-készség hiánya
- a nevelők kiemelik a gyerekekre egyre inkább jellemző, egyre alacsonyabb igényszintet (mind a tanulás, mind a neveltség területén)
- nagyon fontos feladat a helyes életmód kialakítása és fenntartása, erre mind oktatási, mind nevelési területen nagyon oda kell figyelni
- a nevelők egyes képességek területén jeleznek különös problémákat a gondolkodás, emlékezet, képzelet területén
- a nem egységes követelményszint támasztása károkat okozhat
- az oktatási módszerekben tükröképes helyzet tapasztalható (az alsó tagozaton szóbeli módszerek dominálnak az írásbeliakkal szemben, a felső tagozaton fordítva).

A megoldás lehetőségei:

- az alsó tagozaton tanítók és a felső tagozatos tanárok szorosabb együttműködése (diagnosztizáló felmérés, év végi szaktárgyi dolgozatok eredményeit tovább adják)
- megvalósul az egységes tantervi szabályozás folyamatos párbeszédet folytatva
- megvalósul az egységes tantervi szabályozás folyamatossága
- lényeges a szülők közös felkészítése
- nevelők fokozott figyelmet fordítanak az érzelmi, különösképpen az erkölcsi nevelésre is az oktatás mellett.

Az iskolaváltás (középiszkolai továbbtanulás) időszakában

Az intézmény pedagógiai programja garantálja az oktatási intézmények közötti átjárhatóságot, amelyet a törvényi és a helyi szabályozások biztosítanak.

Az iskolaváltás problémamentességének (átjárhatóság) törvényi garanciái:

- 4. évfolyam végén a tanuló továbbtanulhat nyolcosztályos gimnáziumban
- 6. évfolyam végén a tanuló továbbtanulhat hatosztályos gimnáziumban
- 8. évfolyam végén a tanuló továbbtanulhat:
 - négyosztályos gimnáziumban
 - négy-(öt) osztályos szakközépiskolában
 - szakiskolában
 - szlovák nemzetiségi középiskolában.

Speciális problémák megoldása:

- Az alapkövetelményen felül eltérések lehetnek az egyes oktatási intézmények képzési szerkezete között.
- Belépés az iskola felsőbb (2-8.) évfolyamaira
 - A más iskolákból 2-8. évfolyamon átjelentkező tanulók felvételéről a szülő kérésére, a tanuló előző évben elért eredményeinek, valamint magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt. Ha a másik iskolából átjelentkező tanuló osztályzatainak az átlaga 3,0 alatt van, magatartása változó, vagy rossz, szorgalma változó, vagy hanyag minőségű, az igazgató döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettes, az alsós, vagy felsős osztályfőnöki munkaközösség vezetőjének, s az érintett évfolyam osztályfőnökeinek a véleményét.
 - A 2-8. évfolyamra jelentkező tanuló az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított szintfelmérő elbeszélgetésen vesz részt szlovák nyelvből és irodalomból, népismeretből, illetve azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában - a bizonyítvány, illetve az „Értesítés az iskolaváltoztatásról” c. nyomtatvány bejegyzései alapján nem tanult.
 - A nyelvoktató és más iskolából átjelentkező tanulóknak szlovák nyelvből és irodalomból, népismeretből a szintfelmérés sikeres teljesítéséhez az iskola segítséget nyújt, differenciált képességfejlesztést, illetve egyéni felzárkóztatást szervez. Ezt az oktatási eredmények mérésével foglalkozó csoport és a szaktanár(ok) végzik, negatív eltérés esetén felzárkóztató programot dolgoznak ki, melyhez igénybe veszik az egyéni órákeret adta lehetőségeket is.
- Eltérő nyelv tanulása esetén az igazgató felmentést adhat a nyelvi órák látogatása alól. A nyelvtanulás folytatásához az intézmény segítséget nyújthat (nyelvtanár keresése, oktatási körülmények biztosítása bérfizetés nélkül)
- Az intézmény továbbtanulás-orientált képzése miatt az iskolánkból eltávozó tanulók tanulmányaikat problémamentesen folytathatják más intézményekben.

- A speciális, művészeti képzést hangsúlyozó intézményekbe történő átlépéskor probléma lehet a rajz és az ének óraszámok alacsonyabb aránya miatt. Ezt azonban jelen pedagógiai program deklarálja, s a szülők tudomására hozza.

5.3. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

- A 2-8. évfolyamokon a tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az oktatási miniszter által kiadott kerettanterv alapján készült helyi tantárgyi tantervekben „a továbbhaladás feltételei” c. fejezetekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette.
- A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyeik alapján bírálják el. A 2-8. évfolyamokon minden tantárgyból az „elégséges” év végi osztályzatot kell a továbbhaladáshoz a tanulónak elérnie.
- Amennyiben a tanuló a 2-8. tanév végén a tantárgyak számától függetlenül „elégtelen” osztályzatot ér el, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javító vizsgát tehet.
- Ha az első évfolyamon a tanuló első alkalommal az előírt követelményeknek nem tesz eleget, munkája előkészítő jellegűnek minősül, és tanulmányait az első évfolyamon köteles folytatni.
- A tanuló az első évfolyamon csak akkor utasítható évfolyamisméltésre, ha a tantárgyi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.
- A 2-8.évfolyamokon a magasabb évfolyamra történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:
 - az iskola vezetője felmentette a tanórai foglalkozások részvétele alól,
 - az iskola vezetője engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,
 - egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott,
 - mulasztása az adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja,
 - magántanuló volt,
 - a 250 óránál többet mulasztott tanulók és a magántanulók esetében az osztályozó vizsga tantárgyai a következők:
 - 1-4. évfolyamon: magyar nyelv és irodalom
matematika
környezetismeret
 - 5-6. évfolyamon: magyar irodalom
magyar nyelvtan
történelem
matematika
természetismeret
idegen nyelv
 - 7-8. évfolyamon: magyar irodalom
magyar nyelvtan
történelem
matematika
fizika
biológia

kémia
földrajz
idegen nyelv

- Ha tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamisméltéssel folytathatja.
- Az első évfolyamon félévkor és évvégén, a második évfolyamon félévkor szöveges értékeléssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul.
- A második évfolyam második félévétől nem alkalmazzuk a szöveges értékelést, visszatérünk az évközi érdemjeggyel történő értékelésre, valamint a félévkor és a tanítási év végén történő osztályozásra.

5.4. Az otthoni felkészülés szabályai

A házi feladatok a mindenkori aktuális tanórai anyag bevéését, gyakorlását, megerősítését szolgálják. A feladatok kiválasztásában figyelembe kell venni a differenciálás lehetőségét. A házi feladatok mértékét úgy kell meghatározni, hogy az átlagos képességű és felkészültségű tanuló esetében a napi két órát ne haladja meg. Iskolai szünetekre házi feladat nem adható.

3.5. Intézményünk ellenőrzési, mérési és értékelési rendszere

a) A tanulók ellenőrzése

Az ellenőrzés a tanítás-tanulás folyamatában az egyik didaktikai feladat, melynek célja, hogy a tanuló lássa az ismeretek elsajátításában és alkalmazásában elért eredményeit, továbbá, hogy a pedagógus meggyőződjön a tanítás-tanulás folyamatának, adott szakaszában munkája hatékonyságáról és további tennivalóiról. Az ellenőrzés célja továbbá a teljesítmény és követelmény viszonyának megállapítása.

Az ellenőrzés a tanítási-tanulási folyamat során nyújtott információk hasznosulásáról nyújt visszajelzést, így az oktató-nevelő munka folyamatos kísérője. Feladata kettős: nemcsak a pedagógusnak, hanem a tanulónak is segít abban, hogy a visszajelzések alapján korrigálja, pontosítsa munkáját.

Az ellenőrzés módszerei:

- folyamatos ellenőrzés
- szóbeli ellenőrzés, feleltetés
- írásbeli ellenőrzés, tesztek
- gyakorlati munkák, tevékenységének ellenőrzése.

Az ellenőrzés legyen objektív, tárgyyszerű. Feladata a munka segítése legyen. Nyújtson kellő, és objektív alapot az értékeléshez, legyen rendszeres és változatos.

b) A tanulók értékelése és osztályozása általában

Az értékelés a tanulói teljesítmények mennyiségi és minőségi jellemzőinek elemzése és összegzése. Napjaink korszerű értékelés-fogalma a minden pedagógiai kategóriára kiterjedő visszacsatolást nevezí pedagógiai értékelésnek. Az osztályozás a tanulók teljesítményére vonatkozó, számjegyekben kifejezett értékelés.

Az értékelés és osztályozás az adott teljesítmény elbírálása, megfeleltetése az értékelési mutatókhoz. Két módját alkalmazzuk: a numerikus és szöveges értékelést.

A jeles osztályzat a törzsanyag optimumának minőségi szintű teljesítettségét jelezze, az elégtelen pedig azt, hogy a gyermek nem teljesítette a minimumkövetelményt sem a helyi tan-terv követelményrendszerében. Az osztályzatok több, legalább havonta egy osztályzatból szülessenek úgy, hogy valamennyi szempont figyelembe vételével tükrözze a gyermek folyamatos teljesítményét.

Az értékelés legyen:

- objektív
- érvényes és megbízható
- sokoldalú
- változatos módszereken alapuló
- feleljen meg az oktatott tárgy és a tanulók életkori sajátosságainak.

Formái:

- legyenek arányban a szóbeli és írásbeli módszerek
- minden tantárgyból havonta legalább egy érdemjegy, vagy szöveges jelzés /írásban vagy szóban/
- minden tárgy esetében a témakört értékelés, osztályozás zárja le, (ennek érdemjegyeit eltérő színnel kell jelölni, ezek értéke nagyobb súllyal vegyen részt a félévi, év végi osztályzatban)
- a tanulók rész- és órai munkáját is lehet érdemjeggyel értékelni
- a tanulók félévi, év végi osztályzata nem térhet el jelentősen az osztályzatok átlagától
- az év végi osztályzat kialakításakor a teljes tanév összes osztályzata számít
- valamennyi érdemjegy javítására van lehetőség
- ha a tanuló teljesítménye felveti az évisméltés szükségességét, a felzárkóztató külön foglalkozásokon való korrepetálás kötelező
- az 1 évfolyamon félévkor és év végén, a 2 évfolyamon félévkor szöveges minősítést kapnak a tanulók

c) A tanulói tanulmányi munka, ellenőrzése és értékelése

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését. A helyi tantervben előírt követelmények teljesítését az egyes szaktárgyak jellegzetességének megfelelően a tanulók szóbeli felelete - írásbeli munkája - gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrizzük. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is. A következő elméleti jellegű tantárgyak magyar nyelv és irodalom, szlovák nyelv és irodalom, idegen nyelv (angol) - 4-8. évfolyamig, matematika, társadalmi ismeretek 5-6. évfolyamon, fizika, kémia,

természetismeret, biológia és egészségtan, földünk és környezetünk, történelem ellenőrzésénél 7-8. év-folyamon.

- 1-4. évfolyamon a félév és a tanév végén a tanulók a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonyságot tesznek,
- a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrzik,
- az egyes témakörök végén a tanulók átfogó témazáró dolgozatot írnak.

Kiemelten fontos, hogy a tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében minél többször ellenőrizzük a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában.

A tanulmányi munka értékelésénél figyelembe vesszük a helyi tantervben előírt követelmények teljesítését, a tanulók képességeihez mért megfelelő munkáját, fejlődött-e vagy hanyatlott-e a tanulmányi eredményük. A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- az 1 évfolyamon félévkor és év végén a 2 évfolyamon félévkor első félévéig minden tantárgy esetében szöveges értékelést alkalmazunk.
- A 2 évfolyam második félévében és a 3-8. évfolyamon tanulók munkáját minden tantárgyból évközben érdemjegyekkel, a félév és a tanév végén osztályzattal minősítik.

A félévi és év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Év végén a tanulók kétnyelvű (szlovák és magyar) bizonyítványt kapnak.

Az 1 évfolyamon félévkor és év végén a 2 évfolyamon félévkor első félévéig minden tantárgy esetében a következő szöveges értékelést alkalmazzuk:

kiválóan megfelelt	-	výborne vyhovel
jól megfelelt	-	dobro vyhovel
megfelelt	-	vyhovel
felzárkóztatásra szorult	-	vyžaduje doučovanie

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők (2-8 évfolyam):

kitűnő (tantárgyi dicséret) 5	-	výborný 5
jeles 5	-	chválitebný 5
jó 4	-	dobrý 4
közepes 3	-	stredný 3
elégéses 2	-	dostatočný 2
elégtelen 1	-	nedostatočný 1

A tanulmányi munkán belül folyamatosan ellenőrizzük és értékeljük minden tantárgyból a tanulók írásbeli munkájának külalakját, havonta a fentiekben meghatározott érdemjegyek alapján. Félévkor a tájékoztató füzetben, az évvégi osztályzat a bizonyítványban is helyet kap. A tanulmányi munka folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból a tanulónak havonta legalább egy érdemjegyet kell szereznie. A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt a tárgyat tanító nevelő értesíti a tájékoztató füzetben keresztül. A tájékoztató füzet bejegyzéseit az osztályfőnök havonta ellenőrzi és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.

A tanulók írásbeli dolgozatainak értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végezzük:

Teljesítmény:	Érdemjegy:
0 - 30 %	elégtelen (1)
31 - 50 %	elégséges (2)
51 - 75 %	közepes (3)
76 - 90 %	jó (4)
91 - 100 %	jeles (5)

Az 1 évfolyamon és 2 évfolyam félévéig a tanév során írt tantárgyi felmérők átlageredménye alapján az értékelés a következő:

0-50%	felzárkóztatásra szorul
51-75%	megfelelt
76-90%	jól megfelelt
91-100%	kiválóan megfelelt

A modul tárgyak oktatása önálló tantárgyként történik, így annak osztályozása is, mely az évvégi bizonyítványban is szerepel.

d) A szorgalom és a magatartás értékelése és minősítése

Tanulóink szorgalmának és magatartásának minősítésekor az alábbi érdemjegyeket alkalmazzuk:

Szorgalom:	példás (5)	-	vzorná (5)
	jó (4)	-	dobrá (4)
	változó (3)	-	menlivá (3)
	hanyag (2)	-	nedbalá (2)
	Magatartás:	példás (5)	-
jó (4)		-	dobré (4)
változó (3)		-	menlivé (3)
rossz (2)		-	neuspokojivé (2)

Az 1-8. évfolyamon a tanulók szorgalmát és magatartását az osztályfőnökök és csoportvezetők az osztályban tanító szaktanárokkal konzultálva minden hónap végén érdemjeggyel értékelik. A tanulók szorgalmának és magatartásának minősítését az alábbi szempontok alapján végezzük:

Szorgalom

Példás (5) vzorná (5) az a tanuló, aki

- képességeinek megfelelő, egyetlen tanulmányi teljesítményt nyújt,
- tanulmányi kötelezettségeinek rendszeresen eleget tesz,
- aktív a tanórákon,
- munkavégzése pontos, megbízható,
- tanórákon kívüli foglalkozásokon versenyeken önként vesz részt,
- taneszközei tiszták, rendesek, ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) dobrá (4) az a tanuló, aki

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyetlen tanulmányi teljesítményt nyújt,

- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik,
- a tanórákon többnyire aktív,
- többletfeladatot ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti,
- taneszközei tiszták, rendezettek

Változó (3) menlivá (3) az a tanuló, akinek

- tanulmányi teljesítménye elmarad képességeitől,
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó,
- feladatait nem mindig teljesíti,
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik,
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja,
- az önálló munkában figyelmetlen.

Hanyag (2) nedbalá (2) az a tanuló, aki

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében,
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen,
- feladatait folyamatosan nem végzi el,
- felszerelése hiányos, rendetlen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

Magatartás

Példás (5) vzorné (5) az a tanuló, aki

- a házirendet betartja,
- tanórán és tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik,
- kötelességtudó, feladatait teljesíti,
- társaival, nevelőivel, dolgozóinkkal szemben udvariasan, segítőkészen viselkedik,
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz,
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet,
- nincs írásbeli fegyelmi büntetése.

Jó (4)dobré (4) az a tanuló, aki

- a házirendet betartja,
- a tanórán, délutáni foglalkozásokon, rendezvényeken megfelelően viselkedik,
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti,
- feladatokat ritkán vállal,
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.

Változó (3) menlivé (3) az a tanuló, aki

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be,
- tanórán, délutáni foglalkozásokon, rendezvényeken fegyelmezetlenül viselkedik,
- feladatait nem teljesíti minden esetben,
- társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva,
- nehezen alkalmazkodik a közösség szabályaihoz.

Rossz (2) neuspokojivé (2) az a tanuló, aki

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti,
- feladatait egyáltalán nem vagy csak ritkán teljesíti,
- magatartása fegyelmezetlen,

- társaival, nevelőivel szemben durva bánásmódot tanúsít,
- viselkedése romboló hatású,
- osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokú büntetése van.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

e) Az intézményi szintű tantárgyi értékelés ütemterve

Az intézményben az egyes tantárgyak osztály, évfolyam szintű értékelését tervezetten és tervszerűen végzi. Ennek feladata az, hogy a nevelőtestület rendszeresen kapjon tájékoztatást a fejlődésről, az eredményekről és a megoldásra váró feladatokról. Az értékelési folyamatot az általános igazgatóhelyettes irányítja a munkaközösségek vezetőivel. A felméréseket a tantárgy jellegéhez igazodó módszerrel, a szaktanár és egy másik, az adott tárgyat nem tanító pedagógus közreműködésével, a felmérések szakmai szabályainak megfelelően kell elkészíteni. Előnyben kell részesíteni a diagnosztikus, illetve az objektív mérésre leginkább alkalmas módszereket.

e) A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Intézményünkben az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük

- osztályozó vizsga,
- pótló vizsga,
- javítóvizsga.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és tanév végi osztályzatok megállapításához, ha:

- A tanórai foglalkozások alól felmentése indokolt.
- Engedély Alapján egy, vagy több tantárgy tanulmányi követelményeinek egy tanévben az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget.
- A nevelőtestület döntése értelmében, ha a tanuló egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztásának együttes számítása meghaladja a kétszázötven tanítási órát.
- Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, a nevelőtestület döntése értelmében osztályozó vizsgát tehet.

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róhat okból elkésik, távol marad.

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha tanév végén – legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott.

A tanulmányok alatti vizsgák a 20/2012 (VII.31) EMMI rendeletben szereplő szabályok szerint szervezendők.

A vizsgák időpontját, helyét és követelményét az érintett tanulók szüleivel

- osztályozó vizsga esetén a vizsga időpontja előtt legalább másfél hónappal,
- javítóvizsga esetén a tanév végén közölni kell.

Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit az iskola helyi tantervében (a kerettantervben) szereplő követelmények alapján a nevelők szakmai munkaközösségei, ill. a szaktanárok állapítják meg. A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

Alsó tagozat

Tantárgy	Évfolyam	Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlat
Magyar nyelv és irodalom	1-4	x	x	
Szlovák nyelv és irodalom	1	x		
Szlovák nyelv és irodalom	2-4	x	x	
Szlovák népismeret	1-4	x		
Matematika	1-4	x	x	
Idegen nyelv	1-4	x	x	
Környezetismeret	1-4	x	x	
Ének – zene	1-4	x		x
Rajz	1-4	x		x
Testnevelés	1-4			x
Erkölcstan v. hit- és erkölcytan	1-4	x		
Technika	1-4			x

Felső tagozat

Tantárgy	Évfolyam	Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlat
Magyar nyelv és irodalom	5-8	x	x	
Matematika	5-8	x	x	
Szlovák nyelv és irodalom	5-8	x	x	
Szlovák népismeret	5-8	x		
Erkölcstan v. hit- és erkölcytan	5-8		x	
Történelem	5-8	x	x	
Idegen nyelv	5-8	x	x	
Informatika	6-8	x		x
Természetismeret	5-6	x	x	
Fizika	7-8	x	x	
Biológia	7-8	x	x	
Kémia	7-8	x	x	
Földrajz	7-8	x	x	
Rajz	5-8	x		x
Ének – zene	5-8	x		x
Technika	5-8	x		x
Testnevelés	5-8			x
Tánc és dráma	5	x		x

f) A pedagógusok ellenőrzése

A teljesítményértékelés alapelvei

- személyre szóló legyen
- ösztönző hatású legyen
- az értékeltek által elfogadott normarendszer alapján történjen
- az értékelést tényanyag támassza alá
- fejlesztés, a korrekció követhető legyen
- az értékelés humánus légkörben történjen.

Célok

- a minőségbiztosítás folyamatossága és az önértékelési képesség fejlesztése
- a belső kommunikáció felgyorsítása
- a probléma és konfliktuskezelés javítása.

A teljesítményértékelés területei

- tanári személyiség
- tanítás
- nevelés
- eredményesség
- munkafegyelem
- többletek
- emberi kapcsolatok
- csapatmunka
- kommunikáció

Az ellenőrzést végzik

- igazgató
- igazgatóhelyettesek
- munkaközösség-vezető
- minőségügyi vezető (megbízás alapján a szakértői listáról választott szakértő)

Az ellenőrzés ideje

- a tanév rendjéhez kötött ellenőrzési pontok (tanévkezdés, félévi értékelés, tanév zárása)
- tevékenység befejezésekor (kimenet szabályozás)
- tevékenység közben (folyamatellenőrzés)

Az ellenőrzés tárgya

Intézményműködés

- szakszerű, törvényes működést
- takarékos gazdálkodást
- gyermek és ifjúságvédelmi feladatokat
- egészséges és biztonságos munkafeltételek meglétét
- a tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatának elvégzését,
- az intézményi vagyontárgyak használatának szabályszerűségét,
- a tervezési és beszámolási feladatok teljesítését
- adminisztráció pontos vezetését
- gazdálkodási, ügyviteli tevékenységet (számviteli tevékenység, pénzkezelés, munkaerő és bér-gazdálkodás, készletgazdálkodás, beruházások, felújítások, vagyonvédelem, élelmezési tevékenység...)
- tankötelezettségről szóló törvény maradéktalan érvényesülését tartalmi és formai szempontból, helyettesítések, túlórák vezetését, bizonylatolását
- előírt nyomtatványok használatát

Pedagógiai tevékenység

- tantárgyfelosztást, munkabeosztást (tartalmi, formai szempontok alapján)
- az óraszám tervezésének törvényi megfelelőségét
- az órarendet (órakedvezmények, tantárgyak sorrendisége)
- szakkörök ütemtervét
- szabadidős programokat
- szakmai jellegű kirándulások tervezését, tanári felügyelet meglété
- ünnepek, rendezvények szervezésével kapcsolatos feladatokat
- határidők betartását
- végrehajtások színvonalát
- tanításra, oktatásra vonatkozó okmányok vezetését (naplók, anyakönyvek, tanulói nyilvántartások, osztályozó-, javítóvizsgák jegyzőkönyveit ...)
- tanterveket, tanmeneteket
- tanítási órákat, foglalkozásokat (kötelező, nem kötelező órákat, szakköröket, tehetséges tanulókkal való differenciált foglalkozást...)
- osztályfőnöki teendőket
- csoportmunkát
- tanórán kívüli tevékenységeket (könyvtár, tanfolyamok, ügyelet...)
- munkatervi feladatok határidőre való teljesítését
- szaktárgyi versenyek megszervezését
- pályázatírás megszervezését
- szakmai szertárak fejlesztését, anyagok, eszközök gazdaságos használatát
- munkatervi iratok vezetését
- értekezletek jegyzőkönyveit
- osztályozást, értékelést
- belső méréseket
- tanulmányi eredményeket.

Módszere

- folyamatos adatszolgáltatás elemzése
- munkafolyamatba épített ellenőrzés során (az új munkafázis az előző munkafázis ellenőrzésével kezdődik)
- adatellenőrzéssel
- tevékenységellenőrzéssel (funkcionális ellenőrzés)
- beszámoltatás
- aláírási jog gyakorlása
- helyszíni ellenőrzés
- határidő nyilvántartási rendszer alapján
- óralátogatás

Az óralátogatás főbb szempontjai

- a tanítás-tanulási folyamat tervezettsége
- módszerek, szervezési módok, eszközök, technikák
- motiválás, kölcsönhatás, eredményesség
- ellenőrzés - értékelés - minősítés

- dokumentum (iratok, okmányok) ellenőrzése tétélesen vagy szűrőpróbaszerűen, formailag vagy tartalmilag, folyamatosan vagy alkalomszerűen.

5.5. A tankönyv- és taneszköz-választás elvei

- Intézményünkben az oktató-nevelőmunka során a pedagógusok csakis olyan taneszközöket használnak a tananyag feldolgozása során, melyek a hivatalos tankönyvjegyzéken nyomon követhetők.
- Az egyes évfolyamokon a kötelező taneszközök létét a szakmai munkaközösségek, szaktanárok határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.
- A kötelezően használt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt tájékoztatni szükséges. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.
- Az intézmény arra törekszik, hogy egyre több taneszköz álljon rendelkezésre az iskolai könyvtár számára, mellyel elsősorban a szociálisan hátrányos helyzetű tanulókat támogatjuk.
- A nemzetiségi tankönyvek beszerzésére és tartós könyvtári állományba vételére intézményi egészében minden tanévben pályázatot nyújtunk be. A taneszközök kiválasztásánál az alábbi szempontokat kezeljük kiemelten:
 - a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének.
 - azon eszközök kiválasztását szükséges előnyben részesíteni, melyek több tanéven keresztül használhatók.
 - a taneszközök használatában az állandóságra törekszünk. Új taneszköz használatát csak az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

5.6. Műveltségi területek, oktatott tantárgyak, tantervi szabályozók

Műveltségterület	Tantárgyak	Évfolyam
Anyanyelv és irodalom	Szlovák nyelv és irodalom	1-8.
	Magyar nyelv és irodalom	1-8.
Élő idegen nyelv	Angol nyelv	4-8.
Matematika	Matematika	1-8.
Ember és társadalom	Történelem	7-8.
	Társadalmi ismeretek	5-8.
Ember és természet	Természetismeret	5-6.
	Fizika	7-8.
	Kémia	7-8.
	Biológia és egészségügy	7-8.
Földünk és környezetünk	Földünk és környezetünk	7-8.
Művészetek	Ének – zene – tánc - dráma	1-4.
	Ének-zene	5-8.
	Rajz	1-8.
Informatika	Informatika	5-8.
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Technika	1-8.
Testnevelés és sport	Testnevelés	1-8.

Tantárgyi rendszer és óraszámok
Egynyelvű és kétnyelvű szlovák iskolák
1-4. évfolyam

Tantárgy	Heti óraszám évfolyamonként			
	1.	2.	3.	4.
Szlovák nyelv és irodalom	5	5	5	5
Szlovák népismeret	1	1	1	1
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6+1	6
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan v. hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Idegen nyelv	0	0	0	2+1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	1	1	1	1
Rajz és vizuális kultúra	1	1	1	1
Technika és életvitel	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Összesen	27	27	27	29
Tanórai rendelkezésre álló időkeret	25	25	25	25
Engedélyezett többlet órakeret	2	2	2	2

Tantárgyi rendszer és óraszámok
Egynyelvű és kétnyelvű szlovák iskolák
5-8. évfolyam

Tantárgy	Heti óraszám évfolyamonként			
	5.	6.	7.	8.
Szlovák nyelv és irodalom	5	5	5	5
Szlovák népismeret	1	1	1	1
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
Történelem és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	4	3	3	3
Informatika	0	1	1	1
Természetismeret	2	2	0	0
Fizika	0	0	1,5	1,5
Biológia	0	0	1,5	1,5
Kémia	0	0	1,5	1,5
Földrajz	0	0	1,5	1,5
Ének-zene	1	1	1	1
Rajz és vizuális kultúra	0,5	1	1	1
Technika és életvitel	0,5	1	1	0
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Tánc és dráma	1	0	0	0
Erkölcstan v. hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Összesen	29	30	33	33
Tanórai rendelkezésre álló időkeret	28	28	31	31
Tantárgyi engedélyezett többlet órakeret	3	3	4	4

1. Iskolánk miniszter által kiadott kerettantervben szereplő választható („*A változat*” illetve „*B változat*”) kerettantervek közül az alábbi tantervek alapján tanít:

ÉVFOLYAM	VÁLASZTOTT KERETTANTERV
1-4. évfolyam	Ének-zene A változat
5-8. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom A változat
5-8. évfolyam	Biológia A változat
5-8. évfolyam	Fizika A változat
5-8. évfolyam	Kémia B változat
5-8. évfolyam	Ének-zene A változat

3.3. Az intézményi összes órátömeg alakulása középtávon

Az intézményi összes órátömeg megmutatja, hogy az egyes évfolyamokon az oktatási intézmény rendelkezésére mennyi kötelező, választható és egyéni óra áll, amellyel az adott esztendőben gazdálkodhat, megvalósítva kötelező, vállalt és számára előírt feladatait.

a) Az órátömeg-számítás összefüggései

A tanuló **kötelező és választható tanítási óráinak száma** nem lehet több egy tanítási napon az 1-3. évfolyamon 6, 4 évfolyamon 7, 5-8. évfolyamon 7 tanítási óránál. „A nemzeti, etnikai kisebbségi iskolai nevelésben, oktatásban a kötelező órai foglalkozások időtartama 10%-kal megemelkedik.

Egyéni foglalkozás tartható az iskolában a kötelező és a nem kötelező tanórai foglalkozás megszervezésére rendelkezésre álló órakereten felül a Nkt. 6. sz. melléklete alapján.

Az időkeret az iskolán belül az egyes évfolyamok és tanítási hetek, a kötelező és választható, valamint a tanórán kívüli foglalkozások között szabadon átcsoportosítható. A magántanulóként tanulmányokat folytatók egyéni foglalkozás keretében történő felkészítésére iskolánknak tanulóként a kötelező és a nem kötelező tanórai foglalkozás megszervezésére rendelkezésre álló órakereten felül - átlag - heti 10 óra áll a rendelkezésre. Az időkeret az egyes hetek és tanulók között átcsoportosítható.

5.8. Az összes óraszám felhasználása

a) A kötelező órák felhasználása

Az iskolában a szorgalmi idő minden évfolyamon általában 181 tanítási nappól, azaz átlagosan 37 tanítási hétből áll, amelyek felhasználására az adott tanév rendjéről szóló rendelet és iskolánk éves munkaterve alapján történik a nappali oktatás munkarendje szerint, a nem kötelező tanórai foglalkozások, a tanórán kívüli foglalkozások, az osztálybontások, egyéni foglalkozások és az iskolai alapszolgáltatások biztosításával. A kötelező tanítási órák a keret-tantervben meghatározott tantárgyak és tantervi modulok tananyagának elsajátítását, követelményeinek teljesítését vagy az iskola helyi tantervében - kerettantervi kötöttségektől mentesen - előírt tananyag elsajátítását, követelményeinek teljesítését szolgálják.

A kötelező tanórai foglalkozás lehet:

- a) egyrészt a Knt. által meghatározott időkeretben szervezett, a kerettantervben meghatározott tantárgyak és választható tananyagának tanítására szolgáló tanórai foglalkozás, melyre fordított idő - a kerettanterv kötött óraszámáig;
- b) másrészt az iskola helyi tantervében kerettantervi kötöttségektől mentesen előírt tananyag tanítására szolgáló tanórai foglalkozás, melyre fordított idő - a szabadon tervezhető tanórai foglalkozás óraszámáig. Ez utóbbiak a tanult ismeretek alkalmazását, a készségek, képességek fejlesztését, s a kerettantervben meghatározott követelményeket kiegészítő ismeretek és készségek, képességek elsajátítását, illetve a kerettantervben nem szereplő, az iskola helyi tantervében meghatározott tárgy tananyagának tanítását szolgálják.
- c) A nemzetiségi 10%-ot a szlovák nyelv oktatására használjuk fel iskolánkban.

A tanulók aktivizálása, motiválása érdekében egyes kötelező tanórai foglalkozásokat a hagyományos formáktól eltérő módon szervezünk meg, ha ez jobban biztosítja az előírt tananyag átadását és a követelmények optimálisabb teljesítését. Ilyen a projekt módszer, az erdei iskola, a múzeumi, a könyvtári s a művészeti előadáshoz vagy kiállításhoz kapcsolódó foglalkozás, mely módok alkalmazását az egyes tantárgyak tantervei tartalmazzák.

Iskolánkban helyi tantervünkbe beépítettük a tanórai foglalkozások és a napközis foglalkozások egymásra épüléséből adódó tanítási feladatokat is.

b) A nem kötelező (választható) órakeret felhasználása

Iskolánk a tanulók érdeklődése, igénye szerint választható tanórai foglalkozásokat szervez felzárkóztatás, fejlesztés, tehetséggondozás, konzultáció, speciális, illetve kiegészítő ismeretek átadása céljából. A nevelőtestület a választható tanórai időkeretet a tanórán kívüli foglalkozások megtartásához és az osztálybontáshoz is igénybe veheti. Ebből az időkeretből iskolánkban felhasználható osztályonként heti egy óra az osztály közösségi programjának és a tanulókkal való egyéni törődés feladatainak megoldásához is.

Választható tanórai foglalkozás lehet

- az 1-4. évfolyamon a készségtárgyak tananyagának tanítását,
 - a kerettantervben nem szereplő művészeti, sport- vagy kézműves jellegű tevékenység elsajátítását, gyakorolását,
 - az egészségnevelést szolgáló,
 - a nemzetiségi iskolai nevelés és oktatás tananyagának tanítását szolgáló;
 - egy-egy tantárgy óraszámának kiegészítése a követelmények teljesítése céljából
- az 5-8. évfolyamon a fenti pontok alatt felsorolt tantárgyak nevelés-oktatás tananyagának átadását szolgáló tanórai foglalkozás.

Ha a tanulót, kérelmére felvettük a választható tanítási órára, a tanítási év végéig köteles azon részt venni. Erről a tényről a választható órára történő jelentkezés előtt, az iskolai tájékoztatóban és a faliújságon a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét tájékoztatjuk. A választható foglalkozásokon kapott értékelés, minősítés, az ekkor szerzett mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés szabályai azonosak a kötelező tanítási órákra érvényes szabályokkal. A szülőnek írásban kell nyilatkoznia arról, hogy a választható órákra

történő jelentkezés következményeit tudomásul vette. A tanulónak, illetve kiskorú tanuló esetén a szülőnek írásban kell bejelentenie, amennyiben a tanuló a következő tanítási évben nem kíván részt venni a korábban kért választható tanítási órán, illetve jelentkezni kíván más választható tanítási órára. Iskolánk minden év május 20-áig a szaktanárok és az osztálytanítók közreműködésével felméri, hány tanuló, milyen választható órán kíván részt venni. A választható tanórák témáit a tanulói, szülői érdeklődés és a szaktanárok, osztálytanítók javaslatai alapján hirdetjük meg, megfelelően a pedagógiai program célkitűzéseinek és az intézmény objektív lehetőségeinek.

Az iskolánk helyi tantervében meghatározott egyes speciális tananyagrészek elsajátítása, követelményeik teljesítése csak bizonyos választható tanítási órákon való részvétellel teljesíthetők, így az iskolánkba történő beiratkozás egyes választható tanítási órákon való rész-vételt is jelenti. Erre a tanuló és kiskorú tanuló szülőjének figyelmét a felvételi tájékoztatóban, továbbá a beiratkozás előtt írásban felhívjuk.

A mindenkori éves nem kötelező tanórai órakeret 70%-át nevezzük meg a helyi tantervben, mint minden esztendőben folyamatosan megvalósítandó feladatot. A fennmaradó 30 %-os keret felhasználását a nevelőtestület minden tanévben külön-külön határozza meg, alkalmazkodva ezzel az egyes tanévek speciális feladataihoz. Ez az intézmény éves munkatervében kerül rögzítésre.

b) Az egyéni órakeret felhasználása

Egyéni - 1-3 tanuló részére szervezett - foglalkozás tartható a Nkt. 6.sz melléklete táblázat E oszlopa szerinti időkereten belül. Az időkeret az egyes évfolyamok és tanítási hetek, a kötelező és nem kötelező, valamint a tanórán kívüli foglalkozások között szabadon átcsoportosítható. A testi, érzékszervi, értelmi, beszéd-, vagy más fogyatékos, vagy a beilleszkedési, magatartási, tanulási zavarral küzdő tanuló, vagy orvosi szakvélemény alapján, súlyos betegsége miatt magántanulóként tanulmányokat folytató gyermek egyéni foglalkozás keretében történő felkészítésére tanulóként a kötelező és a nem kötelező tanórai foglalkozás megszervezésére rendelkezésre álló órakereten felül - átlag - heti tíz óra áll a rendelkezésre. Az időkeret az egyes hetek és tanulók között átcsoportosítható. A programban rögzített számú egyéni órakeret felhasználását a nevelőtestület az éves munkatervben határozza meg és fogadja el, az adott tanévben felmerülő szükségletek szerint.

5.9. Az összes óraszám felhasználását befolyásoló egyéb tényezők

a) Az emeltszintű oktatás céljai, területei, órakerete

Intézményünkben a tanulók már meglévő nagy és tovább nem fokozható leterheltsége, az erre a célra leköthető kevés óraszám miatt emelt szintű oktatást nem szervezünk. Ezt a tartalmi célt a pedagógiai programban bemutatott más oktatás-szervezési módokkal kívánjuk a jövőben is elérni.

b) Integrált tantárgyak szervezése

A Szlovák Általános Iskola nevelőtestületének döntése alapján intézményünkben nem kívánunk integrált tantárgyakat szervezni, létrehozni s alkalmazni.

c) A tehetséggondozás és felzárkóztatás rendszere

Lásd: Nevelési terv vonatkozó fejezetei

d) A csoportbontás alkalmazásának céljai, területei, órakerete

Csoportbontást a nagy létszámú osztályok tanulóinak hatékonyabb differenciálása, képességfejlesztése céljából végzünk. Ezáltal mód nyílik a jobb képességű tanulók tehetséggondozására és a gyengébb képességűek felzárkóztatására. Csoportbontást nyelvekből (szlovák nyelv és irodalom, magyar nyelv és irodalom, angol nyelv), matematikából, történelemből és a tantárgyak jellegéből adódóan rajz és technika tantárgyakból alkalmazunk. A csoportbontást a választható tanítási órák terhére végezzük:

e) A tanórák átcsoportosításának céljai, területei, órakerete

Ezzel a lehetőséggel nem kívánunk élni a helyi tanterv korrekciója során.

f) A tanórán kívüli tevékenység céljai, területei, órakerete

A tanulók érdeklődése, igényei szerint tanórán kívüli foglalkozásokat szervezünk, melyek formái: a napközis és tanulószobai foglalkozások, szakkörök, érdeklődési körök, énekkar, művészeti csoportok, iskolai sportkörök, tanulmányi és kulturális versenyek, bajnokságok, iskolák közötti versenyek, diáknapok, az iskola pedagógiai programjában rögzített, a tanítási órák keretében meg nem valósítható osztály- vagy csoportfoglalkozások, így különösen a tanulmányi kirándulások, környezeti nevelés, a kulturális, illetőleg sportrendezvények. Ezek bemutatása a Nevelési Programban található meg.

Intézményünk gondoskodik a **gyógytestnevelésre** utalt tanulók ellátásáról is csoportonként 3 órában / a csoportok számát szakorvosi vélemények alapján tanévenként határozzuk meg/.

g) Napköziotthonos ellátás

Intézményünkben az iskolai osztályok délután egy-egy napközis csoportot alkotnak. Zömében minden tanuló jelen van ezeken a foglalkozásokon. A csoport összetételét tekintve, napközis és diákotthonos tanulókból áll. A diákotthon a diákotthonba felvett és a napközis ellátásban részesülő tanulók részére felzárkóztató, tehetség kibontakoztató, speciális ismereteket adó felkészítő foglalkozásokat, továbbá a szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozásokat és a tanulóval való egyéni törődést biztosító foglalkozásokat szervez. A diákotthoni felkészítő foglalkozások szervezéséhez csoportonként heti 14 óra áll rendelkezésre, a többi diákotthoni foglalkozásra csoportonként heti 10 óra.

A tanulókkal való törődést biztosító foglalkozások (nevelői beszélgetés, hálópatronálás, heti értékelés), csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezzük. A személyi törődést biztosító foglalkozásokon a tanulók feltárhatják egyéni problémáikat, ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére. A csoportfoglalkozások keretében első-sorban a tanulócsoporthoz kapcsolatos feladatok, tevékenységek megbeszélése, értékelése történik; a foglalkozások célja, hogy a tanulók elsajátítsák a mindennapi élettel kapcsolatos ismereteket, a közösségi együttélés normáit, a szociális viselkedés alapvető szabályait, a konfliktuskezelő képességet. A tanulók életének, egészségének védelme

érdekében hangsúlyt kap a prevenció tevékenység (balesetek, káros szenvedélyek - dohányzás, alkohol stb. – kialakulása, megelőzése, enyhítése).

A szabadidős foglalkozások (kulturális tevékenység, technikai tevékenység, sportjáték, séta, kirándulás) szerepe az egészséges és kulturált életmódra nevelés, az önkiszolgáló képességek fejlesztése, a sport, a természeti környezet megóvása, ápolása. A foglalkozások során hangsúlyt kap a gyermekek irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességeinek fejlesztése, a szlovák nyelvhez, kultúrához való kötődés erősítése. A kirándulások, séták során a tanulók megismerik történelmi, kulturális és természeti értékeinket, a különböző rendezvények erő-sítik a diákotthoni közösséget. A napközi otthonos programok elválaszthatatlanok a diákotthoni neveléstől.

5.10. A nemzetiségi oktatásból adódó lehetőségek alkalmazása

a) A kétnyelvű kisebbségi oktatás intézményünkben

A kisebbségi nevelést-oktatást végző iskola pedagógiai programjába több oktatási forma is beépíthető. A szlovák kisebbségi oktatást intézményünkben kétnyelvű kisebbségi oktatási formában valósítjuk meg.

A kétnyelvű kisebbségi oktatás a nyelvismeret elmélyítésével és tanítási nyelvként való alkalmazásával járul hozzá kisebbségi oktatási céljaink megvalósításához. Ez a forma lehetővé teszi, hogy iskolánk teret adjon a nyelv valóságos szituációban való használatához, és biztosítja a kiegyensúlyozott kétnyelvű nyelvi készség kialakulását. Pedagógiai Programunk tartalmazza az anyanyelv és irodalom tantárgy és a népismeret tantervét is.

A kétnyelvű kisebbségi oktatásban a kisebbségi nyelv és a magyar nyelv a tanítás nyelve, s mindkettő tantárgy is. A kisebbség nyelvén oktatott tantárgyakat iskolánk pedagógiai programja határozza meg. A kisebbség nyelve és a kisebbség nyelvén tanított tantárgyak aránya évfolyamonként eltérő. A magyar nyelv és irodalom kivételével valamennyi tantárgy tanítható a kisebbség nyelvén. A kétnyelvű oktatási formában a pedagógiai program által meghatározott, az anyanyelv és irodalomon kívül, legalább három tantárgyat a kisebbség nyelvén kell oktatni, a heti órakeret legalább ötven százalékában. A kétnyelvű oktatás bármely tan-tárgyra vonatkozhat azzal a feltétellel, hogy az oktatás nyelve a heti órakeret ötven százalékában a kisebbség nyelve.

Iskolánkban a szlovák kétnyelvű oktatásba bevont tárgyak és azok óraszámai az alábbiak:

Tantárgy	Heti óraszám évfolyamonként			
	1-2-3-4.	5.	6.	7-8.
Szlovák nyelv és irodalom	5	5	5	5
Népismeret	1	1	1	1
Matematika	4	4	3	3
Környezetismeret	1	-	-	-
Természetismeret	-	2	2	-
Biológia	-	-	-	-
Földrajz	-	-	-	1,5
Történelem	-	2	2	2
Fizika	-	-	-	1,5
Informatika	-	-	-	-
Tánc és dráma	-	-	-	-
Rajz	1	0,5	1	1
Technika	1	0,5	1	0,5

Testnevelés	3	2	2	2
Ének-zene	1	1	1	1
Erkölcstan, v. hit- és erkölcstan	-	-	-	-
Összes óraszám	27	30	30	33
Szlovák óraszám	17	16	16	18,5

b) A többletfeladatok teljesítése

A nemzetiségi oktatás jól körülhatárolható többletfeladatokat tartalmaz. A kötelező órák számát a Köznevelési törvény 10%-kal megnövelte, amely magával hozza a többi óraszám-paraméter (nem kötelező, egyéni órák száma, egyéni terhelhetőség) emelkedését is. Ezen felül a helyi tantervben előírt készletanyagok óraszámából összesen heti 1 órát átcsoportosíthatunk a szlovák nyelv és irodalom, valamint a népismeret oktatására.

Az alsó tagozaton a kerettantervi rendeletnek megfelelően a magyar nyelv és irodalom, valamint a szlovák nyelv és irodalom oktatására a négy évfolyamon összesen felhasználható óraszámot nyelvek és évfolyamok között átcsoportosítjuk, a követelményeket a 4. évfolyam végére teljesítjük. Azonban ez nem jár óraszám megtakarítással, az óraszámok mindkét nyelvből a négy év viszonylatában megmaradnak.

Nem kívánunk élni azzal a lehetőséggel, mely szerint a kisebbségi oktatás intézményeiben az idegen nyelv oktatása nem kötelező. Iskolánkban a nyelvtanítás kérdését kiemelten fontos területnek tartjuk: a szlovák nyelv nemzetiségi kötődésünk és hazánk geopolitikai helyzete miatt, az angol nyelv a középiskolai továbbtanulás megalapozása és tanítványaink későbbi boldogulása szempontjából nélkülözhetetlen stratégiai fontosságú tényező. Az EU-ban történt belépéssel mindkét nyelv oktatása felértékelődik.

Mind a két nyelv esetében megadjuk a felzárkóztatás és a tehetséggondozás, valamint a középfokú nyelvvizsgáztatásra való felkészítés lehetőségét szakköri tevékenység keretei között.

5.11. Mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Az intézmény a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV törvény 27. §. 11 bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.

Ezek alapján

- az iskola minden osztályban fokozatosan megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével teljesíthet:
 - a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezésében meghatározott tanórán történő részvétellel,
 - iskolai sportkörben történő sportolással,
 - kérelem alapján – sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás alapján kiadott dokumentummal, mely megerősíti a sportegyesület keretei között szervezet edzéseken történő folyamatos részvételt

a) A tanulók fizikai állapotának mérése

A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon, tanévenként egy alkalommal, tavasszal.

A mérés eredménye alapján minősítés történik, az évente kapott eredmények összehasonlításával és a szülők tájékoztatásával. A tanulók fizikai állapotának mérését a „Mini Hungarofit teszt” anyaggal végezzük.

A „Mini Hungarofit” tesztrendszer méri, értékeli és minősíti a törvény által előírt adatszolgáltatási kötelezettséget jelentő, egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességeket:

- az aerob kapacitást, amely a kardiorespiratorikus rendszer állóképességének legjobb mérőszáma,
- azon izomcsoportok erejét, amelyeket a mindennapi tevékenységünk során a leggyakrabban használunk, és amelyek gyengesége pl. a tartási rendellenességek leggyakoribb okozói.
- Kiegészítő mérésként módszert kínál:
 - ❖ Optimális testtömeget, illetve az attól való eltérés mértékének meghatározásához,
 - ❖ Bemutatja az aerob állóképesség területén elért teljesítmény és a próba megkezdése előtt és elvégzése után mért pulzusértékek értelmezését.

Általános vizsgálati szempontok

- A vizsgálatot életkorra és nemre való tekintet nélkül minden olyan egészséges tanuló elvégezheti, aki az iskolai testnevelés alól nem kap teljes felmentést.
- A könnyített- és a gyógy-testnevelésre utalt tanulók általános izomerejének minősítése csak – szakorvosi véleményezés alapján – az orvos által nem tiltott motorikus próbákban elért teljesítmény alapján végezhetjük el.
- A vizsgálat megkezdése előtt a próbázónak tisztában kell lenni a vizsgálat céljával, gyakorlati hasznosságával és az elvégzendő feladatokkal.
- A vizsgálati módszert az erre a célra elkészített mérési útmutató alapján kell elvégezni.
- Az általános fizikai teherbíró-képesség pontértékeinek meghatározása a táblázatok alapján történik.
 1. A motorikus próbákat sportöltözetben, jól szellőző nagy teremben, tornateremben, illetve szabadterén célszerű elvégezni.
 2. Minden motorikus próba elvégzését általános és speciális bemelegítés előzze meg.
 3. A motorikus próbák elvégzését az izomerő mérésére alkalmazott próbákkal kell elvégezni.

b)Az iskolánkban alkalmazott vizsgálati módszer az általános fizikai teherbíró képesség műszerek nélküli méréséhez

Mini Hungarofit

(1+4 motorikus próbában elért teljesítmény alapján)

1. **HELYBŐL TÁVOLUGRÁS (cm):** Az alsó végtag dinamikus erejének mérése.

Kiinduló helyzet: a tanuló az elugró vonal mögé áll úgy, hogy a cipője orrával a vonalat nem érinti.

Feladat: térdhajlítás – ezzel egy időben páros karlendítés hátra, hátsó rézsútos mélytartásba, előzetes lendületszerzés, - majd erőteljes páros lábú elrugaskodás és elugrás előre.

Érkezés: az utolsó nyom és az elugró vonal közötti távolságot mérjük cm-ben. Három kísérletből a legjobbat értékeljük.

2. **HASONFEKVÉSBŐL, TÖRZSEMELÉS FOLYAMOTOSAN (4 perc/db):**

A hátizmok dinamikus erő-állóképességének mérése.

Kiinduló helyzet: a tanuló hason fekszik úgy, hogy a homlokával megérinti a homlokával megérinti a talajt és mindkét karja laza tarkótartás helyzetében van. A lábakat nem kell leszorítani.

- Feladat: 1. ütem törzsemelést végez
2. ütem összeérinti a könyökét az álla alatt
3. ütemre visszanyit oldalsó középtartásba
4. ütem törzsét leengedve visszafekszik a földre.

Értékelés: a szünet nélküli szabályosan végrehajtott ismétlések száma.

3. **HANYATTFEKVÉSBŐL FELÜLÉS FOLYAMOTOSAN (4 perc/db)**

A hasizmok erő-állóképességének mérése.

Kiinduló helyzet: a tanuló torna szőnyegen a hátán fekszik és mindkét térdét 90 fokos szögben behajlítja, talpa a talajon. Laza tarkótartás előre néző könyökkel.

Feladat: a tanuló felül, könyökével megérinti azonos oldalon a combokat. Hanyatt fekvés és újabb felülés következik folyamatosan. A lábakat nem kell leszorítani!

Értékelés: a szünet nélküli szabályosan végrehajtott felülések száma.

4. **FEKVŐTÁMASZBAN KARHAJLÍTÁS FOLYAMOTOSAN KIFÁRADÁSIG (db)**

A vállövi és karizmok dinamikus erő-állóképességének mérése.

Kiinduló helyzet: mellső fekvőtámasz (tenyerek vállszélességben előre néző ujjakkal, egyenes törzs, nyak a gerinc meghosszabbításában, nyújtott térd, merőleges kar)

Feladat: a tanuló mellső fekvőtámaszból indítva karhajlítást- és nyújtást végez. A törzs feszes, egyenes tartását a karnyújtás- és karhajlítás ideje alatt is meg kell tartani, a fej nem lóghat. A karhajlítás addig történik, amíg a felkar vízszintes helyzetbe nem kerül.

Értékelés: a szünet nélküli szabályosan végrehajtott ismétlések száma

5. **COOPER-TESTT FUTÁSSAL (12 perc/m)**

Az aerob állóképesség mérése.

Feladat: minden tanuló a tőle telhető legnagyobb intenzitással fusson, - kocogjon 12 percig közel azonos sebességgel úgy, hogy futás közben ne alakuljon ki tartósan oxigénhiány.

Értékelés: a megtett táv méterekben.

c)Értékelési rendszer

A vizsgálati módszerhez tartozó megbízható értékelési és minősítési rendszer, nagyszámú mérési eredményen alapul.

Az elérhető maximális pontérték: 140 pont

- I. Aerob állóképességé maximálisan: 77 pont
II. Izomerő-állóképesség maximálisan: 63 pont.

A MINI Hungarofit tesztrendszer legfőbb értékelési formái

Szóbeli és írásbeli értékelés testnevelési órán, sport-foglalkozáson, edzésen:

1. Értékelés pontértékelés formájában
2. Értékelés mennyiségi mutatókkal
3. Értékelés érdemjegyekkel

4. Az értékelési formák kombinációja

Az értékelő táblázatok a helyi tanterv tantárgyankénti részében találhatóak.

A minősítési rendszer kategóriái:

0 - 20,5 pont	IGEN GYENGE
21- 40,5 pont	GYENGE
41- 60,5 pont	KIFOGÁSOLHATÓ
61- 80,5 pont	KÖZEPES
81- 100,5 pont	JÓ
101- 120,5 pont	KIVÁLÓ
121- 140,0 pont	EXTRA

Hogyan értelmezzük az egyes minősítő kategóriákat?

IGEN GYENGE

Gyenge fizikai állapota miatt, a mindennapi tevékenységének maradéktalan elvégzése, legtöbb esetben olyan fizikai-szellemi megterhelést jelent, hogy rendszeresen fáradtnak, kimerültnek érzi magát. Figyelem terjedelmének, tartósságának növeléséhez, közérzetének – átmeneti – javításához igen gyakran különféle élnkítő szerek, esetenként gyógyszerek fogyasztására van szükség. Hajlamos a gyakori meg betegedésre. Immunrendszerét a kisebb fertőzések, könnyebb megbetegedések leküzdése is már igen gyakran komoly feladat elé állítják.

GYENGE

Az egéznapi tevékenységétől még gyakran fárad el annyira, hogy nem tudja kipihenni magát egyik napról a másikra, ezért estére sokszor fáradtnak, levertnek, kimerültnek, rosszkedvűnek érzi magát.

KIFOGÁSOLHATÓ

A rendszeres mindennapi tevékenységétől ugyan már ritkán fárad el, de a váratlan többletmunka még erősen igénybe veszi.

KÖZEPES

Eléri azt a szintet, amely elegendő ahhoz, hogy az egészséges létezése stabil maradjon, azaz tartósan kiegyensúlyozottan, jó közérzettel élhessen. Rendszeres, heti 2-3 óra testedzéssel a továbbiakban törekedjen arra, hogy a későbbi élete folyamán is egészsége megőrzése érdekében legalább ezt a szintet megtartsa.

JÓ

Ezt a szintet általában azoknak sikerül elérni, akik valamilyen sportágban alacsonyabb szintű szakosztályban, illetve amatőr szinten rendszeresen edzenek, versenyeznek. Ha valaki arra az elhatározásra jut, hogy élsportoló szeretne lenni, legjobb, ha minél előbb hozzákezd az alapvető kondicionális képességeinek magasabb szintre fejlesztéséhez.

KIVÁLÓ

Aki ezt a szintet eléri már joggal reménykedhet abban, hogy speciálisan is olyan jól terhelhető fizikailag, hogy néhány sportágban már akár élsportoló is lehet.

EXTRA

Ha valaki ezt a szintet eléri és megtartja, akkor az általános fizikai teherbíró-képessége területén elérte azt a szintet, hogy fizikailag kiválóan terhelhető. Az eddigi vizsgálataink szerint, ez egyben azt is jelenti, hogy alkalmassá vált szinte valamennyi sportágban olyan rendszeres, magas szintű sportági specifikus edzés elvégzésére, hogy nemzetközi szinten is

csúcsteljesítményt érjen el. Élsportholónak 19 év felett is az egész sportpályafutásuk alatt folyamatos odafigyeléssel arra kell törekedni, hogy az általános fizikai teherbíró-képesség szintjét a sportághoz szükséges „nemkívántság” szintjén tartásák.

Az általános fizikai teherbíró-képesség fejlettsége akkor tekinthető kiegyensúlyozottnak/harmonikusnak, ha a próbázó a vizsgálat során elért összes pontszámának legalább a felét az aerob állóképesség mérésére alkalmazott próbában szerzi meg.

5.12. Kötelező felszereltség teljesülése intézményünkben

a.) Tanteremk bútorzata

- Tanulói asztalok, padok, székel – tanuló létszámnak megfelelően
- Nevelői asztal, szék – tantermenként 1
- Eszköztároló szekrény – tantermenként 1 beépített szekrény
- Tábla - tantermenként 1
- Szeméttároló – tantermenként 1
- Fűggöny, sötétítő – ablakonként megfelelő méretben
- Interaktív táblák – 10 db tanterem, 1 db könyvtárterem

b.) Szaktanteremk

Természettudományi

- Méregszekrény 1 db
- Eszköz és vegyszerszekrény – 1 db
- Mosogatók
- Vegyszerálló mosogató

Ének-rajz – művészeti nevelés

- Rajzasztal – tanulónként 1 db
- Tárgyasztal – tantermenként
- Vízcsap – tantermenként 1 db
- Pianínó – 1 db
- Tároló szekrények – 2 db

Idegen nyelvi tanterem

- Számítógép

Számítástechnikai szaktanterem

- Számítógépek – 18db

Tornaterem

- Kosárlabda palánk – 2db
- Mászókötél – 6db
- Tornaszőnyeg – 15db
- Bordásfal – 18db

- Zsámoly – 6 db
- Ugrózsámoly
- Ugrókötel
- Medicinlabda
- Foci
- Kosárlabda
- Röplabda
- Stopper

Könyvtár

- Tanulói asztal, szék – Egy osztály egyidejű foglalkoztatásához megfelelő mennyiség
- Könyvtári asztal, szék – 1 db
- Szekrény, tároló, szabad polcok könyvtári dokumentum elhelyezéséhez
- Létra – 1 db
- Számítógép-4db, nyomtató – 1 db
-

Technika terem

- Tanulói munkaasztal állítható magasságú – 10 db
- támla nélküli szék – 30 db

A tanári szobákban 7 db számítógép található. Az iskolavezetés és az adminisztráció munkáját 8 db számítógép, 7 db nyomtató, 1 db fax készülék és 2 db fénymásoló segíti.

c.)További eszközök:

- 1 db videokamera
- 1 db fényképezőgép
- 10 db projektor

Az intézmény összes asztali számítógépe hálózatba van kötve és állandó Internet kapcsolattal rendelkezik.

A rendszergazda feladatokat saját alkalmazottaink végzik.

Az alábbi értékek erősödését várjuk a digitális kompetencia fejlesztésével:

- „Az egész életen át tartó tanulás” készségének kialakítása,
- Nyitott, kommunikációra képes egyéniségek formálása,
- Problémamegoldó személyiségfejlesztés,
- Piacképes, minőségi tudás biztosítása,
- Esélyegyenlőség biztosítása a hátrányos helyzetű tanulók és a sajátos nevelési igényű tanulók érdekében.

d.)Számítástechnika alkalmazása az intézményi adminisztrációban

- Tanerő, munkavállalók személyi anyagai,
- A tanulók tanulói jogviszonya,
- Az étkeztetés, mint kötelező feladatellátás,
- Statisztikai adatok nyomon követése,
- Intézményi leltár,
- Költségvetés, gazdálkodás

VI. KIEGÉSZÍTŐ FEJEZETEK

6.1. Egészségnevelési program

TÖRVÉNYI HÁTTER, SZABÁLYOZÓK

Az 1993. évi LXXIX többször módosított törvény – A közoktatásról, 48.§ (3)
A 28/2000. (IX. 21.) OM rendelet, Pedagógiai Program, SZMSZ, IMIP

HELYZETLELMZÉS, HELYZETKÉP

Intézményünk rendelkezik az egészséges életmódhoz szükséges tárgyi létesítményi és személyi feltételekkel. Impozáns épületünk, sportudvarunk és játszóudvarunk van. Az épületen belül csoportszobák, osztályok, tornaterem, konditerem, orvosi rendelő, betegszoba, ebédlő, szaktantermek ill. hálószobák biztosítják az egészséges életvitelhez való feltételeket. A nevelőtestület tagjai fontosnak tartják az egészségnevelést, minden tanár törekszik a tanulók testi s lelki egészségének megőrzése, fejlesztése. Az iskolába rendszeresen jár az iskolaorvos és védőnő. Osztályvizsgálatokat, korcsoportos kötelező oltásokat, szűréseket, ambuláns rendeléseket, egészségügyi felvilágosító előadásokat tartanak a megfelelő korcsoportok részére. Az osztályfőnök pedagógusok esetenként szűrővizsgálatra viszik a gyerekeket. A napközis nevelők az orvosi szobában ügyeletet tartanak, a beteg gyerekeket ellátják.

AZ EGÉSZSÉG FOGALMA

Az egészség legfontosabb értékünk, mely nem csupán a betegség hiányát jelenti, hanem a teljes fizikai, mentális, szociális jóllétet. Az egészség - az Egészségügyi Világszervezet (WHO) mai meghatározása szerint - nem egy statikus állapot, hanem állandó mozgásban, változásban lévő kiegyenlítődésre törekvő folyamat, amely a szervezeten belüli összhangban, illetve az egyén és természeti-, társadalmi környezete közötti dinamikus egyensúlyban nyilvánul meg. Ez az egyensúlyra törekvő folyamat az egyén aktív, cselekvő tevékenységének eredménye.

AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

Az egészségfejlesztés fő célja, hogy képessé tegye az embereket arra, hogy egyre növekvő kontrollt szerezzenek saját egészségük felett, többet törődjenek az egészségükkel, és mindehhez rendelkezzenek a szükséges információkkal és lehetőségekkel.

A népesség egészségesebbé tétele érdekében az Egészségügyi Minisztérium kidolgozta a Kormányprogramban is szereplő az Egészségfejlesztési Program alapjául szolgáló Nemzeti Egészségfejlesztési Stratégiáját. A magyar hosszú távú egészségpolitika célkitűzése nem más, mint a népesség életminőségében, megbetegedési és halálozási viszonyaiban érvényesülő kedvezőtlen, romló tendenciák fékezése, megállítása, a hosszú távú javulás feltételeinek fokozatos megteremtése.

Érdemesnek látjuk kiemelni, hogy: „Az egészség a nemzetgazdaság fejlődésének szükséges feltétele, ezért nem kizárólag az emberek egyéni tulajdonának tekinthető, hanem nemzeti kincsnek, tehát erőforrásnak.”

Az intézmény feladata:

- Minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését.
- Adjon ismereteket a betegségek, balesetek, sérülések elkerülésére, az egészség megőrzésére.
- Személyi, tárgyi környezetével segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyermekek, ifjak egészségi állapotát javítják.
- Az egészséges életmódra nevelés feladata, hogy neveljen az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékékként való tiszteletére.
- Meg kell tanítani a gyerekeket arra, hogy önálló felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani.
- Fejleszteni kell a tanulók elfogadó és segítőkész magatartását a beteg, sérült és fogyatékos embertársaik iránt.
- Az egészségnevelés feladata, hogy a gyerekeket – különösen a serdülőket – a káros függőséghez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, rossz táplálkozás) kialakulásánál megelőzésére nevelje.
- Foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel.
- Fordítson figyelmet a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre.

AZ INTÉZMÉNY SZEREPE ÉS LEHETŐSÉGEI

Az egészségfejlesztés egyik legfontosabb színtere az óvoda, az iskola, de a közvélemény, valamint a tömegtájékoztatási eszközök is elvárják, hogy az iskola vállaljon főszerepet az egészség-nevelésben. Ennek többféle oka van, szakmai szempontból azonban mindenképpen léteznek különböző elvi megfontolások, melyek az iskolákat elsődleges fontosságúvá teszik az egészségvédelmi munkában. Ezen elvi megfontolások a következőkben foglalhatók össze.

Minden korosztály hosszú éveken át, látogatja az iskolákat. Az iskolák (legfőképpen az alapfokú iskolák) tanulói személyiségfejlődésük, az értékek elsajátítása szempontjából még olyan fejlődési periódusban vannak, amelynek során érdemi hatást lehet elérni a későbbi életideálok, preferenciák kialakításában. Az iskola gyerekekre gyakorolt hatása többretegű, komplex kommunikációs üzenetként fogható fel.

Egyrészt létezik egy nyíltan megfogalmazott tananyag, másrészt ezzel összefüggésben vagy ettől függetlenül, illetve ezt gyengítő módon hat az ún. „rejtett tanterv”, mely az iskolai mindennapok hozadéka, s melyben az iskola tárgyi környezete, az emberi viszonylatok minősége egyaránt tükröződik. Az iskola, mint társadalmi intézmény nem szociális vákuumban, hanem más társadalmi intézményekkel és szervekkel állandó kölcsönhatásban létezik. Így például egy egészségfejlesztési programhoz való csatlakozás hatást gyakorol az iskolának a szűkebb és tágabb környezetével való viszonyára, a környezet viselkedésére.

Mindezeket figyelembe véve az iskola és az óvoda, melyek a másodlagos szocializáció intézményei, olyan keretet adhatnak, amelyek között mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és gyakorlására.

Tehát, az intézmény szerepe:

- Az egészség megvédésére, megedzésére, visszaszerzésére vonatkozó közérthető, de tudományos ismeretek átadása, az egészségvédő lehetőségek sokoldalú bemutatása.
- Megtanítani, hogy alapvető értékünk az élet és az egészség. Ezek megóvására magatartási alternatívákat ajánljon, tanítson, megfelelő egészségvédő magatartásra, gyakorlással, segítséssel, példamutatással.
- Motiválja, ösztönözze a tanulókat az egészségvédő magatartás szabályainak megtartására, közös véleményformálással, támogató tanácsadással is!
- Segítse mind az egészségeseket, mind a betegeket az egészségvédő öntevékenységben, az egészséges életmód kialakításában, a döntési alternatívák kidolgozásában és a helyes döntések megvalósításában.
- Az óvodai, iskolai, diákotthoni, napközis környezet, mint élettér is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést. Ebben a pedagógusok életvitelének is, jelentős szerepe van.

AZ ISKOLAI EGÉSZSÉGNEVELÉS FŐBB SZÍNTEREI

1. Tanórák

A tanórákon hozzárendeljük az adott témához a megfelelő egészségvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy mely témát hogyan dolgozzuk fel.

- Osztályfőnöki órák
A 28/2000. (IX. 21.) OM rendelet szerint „Az iskola helyi tantervébe – az osztályfőnöki nevelő és oktató munkához kapcsolódva – be kell építeni az egészséges életre nevelést, illetve egészségvédelmet szolgáló tananyagot. Az osztályfőnöki órák egészségfejlesztési tartalmának tanítását az OM által javasoltak alapján végezzük. (IMIP – Gyermek- és Ifjúságvédelem). A tananyag feldolgozása során az ún. részvételen alapuló oktatási technikák minél szélesebb körű alkalmazását tartjuk szerencsésnek, hiszen ezek révén alakulhat ki a saját élmény, fejlődhetnek az életvezetés, a testi-lelki jólét szempontjából valóban fontos készségek és jártasságok (kommunikációs készségek, kooperációs technikák, projektmunka, csoportmunka stb.)
- Tanórai keretekhez: tantárgyakba építve: természetismeret, biológia, művészetek, testnevelés, egészségtan.

2. Tanórán kívüli lehetőségek

- A sportkörök megszervezésével intézményünk biztosítja a testmozgás lehetőségét minden diák számára
- tanulmányi kirándulások
- „Škola v prírode” tábor, erdei iskola
- sportnap
- táborok: sítábor, életmód tábor

- szakkörök: pl. elsősegélynyújtó, egészségnevelési, modern tánc
- versenyek: sport, egészségügyi
- kerékpártúrák, gyalogtúrák
- olimpiai ötprobán és más sporteseményeken való részvétel
- kapcsolattartás külső segítő partnerekkel: fogyasztóvédelem
- sportnap: gyerekek – szülők – nevelők együtt
- előadások

Ajánlott módszerek

- interjúk, felmérések készítése az iskola közvetlen partnerei és az egészség viszonyáról,
- serdülőkori önismereti csoport-foglalkozások,
- kortárssegítők képzése,
- problémamegoldó gyakorlatok, értékeléssel,
- szituációs játékok,
- részvétel a helyi egészségvédelmi programokon,
- sport, kirándulás, egészségnap(ok) rendszeres szervezése,
- az iskolai egészségügyi szolgálat tevékenységének elősegítése,
- érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony kommunikáció elsajátítása),
- környezetvédelmi tevékenységek kialakítása (madárvédelem, faültetés),
- a szabadidő hasznos, értelmes eltöltésére irányuló programok szervezése

MINŐSÉGFEJLESZTÉS

Az egészségnevelés munkájának mérése, értékelése több szempontból eltér az iskola más területén alkalmazhatóktól. Ennek oka, hogy az egészségnevelés a szakmai ismeretek mellett, a többi tantárgyhoz képest, markánsan közvetít egy viselkedési módot és értékrendet az emberek világában. A mérés, értékelést az iskola IMIP szabályozza az ÖMIP-re épülve.

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS TÉMAKÖRÖK MEGHATÁROZÁSÁNAK SZEMPONTJAI

A képességek fejlődését és a követelmények elérését a pedagógiai tevékenység, valamint a tanulók életkori és egyéni sajátosságai egymással kölcsönhatásban befolyásolják. Az életkori sajátosságok az azonos korcsoportba tartozó gyermekek és ifjak közös jellemzői.

Az iskolakezdéstől a prepubertásig (6-12. év)

A kisiskoláskor az énefejlődés fontos szakasza. Ekkor alakul ki a gyermek önmagával kapcsolatos alap beállítottsága. A szülő, a tanító tekintélyt jelent számára, ezért a tanító személyisége, véleménye az énkép kialakulásának, az önértékelésnek meghatározó jelentőségű eleme. Az alapfokú nevelésalapozó jellegű, a családi és az óvodai nevelés eredményeire épül. A családdal való együttműködésre törekedve szervezi a gyermekek egészséges testi, lelki és szellemi fejlesztésének feltételrendszerét.

A 6-10 éves gyermek érzelmileg kiegyensúlyozott, öröme fogékony, érdeklődő, kapcsolataiban nyitott, aktív és tetterre kész, feladat- és szabálytudat jellemzi. Mozgásigénye nagy, játékszükséglete nem csökken. Ez a mozgásügyesség fejlődésének

szenzitív időszaka. A játékban, a tanulásban és a munkába eredményre, valaminek a létrehozására törekszik. Legtöbbször meg akar felelni a felnőttek elvárásainak, ennek érdekében komoly erő-feszítésekre képes. Erkölcsi ítéletalkotásában a szülő és a tanító véleménye az irányadó. Az eseményeket jónak vagy rossznak látja. A tettek indítékával kevésbé számol.

A kisiskolás világtétele reális. Érdeklődését az őt közvetlenül körülvevő valóság köti le (az objektív érdeklődés korszaka). Kíváncsi, szeretné megismerni az oksági kapcsolatokat, összefüggéseket. A 9-10 éves időszakot a második „miért korszak”-nak tekinthetjük. A gyermekek közlési vágya erős, sokat és szívesen beszélnek. Fontos, hogy legyen alkalmuk élményeikről beszámolni.

A 6-8 éves gyermek figyelmét 10-15 percig képes a feladatra összpontosítani, játékos helyzetben ez az időtartam növekszik. A megismerésben, a motivációban az érzelmek központi szerepet töltenek be. Az iskolába lépést követően folyamatosan növekvő mértékben előtérbe kerülnek a szándékos folyamatok. A globális észlelést differenciáltabb látásmód váltja fel. A 6-7 éves gyermek rendelkezik az írás, olvasás, számolás elsajátításához szükséges analízis és szintézis képességével.

Emlékezete elsősorban cselekvéses tapasztalataihoz, élményeihez kötődik. Legkönnyebben konkrét tartalmakat, szemléletes jelenségeket képes felidézni. Gondolkodása közvetlen érzéki tapasztalatokhoz, gyakorlati cselekvésekhez kötődik. Az időszak első éveiben együtt van jelen a tárgyi-cselekvéses és a szemléletes-képi gondolkodás. Kezdetben a logikai műveletek érzéki benyomásokhoz kapcsolódnak, a gyermek belső képet alkot. Ez a konkrét műveletek kora. Az észlelt jelenség lényegének kiemelésében ebbe a korban a gyermekek még nem önállóak. A relációk megértése konkrét fogalmi szinten valósul meg. Az életkori szakasz végén kezdődik meg a gondolkodás elvonottá válása. 10-12 éves korra kialakulnak a gondolkodás absztrakt kategóriái (fogalmak, ítéletek, következtetések). Létrejön az elvont térfogalom, a történelmi időszemlélet. Kíváncsi ugyanakkor, hogy a gyermek az időszak egészében találkozzon az értelmes, összefüggésekre épülő tanulás eljárásaival.

A prepubertásban (9-12 év) szélesednek a gyermekek társas társadalmi tapasztalatai. Figyelmük mindinkább a társak felé fordul. Rendkívül fontossá válik számukra a kortárs csoporthoz tartozás. Ez a csoportalakítás időszaka. Az e korban tapasztalható sajátos feszültség a kamaszkor előhírnöke. Fokozódik a szexuális kíváncsiság. A lányokra érzelmi-hangulati labilitás, ingerlékenység, a fiúkra „vagánykodás”, agresszivitás lehet jellemző. Kialakul az egyéni érdeklődési irány. Nő az önállóság igénye, megindul a szülőkről, felnőttekről történő érzelmi leválás.

A serdülőkor (12-16.év)

Az időszak a biológiai és pszichológiai serdülés időszaka. Kialakulnak a férfi és női nemi szerepek. Ez a kondicionáló motorikus képességek fejlesztésének meghatározó szakasza. A kamasz emberismereti képessége és önismereti érzékenysége ugrásszerűen megnövekszik. Már a korszak első éveiben erős az igénye az önmegismerésre. Meg akarja ismerni képességeit, lehetőségeit, cselekvéseinek motívumait, szeretné elérni, átlépni ezek határait.

Kialakul az autonóm, a felnőttektől hangsúlyosan függetlenedő erkölcsi felfogás, az önálló véleményalkotás törekvésével függ össze a készen kapott nézetek bírálata, a kételkedés, a bizonyítás iránti elvárás. A kamaszok gyors és lényeglátó megfigyelők, néha

azonban hajlanak a felületességre, a túlzott általánosításra. Emlékezetük megbízhatóbb és tartósabb lesz. A serdülő gondolkodása az ún. formális gondolkodás szintjére jut el. Képes elvonatkoztatni a jelenségek konkrét tulajdonságaitól, Ebben a korban már lehetőség nyílik az absztrakt-logikai gondolkodásra, az elvont fogalmakkal, feltevésekkel, lehetséges ítéletekkel végzett műveletekre. A fogalmak nagyrészt absztrakt-logikai szintűek, a fogalmi jegyek is elvontak. A fogalmak elsajátítása az elvont ítéletek szintén végzett gondolkodási műveletekkel történik. Az új fogalmak elhelyezése a fogalmi rendszerben, a meghatározások tartalma, a felosztások logikai szempontja elvont jegyek alapján is lehetséges. A törvényszerűségek már elvont és szükségszerű kapcsolatokat kifejező ítéletek.

A serdülő a jelenségeket két vagy több viszonyítási rendszerben is el tudja képzelni, és ezek alapján következtet. Képes lehetséges (és nem valóságos) problémákból kiindulva megoldási hipotéziseket felállítani. A problémák megoldásában a lehetőségek módszeres kipróbálásával, a kombinációk alkalmazásával él. Eljut az elvont műveletek végzéséig. Mindez azonban nem jelenti, hogy a 12-14 évesek gondolkodása tisztán elvont szinten mozog. Egyaránt képesek konkrét és absztrakt jellegű feladatmegoldásra, amelyben a konkrét és az elvont szintet össze tudják kapcsolni.

A serdülők gondolkodását az érzelmi, motivációs tényezők jelentősen befolyásolják. A nevelési légkör és a személyiségjellemzők jelentősen befolyásolják, fontos szerepet kapnak a kreativitás és a megszokottól eltérő (divergens) gondolkodás fejlesztésében. A fantázia alakulását ebben a korban az absztrakt-logikai gondolkodás befolyásolja. Ez az ábrándozások és a túlérzékenység kora. Jövőképüket a fantázia és a realitás együtt jellemzi. Az alkotó képzelet erősödése is ezeknek az éveknek a sajátja. A felnőttkori alkotótehetség a művészetek (például zene) és egyes tudományok (például matematika) terén szintén ekkor bontakozhat ki.

A kamaszokat fékezhetetlen vitakedv jellemzi. Erre mind a gondolkodás, mint az értelmi fejlődéssel kölcsönhatásban lévő társas fejlődés kedvező feltételeket teremt. A biológiai és a pszichikus fejlődés egyaránt nagy egyéni különbségekkel zajlik. Az életkori jellemzőket rendkívül széles variációs lehetőségekkel színezik az individuális sajátosságok.

EGÉSZSÉGNEVELÉS AZ OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRÁKON

5. évfolyam

Életmódok és az egészség

	Óracímek
1.	<p><i>Mi minden értendő az egészség fogalmába? Mi teszi engem egészségessé?</i></p> <p>Az óra központi témája annak megértése a gyerekekkel, hogy az emberek különbözőképpen gondolkodnak arról, hogy mit is jelent az egészség, valamint egészségesnek lenni. Az egészség nem csupán valamilyen betegség hiányát jelenti, tehát a fizikai egészséget, hanem a lelki, érzelmi kiegyensúlyozottságot, valamint szociális jóllétet is. Az órán a gyerekeknek lehetőségük nyílik arra, hogy átgondolják, mi teszi őket és általában az embereket egészségessé, mit tehetnek saját maguk az egészségükért, valamint ki segíthet abban, hogy egészségesekek maradjanak. Ajánlott órai tevékenység: Egészségpiac.</p>
2.	<p><i>Mi is az életmód?</i></p> <p>Az óra fő témája annak átgondolása a gyerekekkel, hogy mit is értünk életmód alatt. Az életmódnak többféle összetevője van, mint például az, hogy mennyit mozgunk, hogyan táplálkozunk, mennyire fontos számunkra a személyes higiénia, de az is, hogy milyenek emberi kapcsolataink, a közérzetünk, milyen az önbecsülésünk, vagy hogyan tudjuk a kockázatokat</p>

	<p>környezetünkben felismerni és elkerülni. Mindezen összetevők látszólag függetlenek egymástól, mégis minden elem alapvető és egyenrangú szerepet játszik a kiegyensúlyozott életvitel megvalósításában, mely jó egészségi állapotukkal is szorosan összefügg. Az óra során a gyerekek végiggondolhatják, hogyan is él az ő családjuk, milyen az életmódjuk, van-e különbség egyes családtagjaik életmódja között. Mindezt megoszthatják osztálytársaikkal, ami lehetőséget kínál arra, hogy felfedezzék az egyes családok közötti különbségeket és hasonlóságokat.</p>
3.	<p><i>Mitől egészséges az én életmódom?</i> Kutatások bizonyítják, hogy a jó egészségi állapot, valamint az egészséges életmód szorosan összefüggnek egymással. Rendkívül sokféle életmód létezik, melyek valójában egyénre szabottak is. Az egészséges életmód fogalmának is ilyennek kell lennie, hogy alkalmazhassuk egyéni esetekre is, valamint szükség esetén változtathassunk rajta. Az emberek társadalmi hovatartozásuk, szokásaik, vallásuk, de testi adottságaik alapján is különböző életmódokat élnek, amelyek közül mind lehet egészségesek.</p>
4.	<p><i>Életmód és táplálkozás</i> A cél, hogy rávezzük a gyerekeket arra, hogy a táplálkozás életmódunk egyik nagyon fontos összetevője, és különösen fontos az egészségünk és boldogságunk szempontjából.</p>
5.	<p><i>Az életmód és a biztonság megőrzése</i> A gyerekek ebben a korban már átfogó nézetekkel rendelkeznek a biztonságuk megőrzésével kapcsolatos kérdésekről, mindenképpen hangsúlyoznunk kell számukra, hogy biztonságérzetünk több tényezőből tevődik össze. A sokat emlegetett testi vagy fizikai biztonság mellett a lelki biztonság fontosságát is ki kell emelnünk. Meg kell tanulniuk, hogy nemcsak a testüket, hanem az érzéseiket is meg kell óvni a fenyegetettségétől és sérüléstől.</p>
6.	<p><i>Az életmód és a veszélyes anyagok</i> Rengeteg veszélyes anyag létezik a környezetünkben, itt azonban azok kerülnek az óra középpontjába, melyek összefüggésben állnak életmódunkkal: a cigaretta, az alkohol és a pszichoaktív szerek. Az óra központi témája azok az életmóddal kapcsolatos veszélyes anyagok, amelyek szerepet játszanak saját életükben vagy amelyekkel esetleg a jövőben találkozhatunk. Fontos, hogy az óra lehetőséget adjon annak áttekintésére is, hogy a gyerekek milyen társadalmi helyzetekben kerülhetnek kapcsolatba ezekkel a – legális vagy tiltott – anyagokkal, és mely helyzetekben kínálhatják meg őket velük. Tudatosítani kell a gyerekekben a veszélyes anyagokkal kapcsolatos döntéseik hatását is későbbi életükre.</p>
7.	<p><i>Az életmód és a kapcsolatok</i> Az óra legfontosabb feladata annak megértése a gyerekekkel, hogy kapcsolatrendszerükben élünk, valamint hogy saját kapcsolatrendszerünknek mi vagyunk a középpontjában. Az óra lehetőséget ad arra, hogy a tanulók áttekintsék saját kapcsolatrendszerüket, és bemutassák ezeket egymásnak. Ajánlott tevékenység: Kapcsolatháló megrajzolása</p>
8.	<p><i>Az életmód és a növekedés</i> A gyerekek életkoruk előrehaladtával rengeteg minden változik mind bennünk, mind körülöttünk. Megváltozhatnak értékeink, attitűdjeink, szokásaink, időbeosztásunk és mindezzel együtt egyszerű hétköznapiaink is. Növekedésüknek ebben a szakaszában a gyerekek életében is ugyancsak sok változás megy végbe. Egyre önállóbbakká válnak, egyre több döntést hoznak meg egyedül, mely életmódjukra is hatással van vagy lehet. Ez az óra ezekre a növekedéssel kapcsolatos változásokra próbál rávilágítani, hangsúlyozva, hogy a változás életünk természetes velejárója, melynek egyaránt vannak jó és rossz pillanatai.</p>
9.	<p><i>Az életmód és a környezet</i> Az emberek-felnőttek és gyerekek-, tehát mi magunk „alkotórészei” vagyunk a környezetnek, melyben élünk. A beszélgetés során megfogalmazhatják, mi az, amit szeretnek környezetükben, mi az, amire vágnak, mi az, amire szükségük van, és mit nem szeretnek benne. Fontos annak az áttekintése is az órán, hogy milyen kapcsolat van életmódunk, környezetünk minősége, valamint egészségünk között. Megbeszélhetik, hogy vajon maguk mit tudnának tenni környezetükért. Az óra fontos üzenetei, hogy a környezet hatással van mindennapjainkra, és minősége egészségi állapotunkat jelentősen befolyásolja, valamint mindannyian felelősséggel tartozunk környezetünk állapotáért.</p>
10.	<p><i>Hogyan befolyásolhatom az életmódomat? – Életmódjavító szerződés megkötése</i> Az óra fő témája a tudatosság szerepe az életmódot illető szokások tekintetében. Ezen az órán a gyerekeknek lehetőségük nyílik arra, hogy megkötssenek egy ún. életmódjavító szerződést, amely arra készíti őket, hogy tudatosan végiggondolják, hogy mi az, ami változtatásra szorul az életmódjukban, és mi az, aminek a megváltoztatását vállalni is tudják. A szerződésnek – bár betartását komolyan elvárjuk a gyerekektől – valójában szimbolikus jelentősége van: azt próbálja tudatosítani bennük, hogy annak elérésében, hogy egészségesebb és teljesebb életet</p>

	éljenek, nagyon fontos, hogy kritikusan tudják szemlélni cselekedeteiket, valamint tudatosan próbáljanak törekedni arra, hogy változtassanak életmódjuk egy-egy összetevőjén.
--	---

6. évfolyam

Korlátok és lehetőségek

	Óracímek
1.	<i>Amiről én döntök, és amiről nem</i> Az óra lehetőséget ad arra, hogy a gyerekek végiggondolják, hogy a velük kapcsolatos döntések területén mi változott az elmúlt időszakban, melyek azok a helyzetek vagy dolgok, amelyekben korábban nem maguk döntöttek, most már viszont igen. Az óra a felhozott példák felhasználásával lehetőséget ad a döntés fogalmának a tisztázására, annak megválaszolására, hogy minek köszönhetően változik a döntési kompetencia, valamint felhívja a figyelmet egy-egy döntéssel járó felelősségre a lehetséges következményekre.
2.	<i>Légy bátor IGEN-t mondani!</i> Az óra középpontjában a döntések meghozatalát befolyásoló tényezők áttekintése áll. Fel kell hívni a gyerekek figyelmét arra, hogy döntéseink meghozatalánál talán néha tudattalanul, de több mindent számba veszünk. Döntéseinket így sok tényező befolyásolhatja, melyek segíthetik vagy éppen megnehezíthetik a döntést. Hangsúlyozzuk a különböző külső és belső tényezők, valamint a különféle jelzések felismerésének, valamint a pillanatnyi és hosszú távú negatív következmények és előnyök mérlegelésének fontosságát.
3.	<i>Légy bátor NEM-et mondani!</i> Az óra célja különböző kommunikációs technikák elsajátítása, a kommunikációs készségek fejlesztése. Külön hangsúly helyeződik arra, hogy hogyan tudják a gyerekek felismerni a csoportnyomás jelzéseit körülöttük. Ebben a korban ez kiemelkedő fontosságú, hiszen az egészségkárosító szokások kialakulásában a csoportnyomásnak döntő szerepe lehet, az óra címe is valójában a csoportnyomásnak való ellenállást fejezi ki. A gyerekeknek ki kell fejleszteniük olyan készségeket, melyek segítik őket gondolataik, akaratuk megfelelő kifejezésében, érvényre juttatásában és a konfliktusok elkerülésében.
4.	<i>Amiről én döntök: mit eszem?</i> Az óra keretében a divat és reklám hatását vizsgáljuk az étkezéssel kapcsolatos döntéseinkre. Átgondolhatják a gyerekek, hogy mi is lehet a reklámok célja, valamint mik azok a stratégiák, melyeket a reklámozók előszeretettel használnak. A reklámok értelmezése nem könnyű feladat, ebben segíthet ez az óra (pl. a reklámok sokkal inkább egy úgynevezett „életérzést”, vagyis egyfajta életszituációt közvetítenek, mint magát a terméket). Hogyan hat a divat az étkezésünkre? Miért járunk például előszeretettel gyorséttermekbe, ahelyett, hogy nyugodt körülmények között otthon, például családjunk körében étkeznénk? Mi az, ami vonz bennünket? A témáról való beszélgetés felhívja a figyelmet a reklámok és a divat káros hatásaira. Ételválasztásunkat nemcsak egyéni ízlésünk befolyásolja, hanem léteznek különböző kényszerdiéták, melyek betartása kötelező bizonyos emberek számára jó egészségi állapotuk fenntartásához. Ilyenkor személyes döntéshozásunk korlátozott.
5.	<i>Amiről én döntök: mozgás és személyes higiéné</i> Ebben az életkorban a rendszeres testmozgás szinte mindenki számára természetes, a gyerekeknek alapvető igényük van rá. Az életkor előrehaladtával azonban a fiatalok egyre kevesebbet mozognak, amit különböző okokkal indokolnak. Az óra elsősorban arra koncentrálna, hogy megfogalmazza, mit érzünk, amikor olyan mozgást végzünk, amelyik örömet szerez, nem pedig olyat, amely speciális képességeket vagy ügyességet kíván. Beszélgethetnek a szépségideálnak való megfelelés vágya vagy a „menőként”, „jó fejként” való feltűnés és a testmozgás kapcsolatáról. Alkalmat ad arra is, hogy a személyi higiénével kapcsolatos néhány kérdéstről is beszélgessenek.
6.	<i>Amiről én döntök: veszélyes anyagok, dohányzás, alkohol- és kábítószer - fogyasztásI.</i> A két óra célja valójában kettős. Egyrészt megpróbál a gyerekekben egy általános és kiegyensúlyozott képet adni a fentebb említett anyagok természetéről és az előírásoknak megfelelő és helytelen alkalmazásukkal kapcsolatos kérdésekről, valamint megpróbálja megtanítani a gyerekeket arra, hogy azokban a helyzetekben, amelyekben valamilyen – legális vagy tiltott – anyaggal kínálják őket, megfelelő döntéseket tudjanak hozni. Az óra valójában nem ismereteket akar átadni. Sokan, annak ellenére, hogy ismerik károságát mégis fogyasztják.
7.	<i>Amiről én döntök: veszélyes anyagok II.</i>

	Az előző óra folytatása.
8.	<p><i>Amiről én döntök: környezet</i></p> <p>Az óra legfőbb feladata az egyén és a környezet közötti kölcsönhatás tudatosítása a gyerekekben. A korábbi órákon már beszélgettünk arról, hogy személyes döntéseink és választásaink milyen mértékben hatnak egészségünkre. A „környezet”-et személyes döntések és választások nem igazán tudják befolyásolni, és ez általában elriasztja a gyerekeket, valamint a hétköznapi embereket attól, hogy aktívan részt vegyenek a környezettel kapcsolatos vitákban és feladatokban. Ezért mindenképpen hangsúlyoznunk kell, hogy bár látszólag ebben a kérdésben a nem szakembereknek passzív szerepük van, és ezáltal úgy tűnik, mi vagyunk azok, akiket a környezetünk alakít, mégis mi is formáljuk vagy formálhatjuk közvetlen környezetünket. Valójában egyfajta kölcsönhatásról van szó, amelyben mindenki vállalhat aktív szerepet, mindenki tehet valamit azért, hogy javítson környezet állapotán. Az óra ugyancsak lehetőséget ad arra, hogy beszélgessenek olyan környezeti problémákról is, amelyek világszerte aggodalomra adnak okot.</p>
9.	<p><i>Ezek a döntések, de HOGYAN?</i></p> <p>Életünk során döntések sokaságával kell szembenéznünk, melyek hol kisebb súlyúak, hol nagyon komolyan és későbbi életünkre hatással lehetnek. De hogyan hozzuk meg döntéseinket? Milyen lépésekből áll egy döntésmeghozatal? Az óra központi témája a különféle döntési technikák megismertetése a gyerekekkel.</p> <p>Különböző emberek különböző helyzetekben eltérő döntéseket hozhatnak. A döntéshozás során azonban ideális esetben megvizsgáljuk a különböző lehetőségek jó és rossz oldalait, racionálisan mérlegeljük az előnyöket és hátrányokat. Tudatosítani kell a gyerekekben, hogy érzelmeink is gyakran befolyásolják döntéseinket, így gyakran a racionalitás ellenére is cselekszünk.</p>
10.	<p><i>Mai döntések – holnapi következmények</i></p> <p>Ez az óra megpróbál rávilágítani az önvizsgálat szerepére későbbi döntéseink meghozatalában. A hangsúly itt arra tevődik át, hogy fontos-e felülvizsgálni korábbi döntéseinket, hasznos lehet-e az számunkra, tanulhatunk-e belőle valamit. Itt az egyes döntéseinkkel kapcsolatos felelősség kérdéseiről, valamint a döntéshozatal lehetséges következményei felmérésének fontosságáról is szólni kell.</p>

7. évfolyam

Korlátok és lehetőségek

	Óracímek
1.	<p><i>Változások kora – Hogyan nézük ki?</i></p> <p>Ezen életszakaszt hívhatjuk a változások korának: a gyerekek rövid idő alatt egy sor alapvető testi, érzelmi és társas kapcsolati változáson mennek keresztül, mely gyakran elégedetlenséget szül önmagukkal szemben. Az óra ezekre a változásokra világít rá azáltal, hogy megpróbálja kideríteni, mennyit tudnak és értenek meg a gyerekek a növekedéssel járó testi változásokról. Fontos az érzelmekre összpontosítani, mivel sok fiatalban olyan új, erőteljes érzelmek támadnak változó testükkel kapcsolatban.</p>
2.	<p><i>Változások kora – Hogyan érzem magam?</i></p> <p>Tulajdonságok, társas kompetenciák: Mi befolyásolja a jólétüket?</p> <p>Ez az óra az előző folytatásának tekinthető. A gyerekek a pedagógus segítségével azt vizsgálják, hogy miként tudják felismerni a jólétüket befolyásoló tényezőket. Melyek azok a társas és egyéb helyzetek, amelyekben maradéktalanul jól érzik magukat és melyek azok, amelyekben nem. Választ keresnek arra a kérdésre, hogy milyen megoldásokat keresnek a jó közérzet előidézése során. Szerep- és szituációs játékok segítségével egyrészt az ilyen helyzetek sajátosságait vizsgálják, másrészt pedig kísérletet tesznek saját érzéseik megnevezésére, leírására.</p>
3.	<p><i>Hogyan látom családomat? Hogyan látnak ők engem?</i></p> <p>Családi mindennapok. Családi elvárások – egyéni törekvések (konfliktusok, megoldások, szabályok, örömök).</p> <p>A család még ebben az életkori csoportban is kiemelkedő fontosságú. A 13 év körüli gyerekek egészen másként látják önmagukat, mint családtagjaik őket. Ez a körülmény nem kevés feszültség és összeütközés forrása. Ezt a jelenséget kell az óra során konkrét családi mindennapokból kölcsönzött példákon keresztül megvitatni a gyerekekkel annak érdekében, hogy az ő mindennapi feszültségeiket lehessen csökkenteni. Ezek a feszültségek ugyanis</p>

	gyakran vezetnek valamilyen egészséget veszélyeztető magatartásforma kipróbálásához.
4.	<i>Hogyan látom barátaimat? Hogyan látnak ők engem?</i> A kortárskapcsolatok ebben az életkorban mindennél nagyobb jelentőséggel bírnak a gyerekek életében. Életük egyik meghatározó motívuma, hogy miként tudnák megelégni önmagukat, identitásukat. A társas élet egyik központi motívuma, hogy milyen irányzathoz tartoznak. Az irányzathoz tartozás meghatározza öltözködésüket, zenei ízlésüket. Ennek mentén szerveződnek, illetőleg szilárdulnak meg a barátságok.
5.	<i>Változások a kapcsolataimban: Barátok és ellenségek</i> Ez az óra az előző folytatása. A kérdés, mi a különbség ma a társválasztásban, mint két évvel ezelőtt. Az időperspektíva bevezetése lehetővé teszi, hogy az aktuálisan alkalmazott kritériumok megfogalmazódhassanak. Fontos, hogy az adott közösségen (osztályon) belüli átrendeződések, melyek a társas alakzatban beálltak, ne sértsenek semmilyen személyes érzékenységet.
6.	<i>Változások a kapcsolataimban: Barátság vagy szerelem?</i> A 7. osztályban már szerelmek szövődnek, sok esetben persze nem az osztálytársak között, melyek begyűrűznek az osztályba. Ezekről a fontos kérdésekről kötetlen formában, a szerep- és szituációs játék lehetőségeinek a segítségével érdemes beszélgetni. Szépirodalmi mű is képezheti ennek a beszélgetésnek az alapját. Fontos lenne, ha szó kerülne a szerelem testi vonatkozásairól is, hiszen ez amúgy is a gyerekek mindennapi fantáziálásának fontos részét képezi.
7.	<i>Kihívás vagy szenvedély: veszélyes anyagok</i> A gyerekek már tudják, hogy vannak legális és tiltott veszélyes anyagok, azt is tudják, hogy azok milyen szempontból jelentenek veszélyt saját életükre. Fontos lenne, hogy a gyerekek kimondják saját aggályait például az illegális anyagok használatával kapcsolatban, vagy esetleg beszámoljanak saját létező és az esetek túlnyomó többségében rémületet vagy csalódást keltő tapasztalataikról.
8.	<i>A veszélyes anyagok és a kapcsolatok</i> A veszélyes anyagok használata általában a kortárs csoport nyomására kezdődik el: olyan „snassz” nem kérni a cigiből, nem inni a sörből, s bizony gyakran nehéz kilógni a társaságból. Az órán annak megbeszélésére szükséges sort keríteni, hogy miért nehéz elütni a többségtől, mi kell ahhoz, hogy megbecsülésre tegyünk szert a kortárs csoportban. Miképpen lehet a társkapcsolati nyereségeket úgy maximalizálni, hogy egyéni életünk esélyeit ne veszélyeztessük.
9.	<i>Biztonság a változásokban</i> Tovább folytatódik a testi-lelki kapcsolati átrendeződés. Nézzük meg, hogy mit okoznak ezek a változások! Az egyéni tapasztalatok számbavétele révén láthatóvá válik, hogy segítségre van szükség ahhoz, hogy ismét megtaláljunk egy törekeny egyensúlyt. Mi és ki segíthet az új egyensúly kialakításában?
10.	<i>Előrettekintés/visszatekintés</i> Ez az óra az előző szerves folytatása. Folytassuk a leltár készítést, és nézzük meg milyen további változásokra számíthatunk!

8. évfolyam

Korlátok és lehetőségek

	Óracímek
1.	<i>Környezetünk védelme – az egyéni felelősség kérdései</i> A környezetvédelemre legtöbbször úgy tekintünk, mint egy hatáskörünkön kívüli feladatra. Fontos tudatosítani a gyerekekben, hogy már ebben a korban is lehet tennivalójuk ezen a területen. Különböző döntéseink, választásaink, melyekre a reklámok igencsak hatással vannak, ugyancsak befolyásolhatják környezetünket. Tudatosítani kell a gyerekekben, hogy minden cselekedetük hatással van a környezetükre, és még ha csekély mértékben is, de kutatások, együttműködések, demokratikus eljárások és főként egyéni akciók révén pozitív hatással lehetnek környezetük alakulására. Bátorítani kell őket, hogy vegyék észre, értékeljék és tegyenek valamit környezetük javítása érdekében.
2.	<i>Gondolkozz globálisan – cselekedj lokálisan</i> A környezettel foglalkozó órák keretén belül a gyerekek mindenképpen személyes élményt szerezzenek arról, hogy ők maguk is tehetnek valamit közvetlen környezetükért, szépíthetnek, javíthatnak rajta. A legjobb módszer ennek elérésére, ha a gyerekek egy projektet dolgoznak ki

	<p>az iskolában vagy annak közelében. A projektkészítés célja, hogy felhívjuk a figyelmüket a különböző társadalmi-politikai folyamatokra, melyek kihatnak az egészségünkre, hiszen azt már tudják, hogy az nem csupán életmódunk függvénye. Mindemellet a feladat megtervezése és kivitelezése során a tanulók ismereteket szerezhetnek arról, hogy mi a projekt, gyakorolhatják a projektszerű gondolkodást. A feladat megválasztásánál mindenképpen törekedni kell arra, hogy viszonylag könnyen megvalósítható legyen a projekt, ne tűzzenek ki a tanulók irreális célokat, ezért a feladat kiválasztása során a tanár szerepe alapvető. Fontos, hogy a gyerekek előre meghatározzák, mit szeretnének elérni rövid, illetve középtávon, valamint mindenképpen legyen lehetőségük egy későbbi időszakban munkájuk értékelésére és elemzésére.</p>
3.	<p><i>Alternatív étrendek</i> E téma tárgyalása során érdemes ismereteket is nyújtani a gyerekeknek elsősorban annak érdekében, hogy lássák: az étkezési szokások egy értelmes rendbe szervezve alakultak ki. Segítséget jelenthet, ha a jelenséget kultúrtörténeti összefüggésben tárgyaljuk, és kitérünk bizonyos érdekességekre. Érdekes lehet különböző étkezési rendek (vallási tiltások és előírások) történeti – társadalmi kontextusának áttekintése, valamint annak elemzése, hogy ezek milyen hatást gyakoroltak az emberek életére.</p>
4.	<p><i>Változtassunk! Táplálkozás</i> Az egészségfejlesztés sok esetben kíván életmód-változtatást. Az étkezési szokások viszonylag kockázatmentes területet jelentenek e témakör áttekintése szempontjából. Az óra keretében beszéljék meg a gyerekek, hogy miért lehet szükség az étrend megváltoztatására, hozzanak ezzel kapcsolatos családi vagy az ismeretségi körből adódó példákat. Elemezzék, lehetőleg kisebb csoportokban, hogy milyen nehézségek támadtak e változások megvalósítása során, valamint milyen haszonnal jártak. Vizsgálják meg azt a szempontot is, hogy vajon mindenképpen szükség van-e változtatásra. Ismét szóba kerülhet a divat, illetőleg a reklámok szerepe.</p>
5.	<p><i>Lásd az összefüggést (testmozgás), nem késő elkezdni!</i> Ebben az életszakaszban gyakran nem „menő” az, aki mozog. Más a „menőség” kritériuma. Vizsgálják meg a gyerekek, hogy mi minden jó származhat a gyakori, fárasztó testmozgásból, milyen közös élményekben lehet részük, hogy elérhető-e ez a jó érzés bármi egyéb módon. Utalni lehet az együttes erőfeszítés, játék addicionális előnyeire is: a barátságokra, közös élményekre. Így ebben az összefüggésrendszerben tekinthetjük a testmozgást kulcsfontosságú egészségforrásnak.</p>
6.	<p><i>Látsz-e változást életmódban?</i> A 8. osztály az összefoglalások, áttekintések időszaka. Az egészségfejlesztés terén is ezt tesszük: a saját élményeket hangsúlyozva áttekintjük, hogy mi is változott életmódunkban az elmúlt 4 év során. Érdemes azt is megvizsgálni, hogy örülünk-e ezeknek a változásoknak vagy sem. Fontos annak megértése és átélése, hogy a változások elkerülhetetlenek, s hogy a kedvezőtlennek tartott elemek nélkül nem élvezhetnék a kedvezők jótéteményeit sem.</p>
7.	<p><i>Mit változtatnál?</i> A 8. osztály arra is alkalmat ad, hogy jövőre vonatkozó elképzelések fogalmazódjanak meg. Nemcsak továbbtanulási tervek körvonalazódnak, hanem élettervek is. Ezen az órán az életmódra vonatkozó jövőbeni tervekkel foglalkozunk az egészséggel összefüggésben.</p>
8.	<p><i>Hogyan legyünk sikeresek (kapcsolatainkban, munkánkban)?</i> A jövőbeni tervek szövegetése során szinte mindenki saját sikertörténetét írja. Érdemes tehát megvizsgálni, hogy ki az, akit ma sikeresnek tartunk, milyennek látjuk a sikeres ember életét? A sikeres ember milyen jellemzőit tudják a gyerekek azonosítani? Vajon mindenki számára ugyanazt jelenti-e a sikeresség? Milyen más mérce képzelhető el?</p>
9.	<p><i>Mit ajánlasz a mai ötödikeseknek?</i> Visszatekintés az elmúlt évekre. Főbb változások, múltbéli döntések. Ezek alapján mit javasolhatunk?</p>
10.	<p><i>Életed 10 év múlva</i> Ezen az órán a gyerekek egy rövid fogalmazást írnak „Életem 10 év múlva” címmel. Ez a fogalmazás képezheti alapját annak a beszélgetésnek, amely a pályaválasztásról, a jövőképről, a vágyakról és a realitásokról szól majd.</p>

3.12. Környezeti nevelési program

A KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM ELKÉSZÍTÉSÉNEK ALAPJAI

A világméretű környezeti válság felismerése óta számos nemzetközi és hazai kezdeményezés, jogszabály alapozta meg azt a döntést, hogy a környezeti nevelés kiemelt módon jelenjen meg a közoktatás fejlesztendő területei között. A közoktatásról szóló – többször módosított – 1993. évi LXXIX. törvény 48.§ (3) bekezdése értelmében az iskoláknak – nevelési programjuk részeként el kell készíteniük környezeti nevelési programjukat.

A KÖRNYEZETI NEVELÉS FOGALMA

Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a gyerekeket felkészítjük környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre. Ezért a környezeti nevelés:

- megfelelően stabil és megújulásra képes érzelmi kapcsolatot alapoz és erősít meg az élő ill. élettelen környezettel,
- kifejleszti a szándékot és képességet a környezet aktív megismerésére,
- felkelti az igényt, képessé tesz:
 - a környezet változásainak, jelzéseinek felfogására,
 - összefüggő rendszerben történő értelmezésére, a rendszerben felismerhető kapcsolatok megértésére,
 - a problémák megkeresésére, okainak megértésére,
 - kritikai és kreatív gondolkodás kialakítására, és ezáltal a lehetséges megoldások megkeresésére,
 - az egyéni és közösségi döntések felelősségének megértésére, vállalására környezeti kérdésekben,
 - a környezet érdekeit figyelembe vevő cselekvésre.

AZ ALAPELVEKET SZABÁLYOZÓ JOGI HÁTTÉR

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének 57. közgyűlése a 2005-2014 közötti évtizedet a Fenntarthatóságra nevelés évtizedének nyilvánította. A cél, hogy az oktatás minden szintjét és formáját áthassák a fenntarthatóság, a környezet- és az egészségvédelem alapértékei.

A hazai jogszabályi háttér az Alkotmány környezet- és egészségvédelemmel kapcsolatos paragrafusaiából vezethető le. 18. § A Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez. Az alkotmányban megfogalmazott alapelvek megvalósulását – többek között – az alábbi jogszabályok és intézkedések garantálják: A Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. törvény).

Magyarország második Nemzeti Környezetvédelmi Programjában (2003-2008) önálló tematikus akcióprogram kapott helyet a környezettudatosság növelése érdekében. A Nemzeti Fejlesztési Tervben a fenntarthatóságnak való megfelelés horizontális célként szerepel.

A Nemzeti Alaptanterv: „A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a

felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.

A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata feltételezi az egész életen át tartó tanulást, amelynek segítségével olyan tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben.”

HELYZETELEMZÉS, HELYZETKÉP

Iskolánk 1949 óta szolgálja a nemzetiségi oktatást, nevelést. Kezdetben, mint általános iskola működött diákotthoni ellátással, 1976-tól társult óvodai ellátással is. Az intézmény a környezet védelme, az egészséges környezet kialakítása terén jelentős hagyományokkal bír. Az elődök szellemisége, a hagyományok jelentős hatást gyakorolnak az itt dolgozóakra.

Az intézmény a város központjában található forgalmas főút mellett. A város sok energiát, anyagi ráfordítást áldoz, hogy a város megőrizze „zöld” jellegét. Parkjai, fái, közterületei gondozottak. Intézményünk közeli környezetében két gondozott, különös igényességgel kialakított park van. Intézményünk nagy beruházáson van túl, ahol a modern, igényes belső környezethez nagy szakértelemmel, ízléssel kialakított parkos intézményi udvar társul. A tanulók partnerek a nevelőtestület törekvéseiben, vigyáznak környezetükre, ápolják azt.

Tanulóink nagy többsége a városban ill. annak vonzáskörzetében él, kb. 10% a más településről bejárók aránya. A tanulók többsége kertes házban, tanyán él, így az intézmény város-központi elhelyezkedése ellenére sem szakad el a természettől, mint pl. a belvárosban élők. Az intézmény jó tárgyi feltételekkel rendelkezik minden vonatkozásban. Tágas, szép belső terek, ahol sok növény helyezhető el. Megfelelő fűtéssel rendelkezünk, mely számítógépes vezérlésű. A termek világosak, jól szellőztethetőek, az osztálytermek azonban kissé szűkösek.

Rendelkezünk tágas saját étkezővel mind az óvodás, mind az iskolás gyermekek számára. A természettudományi oktatást jól felszerelt szertárak, előadók segítik. Korlátlan internet hozzáféréssel rendelkezünk, mely segíti a megfelelő információkhoz való hozzáférést, továbbképzést, oktatást, kapcsolattartást. A jó tárgyi feltételekkel a jól képzett, elhivatott pedagógusok nagyszerűen tudnak élni. Az iskolában, óvodában a nevelők intenzíven foglalkoznak a környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívül is. Vannak az akciókban rendszeresen résztvevők, vannak akik időnként kapcsolódnak egy-egy tevékenységi területhez.

ERŐFORRÁSOK

Személyi erőforrások

A) Belső: tanárok, diákok, technikai dolgozók

Pedagógusok: programok szervezése, lebonyolítása, dekoráció

Technikai dolgozók: programok segítése, beszerzések

Tanulók: tantermek, zöld területek havonkénti rendezése, hulladékgyűjtés

Zöld felelős tanulók: tisztasági ellenőrzések, Szemle: az udvari park gondozottsága.

B) Külső: szülők és egyéb partnerek

Szülők: programok segítése,

iskolaorvos, védőnő.

Anyagi erőforrások

Iskolai költségvetés
Rendezvények bevételeinek része
Pályázatok.

ALAPELVEK ÉS CÉLOK

Alapelvek, jövőkép, hosszú távú célok

Általános célok, értékek a környezeti és egészségügyi nevelésben

- Az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészségének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt
- a Föld egészséges folyamatainak visszaállítására, harmóniára törekvés
- a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése
- a testi-lelki egészség megőrzése .

Intézményünk hitvallása

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti-környezeti szennyezések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet- és egészség-tudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

Hosszú távú pedagógiai célok

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés
- fenntarthatóságra nevelés
- a környezetetika hatékony fejlesztése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása
- ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, illetve csökkenteni azok súlyosságát.
- helyzetfelismerés, ok-okozati összefüggések
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség
- globális összefüggések megértése
- létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása

Konkrét célok és feladatok

- természeti – épített – szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése
- helyi értékek és problémák feltérképezése
- helyi célok megfogalmazása (pl. öreg fák megóvása, faültetés, madárvédelem, hulladék, iskola zöldítése, virágok ápolása, energiatakarékosság, helyi védettség stb.)
- lakóhely megismerése (értékek, gondok – a megoldás módjai)
- hagyományok védelme: család – iskola – település – nemzet szinteken
- azonosságtudat fejlesztése a fenti szinteken
- a szülővel, az iskola környezetében élőkkel a kommunikáció fejlesztése.

TANULÁSSZERVEZÉSI ÉS TARTALMI KERETEK

Tanórai keretek

- tantárgyakba beépítve
- erdei iskola
- tanulmányi kirándulás
- sport
- osztályfőnöki órákon környezet-és egészségvédelmi témák.

Az ott leírt javaslatokat értelemszerűen adaptálni kell az adott korosztályhoz, valamint az iskola tényleges adottságaihoz, lehetőségeihez.

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben – tanórán:

A tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így az élményszerű tanításra lehetőség nyílik. Fontosnak tartjuk, hogy a diákjaink komoly elméleti alapokat szerezzenek, mert véleményünk szerint így lehet csak okosan, átgondoltan harcolni a környezet megóvásáért.

Tanórán kívüli lehetőségek

A tanulók környezeti ismereteinek bővítésével, rendszerezésével, az összefüggések feltárásával meg kell alapozni, hogy a középiskolában lehetővé váljon a környezetért, a jövő generációkért felelős viselkedést vállaló személyiség formálása.

Célkitűzések

A választott programok és az alkalmazott módszerek

- fejlesszék a tanuló szociális képességeit
- adjanak lehetőséget új ismeretek megszerzésére (biológiai sokféleség, fenntartható fejlődés)
- rendszerezék, szelektálják, mélyítsék el a már meglévő ismereteket
- szintetizálják az egyes tantárgyak nyújtotta analitikus ismereteket, tanítsanak rendszerszemléletre
- alakítsanak ki kritikus gondolkodást

- fejlesszék a környezeti harmónia megteremtése érdekében fontos képességeket (pl.: problémamegoldó, konfliktuskezelési képességek, tolerancia, alternatív gondolkodás)
- ösztönözzenek az egészséges, környezetbarát életmód elsajátítására
- alakítsanak ki környezeti érzékenységet, helyes szokásokat, viselkedési normákat
- neveljenek a hagyományok tiszteletére
- mutassanak követendő mintákat
- ösztönözzenek felelősségteljes cselekvésekre (tárják fel, hogy mit tehet a tanuló egyéni életében a környezeti problémák megoldása, megelőzése érdekében); tárják fel a tanulók számára a globális kérdések alapvető gazdasági, társadalmi hátterét, tegyék világossá a tanulók számára, hogy az ember a természet része, és csak akkor van esélye a boldogulásra, ha kész együttműködni környezetével, és nem uralkodni akar felette.

Szakkörök

- Környezetvédelmi

A szakkör a kutató típusú, önállóan vizsgálódni szerető tanulók fejlesztésének nagyon jó színtere. A környezetvédelmi szakkörökön belül lehetnek tematikus szakkörök is (pl.: biokertész, gyógynövény, természetkutató stb.), de a tantárgyakkal megegyező szakkörök (kémia, biológia) munkájába is be lehet építeni a környezeti nevelést.

- Elsősegélynyújtó: szakember segítségével.

Tanulói pályázatok

Adjunk ki egy-egy környezetvédelmi problémát, témakört önálló kutatásra, feldolgozásra. A tanulók motiválása történhet kiírásával, a legjobb munkák díjazásával. A születendő munka formája sokféle lehet: szakmai dolgozat, rajz, fotó, film, interjú, irodalmi alkotás (Madarak Fák Napja, Víz Napja stb).

Tábor

Lehetőleg olyan természetkutató tábort, kirándulást szervezzünk, ahol konkrét gyakorlati problémát oldanak meg a tanulók

Iskolai átfogó környezetvédelmi programok, projektek

Megszervezhetjük annak kiderítését, hogy mennyire „zöld” az iskolánk. Ennek keretein belül a tanulók felmérést végezhetnek az iskolai víz-, fűtés-, világításrendszerről, az ezzel kapcsolatos költségekről, elkészíthetik a csepegő csapok térképét, kutathatják a hulladék kezelési módjait, az irodaszerek beszerzési módját és egészségkárosító hatásait, felhasznált mennyiségét, az étkező zöldítési tervét.

A környezet- és egészségvédelem jeles napjai

A természet-környezetvédelem jeles napjairól a tanórákba beépítve illetve külön programokat szervezve emlékezhetünk meg és tudatosíthatjuk a jelentőségüket. A nap jellegének megfelelő vetélkedőt, akciót vagy kirándulást szervezhetünk, illetve pályázatot írhatunk ki (Madarak Fák Napja, Föld napja, Víz Napja).

Akciók

Egy-egy helyi környezeti probléma megoldására vagy jeles napokon olyan akciókat szervezünk, amelyek felhívják a lakóhelyünk közösségének figyelmét egy-egy helyi vagy globális környezeti problémára. A megmozdulást szervezhetjük magunk is, de csatlakozhatunk helyi vagy országos környezetvédő szervezetek akcióihoz (pl.: Takarítási Világnap, Autómentes Nap).

Iskolai zöld médiumok

Az iskolai könyvtárban létesítsünk külön polcot a környezeti témakörökkel foglalkozó könyveknek, videofilmeknek, CD-lemeznek. Ezzel a megoldással a tanulók, kollégák könnyebben átlátják a rendelkezésükre álló irodalmat, szívesebben kutatnak, olvasgatnak. Faliújságunk mindig lehetőséget ad a diákokat foglalkoztató zöld hírek megjelentetésére. Az iskolarádió különösen alkalmas arra, hogy ébren tartsuk a környezetvédelem gondolatát, fontosságát.

Média

Fontos, hogy az iskola környezetvédelmi tevékenysége ismert és elismert legyen a helyi, illetve tágabb közösségben. Ezért tartsunk szoros kapcsolatot a helyi médiával, és gondoskodjunk az érdemi események, feltárt problémák, eredmények megismertetéséről weblapunkon, sajtóban.

Tanulmányi kirándulás

Tanulmányút szervezése egy-egy konkrét téma részletesebb megismerésére, egy-egy terület, táj megismerése céljából. Ellátogathatunk kisebb-nagyobb gyerekcsoportokkal tanösvényekre, nemzeti parkokba, természetvédelmi területekre, vadaskertekbe, botanikus kertekbe, múzeumokba (Körös-Maros Nemzeti Park, ligetek).

Iskolai biokert

Ilyen módon nagyon sok tanulót egész évben környezetvédelmi feladattal láthatunk el. Különösen fontosnak tartjuk a kialakított iskolakert gondozását.

Zöldesítés

A környezetvédelmi jeles napokhoz kapcsolva vagy önálló programként, a szülők illetve az iskolaközeli (lakótelep) lakosság megnyerésével cserjék, fák ültetésével szépíthetjük környezetünket és a zajtól, portól védhetjük szervezetünket.

Különválogató (szelektív) hulladékgyűjtés

Meg kell ismertetni a gyerekeket a szelektív hulladékgyűjtés hasznával, ahol lehet, használják ki a lehetőségeket.

Városismereti program

Olyan programokat szervezzünk amelynek során megismerhetik a gyerekek a szűkebb és tágabb környezet jellemző épületeit, tereit és egyéb objektumait. Az ismereteket vetélkedők illetve kiállítások formájában lehet még jobban rögzíteni a tanulókkal.

Kapcsolattartás külső segítő partnerekkel

A Körös-Maros Nemzeti Park segítségével szervezzük a gyerekeknek természetvédelmi akadályversenyt.

Művészeti csoportok, ünnepségek

Néhány problémára próbáljuk ráirányítani a figyelmet a művészet eszközeivel. Irodalmi műsort szervezzünk (pl. Föld Napja, Víz Világnapja). Természetes anyagok felhasználásával készítsük el egy környezetbarát lakóház, porta modelljét. Felhasználjuk a drámapedagógia korszerű módszereit is.

Kézműves foglalkozás

A természet adta anyagok (termések, levelek, tollak, csigaházak) illetve az újrahasznosítható hulladék-anyagok felfelhasználásával különböző díszeket, kompozíciókat készíthetünk, amelyekből kiállítás vagy vásár is szervezhető (pl.: Karácsonyi vásár)

Diákönkormányzati nap

Az iskolai programnak próbálunk környezet-egészségügyi részt is adni.

Napközis szabadidős foglalkozások

Séta a környéken, termések gyűjtése, megfigyelések.

Látogatások

Állatkertben, múzeumban, botanikus kertben, arborétumban, tanyán, nemzeti parkban, szeméttelen, hulladékégetőnél, szennyvíztisztító telepen, papírgyárban. Ennek során előre megadott szempontsor vagy feladatlap segítségével buzdítjuk a gyerekeket az önálló felfedezésre, az ismeretek önálló feldolgozására.

Előadások

Környezet-egészségvédelmi tanulói kiselőadások tartása. Ebben a témában jártas szülők vagy szakemberek, sőt volt tanítványok meghívása.

Filmklub

Környezetvédelmi, problémákat tárgyaló filmek megnézése, beszélgetés, véleménycseré.

Szülői értekezletek

Utalás a környezet-egészségvédelem néhány fontos elemére.

Kedvezményes növényvásár

Tavasszal a szülők, tanulók motiválása a szebb, virágosabb kiskertek, erkélyek kialakítására, e cél érdekében kedvezményes növényvásárt tartunk.

Szempontok a módszerek kiválasztásakor

- alkalmazkodjanak az életkori sajátosságokhoz
- vonjanak be minél több tanulót
- az iskola keretein túl is legyenek hatással
- a természetbe szervezett tevékenységek száma a lehető legtöbb legyen
- alapvetően pozitív szemléletet tükrözzenek, kerüljük a katasztrófedagógiát
- a lakóhelyi vagy közeli konkrét példára alapozzanak, kötődjenek a napi élethez
- nyújtsanak sok élményt a tanulónak
- az érzelmeken át hassanak
- a személyes megtapasztaláson alapuljanak
- együttműködésen alapuljanak (teljes tantestület, egyéb iskolai dolgozók, külső szövetségek, szülők stb.)
- alapozzanak a korosztály kíváncsiságára, versenyszellemére, öntevékenységre, megismerési vágyára, korszerű technikai ismeretére
- legyen bennük sok játékos elem.

KOMMUNIKÁCIÓ

Iskolán belül

Munkaértekezletek, faliújság, felelősök rendszere (DÖK), egyéni beszélgetések, iskolarádió, diákgyűlések, az intézmény honlapja.

Iskolán kívül

Tájékoztató füzet, szülői faliújság, szülői értekezletek, SzMK-megbeszélések, szórólapok, kábeltévé, helyi újság, önkormányzati nyílt ülések, elektronikus levelek, faxok, levelek, az intézmény honlapja.

MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS, MINŐSÉGELLENŐRZÉS

A környezeti nevelés pedagógiai céljai, feladatai, illetve előírt követelményei határozzák meg azokat a tartalmakat, melyek értékelése a feladatunk. Nevelő tevékenységünk során szakítani szeretnénk a passzív befogadás, a beszűkítés, az uniformizálás rossz gyakorlatával. Az értékmegőrzésre, az értékteremtésre és értékátadásra vállalkoztunk, a gyermek teljes személyiségét fejlesztjük.

A pedagógus környezeti nevelési gyakorlatának színvonalát minősíthetjük az alábbi elvárások megítélésével:

- Rendelkezzenek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság és az együttélési morál alakítása során mintaként szolgálnak.
- Felkészülésüket hassa át az együttműködésre törekvés.
- Törekedjenek fenntartani az egyensúlyt a személyiség szabadsága és a munkavégzés rendje között.
- Tanulóik számára jól szervezett tevékenységek során biztosítanak sokoldalú, személyes tapasztalatszerzési lehetőséget és kommunikációs helyzetet.
- Adjanak alkalmat az önálló elemzés, szabály, sejtés tanulói megfogalmazásának.
- Segítsék a szabály, összefüggés, megállapítás napi élethelyzetekben megjelenő példáinak és a szükségszerűségek felismerését.
- Olyan lehetőségeket biztosítsanak, hogy a tananyag legyen természetes valóságában tanulmányozható és élményt nyújtson.
- Szervezzék meg az egyéni és kooperatív tanulás formáit, biztosítsák a differenciálás lehetőségeit a képességek fejlesztésének folyamatában.
- A rendszerszemléletű gondolkodás kialakulását célozza meg.

A tevékenységek szervezése és koordinálása során biztosítsuk:

- a tanulói kíváncsiság megőrzését;
- az aktivitás fenntartását és megerősítését;
- a belső motivációs bázis fejlesztését;
- az általános és különleges adottságok felismerését, fejlesztését;
- a megismerő és rövid úton célravezető stratégiák felismerését, lehetőségeit;
- a tanuló jogát véleményének megfogalmazására, a tévedésre, elgondolásainak módosítására, az új utak keresésére;

- az igények kialakulását a gondolatmenetek elemzésére; a problémamegoldás folyamatának tudatos tervezésére, megvalósítására és a szükséges következmények számbavételére is.

Ellenőrző-értékelő tevékenységünk szempontjai:

- Az ellenőrzés bizalomra épüljön és az elért tudásszint megismerésére irányuljon. Ennek alapján lehetséges a további célmeghatározás.
- Mindig biztosítsuk a javítás lehetőségét, mely tükrözze a következetes igényességet.
- Az értékelés során a nevelő körültekintő, lényegre irányuló, tárgyilagos, egyértelmű információkat adjon, mely tükrözi a fejlődés irányát és fokát, minősítve a személyes előrehaladást és határozott instrukciókat adva a továbblépéshez.
- Fontos az összefüggések meglátásának segítése.

A környezeti nevelés eredménye nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tantárgyi tudás. Nem egyértelmű, hogy mi tekinthető az iskolai és mi a családi nevelés eredményének! A fejlődés folyamatos követése és az iskolai célokkal történő összevetése alapvető nevelői kötelesség. Tanulóink neveltségi szintje és beállítódásának értékelése magatartásuk és szorgalmuk minősítéseként jelenjék meg.

Eredményvizsgálatunk

Egyes tanulók esetében:

- az iskolai cél- és értékrendszer megvalósulására
- a szociális képességek alakulására
- a beállítódások és értékorientáció fejlődésére
- a csoporthelyzet megismerésére
- a konfliktuskezelés módjára irányul.

Osztályközösségek esetében:

- a csoportviszonyok alakulásának
- a közvéleménynek, a morális gondolkodásnak
- az informális kapcsolatrendszernek
- a tevékenységrendszernek a megismerésére irányul.

Eredményvizsgálati módszereink a következők lehetnek:

- folyamatkövető megfigyelés
- célzott megfigyelés
- helyzetfelmérés (szociometriai vizsgálat)
- tevékenységelemzés
- egyéni és csoportos megbeszélés, interjú.

Választott módszereink lehetnek:

- a személyiségjellemzők és a feladatellátás minőségének megfigyelése
- spontán és irányított személyes beszélgetések
- írásos felmérés, illetve kérdőíves vizsgálat
- nevelői teljesítmény és dokumentáció elemzése
- a helytállás aktivitásának és minőségének követéses vizsgálata.

Továbbképzések

Belső: nevelési értekezletek, tanfolyamok

Külső: városi, megyei, országos konferenciákon, rendezvényeken való részvétel. Akkreditált továbbképzéseken való részvétel.

6.3. Sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelési programja

6.3.1. NEVELÉSI PROGRAM

2004. szeptember 1-től intézményünkben a tantestület döntése alapján a **sajátos nevelési igényű gyermekeink**, tanulóink részleges integrációban részesülnek, a többi tanulóval együtt folyik oktatásuk, nevelésük.

A **sajátos nevelési igényű tanulók** közül intézményünk a pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztését vállalta fel.

2007. március 31- december 31. között került sor a pszichés fejlődési zavara miatt sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók, hivatalból elrendelt felülvizsgálatának lefolytatására. A felülvizsgálat alapján készített szakvélemények a sajátos nevelési igény fennállását két okból állapították meg:

- a.) a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenessége miatt (SNI-a),
- b.) a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenessége miatt (SNI-b).

Az új feladat ellátásához a tárgyi és személyi feltételek biztosítottak, gyakorlott gyógypedagógus látja el a tevékenységet, koordinálja a munkát a többi pedagógussal. A Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján történik a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése, gondozása, minősítés alóli mentesítése.

1. A program lényege:

Intézményünk a sajátos nevelési igényű gyerekek együttnevelését a következő rendszer szerint szándékozik megvalósítani:

1.1 Célunk: pedagógiai munkánkat, nevelési-oktatásszervezési keretünket az alábbiakkal egészítjük ki:

- Minden „megismerő funkciók vagy viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességgel” bíró 3-16 éves tanulónk (SNI-a, SNI-b) számára biztosítjuk a lehetőséget képességei kibontakoztatásához az óvodai, iskolai és kollégiumi nevelés, képzés keretében.
- A szülő, a család (mint partner) résztvevője az óvodai, iskolai folyamatoknak.
- Együttműködő, elfogadó, előítéletek nélküli környezetet biztosítunk, a nyitottságot, elfogadást értéknek tekintjük.
- Megvalósul az oktatás ügyében érintett intézmények (Nevelési Tanácsadó, Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, intézményünk) szervezett, tudatos együttműködése.
- Pedagógusaink állandóan gazdagítják az integráció során felhasználható pedagógiai, módszertani ismereteiket.

1.2 Alapelvek

- A gyerekekkel szemben az egyéni fejlődésnek megfelelő elvárásokat és ezzel harmonizáló feladatokat szükséges megfogalmazni, biztosítani.
- Számukra az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a számonkérési, értékelési, esetleg a Tanítási Képességet Vizsgáló Szakértői- és Rehabilitációs Bizottság alapján az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét az adott tanévre vonatkozóan.
- A tanulási környezetet a demokratikus szemlélet és a személyek közötti kölcsönös megbecsülés jellemezze.
- Az iskolai, óvodai, kollégiumi nevelés, oktatás során kiemelt feladat:
 - a) az egészséges énkép és önbizalom kialakítása, erősítése,
 - b) a kudarcűrő-képesség növelése,
 - c) az önállóságra nevelés.

1.3 A cél elérését segítő sajátosságok

- A pedagógus szerepe
- A tanítás-tanulás sajátos megszervezése
- A tanórán kívüli foglalkozások hatékony felhasználása
- A testi-lelki egészség fejlesztése, erősítése
- Differenciálás
- Sajátos rendszerű értékelés
- Szülőkkel való nyílt viszony
- A helyi társadalmi tényezők együttműködése.

1.4 Fejlesztési tervünk a célok elérése érdekében

- Speciális segítségnyújtás időben történjen szakember bevonásával, egyéni fejlesztéssel
- Feladatok:
- szakvélemény alapján speciális munkarend kialakítása
 - adekvát munkaszervezés, segítség megoldása
 - egyéni fejlődés lap vezetése
 - a rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások szervezése egyéni fejlesztési terv alapján
 - speciális képzettségű nevelő munkába állítása
 - Integrációs munkacsoport kialakítása
 - Az integrációs munkacsoport tagjai feladatának, munkamódszereinek, együttműködési formáinak meghatározása
 - Tantestületi képzések alkalmával megismerjük a szakmai és törvényi szabályozásokat, változásokat
 - Tervkészítés a tantestület folyamatos ez irányú képzésére.

6.3.2. A tankötelezettségi törvény teljesítése

2.1. A sajátos nevelési igény jelentkezésének folyamata

A nevelő(k) bizonyos megfigyelési időszak után vagy a szülő kérésére pedagógiai vélemény melléklettel, vizsgálati kéréssel kezdeményezi(k) a pedagógiai szakszolgálati vizsgálatot (pszichológiai, logopédiai szűrés, DIFFER.-mérések, Meixner Ildikó féle olvasás-, írás felmérés stb.).

A Nevelési Tanácsadó első lépésben megvizsgálja a gyermeket az intézmény által jelzett problémával kapcsolatban. Amennyiben SNI-a-ra vagy SNI-b-re utaló jeleket tapasztal, kezdeményezi a vizsgálatot a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság felé.

A vizsgálat alapján kerül a gyermek:

- logopédiai terápiára
- SZIT-terápiára
- egyéni fejlesztő órán vesz részt a szakértői vélemény alapján javasolt területeken (kötelező óra 15%)
- integrált oktatást biztosítunk számára.

Eredmény: sikerélményhez jutás, egyéni ütemű készség- és képességfejlesztéssel, speciális gondozással jelentős javulást érhetünk el.

Dokumentálás:

- vizsgálatkérő lapok
- pedagógiai vélemény
- szakértői vélemény
- felülvizsgálati kérelem
- egyéni fejlesztő terv
- egyéni fejlesztési lapok
- mentesítések.

2.2. Továbbtanulás, további életpálya segítése

A tanulók iskolaváltását segítjük, hogy az új környezet, az új társak, új normarendszer minél kisebb megtorpanást, eredménycsökkenést okozzon.

Cél:

1. A helyes választás érdekében elérhető pályák megismerése, a tanulók önismeretének fejlesztése
2. Tudatos együttműködés a választott középiskolával
3. A tanulók tudatos felkészítése a várható nehézségekre
4. Az utókövetés kialakítása.

Várható eredmény:

- sikeres beiskolázás
- az általános és középiskola együttműködésének új alapokra helyezése, bővítése
- a tanulók fejlődésének, sorsának megbízhatóbb utókövetése
- a pedagógiai tapasztalatok levonása, felhasználása újabb sajátos nevelési igényű tanulóknál.

6.3.3. Intézményünkben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

3.1. Az iskolai integrált nevelés-oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásában, nevelésében az együttnevelést megvalósító intézményünk többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget.

Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- A pedagógusok, a szülők közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Az együttnevelés megvalósításában a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a megfelelő módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek igényétől függő pedagógiai-esetenként egészségügyi – eljárások, eszközök, módszerek, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.
- A pedagógus, aki a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vesz, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkezik
 - a) a tananyag feldolgozásánál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait,
 - b) ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
 - c) a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;
 - d) egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
 - e) alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
 - f) együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A **gyógypedagógiai tanár**, aki a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vesz – a tanuló fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkezik, együttműködik a pedagógussal:

- a) segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- b) javaslatot tesz a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, eszközök alkalmazása stb.);

- c) segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről,
- d) javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- e) figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerváltásokra;
- f) együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- g) fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben -, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire.

3.2. A kollégium pedagógiai programja

Intézményünkben a sajátos nevelési igényű tanulók egy része diákotthonban él, mely segíti teljesíteni a tanulók tankötelezettségét. Pedagógiai programunkat az Irányelvben megfogalmazott célok, tartalmak és feladatok, valamint a Kollégiumi Nevelés Alapprogramjának ötvözete alkotja.

A kollégiumi nevelőmunka a társadalmi beilleszkedéshez szükséges képességek fejlesztését szolgálja. Ennek során jelentős szerepet kap az egyéni bánásmód, a személyre szabott nevelési eljárások, az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tevékenységformák alkalmazása.

A diákotthoni foglalkozások szervezésekor kiemelt szerepet kap:

- a szocializációt segítő képességek (együttműködés, alkalmazkodás, normakövetés, önállóság, önellátás, önkifejezés, pozitív önértékelés) fejlesztése,
- az egyéni tanulási és ismeretszerzési technikák megtanulása, alkalmazása,
- az egészséges életmódra nevelés – a tanuló speciális igényeihez igazítva az egészség megőrzéséhez szükséges technikák, képességek megszerzése, megőrzése,
- a környezeti nevelés, az egyéni igények alapján a saját környezet megfelelő kialakítása,
- a szabadidős program, önkiszolgálás, munka, tehetséggondozás, felzárkóztatás, társas kapcsolatok, közösségi tevékenységek alkalmazása, amelyek a tanuló eredményes társadalmi beilleszkedését segítik elő.

3.3. Az óvodában megvalósuló integrált nevelés- oktatás

A sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti a többi gyermekkel együtt integrált nevelésük. Az együttnevelést vállaló intézményünk többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek mint részvétet és védettséget.

Az óvoda:

- Figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,

- Külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását szakképzettséggel rendelkező, fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező, gyógypedagógus segíti. Közreműködik a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésében, az óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésében, folyamatos tanácsadásban, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetősége tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- a) Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a megfelelő módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában alkalmazkodik a sajátos nevelési igényű gyermek egyéni fejlődési sajátosságaihoz.
- b) Az **óvodapedagógus**, aki a gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkezik:
 - individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
 - a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
 - egy-egy nevelési helyzet, problémamegoldásához alternatívákat keres,
 - alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
 - együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba
- c) A **gyógypedagógus** tanár az SNI-s gyermekek egyéni fejlesztését végzi.

Az együttműködés során:

 - segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermekek haladását,
 - javaslatot tesz a módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
 - segítséget nyújt a szükséges eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
 - együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
 - kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.

6.4. HELYI TANTERV

Kiegészítés

6.4.1. A sajátos nevelési igényű tanulók oktatása kérdéseinek meghatározása intézményünkben

1. Az intézményünkben sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók felvételének elvei

Intézményünk a szakértői bizottság által kiszűrt SNI-s tanulók, gyermekek rehabilitációját, rehabilitációját vállalja fel a szakértői bizottság véleménye alapján. Más intézményből ilyen feladattal nem vesz át tanulókat.

2. Az iskolai fejlesztés szakaszai

A tanulók, gyermekek nevelése, oktatása a többi gyermekkel, tanulóval együtt történik, azt kiegészíti:

- egyéni tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek
- tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök
- rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozások.

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől.

Indokolt esetben az első évfolyamban a tananyag elsajátítása időkeretének megnövelése javasolt. Az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának az időszaka a gyógypedagógiai korrekciós – kompenzáló – terápiás módszerek alkalmazásával.

3. Az intézmény ellenőrzési, mérési és értékelési rendszere

A sajátos nevelési igényű tanulók ellenőrzése, mérése, értékelése az alapelvekben rögzítetteknek megfelelően történik a tanulók egyéni képességeit, fejlesztési igényeit, egyéniségét figyelembe véve, hogy az fejlődésében optimális eredményhez vezessen.

A tanulók minősítésénél értékelésénél figyelembe kell venni a szakértői bizottság véleményét, mentességet biztosítani az adott tárgyakból, területekről stb. Az ellenőrzés, értékelés folyamatában a pedagógus és gyógypedagógus együttműködésére van szükség.

4. Tankönyv- és taneszköz választás elvei:

A sajátos nevelési igényű tanulók, gyermekek számára biztosítani kell a fejlesztésükhöz szükséges eszközöket: tankönyveket, munkafüzeteket, számítógépet stb.

A kiválasztás folyamatában meghatározó a gyógypedagógus közreműködése.

5. Egyéni fejlesztő program

Egyéni fejlesztési lap alapján végzi a pedagógus, gyógypedagógus a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztését.

A rehabilitáció, rehabilitáció során a sajátos nevelési igényű tanulókról egyéni fejlődési lapot köteles vezetni az intézmény.

6. Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció

- Ahol egészségügyi célú rehabilitáció szükséges a kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat rendszeresen végezni kell. Odafigyelni, ellenőrizni szükséges, hogy a tanuló, gyermek eljutott-e az előírt orvosi vizsgálatokra.
- Ebből a szempontból fontos a gyermekneurológiai, a fülészeti, valamint a szemészeti vizsgálat, szükség esetén az érzékszervi gyógyítás.
- A gyógypedagógiai tanár által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt.

6.4.2. A NAT alkalmazása

Az SNI-s tanulóknál a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

1. Kiemelt fejlesztési feladatok

SNI-s tanulóknál a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) speciálisan módosulhat.

Kiemelt szerepet kap az Énkép és önismeret, a Kommunikációs kultúra, a Testi és lelki egészség, a Felkészülés a felnőtt lét szerepére.

2. A NAT alkalmazása a helyi tantervünk készítésénél

A helyi tantervünkben a NAT-ban foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvényei.

A helyi tantervünkben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított.

Kiemelten kell kezelni az önismeret, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését. E feladatok minden műveltségterületen meg kell, hogy jelenjenek. Célzottan szerepet kaphat az Ember és társadalom, a Művészetek és ezen belül a Dráma és tánc fejlesztési feladatai között.

A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, az olvasásértés fejlesztése a *Magyar nyelv és irodalom* műveltségi terület fejlesztési feladatai között kap kiemelt szerepet (diszlexia, diszgráfia terápia).

Az *élő idegen nyelv* tanításánál a nyelvoktatás auditív ill. szóbeli kifejezés módszereinek előtérbe helyezése javasolt,

A *Művészetek* műveltségi területen belül a komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van.

A *Testnevelés és sport műveltségi terület* fejlesztési feladatainak megvalósítása során szenzoros integrációs programok és terápiák

beállítása és gyógyítás, valamint logopédiai ritmika alkalmazása is javasolt.

A *Matematika* területén a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést (diszkalkulia terápia).

Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar, indokolt a korszerű, rugalmas szervezeti keretek és módszerek előtérbe helyezése a helyi tanterv készítésénél.

Intézményünk a Kt. 52 pont (6) bekezdése alapján a kötelező rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások időkeretét, mely az egyes évfolyamokra meghatározott heti tanítási óraszám 15%-a biztosítja.

6.5. A pedagógiai programmal összefüggő egyéb kérdések

a) Az óvoda és a kollégium szakmai tevékenységének közös szabályozói jelen program közös fejezeteiben található meg. A sajátos óvodai és kollégiumi program külön dokumentumokban helyezkednek el, mely e program mellékletét képezi.

b) A program 1 példányát elhelyezzük az óvodában, az iskolában a nevelői szobában, az igazgatói irodában és a diákotthonban. Bárki számára hozzáférhető az intézmény hivatalos weblapján is.

6.6. A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések

A Pedagógiai program érvényességi ideje

- A pedagógiai program óratervi részei egyrészt a kifutó évfolyamokra vonatkozik, másrészt pedig 2013. szeptember 1 napjától az első és az ötödik évfolyamon kerül először bevezetésre, felmenő rendszerben.
- Ezen pedagógiai program érvényességi ideje négy tanévre szól, azaz 2013. szeptember 01. napjától 2017. augusztus 31 napjáig.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

- A pedagógiai programban kitűzött nevelési, oktatási célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
A pedagógiai programban megfogalmazott követelmények teljesítéséről a tanév végén és félévkor a nevelők írásban tesznek értékelést.
A 2016/17 tanév során a nevelőtestületnek kötelessége elvégezni a pedagógiai program felülvizsgálatát, értékelését, szükség esetén módosítását.

A pedagógiai program módosítása

- A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
 - az intézmény vezetője
 - a nevelőtestület tagja
 - a nevelők szakmai munkaközösségei
 - a szülői választmány
 - az intézmény fenntartója.

- A pedagógiai program módosítását a tanulók diákönkormányzati képviselőik útján az iskolavezetésnél kezdeményezhetik.
- A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az intézményvezető jóváhagyásával válik érvényessé.
- A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, ahol a fenntartóra a jogszabályi előírásokon felül többletkötelezettség hárul, haladéktalanul be kell szerezni a fenntartó egyetértését.
- A módosított pedagógiai program a jóváhagyást követő tanév szeptember elsején kerül bevezetésre.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- Az intézmény pedagógiai programja minden érdeklődő számára hozzáférhető.
- Elérhető az intézmény honlapján. Az intézményi honlap címe: www.szlovak-szarvas.sulinet.hu.
- A pedagógiai programról minden érdeklődő tájékoztatást kérhet az intézmény vezetőségétől, az intézmény pedagógusaitól, fogadóórákon, illetve előre egyeztetett időpontban.
- A pedagógiai program egy-egy példánya az alábbi helyeken tekinthető meg:
 - az iskola honlapján,
 - az intézmény fenntartójánál,
 - az irattárban,
 - a könyvtárteremben,
 - az iskola ill. diákotthon nevelői szobájában,
 - az intézmény vezetőségénél,
 - a szakmai munkaközösségek vezetőinél.

A Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Kollégium egységes szervezetbe foglalt pedagógiai programját a tantestület 2015. aug. 24-én felülvizsgálta.

A Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Kollégium pedagógiai programjának elfogadása és jóváhagyása

Az intézmény pedagógiai programját a diákönkormányzat 2015. év szeptember 07. napján tartott ülésén megismerte és a benne foglaltakkal egyetért.

.....
az iskolai diákönkormányzat
vezetője

Az intézmény pedagógiai programját a Szülői Választmány vezetősége és tagjai a 2015. szeptember 14. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadta.

.....
szülői választmány elnöke

Az intézmény pedagógiai programját a nevelőtestület 2015. év szeptember 15.. napján tartott ülésén elfogadta.

.....
intézményvezető

Az intézményvezető az iskola pedagógiai programját 2015 év szeptember 15. napján jóváhagyta.

Szarvas, 2015 . szeptember 21.

Nyemcsok Mátyásné
igazgató